

การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ปริญญานิพนธ์
ของ
ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2547

การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ปริญญานิพนธ์
ของ
ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุุณยบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

บทคัดย่อ
ของ
ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2547

วรรณรัตน์ ใจชื้อกุล. (2547). *การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร*

ไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.

ปริญญาณพนธ์ กศ.ค. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลิจิต ,

ศาสตราจารย์ น.พ.ทองจันทร์ หงส์ดามรงค์ ,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยมี
ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ
สอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งประกอบด้วย 2 ระยะ
คือ 1) การศึกษาข้อมูลและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ
สอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็น
ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบ 2) สร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่
การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จากข้อมูลในระยะที่ 1
3) ตรวจสอบรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาล
ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ที่สร้างขึ้นใน
ระยะที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านความเหมาะสมในเชิงทฤษฎี จำนวน 11 คน และด้านความเป็นไป
ได้ในการปฏิบัติ จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 2 คือ การทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) การทดลองนำรูปแบบที่สร้างในขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้กับรายวิชา
กระบวนการพยาบาล (2 หน่วยกิต) กับผู้มีส่วนร่วมในการทดลอง จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย
ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 6 คน ผู้เรียน จำนวน 64 คน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน
จำนวน 11 คน ซึ่งทดลองใช้ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 และเมื่อการทดลองสิ้นสุดลง
ได้มีการประเมินรูปแบบเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในการที่จะนำไป
ทดลองใช้ ในระยะต่อไป 2) การทดลองนำรูปแบบที่สร้างในขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้กับ 2
รายวิชา คือรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ (1 หน่วยกิต) และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุง
ครรภ์ (3 หน่วยกิต) กับผู้มีส่วนร่วมในการทดลอง จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5

คน ครูผู้สอน จำนวน 11 คน ผู้เรียน จำนวน 125 คน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 12 คน ซึ่งทดลองใช้ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546 และเมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ได้มีการประเมินรูปแบบเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น 3) การหาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบที่ปรับปรุงในระยที่ 2 ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชาของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกรายวิชา ที่ทดลองใช้รูปแบบมีค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชาสูงกว่าค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชาในปีการศึกษา ก่อนที่จะทดลองใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ต่างมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ ในระดับปานกลางถึงมาก ทั้งในเรื่องการทำงานเป็นทีม การร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย การได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของผู้ที่เกี่ยวข้อง การได้พบข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง ตลอดจนความพึงพอใจในความกระตือรือร้นของผู้เรียน และความพอใจกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น 3) ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบหลังจากการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก

THE DEVELOPMENT OF A QUALITY CONTROL MODEL IN
CURRICULUM IMPLEMENTATION : A CASE STUDY OF THE BACHELOR OF
NURSING SCIENCE PROGRAM OF THE ROYAL THAI ARMY NURSING COLLEGE

ABSTRACT

BY

CAPTAIN WANARAT CHAISUEKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Doctor of Education degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University

May 2004

Wanarat Chaisuekul. (2004) . *The Development of a Quality Control Model in Curriculum Implementation : A Case Study of the Bachelor of Nursing Science Program of The Royal Thai Army Nursing College*. Dissertation , Ed.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate School , Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Choosak Khampalikit , Prof. Tongchan Hongladarom , Asst. Prof. Dr. Pranom Rodcumdee.

The Objective of this study was to develop a quality control model in curriculum implementation in the bachelor of nursing science program of the Royal Thai Army Nursing College. There were two stages in the study process as follows :

First stage, formulation of a model, which were divided into three steps :

1) Studying and analyzing of conceptual background data about quality control, curriculum implementation, empowerment, participation in the curriculum of The Royal Thai Army Nursing College. 2) Formulating a quality control model in curriculum implementation from the data gathering from the first step. 3) Approving of a model by 11 experts regarding suitability and 11 experts regarding feasibility of the model elements.

Second stage, implementation and development of a model that was formulated from the first stage, which were divided into three steps : 1) Implementing the model with participants composed of 3 administrators, 6 teachers, 64 nursing students and 11 supporting staffs, during the third semester of 2002 academic year in Nursing process class (2 credits) and after course evaluation, the model was adjusted by the participants' opinions. 2) Implementing the model developed from the first step with participants composed of 5 administrators, 11 teachers, 125 nursing students and 12 supporting staffs, during the first semester of 2003 academic year in two classes: Health promotion (1 credit) and Obstetric Nursing II (3 credits) . After course evaluation, the model was readjusted by the stakeholders's opinion. 3) This step was to approve feasibility of the model for expanding this model to other classes in The Royal Thai Army Nursing College curriculum in the future.

From the above two stages, it was found that : 1) The grade point average of students in all three classes were higher than the grade point average of the students before the experiment significantly at the .05 level. 2) Participants had high satisfaction toward this model after the experiment. 3) Suitability of this model fulfilled all of setting criteria.

การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ปริญญานิพนธ์
ของ
ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุุณยบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ของ

ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลจิต)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ น.พ.ทองจันทร์ หงส์दारมภ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(พันเอกหญิง ดร.พูลศรี พัฒนพงษ์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

ทุนงบประมาณแผ่นดิน

และ ทุนสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ขัมภลิจิต ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ศาสตราจารย์ น.พ.ทองจันทร์ หงส์ดลารมภ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ ตลอดจนทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในการพัฒนาหลักสูตร และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสามยังเป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และแบบอย่างในการสร้างสร้งงานด้านวิชาการสำหรับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ และ พันเอกหญิง ดร.พูลศรี พัฒนพงษ์ ที่ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาเสียเวลาอันมีค่า ในการพิจารณารูปแบบ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้

ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย “ทุนงบประมาณแผ่นดิน” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ “ทุนสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)” ที่สนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ข้าราชการ และนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้พื้นฐานในการนำมาดำเนินการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจ เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

วรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา.....	15
ความหมายของคุณภาพการศึกษา.....	15
ระบบคุณภาพการศึกษา.....	19
การควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	24
ความหมายของการควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	24
องค์ประกอบของการควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	26
การเสริมสร้างพลังอำนาจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	48
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	55
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	60
แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้.....	63
ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้.....	63
องค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้.....	64
บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้.....	69
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	71
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	76
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	97
กลุ่มตัวอย่าง.....	100
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
การดำเนินการศึกษา.....	107
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบ.....	115
ส่วนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบ.....	128
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาความเป็นไปได้.....	164
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	168
สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	168
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	172
อภิปรายผล.....	179
ข้อเสนอแนะ.....	185
บรรณานุกรม.....	186
ภาคผนวก.....	193
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	335

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	88
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมิน ความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	116
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบกไปใช้.....	122
4 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของผู้เรียน รายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545.....	129
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545.....	130
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชา กระบวนการพยาบาล จำแนกรายข้อ.....	131

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล.	132
8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสังเกต ความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ ในรายวิชากระบวนการพยาบาล.....	143
9 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของผู้เรียน รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546.....	146
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546.....	147
11 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของผู้เรียน รายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546.....	146
12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546.....	147
13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ของหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในการทดลอง วงรอบที่ 2 จำแนกรายข้อ.....	149

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวกรอบที่ 2.....	151
15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสังเกต ความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ ในวกรอบที่ 2.....	163
16 แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้ รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชา กระบวนการพยาบาล.....	298
17 แสดงแผนปฏิบัติการ สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชากระบวนการพยาบาล.....	304
18 แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้ รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชา การพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์.....	311
19 แสดงแผนปฏิบัติการ สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์.....	316
20 แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้ รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชา การส่งเสริมสุขภาพ.....	325
21 แสดงแผนปฏิบัติการ สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชาการส่งเสริมสุขภาพ.....	329

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของคุณภาพ.....	24
2 แสดงระยะของการควบคุมคุณภาพการศึกษา.....	49
3 แสดงกระบวนการของการวางแผนโดยใช้วงจร P-D-C-A.....	51
4 แสดงโครงสร้างของแผนปฏิบัติการ.....	54
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และ การประกันคุณภาพการศึกษานอกของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.....	57
6 แสดงรายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน.....	58
7 แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีหลักสูตร.....	62
8 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย.....	86
9 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนจากยุคทุนนิยมที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งความรู้ ซึ่งในสังคมสมัยใหม่หรือสังคมแห่งรู้นั้น ปัจจัยการผลิตจะไม่ใช่วัตถุทุน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ แรงงานที่ไม่มีความรู้อีกต่อไป แต่เป็นบุคคลที่มีความรู้อันมีคุณค่าที่จะก่อให้เกิดผลผลิต ที่เกิดจากความคิดริเริ่ม หรือการนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งในการพัฒนาเพื่อตนเองให้เป็นชีวิตที่มีคุณค่า ดั่งงามและสมบูรณ์ในตัวเอง และการมีส่วนร่วม มีจิตสำนึกในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในการผลิตให้กับประเทศชาติและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2542 : 2-4)

การพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถเต็มศักยภาพและมีคุณภาพได้นั้น การศึกษามีบทบาทสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนโต ให้มีการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาประเทศ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ การศึกษาจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็นเพียงสำหรับคนบางคน แต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ (พนมพงษ์ไพบูลย์. 2543 .<http://www.moe.go.th/web-panom/>) ในประเทศไทยการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในประเทศ มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพในองคร่วมให้กับสังคมไทย แต่ด้วยระบบทุนนิยมที่วางพื้นฐานของการแบ่งงาน จึงทำให้การจัดโครงสร้างของสังคม มีการแบ่งแยกประเภทของความรู้ หน้าที่ของพลเมืองให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ไม่ว่าจะเป็นนักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ อาจารย์ นักดนตรี นักกีฬา ฯลฯ ซึ่งความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลนั้น จะมีส่วนในการดำรงสังคมให้มีความสงบสุขในด้านต่าง ๆ

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาล เป็นการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองกับความต้องการของสังคม ที่ต้องการบุคลากรทางการแพทย์ ที่มีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีบทบาทสำหรับการดูแลสุขภาพของประชากรในสังคมทั้งทางร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่ ปัจจุบันสังคมไทย ยังคงมีความต้องการบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ ในอัตราที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้บุคลากรทางการแพทย์จำเป็นต้องปรับตัวให้พร้อมที่จะให้การพยาบาลในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต (Carol, A.L. .2000 : 5 ; Paul F.B.1999 : 143-144 ; <http://www.ICN.ch.vision>)

การผลิตบุคลากรทางการแพทย์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน เป็นต้นว่ากระทรวงสาธารณสุข ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร หน่วยงานภาคเอกชน และกระทรวงกลาโหม โดยมีสภาการพยาบาล เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมและกำกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งนอกจากหน้าที่ในการส่งเสริมการบริการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาล แล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการควบคุมการผลิตพยาบาลให้มีคุณภาพ โดยการให้ความเห็นชอบหลักสูตร และรับรองสถาบัน ตลอดจนการจัดสอบเพื่อขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล (พรบ.วิชาชีพการพยาบาล พ.ศ. 2540)

ปัจจุบัน กระแสของการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมมีมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่ากับเงินภาษีที่ประชาชนได้จ่ายให้กับรัฐ ในการปฏิรูปการศึกษา จึงได้มีการประกาศ พรบ.การศึกษา พ.ศ. 2542 มาตรา 9 ที่กำหนดให้ทุกสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐบาล เอกชน หรือสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นแนวทางที่จะบ่งชี้ได้ว่าการจัดการศึกษาของสถาบันที่ดำเนินไปนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้การรับรองสถาบันนั้นว่าได้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการรับรองได้ว่า ผลผลิตจากสถาบันนั้น ๆ จะเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพต่อสังคม เพราะแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ (Quality assurance) ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดใดใน 4 แนวคิดต่อไปนี้ ต่างก็มุ่งถึงการนำไปสู่คุณภาพของสิ่งที่คาดหวังจากการดำเนินการประกันคุณภาพ (Winch.1996 : 9)

1. แนวคิดของคุณภาพโดยการรวมพลัง เป็นแนวคิดดั้งเดิม ที่คิดว่าคุณภาพ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีที่สุด ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
2. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นผลผลิต เป็นแนวคิดที่วัดคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากผลผลิต
3. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นความต้องการของผู้ใช้ เป็นแนวคิดของการตัดสินคุณภาพจากความต้องการจำเป็นของผู้ใช้
4. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นคุณค่า เป็นแนวคิดของคุณภาพที่ปรับเปลี่ยนไปตามการให้คุณค่ากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในบริบทของสังคมนั้น ๆ

ดังนั้นในการนำการประกันคุณภาพมาใช้เป็นเครื่องมือคุณภาพของการศึกษา จึงขึ้นอยู่กับแนวคิดของแต่ละแห่ง ว่าให้ความสำคัญกับสิ่งใด เช่น ถ้าให้ความสำคัญกับความสุขของผู้เรียน ก็จะมีการจัดการศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดความสุข หรือ บางแห่งอาจจะมุ่งเน้นที่การทำประโยชน์ให้กับสังคม หรือการประสบความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตขึ้นตามนโยบายของคุณภาพนั้น ๆ

(Baumgart, N. and Kaluge, L. 1987 : 67)

เนื่องจากการประกันคุณภาพศึกษาจะช่วยในการวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ซึ่งมีการตัดสินใจคุณค่าของคุณภาพ อยู่ภายใต้บริบทของสังคม (Gibbons M. 1998 : 49-50) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผน ให้มีกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม ซึ่งสังคมมีสิทธิจะเรียกร้องให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาให้พยายามจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรของเขาอย่างมีประสิทธิภาพดีที่สุด ในการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ตอบสนองความสนใจ ความต้องการและความถนัดที่แตกต่างกันได้ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ในรูปของคณะกรรมการ สถาบันการศึกษาต้องสามารถแสดงภาระหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่กำหนด เช่น คุณภาพของบุคลากร และคุณภาพของกระบวนการ และรวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายของระดับคุณภาพให้สูงขึ้น (Benchmarking) และดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันให้สอดคล้องกับนโยบาย และนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (<http://www.oese.or.th/frame.html>) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพยึดหลักการของการให้เสรีภาพทางวิชาการ และความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน เพื่อความมีคุณภาพภายในสถาบันอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการบริหารงานที่โปร่งใส และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก

การจัดการศึกษา จำเป็นจะต้องมีหลักสูตร ที่เป็นเอกสารที่รวบรวมแนวคิด หลักการ และรายละเอียดการดำเนินการ ตลอดจนมวลประสบการณ์ ให้ยึดถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนที่มีมุมมองที่ต่างกันไป (Philip W. J. 1992 : 12) แต่กระบวนการ

โดยทั่วไปแล้ว มีขั้นตอนที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องกันตลอดเวลาอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร การวางแผนหลักสูตรเป็นขั้นตอนเริ่มแรกที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการศึกษาสิ่งกำหนดหลักสูตรในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีทิศทาง การทำให้หลักสูตรที่ผ่านการวางแผนออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหลักสูตรที่มีอยู่เดิม หรือเอกสารหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น พบว่าจากทฤษฎีหลักสูตรหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีหลักสูตรของโบแฮมพ์ ทฤษฎีหลักสูตรของไทเลอร์ (สจัด อุทรวานันท์.2530 : 59) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นพลวัต ในการพัฒนาหลักสูตร ถึงแม้ว่าจะมีการวางแผนหลักสูตรที่ดี แต่ถ้าในการปฏิบัติ คือการนำหลักสูตรไปใช้ ถ้าไม่มีการควบคุมการดำเนินการให้มีทิศทางตามเอกสารหลักสูตรที่กำหนดไว้ ก็จะทำให้เอกสารหลักสูตรเป็นแค่เพียงเอกสารเท่านั้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการควบคุมการจัดกิจกรรมหลายประการ ในการนำสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาแปลงสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเป็นพลวัต (Beauchamp. 1981 : 171) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การแปลงหลักสูตรมาสู่การเรียนการสอน การควบคุมกำกับดูแล และการสนับสนุนการใช้หลักสูตร

ดังนั้นในการนำระบบการประกันคุณภาพมาใช้ในควบคุมการดำเนินงานในส่วนที่สามารถจัดการได้ในบางส่วนของ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยการใช้เครื่องมือคุณภาพ (Quality tools) อันเป็นกระบวนการที่ช่วยวัด และติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด (Latter, R.F. 1994 : 9) เช่น การกำหนดพฤติกรรมปฏิบัติงานที่ต้องการ (Specific Performance) ในแต่ละองค์ประกอบของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หรือนำเครื่องมือคุณภาพอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ก็น่าจะเป็นหลักประกันได้ว่าการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะนำไปถึงการพัฒนาคุณภาพที่พึงประสงค์ (Intended Quality) ของผลผลิตจากกระบวนการให้เกิดขึ้นและจะได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาพัฒนากระบวนการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Doherty. 1994 : 16 ; Winch. 1996 : 11 , Biggs, J.B.1999 : 54)

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลักในการผลิตพยาบาลเพื่อสนับสนุนกำลังรบ และเพื่อประชาชน อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกรมแพทยทหารบก ได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2507 จนกระทั่งปัจจุบัน พ.ศ. 2547 รวมเป็นระยะเวลา 40 ปี ได้ผลิตพยาบาลให้กับประเทศชาติและกองทัพบกจำนวน 37 รุ่น ทั้งหมด 2,318 คน ซึ่งผู้สำเร็จ

การศึกษา จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในหน่วยงานการพยาบาลของกองทัพบก (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2547 : 1-3) แต่ในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกในปัจจุบัน พบว่ากองทัพบกมีนโยบายที่ต้องการลดกำลังพล เพื่อลดค่าใช้จ่ายของกองทัพ และปรับเปลี่ยนแนวทางการรับราชการของบุคลากรในกองทัพ ซึ่งรวมถึงกรมแพทย์ทหารบก จะต้องปรับลดอัตรากำลังพลสายแพทย์ลงร้อยละ 3 ในปี พ.ศ. 2544 และร้อยละ 7 ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งอัตราการบรรจุกำลังพลสาขาการพยาบาลจะเต็มอัตราในปี พ.ศ. 2549 ในขณะที่โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 37 แห่ง ทั่วประเทศไทย ยังมีความต้องการพยาบาลที่ต้องทำหน้าที่ทั้งในบทบาทของการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ตลอดเวลา และมีแนวโน้มความต้องการบริการทางการแพทย์ที่เพิ่มสูงขึ้น เพราะนอกจากการดูแลสุขภาพของกำลังพลแล้ว ยังรวมถึงการให้บริการทางการแพทย์กับครอบครัวของกำลังพล ตลอดจนประชาชนทั่วไปด้วย (กรมแพทย์ทหารบก. 2544 : 5-7)

ปัจจุบันแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้ศึกษากระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ สถิติทางด้านสุขภาพอนามัย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่วนความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การรักษาการดูแลสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมค่อนข้างมาก จำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบบริการพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นในด้านการปฏิรูประบบบริการพยาบาลในระดับ ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ การปฏิรูประบบบริหารการพยาบาล และที่สำคัญ คือ การปฏิรูประบบกำลังคนด้านการพยาบาล ทั้งในด้านปริมาณให้มีสัดส่วนเหมาะสมกับจำนวนประชากร และด้านคุณภาพของบุคลากร ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพยาบาล (ทศนา บุญทอง. 2542) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของพยาบาลในการป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์งานด้านการสาธารณสุขไทย พบว่าในอดีต เราต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการรักษาโรคต่าง ๆ และฟื้นฟูสุขภาพจากความเจ็บป่วยและพิการ ทำให้มีแนวโน้มที่มีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศเพิ่มขึ้นมาก เพราะต้องอาศัยวิทยาการและเทคโนโลยีที่มีราคาแพงมากขึ้น ทั้งที่บางโรคนั้น ถ้ามีการป้องกันและใช้หลักในการส่งเสริมสุขภาพแล้ว ก็จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในส่วนการรักษาและฟื้นฟูได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นแนวโน้มของการพยาบาลในอนาคต จึงเน้นไปที่บทบาทของการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ อันเป็นบทบาทในระดับ ปฐมภูมิมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลด้านสุขภาพกับประชาชนเพื่อพัฒนาทักษะส่วนบุคคล

การสร้างสรรคสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อสุขภาพ การสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ และการปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพ ให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน และบุคลากรสาธารณสุข เพื่อให้มีการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนได้ (<http://www.swu.ac.th/royal/book6/b6c3t1.html>)

ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว ประกอบกับนโยบายของกองทัพและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพ และผลการวิจัยของอุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2542) ที่ได้ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยการใช้แบบสอบถาม สอบถามผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 28 ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2537 และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต ในด้านการบริหารหลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง และวิธีการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเอกลักษณ์ในวิชาชีพ แต่ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในบางรายวิชาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อผลิตพยาบาลกองทัพก ให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน ในบุคคลเดียวกัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการพยาบาล การทหาร และอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากกระแสคุณภาพดังกล่าวมาข้างต้น ทั้งการปฏิรูประบบสุขภาพ นโยบายของกองทัพก ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา ที่ต่างมุ่งหวังถึงคุณภาพของบัณฑิตที่มีต่อสังคม วิทยาลัยพยาบาลกองทัพกจึงตระหนักถึงความจำเป็นของการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มาควบคุมกระบวนการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล นับตั้งแต่ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นการประกัน คุณภาพในองค์รวมของการดำเนินงานของสถาบัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดระบบ กลไก และประสิทธิผลของงาน ซึ่งได้พัฒนาปรับปรุง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยที่การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางทบวงมหาวิทยาลัย ทั้ง 9 องค์ประกอบหลักนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้เปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษาเลือกใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นระบบ ISO ระบบ TQM ฯลฯ ซึ่งระบบต่าง ๆ นั้นเป็นการเริ่มต้นในการนำเข้ามาใช้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบัน สำหรับวิทยาลัยพยาบาลกองทัพกได้ใช้ระบบ QA- SMA³R³T²-ANC ซึ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นการควบคุมคุณภาพภายใน และการเตรียมพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก ตาม

องค์ประกอบคุณภาพ 9 องค์ประกอบของทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้กระบวนการ P-D-C-A เป็นกลไกในการควบคุม การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตพยาบาล ที่เป็นการดำเนินงานในรูปของ การจัดทำเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (Self assessment report) เพื่อวิเคราะห์ การดำเนินงานของหน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถาบัน และรับ การประเมินคุณภาพภายใน (Internal assessment) จากคณะผู้ประเมินภายในสถาบัน ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ผลการประเมินนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานของแต่ละหน่วย แต่จากการประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก ในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา พบว่าในองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกนั้น แม้ว่าจะได้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนแล้ว แต่ยังมีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพ โดยมีการวางระบบและกลไก ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนมากขึ้น ดังเช่นข้อเสนอแนะจากผลสรุปจากการประเมินคุณภาพภายใน วงรอบที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2544 ที่มีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานบางส่วนให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น การกำหนด ผู้รับผิดชอบในโครงการส่งเสริมทักษะการสอนของอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2544) เป็นจุดสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ถ้าได้มีการกำหนดระบบและกลไกเพื่อส่งเสริมการควบคุมคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ให้ปรากฏเป็นการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ก็จะเป็นแนวทางสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้ แต่ในกระบวนการควบคุมคุณภาพดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรหลาย ๆ ฝ่าย ดังนั้นความร่วมมือที่เกิดจากความรู้สึกของการมีส่วนร่วมจากภายในจิตใจของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นับว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทรัพยากร และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของการพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา (Stakeholders approach) ที่เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการดำเนินงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผสมกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ที่ให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษารับรู้ความสามารถแห่งตนว่ามีคุณค่า ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน (Hokason, H.J. 1992) เช่น การที่ครูผู้สอนได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสามารถตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดการเรียนการสอนที่มี

ประสิทธิภาพได้ โดยที่การเสริมสร้างพลังอำนาจนั้น จะมีองค์ประกอบตามทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของคานเตอร์ (Kanter.1993) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากร การจัดระบบข้อมูลและถ่ายทอดข่าวสาร การสนับสนุน และการให้โอกาส ซึ่งถ้าในการดำเนินการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านต่าง ๆ ตลอดเวลานั้น ได้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง บุคลากรแต่ละคนก็จะดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ จึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาว่า ผลของการพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในรายวิชาต่าง ๆ โดยนำแนวคิดของการควบคุมคุณภาพ ที่มาจากการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะช่วยให้การควบคุมคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมีประสิทธิภาพ ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยมีจุดประสงค์คือ

1. เพื่อสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำมาใช้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
4. เพื่อประเมินรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก นอกจากนี้ยังทำให้

1. ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนได้มีโอกาสเสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน และเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพของหน่วยงาน เพื่อให้เป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และได้รับการยอมรับจากสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในบริบทของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก แต่การนำ รูปแบบไปใช้ สามารถปรับขยายสู่บริบทอื่น ๆ ได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สังเคราะห์มาจากการ ควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป

2. รายวิชาที่นำมาทดลองใช้รูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในรายวิชาทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ที่เปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546

3. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน ในช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้

4. กรอบแนวคิดของการพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สร้างรูปแบบจากกรอบแนวคิดทางทฤษฎี แล้วจึงตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติกับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในระดับรายวิชา ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ก่อนที่จะนำรูปแบบที่สร้างไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก และทำการปรับปรุง โดยดำเนินการดังกล่าวจนครบ 2 วงรอบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรมาสู่การสอน ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบโดยมุ่งเน้นการสร้างและปรับปรุงปัจจัยด้านแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร กิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในรายวิชา ในขณะที่ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนการสอน ได้แก่ สื่อทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด งบประมาณ ฯ และปัจจัยทางด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมขององค์กร ฯ เป็นปัจจัยที่ศึกษาในสภาพที่เป็นอยู่จริง เนื่องจากข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนจุดอ่อนของปัจจัยด้านบริบทบางประการ ที่ต้องใช้ระยะเวลานาน จึงจะบรรลุเป้าหมายของการปรับเปลี่ยนอย่างสมบูรณ์ เช่น การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร การจัดหางบประมาณสนับสนุนนอกเหนือจากแผนงบประมาณ

2. ข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบที่พัฒนาในการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อมูลย้อนหลังเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาที่ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้เก็บรวบรวมไว้ เมื่อปีการศึกษา 2543 – 2544 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ดำเนินงานภายใต้นโยบายการบริหารหน่วยงาน ระเบียบการศึกษา หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เรียน และเป็นการดำเนินงานโดยกลุ่มบุคลากรฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนชุดเดียวกัน ยกเว้นแต่เพียงกลุ่มผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนกลุ่ม เนื่องจากการเลื่อนชั้นการศึกษา และระยะเวลาของการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน จึงเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อเทียบเคียง เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนที่ไม่สามารถแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองได้ ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา ที่มีการจัดการเรียนการสอนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

การกำหนดนโยบายและแผน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อวางแผนทางดำเนินการและแผนปฏิบัติในการดำเนินงานการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การสนับสนุนการใช้หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการให้ความสะดวกในด้านที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เช่น การจัดตารางสอน การจัดแหล่งการเรียนรู้ การจัดสวัสดิการให้กับผู้เรียน

การประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับปรับปรุงการดำเนินงานของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง กรอบแนวคิดทางด้านหลักการ โครงสร้างการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนที่สามารถยึดถือเป็นมาตรฐานในการดำเนินการได้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นชัดเจนจากแผนการปฏิบัติ กลไกต่าง ๆ ที่นำมาควบคุมการปฏิบัติตามแผน และแบบประเมินผลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่สร้างมาจากแนวคิดทางทฤษฎีและปรับให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ระบบการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การจัดระบบ กลไก เพื่อรักษาคุณภาพในกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือคุณภาพ และมีการติดตามผล และนำผลการตรวจสอบมาพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรมาใช้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

การวางแผนในการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการดำเนินการควบคุมคุณภาพ เช่น การกำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือในการควบคุมคุณภาพ

การปฏิบัติตามแผนการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพมาควบคุมการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้

การติดตามผลการดำเนินงาน หมายถึง การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ในแต่ละช่วงของการดำเนินงานที่ผ่านม่ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และมีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

การนำผลจากการติดตามมาปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การนำผลการติดตามผลการดำเนินงาน มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีโอกาสตัดสินใจ ร่วมกันในการเลือกแนวทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน ในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประจำปีการศึกษา 2545-2546

ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้ดำเนินการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2545 -2546 ได้แก่ ผู้บริหารระดับกอง และอาจารย์หัวหน้าภาควิชา

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนพยาบาล ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนพยาบาลในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน หมายถึง เจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด ห้องผลิตตำรา แผนกธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โรงประกอบอาหาร แผนกจัดหาสิ่งอุปกรณ์ และแผนกขนส่ง ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนพยาบาลกองทัพบก ที่เข้ารับการศึกษในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ชั้นปีที่ 1-3 ในปีการศึกษา 2545 – 2546

ประสิทธิภาพของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การบรรลุถึงความคาดหวังของการนำระบบควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ

สอนไปใช้ ที่วัดได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบค่าที่คำนวณจากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่วัดก่อนการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การประเมินรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลโดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการประเมิน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความเข้าใจของกลุ่มผู้ประเมิน การรวบรวมข้อมูล และการตัดสินใจในการให้ข้อมูลย้อนกลับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับระบบการควบคุมคุณภาพ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เพื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้และปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อไป จึงได้มีการศึกษารวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

1.2 ระบบคุณภาพการศึกษา

1.3 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.3.1 ความหมายของการควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.3.2 องค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.3.3 การเสริมสร้างพลังอำนาจ และกระบวนการมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตร

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

2.1.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้

2.1.2 องค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้

2.1.3 บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้

2.1.4 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

3. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

3.1 ปรัชญา วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของหลักสูตร

3.2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

4. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

คุณภาพ (Quality) เป็นคำที่มีความเป็นนามธรรมที่ยากต่อการให้นิยามที่แน่นอน (Gibbons, M. 1998. : 50) เนื่องจากเป็นแนวคิดในหลาย ๆ มิติ จากมุมมองของแต่ละบริบท (Elisabeth A. Z. 2000 : 42) ซึ่งถ้ากล่าวโดยทั่วไป จะพบว่าคุณภาพ จะให้ความรู้สึกไปในทางด้านบวกเสมอ เช่น ความยอดเยี่ยม (Excellence) หรือบางสิ่งที่มีระดับสูงกว่าระดับปกติ จุดเริ่มต้นของแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพมาจากด้านอุตสาหกรรม (Lomax, et.al. 1996 : 2-3) ที่ได้กล่าวถึงมุมมองเกี่ยวกับคุณภาพไว้ 4 ประการ ว่าคุณภาพ มีความหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความต้องการของลูกค้า
2. ความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย
3. ความสำเร็จของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. การจัดการที่ป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นล่วงหน้า

แนวคิดของคุณภาพทั้ง 4 ประการนั้น เป็นแนวคิดทางด้านการผลิตทางอุตสาหกรรม แต่เมื่อกล่าวถึงในด้านการศึกษาก็พบว่าคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และถือเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ไม่เพียงแต่การเน้นที่วัดผลผลิตดังเช่นในด้านอุตสาหกรรมเท่านั้น ดังแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ ของวินท์ (Winch, C. 1996 : 9) ได้กล่าวถึงแนวคิด 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของสิ่งที่คาดหวังจากการดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพได้แก่

1. แนวคิดของคุณภาพโดยการรวมพลัง (Total approach) เป็นแนวคิดดั้งเดิม ที่คิดว่าคุณภาพ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีที่สุด ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ
2. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นผลผลิต (Product based) เป็นแนวคิดที่วัดคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากผลผลิต
3. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นความต้องการของผู้ใช้ (User based) เป็นแนวคิดของการตัดสินคุณภาพจากความต้องการจำเป็นของผู้ใช้
4. แนวคิดของคุณภาพที่เน้นคุณค่า (Value based) เป็นแนวคิดของคุณภาพที่ปรับเปลี่ยนตามการให้คุณค่ากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในบริบทของสังคมนั้น ๆ

ส่วนเบมการ์ด และเคลาซ์ (Baumgart, N. and Kaluge, L. 1987 : 66-67) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพไว้ 2 ประการ ได้แก่

1. คุณภาพตามปทัสฐาน (Norm-referenced) การตัดสินถึงระดับของคุณภาพจะขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะให้มีแนวโน้มของการแข่งขันภายในกลุ่มสูงขึ้น กลายเป็นคุณภาพเพื่อการคัดเลือก ซึ่งขัดกับหลักการของความเท่าเทียมกัน
2. คุณภาพตามเกณฑ์ (Criterion- referenced) เป็นคุณภาพที่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีข้อดีในการลดการแข่งขันระหว่างบุคคล แต่จะเป็นการแข่งขันกับระดับคุณภาพของตนเองแทน

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดผสมผสานระหว่าง 2 แนวคิด เช่น กลาส (Baumgart, N. and Kaluge, L. 1987 : 66-67 ; Citing Glass. 1978) ได้กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบคุณภาพ ที่จะต้องคำนึงถึงทั้งระดับที่สมบูรณ์แบบที่ต้องการให้เกิดขึ้น และระดับที่มีความเป็นไปได้ในสภาพความเป็นจริง

เมื่อกล่าวถึงคุณภาพในทางการศึกษา โดยเน้นไปที่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่าคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการของความรู้ที่มาจากกระบวนการวิจัย ผสมผสานกับความเป็นอิสระและการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ จากสถาบัน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพ (Elisabeth A. Z. 2000 : 42) ซึ่งในมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ยังไม่มีเกณฑ์ของคุณภาพที่สมบูรณ์แบบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์จากหน่วยงานคุณภาพ ที่พยายามศึกษาทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเกณฑ์คุณภาพให้เป็นที่ยอมรับจากฝ่ายต่าง ๆ (Baumgart, N. and Kaluge, L. 1987 : 67 คุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่นิยามไว้มักจะครอบคลุมการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการให้บริการ ของสถาบันอุดมศึกษานั้น

แต่ถ้าพิจารณาถึงการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพ จะพบว่ามุมมองเกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ที่ให้ความหมายของคุณภาพที่มีความแตกต่างกันไป เช่น นักเศรษฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักการศึกษา ต่างมีมุมมองเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาดังนี้

นักเศรษฐศาสตร์ จะมองคุณภาพการศึกษาว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำเข้า และผลผลิต และความสอดคล้องของผลผลิตตามความต้องการของบัณฑิตในการนำความรู้ไปใช้ทำงานในส่วนต่าง ๆ ถ้าคุณภาพมีอยู่ในระดับน้อย จะตรวจสอบได้จากการใช้ทรัพยากร และการตัดสินใจของบัณฑิต ในสภาพการทำงานที่พบว่ามีประสิทธิภาพน้อย

นักสังคมวิทยา จะมองคุณภาพการศึกษาว่าเป็น จุดที่สถาบันต้องการบรรลุความสำเร็จ ตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไว้ ดังนั้นคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จึงไม่เพียงแต่เป็นผลประโยชน์ของผู้เรียนเท่านั้น แต่หมายถึงผลประโยชน์ต่อสังคมทั้งหมดด้วย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือเพียงแค่วัฒนธรรมการดำเนินไปของสังคมก็ตาม ก็เป็นสิ่งที่ยังต้องศึกษากันไป

นักการศึกษา จะมองคุณภาพการศึกษาที่กระบวนการจัดการเรียนการสอน จะต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์แบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ที่เน้นที่ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความสามารถของผู้เรียนในการที่จะแก้ปัญหา หรือการเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

แอสติน (Astin, 1980) ได้จำแนกประเภทของคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ 5 กลุ่มจากมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. มุมมองที่ยังไม่กระจ่างชัด (Mystical view) มุมมองนี้จะกล่าวถึงคุณภาพ ที่ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลผลิตของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากว่าเป็นคุณลักษณะที่ยังไม่ชัดเจนสำหรับการกำหนดประเด็นในการวัดได้ ซึ่งคณะกรรมการรองอธิการบดีของออสเตรเลีย AVCC (The Australian Vice-Chancellors' Committee) ได้กล่าวถึงความเชื่อว่า นิยามของ คุณภาพและความยอดเยี่ยม มีความซับซ้อนมากกว่าการวัดโดยใช้ดัชนีที่เป็นเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว ส่วนประเด็นเกี่ยวกับความยอดเยี่ยมทางวิชาการที่มักถูกกล่าวถึง ก็ควรจะมีประเด็นการวัดจากประสิทธิภาพของการดำเนินการจากส่วนต่าง ๆ ซึ่งมุมมองนี้จะเน้นที่ประโยชน์ต่อการที่จะค้นหาข้อค้นพบใหม่ ๆ เพื่อการปรับปรุงวิธีการวัด ซึ่งจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากกว่าการตั้งกฎเกี่ยวกับคุณภาพที่มีความเป็นไปได้น้อยในการปฏิบัติและการยอมรับจากหลายฝ่าย

2. มุมมองด้านความมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ (Reputation view) เป็นมุมมองที่ทางอเมริกาตอนเหนือนิยมใช้ โดยจะเน้นคุณภาพของสถาบันการศึกษาจากระดับความมีชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะวัดจากจำนวนของผู้สมัครเข้ารับการศึกษาคือว่ามีผู้เรียนนิยมเข้ารับการศึกษามากน้อยเพียงใด จึงทำให้เป็นคุณภาพที่นำมาจัดอันดับของสถาบัน

3. มุมมองด้านทรัพยากรสนับสนุน (Resources view) มุมมองนี้จะมองคุณภาพว่าขึ้นอยู่กับทรัพยากรสนับสนุนในการจัดการศึกษาของสถาบัน ที่เป็นปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ดัชนี 3 ประการ คือ คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และครูผู้สอน ตลอดจนระดับของความต่อเนื่องของปริมาณและคุณภาพของปัจจัยนำเข้าด้วย ถ้าสถาบันใดมีปัจจัยนำเข้าสนับสนุนอย่างเพียงพอ ก็จะถือว่ามีคุณภาพที่จะดำเนินการจัดการศึกษาต่อไปได้

4. มุมมองด้านผลผลิต (Outcomes view) มุมมองนี้จะเน้นที่คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งก็คือบัณฑิต คุณภาพของบัณฑิตจะสะท้อนถึงคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของผลผลิต คือบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5. มุมมองตามคุณค่าของสังคม (Value-added view) มุมมองนี้จะมุ่งเน้นที่คุณภาพของสถาบันในการจัดการศึกษา ตามการรับรู้ด้านคุณภาพ ซึ่งจะมีการแปรเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม เช่น การจะให้ความหมายของสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพว่าจะมีลักษณะเช่นไร ก็ขึ้นอยู่กับมุมมองคุณค่าของสถาบันการศึกษาที่ดีในสังคมใด ๆ ในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป คุณค่าของสถาบันอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้อีก ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาตามมุมมองนี้ จะต้องค้นหาคุณลักษณะเฉพาะที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลกระทบของสถาบันต่อสังคม และตีความหมายคุณภาพตามการวัดออกมาในช่วงเวลานั้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพดังที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าคุณภาพมีนิยามที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ หรือด้านผลผลิต ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ แต่ทุกแนวคิดก็จะมุ่งถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยผสมผสานทั้งมาตรฐานตามปทัสฐานและคุณภาพตามเกณฑ์ ซึ่งจะถูกนำมากำหนดเป็นเป้าหมายของระดับคุณภาพ (Benchmark) เพื่อจะเป็นแนวทางให้มีการดำเนินงานในทางการศึกษาให้ไปถึงเป้าหมายคุณภาพนั้น ๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับนิยามของคุณภาพการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัย (2539 : 6) กำหนดไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการของการผลิตบัณฑิตที่ได้รับการควบคุมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นกระบวนการที่จะ

ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่ตรงกับเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมด้วย

การดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาขึ้นมา จะต้องมีการดำเนินงานเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และติดตามประสิทธิภาพของระบบคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันอย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นแนวทางให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป ดังนั้นแต่ละสถาบันการศึกษาจะต้องมีการเลือกใช้ระบบคุณภาพที่เหมาะสมกับการดำเนินงานด้านการศึกษาของตนเอง เพราะแต่ละสถาบันอาจจะมีมุมมองเกี่ยวกับคุณภาพที่แตกต่างกัน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในปัจจุบันจึงพบว่า มีระบบคุณภาพหลายระบบที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ทดลองนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละระบบจะมีแนวคิด วิธีการดำเนินงาน จุดเน้นที่แตกต่างกันไป ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงระบบคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 ระบบคุณภาพการศึกษา

เมื่อกล่าวถึงระบบคุณภาพการศึกษา พบว่ามีผู้กล่าวถึงระบบการจัดการคุณภาพ (Quality management system) และนิยามกลไกการควบคุมคุณภาพ (Quality control mechanism) ที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณภาพการศึกษาไว้หลายระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ที่จะประกอบด้วยการตรวจสอบคุณภาพ (Quality audit) และการประเมินคุณภาพ (Quality assessment) (Lomax, et.al. 1996 : 1 ; citing Doherty.1994 ; Parsons.1994) หรือระบบคุณภาพในองค์กรรวม (Total quality management) (Lomax, et.al. 1996 : 1 ; citing Collard. 1989) หรือระบบมาตรฐานคุณภาพสากล (ISO 9000) รวมถึงระบบคุณภาพอื่น ๆ ที่แต่ละสถาบันกำหนดขึ้นและนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบัน ดังที่วันชัย ศิริชนะ (2536) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐาน หลักการ โครงสร้าง วิธีการ และหลักเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศดังกล่าว พบว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของทุกประเทศที่ศึกษา ถึงแม้ว่าจะใช้ระบบที่แตกต่างกันไป แต่ทุกระบบได้เน้นหลักการในเรื่องความเป็นอิสระ (Autonomy) ควบคู่ไปกับความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก (Accountability) ของ

สถาบันอุดมศึกษา โดยแต่ละประเทศมีกลไกการดำเนินการและวิธีการในรายละเอียดที่ต่างกันไปตามประสบการณ์และจารีตของแต่ละประเทศ

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย เพื่อให้บรรลุภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อย่างมีคุณภาพนั้น สถาบันอุดมศึกษาของไทย จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในหลายประการ ได้แก่ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2539.)

1. ประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจน และบ่งชี้ได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ
2. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิต มีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศไทยโดยส่วนรวมในระยะยาว
3. มีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตในวงการอุดมศึกษาทั้งภายในประเทศและนอกประเทศมากขึ้น
4. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากล เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น
5. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ
6. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป
7. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใส และความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้

ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาของไทย จึงได้มีการนำระบบคุณภาพที่หลากหลายมาใช้ในการดำเนินงานควบคุมคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบคุณภาพในองค์กรรวม ระบบมาตรฐานคุณภาพสากล หรือระบบคุณภาพอื่น ๆ ที่แต่ละสถาบันกำหนดขึ้นและนำมาใช้ เพราะในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรที่กำกับดูแลการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย มีนโยบายที่เน้นหลักการของการให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบการควบคุมคุณภาพทางวิชาการ และปรับปรุงการปฏิบัติการทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความมีเสถียรภาพทางวิชาการและอิสรภาพในการดำเนินงานที่ยังคงเอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอกอันนำมาซึ่งความมี

มาตรฐานทางการศึกษาในระดับที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ จึงมีการส่งเสริม สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษาวิจัย ด้านการเรียนการสอน การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการจัดการความรู้ ตลอดจนมี นโยบาย พัฒนาระบบ และดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แต่ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก ซึ่งเป็นไปตามหลักการของความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย อาจจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ การ

ประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพโดยภายนอก

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมการควบคุมคุณภาพภายใน สถาบันอุดมศึกษา โดยการดำเนินการเป็นการภายในของสถาบันอุดมศึกษาตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ โดยที่ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การ ตรวจสอบระบบคุณภาพ (Quality Audit) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) โดย ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามุ่งเน้นให้มีการสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพของ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2. การประกันคุณภาพโดยภายนอก หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุม คุณภาพภายในพร้อมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบ โดยหน่วยงานภายนอกเพื่อ ประกันว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ โดยที่กระบวนการประกัน คุณภาพภายนอก ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพ และการให้การรับรอง (Quality Accreditation)

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการจัดการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ทั้งการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อกำหนดระบบและ กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาวาง ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในที่มีมาตรฐานและพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก ตลอดจนประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ที่มี ผลโดยตรงต่อคุณภาพบัณฑิตทั้งด้านวิชาการคุณธรรม และจริยธรรม พบว่าได้กำหนด

องค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพ มีอยู่ 9 องค์ประกอบ (<http://www.mua.go.th>) ได้แก่

- องค์ประกอบที่ 1: ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน
- องค์ประกอบที่ 2: การเรียนการสอน
- องค์ประกอบที่ 3: กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- องค์ประกอบที่ 4: การวิจัย
- องค์ประกอบที่ 5: การบริการทางวิชาการแก่สังคม
- องค์ประกอบที่ 6: การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- องค์ประกอบที่ 7: การบริหารและการจัดการ
- องค์ประกอบที่ 8: การเงินและงบประมาณ
- องค์ประกอบที่ 9: ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ในแต่ละองค์ประกอบข้างต้น กำหนดขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินงานตามภารกิจหลัก 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์กัน เพราะต่างจะต้องสนับสนุนซึ่งกันและกันในการที่จะมุ่งไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกด้าน

ในการจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยยังมีทางเลือกในการใช้ระบบอื่น ๆ มาควบคุมคุณภาพการศึกษา เช่น การใช้แนวทางของ ISO (International Standard Organization) ที่พิจารณาควบคู่กับองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน (คณะทำงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543) จะพบว่ามีสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- สาระ 1 โครงสร้างการบริหารและทรัพยากรบุคคล
- สาระ 2 ระบบคุณภาพ
- สาระ 3 บทบาทและรับผิดชอบต่อสังคม
- สาระ 4 การควบคุมภารกิจหลัก
- สาระ 5 การควบคุมเอกสารและข้อมูล
- สาระ 6 การรับนักศึกษา และภารกิจหลัก
- สาระ 7 การรับนักศึกษาและงานบริการพิเศษ

สาระ 8 ฐานข้อมูลของนักศึกษา และการเฝ้าติดตาม

สาระ 9 การควบคุมขบวนการผลิตบัณฑิตและการให้บริการ

สาระ 10 การตรวจสอบและการทดสอบ

สาระ 11 การควบคุมการตรวจสอบ และอุปกรณ์ทดสอบ

สาระ 12 สถานภาพการตรวจสอบ และการทดสอบ

สาระ 13 มาตรการเกี่ยวกับนักศึกษาหรืองานบริการอื่นที่ไม่ผ่านเกณฑ์

สาระ 14 มาตรการแก้ไข และป้องกัน

สาระ 15 การจัดหางาน การศึกษาต่อ และการส่งมอบงาน

สาระ 16 การควบคุมบันทึกคุณภาพ

สาระ 17 การรับรองคุณภาพภายใน

สาระ 18 การพัฒนาบุคลากร

สาระ 19 การศึกษาต่อเนื่อง และการให้บริการทางวิชาการ

สาระ 20 เทคนิคทางสถิติ

สาระ 21 การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

ในแต่ละสาระข้างต้นจะมีการกำหนดมาตรฐานย่อยสำหรับองค์กรที่เปรียบเสมือนเป็นผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ ที่จะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพและประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตรงตามความต้องการ แต่เนื่องจากระบบ ISO เป็นระบบที่พัฒนามาจากเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดมาตรฐานสากล อันเป็นสิ่งที่เน้นไปทางผลิตภัณฑ์ ดังนั้น เมื่อนำมาปรับใช้กับการศึกษา ในด้านข้อกำหนดมาตรฐานของระบบบริหารคุณภาพ (ISO 9000) อาจจะนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้กับเพียงบางส่วนของจัดการการศึกษา เช่น เรื่องการจัดระบบการเก็บเอกสาร หรือถ้าจะนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ทุกส่วน ควรจะศึกษาความพร้อมขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของการดำเนินงานทางการศึกษาด้วย ดังการศึกษาของสุวรรณ ศรีจันทร์แสง (2542) ที่ศึกษาความพร้อมของสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานครในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง จำนวน 304 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อกำหนดของระบบประกัน คุณภาพ ISO 9000 ใน 20 ด้านที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับระบบคุณภาพ ISO

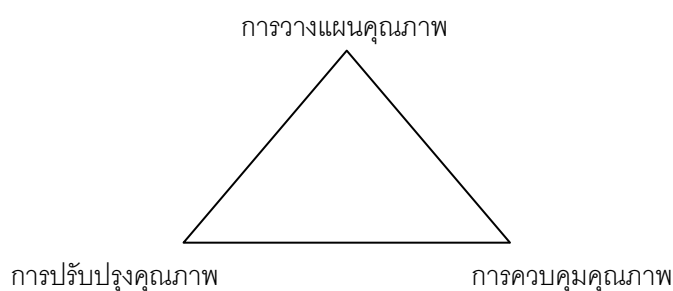
9000 และทำงานอยู่ในคณะและสถาบันที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้แตกต่างกัน

ระบบและกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในระบบต่าง ๆ จะพบว่ามีส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาหลายประการ เช่น การประเมินคุณภาพ การรับรองคุณภาพ ในระบบการประกันคุณภาพ แต่ก่อนที่จะดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จนถึงระดับของการรับรองคุณภาพนั้น จะต้องผ่านกระบวนการควบคุมคุณภาพ ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่มีความสำคัญและจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปตลอดระยะเวลาที่มีการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ถ้าสถาบันใดมีระบบการควบคุมคุณภาพที่ดี ก็ย่อมที่จะมีฐานในการดำเนินการประกันคุณภาพที่ดี ดังที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของการควบคุมคุณภาพการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.3 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.3.1 ความหมายของการควบคุมคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นองค์ประกอบหนึ่งในองค์ประกอบของคุณภาพ 3 ประการ (Quality Trilogy) ได้แก่ การวางแผนคุณภาพ (Quality planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality improvement) (Juran. 1989 : 255-256) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงองค์ประกอบของคุณภาพ

(ที่มา : Juran. 1989 : 255-256)

จากองค์ประกอบของคุณภาพดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากการวางแผนคุณภาพ จากนั้นจะเป็นการนำแผนคุณภาพที่กำหนดไว้มาปฏิบัติ และมีการปรับปรุง

คุณภาพอย่างต่อเนื่อง แต่การที่จะมีข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ เพื่อเป็นการกำกับดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปตามแผนคุณภาพที่กำหนดไว้ ดังที่จูแรน (Juran. 1989 : 255-256) ได้ให้นิยามของการควบคุมคุณภาพว่าหมายถึง ระบบที่จะนำมาใช้ในการติดตามดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของคุณภาพที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย การกำหนดสิ่งที่จะควบคุม การกำหนดหน่วยในการวัดมาตรฐานของผลงาน วิธีการวัด และการแปลความหมายของความแตกต่างจากมาตรฐาน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งคล้ายกับนิยามของการควบคุมคุณภาพการศึกษาของสหราชอาณาจักรที่เน้นที่การจัดระบบกลไก การบริหารภายในสถาบัน เพื่อรักษาคุณภาพในกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง (The United Kingdom.1991 : 24) ส่วนโดโรธี (Doherty, D. 1994 : 11) ได้ให้นิยามของการควบคุมคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง ระบบที่ตั้งอยู่บนแนวคิดของการให้ข้อมูลย้อนกลับ จากผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และจะต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และคอยปรับปรุงระบบให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ ซึ่งจากความหมายดังกล่าวข้างต้น จะมีความเกี่ยวข้องกับการติดตามคุณภาพ (Quality monitoring) ที่เป็นกระบวนการที่มีขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่ากระบวนการของคุณภาพได้มีอยู่จริง เช่น การติดตามการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต การวางแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย คือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักมาตรฐานและประเมินผล ที่รับผิดชอบในด้านการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา (<http://www.mua.go.th>) ได้กล่าวถึงการควบคุมคุณภาพการศึกษา ในเชิงที่เน้นการควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) ว่า หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการตามระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่วางไว้ พร้อมทั้งมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการภายในด้วย

ดังนั้นการควบคุมคุณภาพการศึกษา จึงหมายถึง การจัดระบบ กลไก เพื่อรักษาคุณภาพในกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือคุณภาพ ในการติดตามผล ตลอดจนการนำผลที่ตรวจสอบมาพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากความหมายของการควบคุมคุณภาพการศึกษาข้างต้น พบว่าการควบคุมคุณภาพเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่จะนำไปสู่การได้รับการยอมรับ

จากสังคม ต่อไป ดังที่วันชัย ศิริชนะ (2536 : 346,468-469) ได้ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศต่าง ๆ และได้ให้ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่ค้นพบไว้ว่า ถ้าสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพภายในขึ้นมาภายใต้บริบทของสถาบัน โดยความสนใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ก็จะนำไปสู่ความมีมาตรฐานในการดำเนินการด้วยตนเองในอนาคต ดังนั้น เมื่อพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพภายในไปถึงระดับหนึ่งแล้ว การขอรับรองวิทยฐานะจากหน่วยงานภายนอก จะเป็นเพียงงานปกติเท่านั้น แต่การที่จะควบคุมคุณภาพการศึกษาให้ได้ ตรงตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพ การศึกษา เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบ กลไกเพื่อรักษาคุณภาพในกระบวนการ คุณภาพให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล.2543) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการ และการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบคุณภาพทั้ง 9 องค์ประกอบของทบวงมหาวิทยาลัย ที่ส่งผลกระทบต่อผลการประกันคุณภาพการศึกษา 3 อันดับแรก คือ ปริมาณบัณฑิต ความมีชื่อเสียงของคณะ และคุณภาพงานวิจัย ดังนั้นในการควบคุมคุณภาพการศึกษา จึงควรพิจารณาควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

1.3.2 องค์ประกอบของการควบคุมคุณภาพการศึกษา

ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ ทั้งในเรื่องของความเชื่อ หลักฐานเชิงประจักษ์ การเรียนการสอน ความคาดหวังของสังคม (Lomax. et.al. 1996 :3) ที่จะนำไปสู่ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพการศึกษา สำหรับการควบคุมคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีองค์ประกอบที่ต้องควบคุม ได้แก่ คุณภาพอาจารย์ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สื่อการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ การบริหารงบประมาณ การวิจัย (วันชัย ศิริชนะ. 2542 : 9-13) เป็นองค์ประกอบหลัก ส่วนเนล และคาร์ก (Baumgart, N. and Kaluge, L. 1987 : 73) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการควบคุมคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตร เช่น การกำหนดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตร

2. อาจารย์และบุคลากร เช่น การกำหนดภาระหน้าที่ด้านการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดทำคู่มือการสอน การทบทวนปรับปรุงเนื้อหาสาระ การจัดทำการใช้สื่อ การทดสอบและวัดผล

3. ห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น สาระทางวิชาการ ปริมาณที่พอเพียง ความทันสมัยของตำรา วารสาร อาคารสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

4. สื่อการศึกษา และอุปกรณ์การศึกษา เช่น ระบบการผลิตสื่อ ระบบการบำรุงรักษา ความพอเพียงของอุปกรณ์การศึกษา

5. งานวิจัย เช่น ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

6. การวัดและประเมินผล เช่น ระบบการวัดและประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

7. การบริหารงบประมาณ เช่น การจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับภารกิจด้านการเรียนการสอน

องค์ประกอบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบย่อยภายในโครงสร้างของระบบการพัฒนาคุณภาพการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สมจิตร แก้วนาถ (2543) ได้พัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ โดยการวิเคราะห์ปัญหาเชิงกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ จากนั้นจึงนำมาสร้างระบบการประกันคุณภาพการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของหน่วยงาน ประกอบด้วย การพัฒนาคู่มือคุณภาพ ระบบการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ระบบการออกแบบหลักสูตร ระบบการพัฒนาเอกสารหลักสูตร ระบบการจัดฝึกอบรม ระบบการประเมินหลักสูตร ระบบการพัฒนาทักษะบุคลากร และระบบการตรวจติดตามคุณภาพภายในพบว่าในแต่ละระบบจะประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ การกำหนดความหมาย การกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหาร การกำหนดกระบวนการดำเนินงาน มาตรฐานการปฏิบัติ การตรวจทดสอบระบบคุณภาพ และการควบคุมเอกสาร คุณภาพของระบบ ซึ่งเมื่อนำไปทดลองใช้ในการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พบว่ามีการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบดังกล่าวไปใช้ โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วม พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง แสดงให้เห็นว่าการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการดำเนินงานด้านการศึกษา ควรมีการควบคุมคุณภาพกำกับอยู่ภายในระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายคุณภาพ และถึงแม้ว่าในการควบคุมคุณภาพการศึกษา จะเน้นที่การควบคุมคุณภาพ

ของการดำเนินงาน ที่จะเกิดจากการควบคุมคุณภาพภายใน แต่องค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพภายใน ควรมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพภายนอก เพื่อการรับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก จึงควรพิจารณาถึงเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกประกอบด้วย เช่น หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ของประเทศอังกฤษ ของ University Funding Council (UFC) และ Polytechnics and College Council (PCFC) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ที่มีหัวข้อหลัก และดัชนี ดังนี้ (วันชัย ศิริชนะ. 2536 : 260-264)

หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	ดัชนี
1. จุดมุ่งหมาย กับหลักสูตร	1. จุดมุ่งหมาย ของรายวิชาใน หลักสูตร	1. ความสอดคล้องกับความเป็นจริงและปณิธานของสถาบัน 2. การระบุความรู้ ความเข้าใจ หรือทักษะที่เหมาะสมกับรายวิชานั้น 3. การที่อาจารย์และนักเรียนมีความตระหนักในจุดมุ่งหมายรายวิชา 4. การระบุเอกลักษณ์เฉพาะของรายวิชา (ถ้ามี)
	2. การ ตอบสนองความ ต้องการของ ผู้เรียนและผู้ใช้ ผลผลิต	1. การสะท้อนความทันสมัยของรายวิชา ต่อการพัฒนาวิชาชีพ 2. การสะท้อนความทันสมัยของรายวิชา ต่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน 3. การสะท้อนความพร้อมของรายวิชาในการตอบสนองและให้โอกาสกับกลุ่มนักเรียนที่หลากหลาย
2. การ บริหารงาน วิชาการและการ ควบคุม คุณภาพ	1. การจัดการ หลักสูตร	1. การมอบหมายความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ 2. การกำหนดเงื่อนไขเวลา ในการดำเนินการ 3. บรรยากาศความร่วมมือและความกระตือรือร้นในหน่วยงาน

หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	ดัชนี
	2. การควบคุมคุณภาพของรายวิชา	1. การใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถนะในการทำงานอย่างเหมาะสม 2. การติดตามเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอน 3. การนำข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจสอบมาปรับปรุงในเวลาที่เหมาะสม 4. การแสวงหาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนจากนักเรียนและผู้ใช้ผลผลิต
3. ทรัพยากร	1. คุณสมบัติอาจารย์	1. การมีคุณสมบัติทางวิชาการที่สอดคล้องกับระดับและรายวิชาที่สอน 2. การมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่จำเป็นต่อการสอน
	2. การจัดทรัพยากรสนับสนุนการสอน	1. การจัดทรัพยากรห้องสมุด 2. การจัดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ 3. การจัดบุคลากรช่วยทางวิชาการ
	3. การจัดชั้นเรียนที่มีคุณภาพ	1. การออกแบบชั้นเรียนที่ดี เหมาะสมกับวิธีการสอน 2. ความยืดหยุ่นของการใช้ชั้นเรียนในลักษณะต่าง ๆ 3. การบำรุงรักษาห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดี
4. คุณภาพการจัดการเรียนการสอน	1. ความสอดคล้องระหว่างการสอนกับวัตถุประสงค์รายวิชา	1. วิธีการสอนในรายวิชา กับความสามารถในการตอบสนองจุดมุ่งหมายโดยรวมของหลักสูตร

หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	ดัชนี
	2. ประสิทธิภาพการสอน	1. การชี้แจงจุดมุ่งหมายการสอนแก่นักเรียนอย่างชัดเจน 2. การปรับการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของนักเรียน 3. การปรับความเร็วในการสอนให้สอดคล้องกับพื้นฐานของนักเรียน และสอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ 4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับนักเรียน 5. การอ้างอิง เชื่อมโยงรายวิชาที่สอนให้เข้ากับรายวิชาอื่น ๆ หรืองานวิจัยตามความเหมาะสม 6. การส่งเสริมและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถทำงานค้นคว้าได้อย่างอิสระ 7. การใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 8. การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับนักเรียน
	3. มาตรฐานและผลงานนักเรียน	1. การแสดงความสามารถของนักเรียนในทักษะการสื่อสารทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 2. การแสดงความสามารถหรือวิธีอื่น การเตรียมตัวและทัศนคติที่ดีต่อการเรียน 3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนเปรียบเทียบกับรายวิชาที่ใกล้เคียงกัน

หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	ดัชนี
	4. การวัดผล	1. การใช้วิธีการวัดผลที่สามารถวัดจุดมุ่งหมายได้ครบถ้วนทุกประการ 2. การใช้วิธีวัดผลที่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด 3. การใช้เครื่องมือที่สามารถบ่งบอกความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน 4. การอธิบายให้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้สอนกับนักเรียน 5. ความละเอียด เสนอต้นเสมอปลายของการให้คะแนนในเครื่องมือแต่ละชุด

จากหัวข้อและดัชนีในการประเมินเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ของประเทศ อังกฤษ ของ University Funding Council (UFC) และ Polytechnics and College Council (PCFC) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในตารางดังกล่าว พบว่าคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน เน้นไปที่ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ แต่ยังคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร ครูผู้สอน ผู้เรียน และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

ในประเทศไทย สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่ามี 8 มาตรฐาน และ 27 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต
2. มาตรฐานด้านการเรียนรู้
3. มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้
4. มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์
5. มาตรฐานด้านการบริการทางวิชาการ
6. มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
7. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ (เน้นเฉพาะด้านการเงิน)

8. มาตรฐานด้านระบบประกันคุณภาพภายใน

เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานในระดับการเรียนการสอนในระดับรายวิชา พบว่ามี มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ดังมีรายละเอียดของตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
1. มาตรฐานด้านการเรียนรู้	1. มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ ประสพการณ์จริง 2. ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์ 3. จำนวนกิจกรรม/โครงการของงานกิจการนักศึกษาต่อจำนวน นักศึกษาทั้งหมด 4. มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้
2. มาตรฐานด้านการ สนับสนุนการเรียนรู้	1. จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ 2. งบประมาณดำเนินการจริงต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า 3. ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า 4. จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวน นักศึกษา 5. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อ นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า และ/หรือค่าใช้จ่ายของหนังสือ / วารสาร / ข้อมูลสารสนเทศ ฯลฯ ต่อนักศึกษา
3. มาตรฐานด้านระบบการ ประกันคุณภาพภายใน	1. มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษา 2. ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : เอกสารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดัชนีของ สมศ.

ดัชนีของ สมศ. เป็นดัชนีที่ระบุแต่องค์ประกอบหลัก ไม่ได้ระบุดัชนีอย่าง
 เฉพาะเจาะจงในแต่ละมาตรฐาน ดังนั้นดัชนีของ สมศ. จึงค่อนข้างมีความยืดหยุ่นสำหรับ
 สถาบันอุดมศึกษาแต่ละสถาบัน ที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน แต่ดัชนีส่วนมากจะเน้นถึง
 คุณภาพที่วัดจากค่าใช้จ่าย ซึ่งถ้าสถาบันอุดมศึกษาจะกำหนดดัชนีทางด้านการจัดการเรียนการ

สอนให้มีความสอดคล้องกับดัชนีหลักในการประเมินของ สมศ. อาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อกำหนดดัชนีที่มีความเฉพาะกับแต่ละสถาบันในการที่จะนำมาใช้ควบคุมคุณภาพการศึกษา ของแต่ละสถาบันต่อไป

สำหรับการศึกษาในวิชาชีพพยาบาล จะมีสภาการพยาบาลเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาพยาบาล และให้การรับรองมาตรฐานของ สถาบันการศึกษาทางการพยาบาลในประเทศไทย ตามวาระที่กำหนด ดังนั้นสภาการพยาบาลจึงมี เกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองสถาบันการศึกษา วิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ของสภาการ พยาบาล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการเรียนการสอน ดังนี้

หัวข้อย่อย	ดัชนี
1. การจัดการเรียน การสอน	1. มีคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน 2. มีเอกสารหลักสูตรเผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง 3. มีแผนการจัดการเรียนการสอน 4. มีประมวลการเรียนการสอน / ประมวลรายวิชา 5. มีคู่มือการสอน / แผนการสอนในรายวิชา 6. มีระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7. มีการประเมินการสอนอาจารย์ โดยนักศึกษา และ/หรือ อาจารย์ผู้สอน และ/หรือผู้เกี่ยวข้อง 8. มีการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา เมื่อจบภาคการศึกษา โดยนักศึกษา และ/หรือ อาจารย์ผู้สอน และ/หรือผู้เกี่ยวข้อง 9. มีระบบการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร อย่างน้อยทุก 5 ปี
2. การบริหารงาน วิชาการ	1. มีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษร 2. มีแผนการบริหารวิชาการ 3. มีการดำเนินงานตามแผน 4. มีการประเมินผลและปรับแผน
3. อาจารย์	1. ภาระงานสอน 6-10 หน่วย ชม./สัปดาห์ (รายบุคคล) 2. มีประสบการณ์การปฏิบัติทางการพยาบาลไม่น้อยกว่า 2 ปี 3. มีระบบการเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่ 4. มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาอาจารย์
4. นักศึกษา	1. มีระบบการคัดเลือก

	2. มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและแนะแนว 3. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมพัฒนานักศึกษา 4. มีองค์กรนักศึกษา
--	---

หัวข้อย่อย	ดัชนี
5. อาคารสถานที่	1. อาคารเรียน และห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนทุกรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 2. ห้องทำงานเหมาะสมและเอื้อต่อการทำงาน 3. มีสถานที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร นันทนาการ และการกีฬาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา 4. มีสถานที่พักนักศึกษาปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เอื้อต่อการเรียน และการทำงานกิจกรรมนอกเวลา
6. ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์การศึกษา	1. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เหมาะสม และมีคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาไม่น้อยกว่า 1 : 20 และพร้อมใช้ 2. ห้องโสตทัศนูปกรณ์เหมาะสม มีอุปกรณ์จำนวนเพียงพอและพร้อมใช้
7. ห้องสมุด	1. มีตำราหลักที่ทันสมัยไม่ต่ำกว่ารายวิชาละ 5 ชื่อเรื่อง 2. จำนวนหนังสือทางการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ ไม่น้อยกว่า 10,000 เล่ม 3. จำนวนวารสารวิชาชีพการพยาบาลไม่น้อยกว่า 20 ชื่อเรื่อง โดยเป็นวารสารต่างประเทศไม่น้อยกว่า 10 ชื่อเรื่อง และครบถ้วนทุกสาขาการพยาบาล 4. มีระบบสืบค้นข้อมูลทั้งจากภายใน/ภายนอกประเทศ 5. มีเวลาให้บริการของห้องสมุดไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
8. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา	1. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา 2. มีคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาและมีการนำไปใช้ 3. มีแนวทางการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : เอกสารสำหรับการรับการเยี่ยมตรวจจากคณะกรรมการของสภาการพยาบาล

ดัชนีที่ใช้สำหรับการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษา วิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ของสภาการพยาบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในบางด้าน มีการกำหนดดัชนีที่วัดในเชิงปริมาณอย่างชัดเจน เช่น เวลาการให้บริการของห้องสมุดไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาระงานสอนของอาจารย์รายบุคคลควรอยู่ระหว่าง 6-10 หน่วย ชม./สัปดาห์ แต่อาจมีความยืดหยุ่นค่อนข้างน้อยสำหรับบางสถาบันการศึกษาที่มีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ และดัชนีด้านการจัดการเรียนการสอนจะเน้นตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงาน รวมไปถึงการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำเสนอข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในแต่ละส่วน จึงนับว่าเป็นดัชนีที่จะสะท้อนถึงคุณภาพโดยรวมของการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งในส่วนการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์. (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยใช้กระบวนการ EDQR ในการวิเคราะห์คุณภาพหรือความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้คุณลักษณะความเป็นเลิศ 20 คุณลักษณะ ประกอบด้วย 121 ดัชนี ซึ่งเมื่อนำมาสร้างภาพ (Scenario) ที่บรรยายคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการได้จำนวน 19 ภาพ จำแนกเป็นคุณลักษณะด้านปัจจัยนำเข้า 7 ภาพ ได้แก่ คุณลักษณะของปรัชญาของสถาบัน คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ อาจารย์ประจำ และผู้บริหาร สภาพการเงินและงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ คุณลักษณะของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ คุณลักษณะด้านกระบวนการ 8 ภาพ ได้แก่ คุณลักษณะของหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ การบริหาร การพัฒนาคณาจารย์ การสนับสนุนให้ผลิตผลงานทางวิชาการ กิจกรรมนักศึกษาและการประเมินตนเองของสถาบัน และคุณลักษณะด้านผลผลิต 4 ภาพ ได้แก่ สมรรถนะในวิชาชีพของบัณฑิต เจตคติต่อวิชาชีพของบัณฑิต พัฒนาการด้านบุคลิกภาพและทักษะทางสังคมของบัณฑิต และผลงานด้านวิชาการของสถาบัน

จากการศึกษาดัชนีและเกณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าเกณฑ์ในการควบคุมคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมคุณภาพภายใน หรือการควบคุมคุณภาพภายนอก จะมีองค์ประกอบหลักที่คล้ายกัน ได้แก่ หลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ผลงานวิชาการ การบริหารจัดการ และงบประมาณ ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีแนวคิดของดัชนีและเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งดัดแปลงจากดัชนีและเกณฑ์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้ร่วมมือกัน

กำหนดเกณฑ์และดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
1. วัตถุประสงค์และแผนงาน	1. การกำหนดปรัชญาปณิธานวัตถุประสงค์	1.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นลายลักษณ์อักษร โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์
		1.2 อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบวัตถุประสงค์
	2. แผนงาน	2.1 มีแผนงานในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
		2.2 อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบแผนงาน
	3. การประเมินแผนงาน	3.1 มีการประเมิน ปรับปรุงแผนงานระหว่างการจัดการเรียนการสอน และเมื่อเสร็จสิ้นแผนงานทุกครั้ง
		3.2 มีการรายงานผลการประเมินแผนงานให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
2. การจัดการเรียนการสอน	1. อาจารย์	1.1 มีการกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ที่ควรสอนในรายวิชา
		1.2 มีนโยบายและแผนในการพัฒนาอาจารย์ในระยะต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษร
		1.3 มีการกำหนดภาระงานของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา
	2. การเตรียมการสอน	2.1 มีการจัดทำประมวลรายวิชา (course syllabus) แจกให้ผู้เกี่ยวข้องก่อนการสอน
		2.2 มีแผนการสอน (lesson plan)
		2.3 มีตำรา/เอกสารประกอบการสอนรายวิชา และแจกให้ผู้เรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
	3. การดำเนินการสอน	3.1 มีวิธีการสอนที่เหมาะสม
		3.2 มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมประกอบการสอน

		3.3 มีการประชุมระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ก่อน ระหว่าง และหลังการเรียนการสอน
--	--	---

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
	4. การประเมินการสอน	4.1 มีการประเมินการสอน โดยครูผู้สอนกับผู้เรียน
		4.2 มีการนำผลการประเมินมาพัฒนา และปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป
	5. ผู้เรียน	5.1 มีการศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและข้อมูลส่วนบุคคล
	6. ระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	6.1. มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามระเบียบที่กำหนดไว้
		6.2 มีวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง
		6.3 มีการจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนรู้รายวิชา
		6.4 มีการประกาศผลการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกคนทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล
3. ปัจจัยเกื้อหนุน	1. อาคารเรียน ห้องเรียน	1.1 ขนาดพื้นที่ห้องเรียนและห้องกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
		1.2 มีแผนการใช้ห้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร
		1.3 ห้องเรียนมีอุปกรณ์โสต ฯ ประจำและอยู่ในสภาพดีใช้ได้ตลอดเวลา
		1.4 มีห้องสำหรับสัมมนา ห้องสอบ ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ที่พร้อมใช้ตลอดเวลา
	2. ห้องทำงาน อาจารย์และห้องประชุม	2.1 มีห้องทำงาน ครุภัณฑ์ และวัสดุสำนักงาน สำหรับอาจารย์ทุกคน
		2.2 มีแผนการใช้ห้องประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร
	3. หอพักผู้เรียน	3.1 มีห้องพักสำหรับผู้เรียนทุกคน

		3.2 มีอาจารย์ดูแลในเวลาราชการ และนายทหารเวร ดูแลนอกเวลาราชการ
		3.3 มีระเบียบปฏิบัติการอยู่หอพัก

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
	4. สถานที่สำหรับ กิจกรรมสันตนาการ	4.1 มีสนามกีฬาในร่ม สนามกีฬากลางแจ้ง ห้องดนตรี เป็นไปตามเกณฑ์สภาการพยาบาล
	5. ห้องสมุด	5.1 มีแผนดำเนินการจัดซื้อสิ่งตีพิมพ์
		5.2 อัตราส่วนจำนวนสิ่งตีพิมพ์ ต่อนักเรียนและอาจารย์ เป็นไปตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
		5.3 มีชั่วโมงเปิดบริการอย่างน้อย 8 ชั่วโมงต่อวัน ราชการ
		5.4 พื้นที่ห้องสมุด โต๊ะ เก้าอี้ เป็นไปตามเกณฑ์ของ สภาการพยาบาล
	6. สื่อการศึกษาที่ ส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วย ตนเอง	6.1 มีแผนการใช้ห้องโสต ฯ
		6.2 มีอุปกรณ์โสต ฯ และโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้การ สอน เช่น CAI ใ้บริการ
	7. ห้องปฏิบัติการ ทางการพยาบาล	7.1 มีอุปกรณ์การศึกษาในห้องปฏิบัติการพยาบาล ตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
		7.2 มีคู่มือกำหนดระเบียบการใช้ห้องปฏิบัติการ ทางการพยาบาล และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ภายใน ห้อง
		7.3 มีคู่มือการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลเพื่อการ เรียนรู้ด้วยตนเอง
		7.4 มีการประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการทางการ พยาบาล
	8. ห้องคอมพิวเตอร์	8.1 มีแผนดำเนินการใช้ห้องคอมพิวเตอร์

		8.2 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับผู้เรียนในการทำงาน 2-3 คนต่อ 1 เครื่อง
		8.3 มีการประเมินผลการใช้ห้องคอมพิวเตอร์

จากดัชนีและเกณฑ์ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมา มีทั้งดัชนีเชิงคุณภาพ และดัชนีเชิงปริมาณ และน้ำหนักความสำคัญของแต่ละดัชนีในแต่ละด้านมีจุดเน้นที่คล้ายกันและแตกต่างกันไป แต่ถ้าได้มีการควบคุมองค์ประกอบของดัชนีต่าง ๆ เหล่านี้ให้มีการดำเนินไปตามแผนที่เหมาะสมแล้ว ก็คาดว่าจะทำให้เกิดผลผลิตจากกระบวนการนี้เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งจะพบว่ามีการควบคุมคุณภาพการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกได้ 3 ระดับ คือ

1. ระดับผู้ปฏิบัติ เป็นระดับที่เป็นส่วนย่อยที่สุดที่การจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้อันชั้นเรียนหรือที่แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้จะเน้นความสำคัญที่ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน
2. ระดับภาควิชา จะเป็นการวางระบบการควบคุมคุณภาพของภาควิชา ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน
3. ระดับสถาบัน จะมีระบบการควบคุมคุณภาพในทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเน้นที่นโยบายของสถาบันในด้านการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในแต่ละระดับ ควรเป็นระบบของการควบคุมคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการ โดยมีการสร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทุกคน ให้ตระหนักว่าการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน ก็จะทำให้ผู้มีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือด้วยความรู้สึกกับผิชอบ และเห็นคุณค่าของสิ่งที่ดำเนินการ และจะมีการประเมินตนเอง อันจะเป็นการตรวจสอบและนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงเป็นระยะ ดังนั้นถ้าได้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยการให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนและ

ดำเนินการในการควบคุมคุณภาพ ก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การควบคุมคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของพิทยา วรรชาติ (2539) ที่ศึกษาการปรับตัวของบุคลากร เมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ : กรณีศึกษา บริษัท ไมโครโพลิส คอร์เปอร์เรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดการปรับตัว คือ การยอมรับในระบบ ISO 9000 โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมเพื่อให้เห็นคุณค่าของคุณภาพและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ส่วนปัญหาในการปรับตัวของบุคลากรคือ ความรู้ ความเข้าใจ ในข้อกำหนดมาตรฐาน ISO 9000 และการจัดทำเอกสารคุณภาพ ดังนั้นถ้าผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการยอมรับของบุคลากร ก็จะเป็นแนวทางที่ทำให้การควบคุมคุณภาพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดของการเสริมสร้างพลังอำนาจและกระบวนการมีส่วนร่วม ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

1.3.3 การเสริมสร้างพลังอำนาจ และกระบวนการมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพการศึกษา

การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) เป็นแนวคิดในการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติในองค์กรได้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจได้เริ่มมีการนำมาใช้ตั้งแต่คริสต์ศักราช 1960 โดยเปาโล แฟร์ (Paulo Freire) นักการศึกษาชาวบราซิล ที่ให้ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ว่าหมายถึง การที่บุคคลได้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถที่มีในบุคคล ให้กับบุคคลอื่น ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถน้อยกว่า เพื่อให้บุคคลนั้นมีปัญญาในการคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน

ส่วนกิบสัน (Gibson.1991) ได้ให้ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจว่าเป็นแนวทาง หรือกระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติในองค์กร ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ โดยการสอนงาน ให้คำแนะนำ หรือคำชี้แนะแนวทาง และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้การทำงาน ให้การสนับสนุนเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับรู้ความสามารถแห่งตน รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในองค์กร และมีแรงจูงใจในการทำงานให้กับองค์กรและมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ซึ่งถ้าหากผู้ปฏิบัติทุกคนในองค์กรได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานและรับผิดชอบในงานที่ทำ ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์. 2544. 226 ; อ้างอิงจาก Scott & Jaffe. 1991. ; Wellins., Byham & Wilson. 1991)

ในขณะที่ริชาร์ด (Richard C. 1994 : 12) ได้ให้ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจในมุมมองของการดึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลมาพัฒนาวิธีการทำงาน ให้บรรลุ

ยังเป้าหมายขององค์กรต่อไป ตลอดจนเป็นการค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มพลังอำนาจที่มีอยู่ในตนเองของแต่ละบุคคล โดยการมอบหมายความรับผิดชอบ พร้อมทั้งสิทธิ และทรัพยากรที่เหมาะสมสำหรับงานแต่ละงานให้กับบุคคลนั้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถนำทักษะที่ดีที่สุดของแต่ละคนออกมาใช้ อย่างเป็นอิสระในการกระทำของแต่ละคน

ปัจจุบันในสังคมไทย ได้มีการตระหนักถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจมากขึ้น ตั้งแต่ระดับนโยบาย จนถึงระดับการปฏิบัติ ดังแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - 2550) ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอกับคณะรัฐมนตรี (2546. <http://www.nrct.net/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=503>) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ช่วงระยะปี พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2550 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและเชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยพบว่ายุทธศาสตร์ที่ 5 เป็นยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม ประกอบด้วย 4 มาตรการ ซึ่งมี 2 มาตรการที่กล่าวถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจ ดังนี้

1. สร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มเป้าหมาย

(Empowerment) ที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในลักษณะของการเรียนรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติจริง ๆ (Action Learning) ด้วยวิธีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจที่จะนำไปสู่ระบบอนาคตที่พึงปรารถนาาร่วมกัน การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้วิธีคิดอย่างเป็นระบบ

2. เสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรของรัฐ การผลักดันในเชิงกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ

จากมาตรการดังกล่าว ทำให้เห็นว่าในการบริหารระดับประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ ความสามารถในการทำงานร่วมกันได้ ดังนั้นนอกจากการตระหนักถึงคุณค่าของบุคลากรทุกคนในหน่วยงานแล้ว การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ส่งเสริมความมั่นใจที่จะพัฒนาความสามารถของแต่ละบุคคลก็นับว่ามีความจำเป็นเช่นกัน ซึ่งถ้าในหน่วยงานใดมีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับบุคลากรในหน่วยงานหลายประการ ได้แก่

1. ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความตระหนักถึงรับผิดชอบต่อสังคม ในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพมากขึ้น
2. ทำให้บุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ให้ความร่วมมือกันในระดับเดียวกันมากขึ้น
3. ทำให้ผู้นำได้ทบทวนการทำงานของตน ให้เป็นการทำงานในเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น
4. สามารถใช้ทรัพยากรในหน่วยงานได้อย่างคุ้มค่า และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันระหว่างหน่วยงาน เพื่อการพัฒนาหน่วยงานให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น
5. พัฒนาความรู้ ความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ อันจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ จากความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร
6. การมีข้อตกลงร่วมกันในทีมงานที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกันทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับทีมงาน และระดับหน่วยงาน

จากประโยชน์ดังกล่าวมาของการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรในหน่วยงาน พบว่าในการเสริมสร้างพลังอำนาจต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการปรับเปลี่ยน และก่อนที่จะนำการเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้อย่างเป็นทางการนั้น ควรทราบถึงประเภทและองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ว่าประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เพื่อจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสมในหน่วยงานต่อไป

เมืองทอง เขมมณี (<http://www.anamai.moph.go.th/newsletter/letter02/emp.html>) ได้จำแนกการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจทางจิตวิทยา (Psychological empowerment)
เป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจทางจิตวิทยา อันเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง เป็นความรู้สึกอิสระที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง ทำให้สามารถใช้ทรัพยากรของตนเอง หรือแสดงความรู้สึกอย่างจริงจังได้ เมื่อคนรู้สึกได้รับอำนาจ จะรู้สึกมีชีวิตชีวา และมีความรับผิดชอบ และมีอิสระ ที่จะเลือกสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ และสามารถกำหนดความเป็นไปในชีวิตของตนได้ ทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่าง และต้องการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวเอง เช่น คนที่เกิดมาเป็นคนพิการ สามารถทำตัวให้รู้สึกมีคุณค่าได้
2. การเสริมสร้างพลังอำนาจทางโครงสร้าง (Structural empowerment)

เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจอย่างแท้จริง โดยเกิดเป็นฝ่ายตรงข้าม ที่มีปรัชญาทางสังคม และการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นความต่อเนื่องมาจากการเสริมสร้างพลังอำนาจทางจิตวิทยา เพราะการที่บุคคลมีความรู้สึกว่า ตนเองมีคุณค่า มีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนแล้ว ก็มีแนวโน้มที่จะได้รับประโยชน์ จากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจ

จากทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจของคานเตอร์ (Kanter.1993) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดสรรทรัพยากร
2. การจัดระบบข้อมูลและถ่ายทอดข่าวสาร
3. การสนับสนุน
4. การให้โอกาส

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดสรรทรัพยากร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ที่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน มีแผนการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีเสมอ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน จัดสรรเวลาที่เอื้อให้บุคลากรมีโอกาสขอคำแนะนำและปรึกษาปัญหาต่าง ๆ มอบอำนาจให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ

2. การจัดระบบข้อมูลและถ่ายทอดข่าวสาร หมายถึง การจัดระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น ฐานข้อมูลนักเรียน ฐานข้อมูลคะแนน และการให้ข่าวสารที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น การแจ้งนโยบาย ผลการดำเนินงาน ความเคลื่อนไหวในองค์การ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การที่จะทำการดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมาย

3. การสนับสนุน หมายถึง การนิเทศการปฏิบัติงาน ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุม ในเชิงของการให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เสริมแรงในรูปแบบต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จะทำให้บุคลากรมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

4. การให้โอกาส หมายถึง การที่ผู้บริหารพยายามหาแนวทางให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การให้โอกาสได้แสดงความคิดเห็น ให้โอกาสแสดงความคิด

รับผิดชอบในงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ก็จะทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับ ซึ่งเป็นผลดีต่อการสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานต่อไป

ในการเสริมสร้างพลังอำนาจนั้น โบเวอร์ และเลาเลอร์ (Bower and Laweler.1994 : 16) ได้จัดระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ 3 ระดับ ตามระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมโดยการให้คำแนะนำ (Suggestion involvement)

เป็นระดับของการมีส่วนร่วมที่มีการเสนอความคิดเห็น ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันอย่างเป็นทางการ ในกระบวนการคุณภาพ

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

เป็นระดับของการมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจว่าจะปฏิบัติงานอย่างไร แต่ยังไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาระดับนโยบาย ระดับยุทธศาสตร์

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับสูง

เป็นระดับของการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการมองทั้งในระดับโครงสร้างองค์กร และในระดับผู้ปฏิบัติงาน โดยจะมากกว่าในระดับที่ 2 ที่เป็นเพียงการมองว่าจะทำงานอย่างไร หรือแค่เพียงว่างานนั้นจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

หน่วยงานแต่ละแห่งจะมีระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจที่มากน้อยแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่โดยรวมแล้วหน่วยงานที่มีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรในหน่วยงาน จะมีคุณลักษณะของหน่วยงานดังนี้

1. สายการปฏิบัติงานในหน่วยงานจะลดลง
2. มีการกำหนดนโยบายที่พอเป็นแนวทางให้ปฏิบัติได้ แต่ไม่ระบุชัดเจนในรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถคิด และตัดสินใจหาแนวทางการปฏิบัติงานที่เหมาะสมด้วยตนเองได้
3. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้ผลที่มากกว่ากระบวนการ
4. ผลงานของหน่วยงานมีคุณภาพเท่ากับหรือมากกว่าระดับที่คาดหวัง
5. บุคลากรในหน่วยงาน มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย
6. ผู้ใช้ผลผลิตของหน่วยงาน พอใจในคุณค่าที่แท้จริงของผลผลิตจากหน่วยงาน
7. บุคลากรในหน่วยงานทุกคนรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นการเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ จะนำไปสู่คุณภาพของกระบวนการ และผลผลิตอันเกิดจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ถ้าได้มีการส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ โดยนอกจากหลักการตามทฤษฎีแล้ว ยังจะต้องประกอบกับศิลปะของความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจ หน้าที่ และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างการให้อำนาจทางจิตวิทยา และการให้อำนาจทางโครงสร้าง ดังนั้นถ้าหน่วยงานได้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจที่เข้มแข็ง ก็จะได้ประโยชน์นานับประการต่อบุคลากรในหน่วยงาน หน่วยงาน ตลอดจนสังคม แต่อย่างไรก็ตามมีข้อควรคำนึงบางประการ ในการเสริมสร้างพลังอำนาจ เช่น การเสริมสร้างพลังอำนาจ ควรมีการกำหนดขอบเขต ที่จะให้บุคลากรมีอิสระในการกระทำตามสิทธิที่พึงมี โดยไม่ทำให้ความมีอิสระของผู้อื่นถูกลดลง ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องมีการใช้ระเบียบ ข้อบังคับ มาเป็นแนวทางในการควบคุม เพื่อให้การเสริมสร้างพลังอำนาจนั้นเป็นจุดที่สมดุลระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน และเป็นไปเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

ในการเสริมสร้างพลังอำนาจดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นกลไกสำหรับผู้บริหาร ประการหนึ่ง ในการที่จะสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากร เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในสำหรับการทุ่มเทความสามารถของบุคลากรแต่ละคนในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ามีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรในหน่วยงานแล้ว สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา คือ ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการดำเนินงานต่าง ๆ ดังที่ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2542) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดวิถีคุณภาพในหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการปรับวัฒนธรรมองค์กรให้มีการดำเนินงานที่เน้นให้บุคลากรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย จะมีส่วนผลักดันให้การดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปด้วยดี

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการที่เป็นพื้นฐานของการกระทำต่าง ๆ ในทุกสังคมมนุษย์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นเมื่อแต่ละฝ่ายต่างให้ความสำคัญกับสภาพปัญหา ยอมรับการตัดสินใจของกลุ่ม ตลอดจนยินดีที่จะร่วมแบ่งปันความรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการกระทำของกลุ่ม (Huy'nh Cao Tri. 1986 : 9-12)

เทคนิควิธีการในการสร้างการมีส่วนร่วม มีด้วยกันหลายวิธี วิธีที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะ เป็นวิธีที่ดัดแปลงมาจากรูปแบบการมีส่วนร่วมของการวางแผนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งใช้วิธีการสร้างความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการร่วมกันคิดและทำงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้น โดยวิธี AIC (The Appreciation Influence Control Process of the Organizing for Development : An international Institute (ODII) หรือ Empowering Approach ซึ่งบิลล์ สมิท ชาวอเมริกัน เป็นผู้เสนอเทคนิคนี้ เพื่อใช้แก้ไขปัญหามือองคืประกอบที่หลากหลาย มีระบบต่าง ๆ ที่เป็นระบบย่อย และซับซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องให้ทุกหน่วยที่เป็นองค์ประกอบย่อย เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่าง มีปฏิสัมพันธ์ จากการปฏิบัติจริง จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ระบบใหญ่ (วันทนี จันทรเี่ยม. 2544 ; ธรรมรักษ์ การพิศิษฎ์. 2539)

วิธีการ AIC นี้จะกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจจริงในการกำหนดสิ่งต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินการ ภายใต้อำนาจที่ได้รับ โดยการให้การชื่นชมและยอมรับกับทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาแบบองค์รวม กระบวนการ AIC จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบาย การกำหนดยุทธศาสตร์ และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบาย (A : Appreciation) เป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกของผู้ที่มีส่วนร่วม ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อการดำเนินงานร่วมกัน ให้มีการตระหนักถึงสภาพที่เป็นจริง และแนวโน้มที่สามารถจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นออกมาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยให้การยอมรับทั้งจากการใช้ข้อเท็จจริง และความรู้สึก ตามสภาพที่เป็นจริง อันจะนำไปสู่การเกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วมกัน และนำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วมกันในที่สุด โดยขั้นตอนของการวางแผนนี้ ควรจะประกอบด้วย

1.1 การกำหนดขอบเขตของการให้อำนาจกับผู้มีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากเป้าหมายของนโยบาย เพื่อที่จะนำไปใช้ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติต่อไป

1.2 การสร้างความสัมพันธ์ เพื่อเป็นการเตรียมการสำหรับผู้มีส่วนร่วมให้พร้อมในการที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน และนำไปสู่การวางแผนเพื่อแก้ปัญหา

1.3 การวางแผนงาน ร่วมกันก่อนนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจ และข้อผูกพันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดยุทธศาสตร์ (I : Influence) เป็นขั้นตอนที่แสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของแนวความคิดเห็นต่าง ๆ โดยคำนึงถึงค่านิยม

ทัศนคติ ความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วมด้วย ซึ่งจะคล้ายกับหลักการระดมสมอง (Brain storming) ที่นำวิธีการที่ผู้เกี่ยวข้องในกลุ่มเสนอแนะ มาจัดหมวดหมู่ และพิจารณาร่วมกัน เพื่อเลือกวิธีการที่กลุ่มคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนนี้ เช่น การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การพิจารณาอย่างมีเหตุผลของกลุ่ม และการพิจารณาริบทใน ด้านต่าง ๆ ประกอบ เช่น ด้านวัฒนธรรม สภาพองค์กร ซึ่งมีกระบวนการต่อจากขั้นตอนที่ 1.3 ของการกำหนดนโยบาย ดังนี้

2.1 การพิจารณาสภาพที่เป็นจริง เพื่อสร้างความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
ในอนาคต

2.2 การให้สิทธิในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อแผนที่จะ
นำไปสู่การปฏิบัติ ว่าจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด อันจะนำไปสู่การค้นหา
วิธีการที่เหมาะสมต่อไป

2.3 การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ตาม
ความสามารถของแต่ละคน

3. การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ (C : Control) เป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับ
การมอบอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วมทุกคน ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นการสร้าง
ข้อผูกพันในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานลุล่วงไปด้วยดี ประกอบด้วยขั้นตอนที่ต่อจากขั้นตอน
ที่ 2.3 ในการกำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

3.1 การปฏิบัติการตามกรอบของแผนงานที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินผลการปฏิบัติ ว่ามีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด มี
ข้อขัดข้องประการใด เพื่อที่จะพิจารณาร่วมกันในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข ให้
เหมาะสมต่อไป

3.3 การประเมินค่า โดยผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการนำ
แผนที่วางมาปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายให้เหมาะสมต่อไป

วิธี AIC เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มบน
พื้นฐานของความรับผิดชอบ และการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่ม เพื่อให้การ
วางแผนงานและการดำเนินการตามแผนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่สิ่งสำคัญของวิธีการนี้
จะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องกับปัญหา มองปัญหาอย่างเป็นกลาง มองในหลาย ๆ มิตติ และให้คุณค่ากับทุก
ฝ่ายอย่างจริงใจ

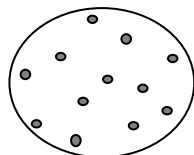
ในกระบวนการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาข้างต้น ถ้ามีการนำมาสร้างเป็นรูปแบบ เพื่อให้ได้ผลในทางปฏิบัติ เช่น การนำการแปลงรูปทางความคิด (Transformation thinking) มาใช้ ซึ่งเป็นเทคนิคที่เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางในทุกระดับภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งนอกจากวิธีการในการปฏิบัติงานแล้ว ยังรวมถึงวิธีการคิด ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการร่วมกันตัดสินใจในการดำเนินงาน เช่น การระดมความคิด (Brain storming) การรวบรวมความคิดหลัก (Mass mapping) ซึ่งเป็นวิธีที่เป็นพื้นฐานของการแปลงรูปทางความคิด อันจะนำมาประยุกต์ให้มีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพดังวิธีที่จะกล่าวถึงใน เครื่องมือคุณภาพต่อไปนี้

1.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพการศึกษา

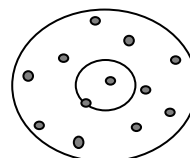
ในการบ่งชี้ถึงระดับของสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการวัด จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัด เช่น การวัดอุณหภูมิร่างกาย จะใช้เทอร์โมมิเตอร์เป็นเครื่องมือในการวัด ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของความปกติ และผิดปกติของอุณหภูมิร่างกาย ก็มีการกำหนดไว้ ดังนั้นถ้าบุคคลใดมีอุณหภูมิร่างกายสูงกว่าระดับปกติ ก็จะต้องไข้ระวัง ก็จะต้องเฝ้าระวัง และให้การดูแลกับบุคคลนั้นในทันทีที่ทราบ เพื่อลดระดับความรุนแรงของอาการที่จะเป็นอันตรายต่อไป เช่นเดียวกับการศึกษา ถ้ามีเครื่องมือที่จะบ่งชี้ถึงขอบเขตของภาวะปกติ และผิดปกติในการจัดการศึกษา ก็จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ถ้าไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งย่อมเป็นประโยชน์มากกว่าการรอให้สิ้นสุดการจัดการศึกษาแล้วจึงตรวจสอบภายหลัง ซึ่งอาจจะไม่ทันการณ์ (Latta, R. F. 1994.6) ดังนั้นเพื่อให้การควบคุมคุณภาพการศึกษา มีข้อมูลเพียงพอต่อการนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือคุณภาพ (Quality tools) ที่เป็นกระบวนการที่ช่วยวัด และติดตามการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างใกล้ชิด ว่าการจัดการศึกษาในสภาพจริงมีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอันจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษามองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจน และมีความเป็นระบบมากขึ้น จากกลไกของเครื่องมือคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างความรู้สึกร่วมกัน เจ้าของในเชิงยุทธศาสตร์ด้วย (Latta, R. F. 1994 : 9)

หลักการของเครื่องมือคุณภาพที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการควบคุมคุณภาพทางด้านการศึกษานั้น จะใช้หลักการวัดความแปรปรวน (Measure variance) ของสิ่งที่ต้องการวัด หรือสภาพการณ์ในระบบที่ต้องการทราบผลการวัด ดังภาพประกอบ 2

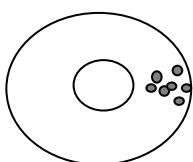
ระยะที่ 1 : เมื่อไม่มีการคำนึงถึงระบบคุณภาพ

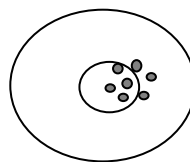
ระยะที่ 2 : เมื่อกำหนดเป้าหมายของคุณภาพ
แต่ยังไม่มี การควบคุมคุณภาพ

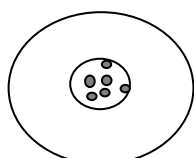
ระยะที่ 3 : เมื่อมีการควบคุมคุณภาพ แต่ยังไม่
สามารถควบคุมได้ตามเป้าหมาย

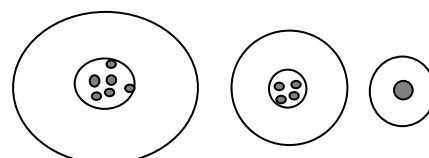
ระยะที่ 4 : เมื่อมีการควบคุมคุณภาพ และ
สามารถควบคุมได้ตามเป้าหมาย

ระยะที่ 5 : เมื่อการควบคุมคุณภาพมีการพัฒนา

ระยะที่ 6 : เมื่อการควบคุมคุณภาพมีการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะของการควบคุมคุณภาพการศึกษา

(ที่มา : Latta, R. F. 1994. 8)

จากภาพประกอบ 2 แสดงถึงหลักการควบคุมความแปรปรวนของการจัดการศึกษา ซึ่งในระยะที่ 1 ที่ไม่มีการควบคุมคุณภาพ ก็จะมีการดำเนินการอย่างไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน จากนั้นเมื่อได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพไว้ในระยะที่ 2 ก็จะมีการควบคุมคุณภาพ การศึกษาลดลง และความแปรปรวนของการจัดการศึกษาจะลดลงมากขึ้น เมื่อมีการควบคุมคุณภาพที่มี ประสิทธิภาพ จนกระทั่งในระยะที่ 6 ที่มีการพัฒนาการควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่การที่เครื่องมือคุณภาพจะช่วยควบคุมคุณภาพให้ประสบความสำเร็จ จะต้องคำนึงถึง ผู้ใช้เครื่องมือคุณภาพ และวิธีการใช้เครื่องมือ คุณภาพเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้ใช้เครื่องมือคุณภาพเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้เครื่องมือคุณภาพที่นำมาใช้นั้นเกิดประโยชน์หรือไม่ ดังนั้นผู้ใช้เครื่องมือคุณภาพจะต้องมีความเข้าใจในตัวเครื่องมือคุณภาพอย่างชัดเจน ถึงข้อดี ข้อด้อย ของเครื่องมือคุณภาพแต่ละชนิด และยอมรับว่าเครื่องมือคุณภาพจะเป็นแนวทางที่จะควบคุมคุณภาพที่พึงประสงค์ได้ จึงจะประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. วิธีการนำเครื่องมือคุณภาพมาใช้ จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการปรับตัวของผู้ใช้เครื่องมือ ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

เครื่องมือคุณภาพมีหลายชนิดที่จะนำมาใช้ควบคุมคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น (Latta, R. F. 1994. 68- 71) เครื่องมือคุณภาพพื้นฐาน เช่น การวิเคราะห์จากฮิสโทแกรม (Histogram) แผนภาพพาเรโต (Pareto Chart) แผนภาพแสดงแนวโน้ม (Trend Chart) แผนภาพแสดงการควบคุม (Control Chart) หรือเครื่องมือที่ดัดแปลงมา เช่น แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ (Affinity Diagram) แผนภูมิต้นไม้ (Tree) เมทริกซ์ (Matrices) แผนภาพเรดาร์ (Radar /spider Chart) การกำหนดระดับ (Benchmarking) และ แผนภาพแสดงบริบทของปัญหา (Force field Diagram) แต่โดยรวมแล้ว เครื่องมือแต่ละชนิด มีความเหมาะสมในบางขั้นตอนของการควบคุมคุณภาพ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์

ข้อมูล และการตัดสินใจ ดังจะกล่าวถึงเครื่องมือคุณภาพบางอย่างที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้
 ดังเครื่องมือคุณภาพที่เป็นการผสมผสานของเครื่องมือคุณภาพชนิดต่าง ๆ ได้แก่

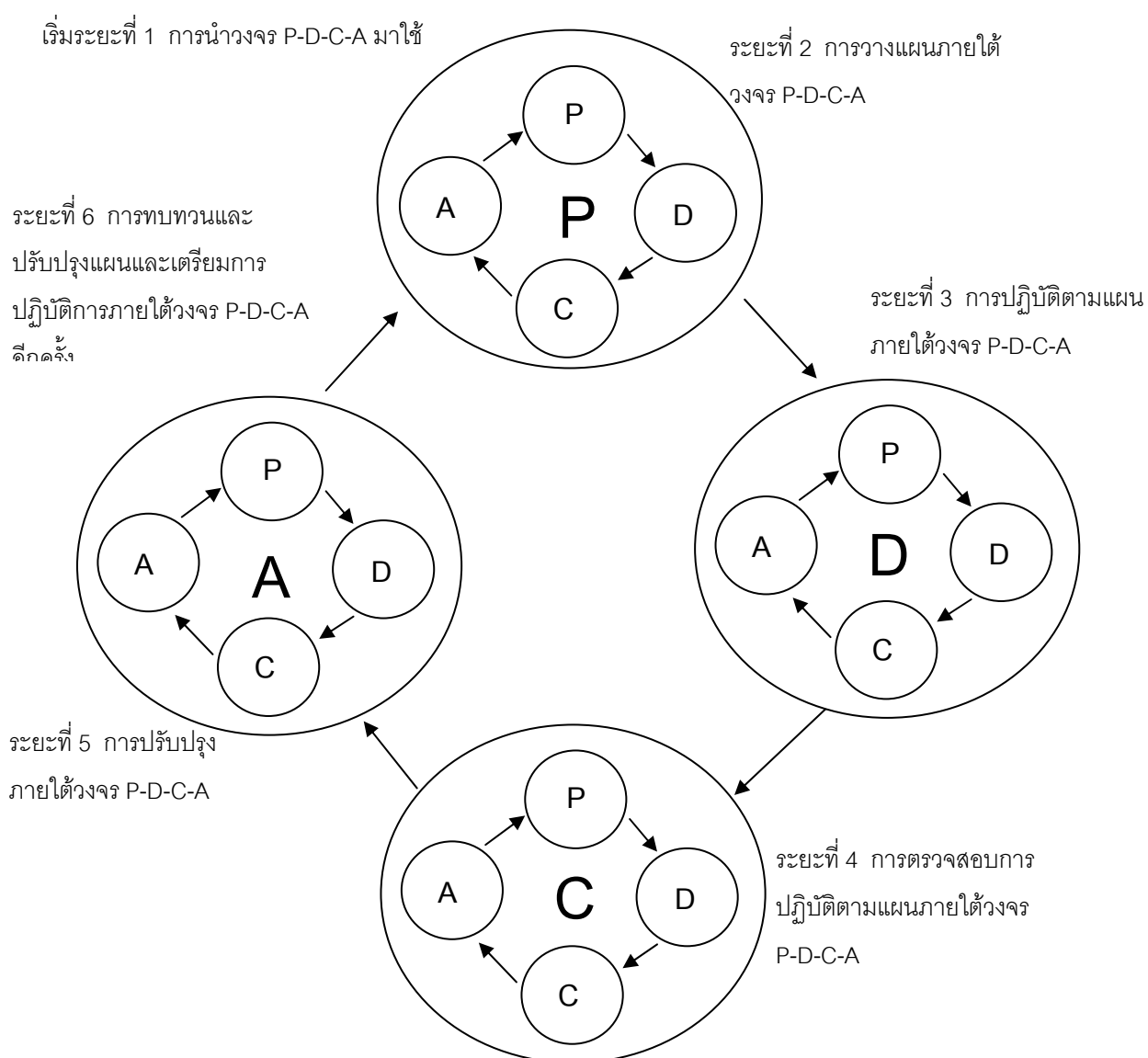
1. วงจร P-D-C-A (Plan-Do-Check-Act Cycle)

2. การวางแผนปฏิบัติการ (Action planning)

ซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือคุณภาพดังต่อไปนี้

1. วงจร P-D-C-A (Plan-Do-Check-act cycle)

วงจร P-D-C-A คือเครื่องมือคุณภาพชนิดหนึ่งที่ใช้กระบวนการ กลุ่มในการ
 ร่วมมือกันวางแผนงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ
 ตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการของการวางแผนโดยใช้วงจร P-D-C-A

(ที่มา : Latta, R. F. 1994. 119)

ซึ่งมีวิธีการจัดทำวงจร P-D-C-A ดังนี้

1. แต่งตั้งสมาชิกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา จำนวน 6-8 คน
2. ระบุปัญหา วิเคราะห์ความสอดคล้องของปัญหากับแผน
3. วางแผนในวงจร P-D-C-A ดังนี้

3.1 Plan – โดยการวิเคราะห์และตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ

ได้แก่ ปัญหาที่พบคืออะไร สิ่งที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงคืออะไร จุดมุ่งหมายของการปรับปรุงการดำเนินงานคืออะไร จะมีแหล่งสนับสนุนใดบ้าง จากนั้นจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินการโดยใช้แผนปฏิบัติการ (Action planning) ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป

3.2 Do โดยการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด โดยรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะปรับปรุงแผนการดำเนินงาน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3 Check ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินการจากจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ บันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการดังกล่าว

3.4 Act ตัดสินใจร่วมกันในการเลือกแนวทางที่ใช้ปรับปรุงแผนการดำเนินงาน จากข้อมูลในวงจรที่ผ่านมา ว่ามีข้อดี ข้อเสียประการใดในการดำเนินการ และจะป้องกันปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร

3.5 Plan ในวงรอบที่สอง เพื่อที่จะปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในวงรอบต่อไป ภายหลังจากนำข้อมูลการดำเนินงานในวงรอบแรกมาแก้ไข ปรับปรุงแนวทางดำเนินงานแล้ว

ซึ่งในการดำเนินงานตามวงจร P-D-C-A นี้ จะมีการใช้ขั้นตอนย่อยของ P-D-C-A ในแต่ละขั้นตอนของการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง ดัง

ภาพประกอบที่ 3 เพื่อให้ทุกส่วนประกอบในการดำเนินการ ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ในการวางแผนโดยใช้วงจร P-D-C-A นั้น ถ้าได้มีการนำการแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการมาสนับสนุนการดำเนินการตามแผน ก็จะช่วยให้อแผนที่วางไว้มีกลไกที่ช่วยให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังรายละเอียดของการวางแผนปฏิบัติการ (Action planning) ต่อไปนี้

2. การวางแผนปฏิบัติการ (Action planning)

การวางแผนปฏิบัติการ คือ เครื่องมือคุณภาพชนิดหนึ่งที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการร่วมกันระบุสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินงานไว้ในเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ซึ่งมีวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Acton plan) ดังนี้

1. จัดกลุ่มสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 6-8 คน
2. วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการ โดยใช้เครื่องมือคุณภาพพื้นฐาน เช่น การวิเคราะห์จากแผนภาพพาเรโต (Pareto Chart) แผนภาพแสดงแนวโน้ม (Trend Chart) แผนภาพแสดงการควบคุม (Control Chart) หรือเครื่องมือ ที่ดัดแปลงมาในกรณีปัญหาที่วิเคราะห์มีความซับซ้อน ก็อาจจะใช้แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ (Affinity Diagram) แผนภูมิต้นไม้ (Tree) เมทริกซ์ (Matrices) แผนภาพเรดาร์ (Radar /spider Chart) การกำหนดระดับ (Benchmarking) และ แผนภาพแสดงบริบทของปัญหา (Force-field Diagram) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการเรียบร้อยแล้ว ถ้ากรณีปัญหาได้มีการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการเรียบร้อยแล้ว ให้ทบทวน และตรวจสอบความเที่ยงตรงของจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยกลุ่มอีกครั้ง
3. จัดหาแหล่งข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ จากแผนภาพแสดงบริบทของปัญหา
4. ระบุส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหา ไว้ในหัวข้อของร่างแผนการปฏิบัติการ
5. เลือกวิธีที่เหมาะสมในการปรับปรุงจุดมุ่งหมาย อาจจะใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์
6. สรุปมติของกลุ่มว่าเห็นด้วยกับร่างแผนการปฏิบัติการที่กำหนดไว้หรือไม่

7. ระบุกิจกรรมในการปฏิบัติการ อาจจะใช้แผนภาพแสดงลำดับขั้น
 8. ระบุรายละเอียดในกิจกรรมแต่ละส่วน เช่น ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน งบประมาณ แหล่งข้อมูล วันเริ่มต้น วันสิ้นสุดการดำเนินงาน และวิธีการประเมินการดำเนินงาน
 9. สอบถามมติของกลุ่ม และปรับปรุงจนกว่าสมาชิกในกลุ่มจะยอมรับรายละเอียดของกิจกรรมที่กำหนด จากนั้นจึงแจกจ่ายแผนการปฏิบัติงานให้สมาชิกทุกคนรับทราบ
 10. นัดหมายวันที่จะสมาชิกในกลุ่มจะพบกัน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการ เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม
- เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1-10 ข้างต้นแล้ว จะได้แผนปฏิบัติการดังตัวอย่างของแผนปฏิบัติการที่แสดงในภาพประกอบ 4

แผนปฏิบัติการ (Action planning)

จุดมุ่งหมาย.....

สภาพเหตุการณ์.....

.....

แนวทางปฏิบัติ	จุดมุ่งหมาย	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา		งบประมาณ
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
1.	1.	-	1.	-			-
		-		-			
	2.	-	1.	-			-
		-	2.	-			

ภาพประกอบ 4 แสดงโครงร่างของแผนปฏิบัติการ

ในการควบคุมคุณภาพโดยใช้แผนปฏิบัติการนี้ จะช่วยลดปัญหาในกรณีที่มีการวางนโยบาย หรือแผนงาน โครงการไว้ แต่ในการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากในบางครั้งการ

วางนโยบาย และกำหนดแผนงานดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทุกคน จึงทำให้มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วนของแผนการปฏิบัติ และทำให้เกิดการปฏิบัติเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือการที่แผนที่วางไว้ค่อย ๆ หายไป ดังนั้นการใช้แผนปฏิบัติการมาควบคุมคุณภาพ จะเป็นประโยชน์ที่จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยอมรับ และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือร่วมกัน

1.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลระดับอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบุคลากรทางการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ และวิชาชีพ มีคุณธรรม และจริยธรรม และระเบียบวินัยในการประกอบวิชาชีพสามารถให้การพยาบาลที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของสังคม ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและจัดให้มีระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษายิ่งขึ้น ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติ ในการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน มีผลให้สถาบันระดับอุดมศึกษา มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการควบคุมคุณภาพทางวิชาการ และปรับปรุงภารกิจทุกด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของควมมีอิสรภาพและเสรีภาพในการดำเนินงาน ที่เอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก อันจะนำมาซึ่งความมีมาตรฐานทางการศึกษา และพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากล ตลอดจนสภาการพยาบาลที่มีหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลคุณภาพของสถาบันการศึกษาพยาบาลและคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้ประกาศนโยบายออกมาอย่างชัดเจนให้สถาบันการศึกษาพยาบาลที่อยู่ภายใต้การรับรองของสภาการพยาบาล จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาในการประเมินตนเองเพื่อการรับรองสถาบันและหลักสูตร วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจึงได้เริ่มมีการประกันคุณภาพการศึกษา นับตั้งแต่ พ.ศ. 2541 และเริ่มพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่สิงหาคม 2541 เริ่มดำเนินการนำระบบประกันคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ เมื่อธันวาคม 2542 โดยใช้ระบบการประกัน

คุณภาพตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย และมีการกำหนดนโยบายด้านคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

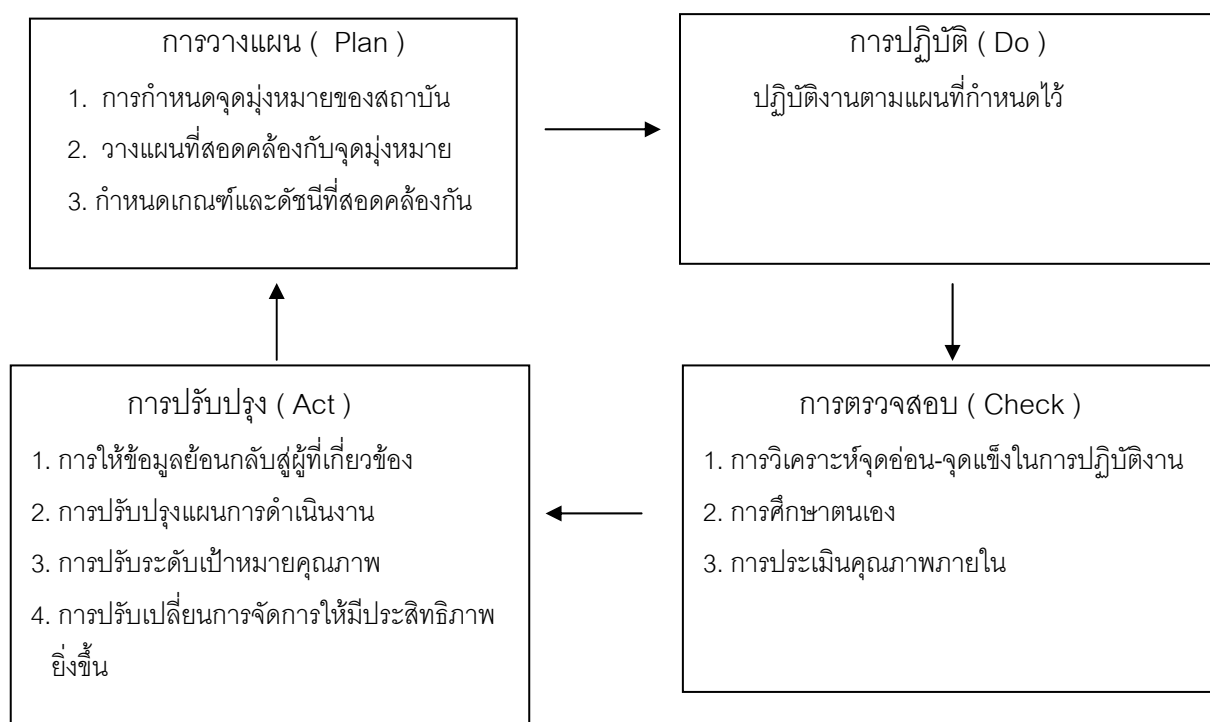
1.4.1 นโยบายคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

เพื่อเป็นแนวทางในการรักษาและพัฒนาคุณภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้กำหนดนโยบายคุณภาพ ดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2542 : 7)

1. ให้ทุกคนร่วมมือ ร่วมใจ ในทิศทางเดียวกัน ที่จะนำสถาบันไปสู่การประกันคุณภาพบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีจำกัด แต่ได้ประโยชน์สูงสุด
2. มีแผนงานโครงการต่าง ๆ ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
3. สร้างสรรค์ให้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของสถาบัน
4. ให้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างจริงจัง เพื่อนำสถาบันไปสู่ปณิธานที่ตั้งไว้
5. ทุกภาควิชา ต้องมีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน เพิ่มงานวิชาการ งานวิจัย และงานบริการและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
6. เสริมสร้างความรัก สามัคคี มีการประสานงานที่ดีร่วมมือกัน
7. เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผลผลิตของสถาบัน โดยมีครูอาจารย์ เป็นแบบอย่างที่ดี
8. สนับสนุน และส่งเสริมการทำงานของอาจารย์ ข้าราชการทุกคน ในเรื่องขวัญ และกำลังใจ และงบประมาณที่จะหามาสนับสนุนได้
9. พัฒนาสถาบันให้ก้าวเข้าสู่ระดับสากล โดยจัดระบบเครือข่าย ศูนย์ วิเทศสัมพันธ์ จัดหาวารสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัย
10. แต่ละกลุ่มดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรม มีการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
11. จัดตั้งกรรมการดำเนินการแต่ละโครงการ

1.4.2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายคุณภาพของสถาบัน จึงได้มีการวางระบบประกันคุณภาพ อันจะเป็นเครื่องมือไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นและคงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบ

ภาพประกอบ 6 แสดงรายละเอียดของกระบวนการและขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

จากกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ดังภาพประกอบ 5 และ 6 ข้างต้น ได้มีการดำเนินการโดยพิจารณาคุณภาพที่พึงประสงค์ตามภารกิจทุกด้าน โดยพิจารณาตามองค์ประกอบคุณภาพที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอไว้เป็นกรอบในการถ่ายทอดคุณภาพที่พึงประสงค์ มากำกับการปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพให้ชัดเจนมากขึ้น ได้แก่องค์ประกอบต่อไปนี้

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน
2. การเรียนการสอน

3. กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา
4. การวิจัย
5. การบริการวิชาการแก่สังคม
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
7. การบริหารและการจัดการ
8. การเงินและงบประมาณ
9. ระบบกลไกการประกันคุณภาพ

สำหรับการตัดสินผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามคุณภาพที่พึงประสงค์หรือไม่นั้น วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้กำหนด ดัชนีบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์การตัดสิน ไว้ใช้ประกอบการตัดสินผลในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งดำเนินการปีละ 2 วงรอบ คือ วงรอบที่ 1 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ 1 และวงรอบที่ 2 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ 2 และ 3 โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 จนถึงปัจจุบัน

จากรายงานสรุปผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา คือในปีการศึกษา 2543 และ 2544 (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2543, 12-14 , 2544 : 11-16) พบว่าองค์ประกอบที่ 2 ในด้านการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่ยังมีบางดัชนีที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2542) ที่ได้ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยการใช้แบบสอบถาม สอบถามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 28 ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2537 และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต ในด้านการบริหาร หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง และวิธีการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเอกลักษณ์ในวิชาชีพ แต่ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในบางรายวิชาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ จัดได้ว่าเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมาใช้ ดังข้อพิจารณาในแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะกล่าวใน หัวข้อต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ในการจัดการศึกษา หลักสูตร (Curriculum) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่จะ เป็นแนวทางที่ช่วยกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (<http://www.teachingstrategies.com/>) ในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร จะมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) เป็นสาขาหนึ่งของการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum study) การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อปรับการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างทฤษฎีหลักสูตรและการนำทฤษฎีไปปฏิบัติ (Marvin C. 1992 : 256-257) ถ้ากล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่อดีต จะพบว่าในปี ค.ศ. 1949 ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 1) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่มีกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ 4 ประการ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และการประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์การเรียนรู้ จากนั้นจึงมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอีกหลายประการ ซึ่งแต่ละแนวคิดจะมีรูปแบบและกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร ที่แตกต่างกันไป (Marvin C. 1992 : 257) ซึ่งบางครั้งการจำแนกแต่ละ ขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร อาจ会有ความเหลื่อมล้ำกันบ้าง แต่พบว่าแนวคิดที่เป็น รูปแบบพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรอยู่ 3 ประการ ซึ่งมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป ได้แก่ (Stenhouse. 1975 : 52-55,84-87,123-133)

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นรูปแบบดั้งเดิมของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมองว่าหลักสูตรคือผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยที่นักพัฒนาหลักสูตรจะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ช่วยในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ไว้ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

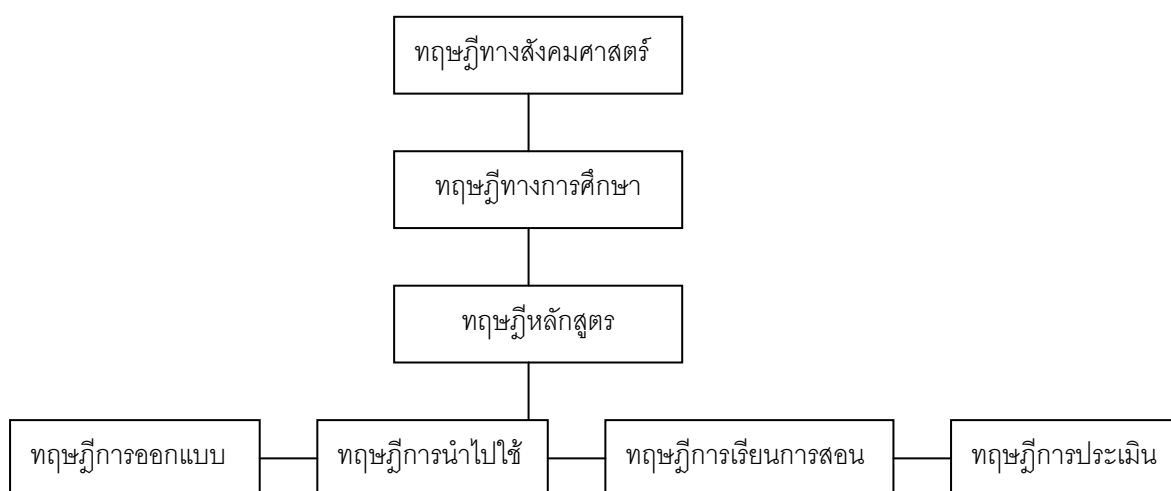
2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเป็นหลัก จะมุ่งเน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตร จะต้องพิจารณาเลือกสรร

กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ครูและผู้เรียนคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งรูปแบบของหลักสูตรนี้ จะเหมาะกับการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติจริง เช่น การเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการวิจัยเป็นหลัก รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบนี้ จะมองภาพหลักสูตรเป็นเสมือนกรอบแนวคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และกระบวนการในการตัดสินใจว่าจะพัฒนาหลักสูตรไปอย่างไรนั้น จะต้องผ่านการพิสูจน์จากการทดสอบสมมติฐานก่อนเสมอ

นอกจากรูปแบบทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังพบว่ามีความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น แนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Reconceptualist) ที่เป็นแนวคิดมุ่งเน้นที่ความเป็นนามธรรมของประสบการณ์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และบริบททางประวัติศาสตร์ของหลักสูตรที่จะพัฒนา หรือแนวคิดของมโนทัศน์และหลักฐานเชิงประจักษ์ (Conceptual-empirical approach) ที่ให้ความสำคัญกับหลักการทั่วไปของการพัฒนาหลักสูตร มากกว่าการศึกษาเฉพาะปัญหาเพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งเท่านั้น หรือแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบมนุษยนิยม ที่เน้นที่การพัฒนาผู้เรียน โดยการให้ประสบการณ์ที่เสมือนเป็นรางวัลให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตรงข้ามกับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เพราะแนวคิดนี้จะไม่มีความมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร และไม่มีการกำหนดประสบการณ์ที่แน่นอนในการพัฒนาหลักสูตร แต่สิ่งต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับมุมมองของนักพัฒนาหลักสูตรแต่ละคนเป็นสำคัญ (Marvin C. 1992 : 258)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เมื่อศึกษาในกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร จะพบว่าองค์ประกอบหลักของการพัฒนาหลักสูตร คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งรวมไปถึงการจัดการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตร ดังภาพประกอบ 7 ที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางทฤษฎี ที่เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีหลักสูตร ซึ่งเป็นทฤษฎีทางการศึกษาและทางสังคมศาสตร์

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีหลักสูตร
(ที่มา : Marsh. 1984 : 22 ; citing Beauchamp. 1975 : 5)

จากภาพประกอบ 7 จะพบว่าทฤษฎีหลักสูตร จะมีความเกี่ยวข้องระหว่างทฤษฎีต่าง ๆ ประกอบด้วยทฤษฎีการออกแบบ ทฤษฎีการนำไปใช้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนการสอน และทฤษฎีการประเมิน ซึ่งถ้าตามแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบใดก็ตาม แต่กระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ เพื่อให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นวงจร (Cyclical pattern) มากกว่าที่จะเป็นกระบวนการเชิงเส้นตรง (Linear pattern) และในทุกองค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรต่างมีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ซึ่งถ้าหลักสูตรที่ออกแบบมาเป็นอย่างดี ได้รับการนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางที่ออกแบบไว้ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติอย่างเต็มที่ ดังนั้นในองค์ประกอบที่สำคัญ

ประการหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ก็คือการนำหลักสูตรที่ออกแบบไว้ไปใช้ปฏิบัติในสภาพจริง ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงแนวคิดของการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่าในการพัฒนาหลักสูตร จะมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร (Curriculum planning) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) และการประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรในระยะต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตร ในการวางแผนหลักสูตร จะเป็นการกำหนดแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการวางแผนหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร มีทฤษฎีหลักสูตรหลายทฤษฎีที่ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เช่น ทฤษฎีหลักสูตรโบแชมพ์ (Beauchamp. 1981) ที่พบว่าประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าการนำหลักสูตรไปใช้ ยังขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากที่จะทำให้การดำเนินงานใช้หลักสูตรนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร (Saylor and other. 1981) และมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน ในบริบทของการเรียนการสอนที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (<http://www.teachingstrategies.com/>) หากการนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพ จะทำให้หลักสูตรที่ผ่านการวางแผนมาเป็นอย่างดี บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ดังนั้นเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างเหมาะสม จึงขอกล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ คือระยะหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ระหว่างการออกแบบหลักสูตรและการดำเนินการให้หลักสูตรที่ทดลองใช้ในภาคปฏิบัติ และปรับปรุงตามความเหมาะสม (Marvin C. 1992 : 268-269 ; citing Miller and Seller. 1985) อันเป็นความหมาย เกี่ยวกับการนำเอกสารหลักสูตรที่มีอยู่ มาดำเนินการในการปฏิบัติจริง ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าเน้นสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ก็จะมี ความหมาย ว่าเป็นการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่ช่วยให้

ผู้ใช้หลักสูตร สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าเน้นกระบวนการจะหมายถึง กระบวนการของการนำหลักสูตรที่วางแผน มาใช้ในห้องเรียน โดยดำเนินการตามเนื้อหา และ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการนี้ คือ นักพัฒนา หลักสูตร ครูผู้สอน และผู้เรียน (William N. McDonald. 2002 : Online) ซึ่ง มุมมองทางด้านการบริหารหลักสูตร จะให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ ว่าเป็น กระบวนการที่บุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่ร่วมกันดำเนินการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่เหมาะสม (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2528 : 200) แต่ทั้งนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ ย่อมจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปเป็นสำคัญด้วย ไม่ว่าจะเป็นการ เปลี่ยนแปลงทั้งหมด หรือเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วน ในเชิงของการเปลี่ยนแปลงจะมีความหมาย ว่า เป็นกระบวนการที่นำกิจกรรม นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร มาปฏิบัติในการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามแผนของหลักสูตรที่วางไว้ (Christine E.1996 : 167) แต่ ถ้าเป็นความหมาย ของนักพัฒนาหลักสูตรในเชิงการวิจัย จะให้ความหมายว่า หมายถึง ระยะ สุดท้ายของการเผยแพร่วัตกรรม ที่ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาแล้ว เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างหัวข้อใหม่ ๆ ของ การวิจัยหลักสูตร ที่มักไม่ค่อยจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดเท่าใดนัก นอกจากนี้ยังมีความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ที่มองจากผลผลิตของการพัฒนาหลักสูตร ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ คือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผลผลิตจากการพัฒนาหลักสูตร เมื่อครูผู้สอนนำมาใช้กับ ผู้เรียน (Marvin C. 1992 : 268-269 ; citing Saylor and Alexander. 1974)

จากนิยามตามแนวคิดต่าง ๆ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้จะเกี่ยวข้องกับ กระบวนการนำหลักสูตรนำไปใช้ที่เกิดขึ้นจริง ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ หรือหลักสูตรใหม่ ซึ่งสรุปได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กิจกรรมหลายประการที่เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรมและ เป็นพลวัต ซึ่งอาจจะเป็นการปฏิบัติตามที่หลักสูตรได้ออกแบบไว้บางส่วน หรือการปรับเปลี่ยน บางส่วนตามความเหมาะสมในบริบทต่าง ๆ ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ เพื่อ นำสาระของหลักสูตรที่ออกแบบไว้ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร กระบวนการนี้จะเกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

2.1.2 องค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง บางครั้ง อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของการนำหลักสูตร

ไปใช้ ทำให้การดำเนินงานในบางส่วน ไม่เป็นไปตามหลักสูตรที่ได้ออกแบบไว้ แต่ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยการมีข้อตกลงร่วมกัน ทั้งนี้จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ในการนำหลักสูตรไปใช้ จะมีองค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงหลายประการ องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ครอบคลุมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนการสอนที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของผู้เรียนรายบุคคลได้ (Christine E.1996 : 167) นอกจากนี้สังัด อุทรานนท์ (2530 : 138) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาทฤษฎีการใช้หลักสูตร ว่าควรประกอบด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับระบบการบริหารหลักสูตร พฤติกรรมการใช้หลักสูตร และการส่งเสริมและการควบคุมคุณภาพการใช้หลักสูตร

สวณชไนเดอร์และคณะ (Snyder, J., et.al. 1996 : 406) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งถ้าไม่สามารถควบคุมให้มีคุณภาพได้ ก็อาจจะลดประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่

1. ครูผู้สอนขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับนวัตกรรม
2. ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบการเรียนใหม่ ๆ
3. สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ
4. การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับนวัตกรรม
5. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรขาดแรงจูงใจ

นอกจากนี้ในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนรวมที่เกิดขึ้นในกระบวนการ เพราะบรรยากาศของการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น ความไว้วางใจ และการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างครูผู้สอน การให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกกับผู้เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนความรู้กับสถาบันแห่งอื่น การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย ก็มีความจำเป็นเช่นกัน ดังที่ชววาปปี (Marvin C.1992 : 269 ; citing Schwab's. 1978) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ ก็คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน เนื้อหาวิชา และบริบทของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญ ดังนี้

ผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศ ทัศนคติ ต่อการเรียน ฯลฯ จะเกี่ยวข้องับประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้

ครูผู้สอน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ มีประสิทธิภาพ คือ การที่ครูผู้สอนแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และสามารถควบคุมกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ได้ ซึ่งสถาบันควรให้ความสำคัญกับครูผู้สอน และพยายามให้การสนับสนุน ดังที่ (Marvin C.1992 : 269 ; citing Loucks and Lieberman's. 1983) ได้กล่าวถึงแนวคิด 3 ประการด้านครูผู้สอนที่มีผลกระทบต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการนิยม จะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างครูผู้สอน ในด้านประสบการณ์การสอน และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะมียะดับการพัฒนาตนเองที่แตกต่างกันของครูผู้สอน
2. การมีส่วนร่วม ในการมีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของการนำหลักสูตรไปใช้ จะช่วยทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้
3. การให้การสนับสนุน ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ของแต่ละหลักสูตรจะมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ ระยะเวลา การบริหารจัดการ ฯลฯ

เนื้อหาวิชา (Subject Matter) มาร์วิน (Marvin C.1992 : 269 ; citing Fullan. 1983, 1985) ได้ศึกษาคุณลักษณะของเนื้อหาวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวเอง เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นและความเข้ากันได้ ความกระฉับกระชวย ความซับซ้อน คุณภาพ และความเป็นไปได้ในการนำเนื้อหานั้นไปใช้ เช่น ถ้าครูผู้สอนไม่เข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่แท้จริงคืออะไร ก็จะทำให้ไม่มีความชัดเจนในแนวทางการสอน ว่าควรจะมุ่งสร้างคุณลักษณะเช่นใดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ให้ชัดเจนก่อน จึงจะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาจจะสอนโดยใช้แนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์กับเนื้อหาเดิมที่มีในหลักสูตรก็ได้

บริบทของการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ดังเช่น นวัตกรรมการเรียนการสอน ที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติ จะบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำหลักสูตรไปใช้ได้ โดยพิจารณาจากการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรมขององค์กร บรรยากาศในการทำงาน ความตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ และบริบทอื่น ๆ

จากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ที่กล่าวมา จะพบว่าสามารถจำแนกองค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้ได้เป็น 2 ส่วน คือ ระบบของหลักสูตร (System-curriculum) และการเรียนการสอน ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองส่วนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ผู้มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะครูผู้สอนเกิดความเข้าใจในหลักสูตร เพราะครูผู้สอนส่วนมาก

จะมีความรู้ในเนื้อหา และวิธีการสอน โดยแยกส่วนกัน ซึ่งก็จะมีรูปแบบเฉพาะสำหรับการนำวิธีการสอนมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ในการสอนในห้องเรียน และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งถ้าองค์ประกอบในส่วนนี้ไม่ได้รับการควบคุมคุณภาพ ก็อาจจะเป็นจุดหนึ่งที่จะทำให้คุณภาพของการสอนลดลง (William N. McDonald. 2002 : Online) และองค์ประกอบต่าง ๆ ล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งสิ้น ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้ จึงนับว่าเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้เรียน เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการนำหลักสูตรมาใช้ นั่น คือ การที่ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ตามกระบวนการของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อการนำไปสู่การออกแบบการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (Kenneth.W.H.2000 : 42) ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะทั้งกายภาพ และจิตวิทยาของผู้เรียน จึงนับว่ามีความสำคัญในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ (อารง บัวศรี. 2532 : 74,95) ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มของนักเรียนพยาบาล ซึ่งเป็นผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นจึงขอกล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังต่อไปนี้

การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่

วัยผู้ใหญ่ หมายถึง สภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ (Adulthood) ซึ่งมีความหลากหลายในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจำแนกความเป็นผู้ใหญ่ เช่น การใช้วุฒิภาวะในการควบคุมตนเอง การใช้กฎหมายและสังคมมาเป็นกรอบกำหนดความเป็นผู้ใหญ่ แต่ถ้าจำแนกวัยโดยใช้อายุเป็นเกณฑ์ จะแบ่งวัยผู้ใหญ่ เป็น 3 วัย คือ ผู้ใหญ่วัยหนุ่มสาว (Young adults) อายุ 18-35 ปี ผู้ใหญ่วัยกลางคน (Middle-aged adults) อายุ 35-60 ปี และผู้ใหญ่วัยชรา (Older adults) อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป (4-5) ซึ่งวัยผู้ใหญ่แต่ละวัย จะมีความคิดที่แตกต่างกันไป สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ใหญ่วัยหนุ่มสาว เป็นช่วงวัยต่อจากวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งวัยผู้ใหญ่วัยหนุ่มสาวนี้ จะต้องมีการปรับตัวเพื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่วัยกลางคนต่อไป โดยพบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนรู้ อารมณ์ของผู้ใหญ่ ความสนใจในการเรียนรู้ และบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ และจากองค์ประกอบดังกล่าว นำไปสู่ทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ ที่มีแนวทาง 4 ประการที่สำคัญ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน (Self- concept)

เป็นลักษณะทางจิตวิทยาของการเป็นผู้ใหญ่ ที่จะเกิดความพึงพอใจเมื่อได้รับการยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. บทบาทของประสบการณ์

เป็นความเชื่อว่า เมื่อบุคคลเริ่มบรรลุวุฒิภาวะแล้ว จะสะสมประสบการณ์ได้มากขึ้น ซึ่งประสบการณ์นั้นจะมีคุณค่าในการช่วยขยายมุมมองต่อโลกและชีวิตให้มีการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ได้มากขึ้น

3. ความพร้อมในการเรียน

บุคคลจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ เมื่อการพัฒนาทางชีววิทยา และแรงกดดันทางด้านความต้องการเกี่ยวกับวิชาการ เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม เกิดขึ้น

4. การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

เป็นการเห็นคุณค่าของเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ที่จะต้องเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

จากองค์ประกอบที่สำคัญของสภาวะความเป็นผู้ใหญ่ คือ พัฒนาการที่สมบูรณ์ อารมณ์ที่มั่นคง มีเสรีภาพและความรับผิดชอบ จึงนำมาสู่แนวทางการจัดการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ เพื่อสอดคล้องกับคุณลักษณะดังกล่าว ดังนี้ (Stephen, L. www.hcc.hawaii.edu/intranet/committees/FacDevCom/guidebk/teachtip/adults-2.htm , Susan I. : www.adulted.about.com/cs/learningtheory)

1. บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ควรมีความเป็นกันเอง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ มากกว่าการแข่งขัน
2. ครูผู้สอน ควรมีบทบาทในการช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ โดยสร้างความรู้สึกที่ว่า ตนเองมีความสามารถที่จะบรรลุความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ ไม่ควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัว เพราะผู้เรียนต้องการการยอมรับในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่
3. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบต่อกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนมีการประเมินผลตนเอง เพราะในวัยนี้ การเรียนรู้เป็นความต้องการพื้นฐานประการหนึ่งของตนเอง และผู้เรียนมีการรับรู้ในตนเองที่ชัดเจนแล้ว
4. เนื้อหาการเรียนรู้ ควรมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน ควรมีการโยงเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์มาใช้ประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ ครูผู้สอนควรช่วยจัดระบบความหมายของการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต มากกว่าการเรียนรู้เพื่อรู้เฉพาะทฤษฎี

5. ควรจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน เพราะผู้เรียนในวัยนี้ มีความคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง ความมุ่งมั่น และความตระหนักในตนเอง ชัดเจนกว่าผู้เรียนในวัยรุ่น เช่น การจัดกิจกรรมรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความคิดของตนเอง

6. การจัดการเรียนการสอน ไม่ควรยึดเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น ควรจะ มีความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน โดยไม่เกินขอบเขตของ จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้รายวิชา ซึ่งจะต้องมีการสร้างความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ใน รายวิชานั้น ๆ ก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนทราบทิศทาง และสามารถมองภาพรวม ของการเรียนรู้ได้ชัดเจนมากขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ โดยใช้วิธีการ สอนแบบต่าง ๆ ได้ เช่น การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม การบรรยาย การกำหนดชิ้นงานให้ปฏิบัติ การทัศนศึกษา การใช้แหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแต่ละวิธีการสอน จะนำมาใช้ในความ ต้องการที่แตกต่างกันไป โดยที่ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาข้อดี และข้อเสียของวิธีการจัดการเรียน การสอนแต่ละแบบก่อนที่จะนำมาใช้ เช่น การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม เป็นการสอนที่มีความมุ่ง หมายให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม โดยประเด็นการอภิปราย ควรเป็น ประเด็นที่ผู้เรียนในกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ และ สรุปที่แนวทางการแก้ไขปัญหาที่คิดร่วมกัน วิธีการนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้าน เนื้อหา และด้านพฤติกรรมกลุ่ม ที่จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม และเกิดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นที่พึงประสงค์ในกลุ่มได้

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ ของวัยนี้ ควรเน้นการประเมินผลเพื่อการ ปรับปรุงตนเองของผู้เรียน ว่าตนเองนั้นบรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ตนเองมี ข้อดี และข้อบกพร่องในการเรียนรู้เรื่องใด ซึ่งจะต้องเป็นการประเมินทั้งด้านความรู้ ด้านความพึง พอใจ และด้านทักษะการปฏิบัติ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในวัยนี้ ควรมีความเข้าใจในความสนใจ ทัศนคติ ค่านิยมของผู้เรียน ที่เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้เรียน ในวัยนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2.1.3 บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้

ในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ จะมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ผู้ปกครอง และผู้เรียน ถ้าผู้มีส่วนร่วมแต่ละกลุ่มรับทราบความสำคัญ และบทบาทของตนเอง ในการนำหลักสูตรไปใช้ ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ควรจะมีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้ (Elinor S. and Neil B. 1987 : 76)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จะเป็นกลุ่มบุคลากรที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะประกอบด้วย ความเข้าใจว่าการจัดการเรียนการสอนที่ดีคืออะไร ตระหนักถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เช่น การบริหารจัดการ ความรู้ของครูผู้สอนในเรื่องเกี่ยวกับการสอน ความสามารถในการจูงใจผู้เรียน และทักษะการสอนเป็นกลุ่ม ซึ่งการที่จะพัฒนาทักษะดังกล่าวนี้ จะต้องให้ครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ซึ่งการพัฒนาครูผู้สอน จะส่งผลต่อคุณภาพของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้วย

ผู้บริหาร จะมีบทบาทในการจัดเตรียมหลักสูตรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนการใช้หลักสูตร มีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งระบบ กลไก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การสนับสนุนการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอน การสร้างขวัญ กำลังใจ ส่งเสริมพลังอำนาจในบุคลากรที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ดังแนวคิดของเกษม วัฒนชัย (2544) ในการสัมมนาพยาบาลศาสตรศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3 เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อตอบสนองการปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย เมื่อ 23-25 กรกฎาคม 2544 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้บริหารทางการพยาบาลต้องมีความคิดใหม่ เป็นระบบ มีเหตุผลและมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการนำระบบคุณภาพเข้าไปจับกับทุกส่วนขององค์กร อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นระบบที่ให้ความหมายกับทุกหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความ สมัคใจ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง จะไม่ใช้การสั่งการของผู้บริหารอีกต่อไป และสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรเกิดวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality culture) ขึ้นมา

ผู้เชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร จะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำกับผู้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้ ตามหลักการพัฒนาหลักสูตร และให้ข้อมูลบางส่วนสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้

ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในห้องเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรที่ใช้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รู้จักวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ และเอาใจใส่กับผู้เรียน ดังงานวิจัยของจินตวีพร แบนแก้ว (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครู หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี และการประเมินผลที่ช่วยเสริมพลังกระตุ้นให้ผู้เรียนมีลักษณะของ Active Learning พบว่าครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ในการเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนแสดงความคิด เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดกับผู้เรียน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ในการพัฒนาบุคลากร นอกจากในกลุ่มครูผู้สอนแล้วยังรวมไปถึงบุคลากรฝ่าย สนับสนุนการสอนด้วย ควรจะให้มีโอกาสในการศึกษาอบรมเพิ่มเติมในสายงานที่จะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เพราะบุคลากรกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ห้องโสตทัศนูปกรณ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ทางด้านธุรการ ฯลฯ

ผู้ปกครอง มีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียน มีบทบาทในการตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ความรับผิดชอบของตนเองในการเรียน และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติม

ถ้าได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายให้ชัดเจนแล้ว ก็จะช่วยให้การปฏิบัติในการนำหลักสูตรไปใช้ จะเป็นการปฏิบัติที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้มีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต่อไป (Snyder, J., et.al. 1996 : 410) แต่ในการนำข้อมูลที่มีในเอกสารหลักสูตรที่ออกแบบไว้ มาแปลงให้เป็นความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายได้นั้น จะต้องผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (Howell, K. 2000 : 42) ดังนั้นขั้นตอนที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ขึ้นโดยตรงระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน คือขั้นตอนของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึง ดังต่อไปนี้

2.1.4 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

องค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้ที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน ครูผู้สอน การบริหารจัดการ สื่อการสอน ฯลฯ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการแปลง

หลักสูตรไปสู่การสอน (The University of London Teaching Methods Unit. 1980 : 124) ดังนั้นก็อาจจะกล่าวได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือการแปลงหลักสูตรที่เป็นเอกสารหลักสูตรไปสู่การสอน ในการปฏิบัติจริง ก็จะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้เรียน บุคลากรฝ่ายบริหาร สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ดังรายละเอียดบางอย่างเกี่ยวกับการวางแผนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรายวิชา ซึ่งมีองค์ประกอบที่ควรพิจารณา 6 ประการ ดังนี้ (The University of London Teaching Methods Unit. 1980 : 124)

1. วิธีการสอนนั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตร
2. ครูผู้สอนจะต้องเตรียมสถานการณ์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินที่เหมาะสมนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมาย
3. ต้องมีการเรียงลำดับของเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสม
4. ต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง
5. ต้องกำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน
6. จะต้องนำระบบที่ใช้ควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมาใช้ควบคุมคุณภาพ

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้คือผลที่เกิดจากกิจกรรมของผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Biggs, J. B. 1999 :11) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การจัดบริบทของการเรียน การสอน เพื่อที่จะให้ผู้เรียนกล้าที่จะได้ตอบกับครูผู้สอนตามระดับของสติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ที่ควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Biggs, J. B. 1999 : 54) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ เช่น แรงจูงใจ บรรยากาศการเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละปัจจัยจะมีรายละเอียดของการวางแผนที่จะได้มาจากการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำไปใช้ ดังงานวิจัยของโฮเบน (Hoeben, J.G. 1991) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการศึกษาและหลักสูตร ความต้องการคุณภาพของหลักสูตรในการศึกษาระดับมลรัฐ โดยวิเคราะห์นโยบายของชาติ และนโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าประสิทธิภาพของการศึกษาประการแรก คือการพัฒนาโอกาสผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยการเพิ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการให้คำแนะนำอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานนั้น ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียน ซึ่งต่างเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน (<http://ericae.net/ericdb/ED362619.htm>)

องค์กรด้านการเงินของการอุดมศึกษาในสก็อตแลนด์ (The Scottish higher Funding Council : SHEFC) (รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล. 2543 : 24-25 ; อ้างอิงจาก Carter and Davidson.1998) ได้กำหนดมิติคุณภาพสำหรับการประเมินสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่

1. การดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้
 2. บุคลากร เช่น การพัฒนาบุคลากร การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การกำหนดภาระหน้าที่ของบุคลากร
 3. ทรัพยากรการเรียนรู้ เช่น จำนวนหนังสือ คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน
 4. การจัดรายวิชา เช่น การจัดรายวิชาได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน การกำหนดรายละเอียดของรายวิชาอย่างชัดเจน
 5. การจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดการเรียนการสอนตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียน การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม มีการประเมินผลการเรียนการสอน
 6. สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนและการสอน
 7. สิ่งสนับสนุนการศึกษา เช่น บริการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนของผู้เรียน
 8. การประเมินผลและการกำกับดูแล เช่น ระบบตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ
- ซึ่งจากการวิจัยของโมโคสกี (Mojkowski,C. 2002) ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบในการควบคุมการนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้แนวคิดของการปรับปรุงคุณภาพ ที่เน้นการให้ข้อเสนอแนะกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าการประเมินผลโดยการประเมินตนเองของครูผู้สอน ในด้านการรับรู้ระดับความยากง่ายของการนำหลักสูตรไปใช้ และความจำเป็นของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่ควรคำนึงถึง ดังนั้นในการนำระบบควบคุมคุณภาพมาใช้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการนำหลักสูตรไปใช้
2. การทำความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร
3. การปรับเปลี่ยนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการณ์
4. ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรายวิชา สิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร
5. ความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตร
6. กระบวนการวางแผน ในการนำหลักสูตรไปใช้
7. การสนับสนุนของผู้บริหาร

8. การพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้
9. การประเมินผลในระยะเวลาต่าง ๆ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ และการแปลงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องไปสู่การจัดการเรียนการสอน จึงมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพของการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (<http://www.teachingstrategies.com/>)

1. ปฐมบท (Orientation) ของการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย

- 1.1 การที่ผู้มีส่วนร่วมมีความตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 การชักนำให้ผู้มีส่วนร่วม ศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ปรัชญา และค้นหาแหล่งสนับสนุน
- 1.3 การเตรียมพร้อมที่จะเริ่มนำหลักสูตรไปใช้

2. การจัดการ (Management) ประกอบด้วย

- 2.1 การวางแผน โดยผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันพิจารณาเกี่ยวกับตารางเวลาในการนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการจัดการเรียนการสอน งบประมาณ แหล่งสนับสนุนต่าง ๆ แต่ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการวางแผน คือ การวางแผนที่ควรมีความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมควรได้ศึกษาวิธีการดำเนินการตามแผนและปรับแผนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาด้วย
- 2.2 ระยะเริ่มนำหลักสูตรไปใช้ (Beginning) เป็นระยะที่ปรับความพร้อมขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด เช่น การพิจารณาว่าควรมีการอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนหรือไม่

3. การปฏิบัติตามแผนการใช้นหลักสูตรที่กำหนดไว้ (Adoption & Early Use) ประกอบด้วย

- 3.1 การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย เพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- 3.2 การร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การวางแผนกับผลลัพธ์มีความสอดคล้องกัน

3.3 การติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยการรวบรวมข้อมูล ต่าง ๆ ที่สะท้อนถึง
ความก้าวหน้า จุดอ่อน ของการใช้หลักสูตร

4. การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน (Adaptation & Modification)
ประกอบด้วย

4.1 การติดตามอย่างต่อเนื่อง ในด้านกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้
ความก้าวหน้าของผู้เรียน จุดอ่อน จุดแข็งของเนื้อหารายวิชา

4.2 การปรับ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5. การประเมินผล (Evaluation) ประกอบด้วย

5.1 การออกแบบการประเมิน ให้เหมาะสมกับแผนงานที่วางไว้

5.2 การจัดหาสิ่งที่จะช่วยบ่งชี้ถึงว่ารายวิชานั้น ๆ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่

ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักแล้ว จะพบว่า มีระยะของการนำหลักสูตรไปใช้
ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ (<http://www.teaching strategies.com/>)

1. การพัฒนาแผนงาน ประกอบด้วย

1.1 การประเมินความรู้ ความสนใจ และทักษะของครูผู้สอน และ
คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

1.2 การตัดสินใจจำเป็นในการฝึกอบรม

1.3 การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ

1.4 การเตรียมแผนการจัดการสอนจนสิ้นสุดรายวิชา

2. การนำแผนงานที่วางไว้ในข้อ 1 มาปฏิบัติ กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.1 การชี้แจงแผนงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ

2.2 การอธิบายจุดเน้นเกี่ยวกับการสอนและการประเมินในชั้นเรียน

2.3 การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งสนับสนุนการสอนให้พร้อมในการใช้

3. การให้การสนับสนุนการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่
ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่แปลงไปสู่การสอน

3.1 การให้ความสนใจกับการสอนในชั้นเรียนอย่างเต็มที่

3.2 การให้คำแนะนำกับครูผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน

3.3 การสนับสนุนการจัดประชุม สัมมนา เพื่อเสริมสร้างทักษะในการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่พบว่ายังมีความบกพร่อง

4. การประเมิน และปรับปรุงแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.1 การติดตามอย่างต่อเนื่อง และวิเคราะห์ความก้าวหน้า

4.2 การนำผลที่ได้จากข้อ 4.1 มาปรับปรุงการดำเนินงาน

จากขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าเป็นขั้นตอนที่เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงทั้งก่อนการดำเนินงานรวมถึงในขณะที่กำลังดำเนินงาน (Formative evaluation) และภายหลังจากสิ้นสุดกระบวนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน (Summative evaluation) โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ในรายละเอียดของการแปลงหลักสูตร

ไปสู่การสอน ในแต่ละหลักสูตรย่อมจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากองค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาวิชา ความมุ่งหมายของหลักสูตร ฯ ดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่ององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในบริบทของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความเฉพาะเจาะจงในการผลิตบัณฑิตพยาบาลหลักสูตรหนึ่ง ดังรายละเอียดของหลักสูตรที่จะกล่าวถึงต่อไป

3. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลระดับอุดมศึกษา ที่ได้ก่อตั้งขึ้นตามนโยบายของกองทัพบก ในปี พ.ศ.2507 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพให้แก่กองทัพบก ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ทหาร ครอบครัว และประชาชนทั่วไป นับตั้งแต่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้ก่อตั้งขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้ผลิตพยาบาลวิชาชีพออกสู่สังคมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 37 รุ่น จำนวน 2,318 คน

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้ตระหนักถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของบัณฑิตพยาบาลที่ผลิตออกมา ได้มีการติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นระยะ ๆ และนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอนอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542) ที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาสาธารณสุขของประเทศ และเพื่อให้เกิดคุณภาพในตัวบัณฑิตพยาบาลเอง โดยยังคงยึดหลักการและแนวคิดในการจัดหลักสูตรที่เน้นชุมชน เน้นรูปแบบการพยาบาล และการพยาบาลทั่วไป ที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ เน้นความผสมผสานในเนื้อหาวิชาการพยาบาลต่าง ๆ ลดความอัดแน่นและความซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา แต่ยังคงความต่อเนื่อง จัดระบบให้มีความยากง่ายในรายวิชา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีระบบความคิดอย่างสร้างสรรค์ตามวิธีการแห่งปัญญา สามารถเชื่อมโยงความรู้ มีเวลาในการค้นคว้าและสามารถติดตามวิทยาการของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ทัน ทั้งนี้จำนวนหน่วยกิตได้ปรับลดลงจากเดิมแต่มีโครงสร้างของหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2539

3.1 ปรัชญา วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

การจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เน้นการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม และยึดมโนคติหลัก ได้แก่ คน สังคมและสิ่งแวดล้อม สุขภาพ การพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ การศึกษาพยาบาล และการเรียนการสอน คณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเชื่อว่ามโนคติหลักทั้ง 7 มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เมื่อถูกนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งสะท้อนถึงคุณค่าและความเชื่อ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มีความมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติต่อไปนี้

1. สามารถปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาลให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคคล ครอบครัว และชุมชน เน้นการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมและคำนึงถึง องค์ประกอบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม การศึกษาและเทคโนโลยี
2. ให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการรักษาตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีและการมี คุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

3. สามารถบริหารงานและนิเทศงานในองค์การพยาบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ได้
ตลอดจนสามารถสอน แนะนำ และแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล และทางการบริหารได้
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการประสานงานและการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ที่อยู่ใน
วิชาชีพเดียวกัน และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ รวมทั้ง
ให้ความร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพพยาบาล
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถประเมินผลงาน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา
ตนเองและวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และการศึกษา
7. สนับสนุนและร่วมมือในการศึกษาและการวิจัย ตลอดจนนำผลการวิจัยที่
เชื่อถือได้ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการพยาบาล ทั้งด้านการศึกษา การบริการ การบริหารและ
การวิจัย
8. มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ เคารพสิทธิมนุษยชนและสิทธิของผู้รับบริการ
ทางด้านสุขภาพอนามัย
9. ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
10. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ และต่อประเทศ ในฐานะ
พยาบาลวิชาชีพ นายทหารสัญญาบัตร และพลเมืองที่ดีของประเทศ
11. เป็นผู้มีระเบียบวินัยทางทหารที่ดี มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล
ผู้ป่วยในยามปกติและยามสงคราม ตลอดจนดำเนินการส่งกลับผู้ป่วยโดยทำงานประสานงานกับ
หน่วยทหารเหล่าอื่นได้

ระบบการศึกษา

การจัดระบบการศึกษาเป็นแบบหน่วยกิตทวิภาค โดยในแต่ละปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติและ 1 ภาคการศึกษาฤดูร้อน ภาคการศึกษาปกติใช้เวลาศึกษา 16 สัปดาห์ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ใช้เวลา 8 สัปดาห์ ใช้เวลาการศึกษา 8 ภาคการศึกษาปกติ และ 3 ภาคฤดูร้อน รวมตลอดหลักสูตรจะใช้ระยะเวลาการศึกษา 8 ภาคการศึกษาปกติ และ 3 ภาคฤดูร้อน

โครงสร้างของหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 140 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	37	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	97	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	26	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาชีพ	71	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือก	6	หน่วยกิต
หมวดวิชาทหาร	256	ชั่วโมง

การคิดหน่วยกิต

ภาคทฤษฎี 1 หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ หรือจำนวนชั่วโมงไม่น้อยกว่า 16 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคการศึกษา หรือสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษาฤดูร้อน

ภาคปฏิบัติในห้องทดลอง 1 หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้เวลาเรียนด้านการฝึก ปฏิบัติในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์บาล 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือมี จำนวนชั่วโมงไม่น้อยกว่า 32-48 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา หรือสัปดาห์ละ 4-6 ชั่วโมง ตลอดภาค การศึกษาฤดูร้อน

ภาคปฏิบัติในคลินิกหรือชุมชน 1 หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้เรียนในการ ปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกหรือในชุมชน สัปดาห์ละ 4-6 ชั่วโมง หรือมีจำนวนชั่วโมงไม่น้อยกว่า 64-96 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา หรือสัปดาห์ละ 8-12 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษาฤดูร้อน

สถานที่และแหล่งการเรียนรู้

สถานที่

การสอนภาคทฤษฎี การสอนในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ใช้ สถานที่ที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก การสอนในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ใช้สถานที่ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การสอนภาคปฏิบัติใช้สถานที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาล ทหารบกประจำจังหวัด ศูนย์บริการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร แหล่งการศึกษาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกพิจารณาเห็นว่ามีเหมาะสมสอดคล้องและเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาล

แหล่งการเรียนรู้

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีอุปกรณ์การสอนในห้องปฏิบัติการ พยาบาล ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ที่เปิดให้ผู้เรียนได้ใช้บริการในเวลาราชการ และมีอุปกรณ์ทางด้านโสตทัศนูปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สำหรับห้องสมุดของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เปิดบริการทุกวันราชการ ตั้งแต่ 07.30 น. ถึง 18.00 น.

จากรายละเอียดของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าเป็นหลักสูตรที่มีการจัดเนื้อหาที่ยังคงมีรูปแบบกึ่งการพยาบาล ผู้ป่วย ที่ยึดเนื้อหาทางการรักษาเป็นหลัก แล้วผสมผสานกับเนื้อหาของการพยาบาล เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ของการพยาบาลชัดเจนมากกว่าหลักสูตรที่เน้นการพยาบาลผู้ป่วย ดังนั้นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงมีรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชา เช่น วิชาการพยาบาลเด็ก การพยาบาลอนามัยชุมชน ที่แต่ละวิชา มีการผสมผสานมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน

แต่ถ้าจำแนกหลักสูตรตามวิธีการจัดการเรียนการสอน จะพบว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีลักษณะเป็นหลักสูตรรายวิชา (Subject curriculum) ซึ่งมีวิชาที่สอนแยกกัน เนื้อหาวิชาจะเน้นเรื่องโรคและการพยาบาลในแต่ละโรค แต่ในการฝึกปฏิบัติงานนอกจากเน้นการปฏิบัติในโรงพยาบาลกับผู้ป่วย (Hospital oriented Practice) แล้ว ยังผสมกับการเป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชน (Community-centered curriculum) อีกด้วย ในวิชาด้านการพยาบาลอนามัยชุมชน และประสบการณ์ทางการพยาบาลที่จัดให้กับนักเรียน ชั้นปีที่ 4 ซึ่งต้องใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ตลอดระยะเวลา 4 ปีในการเรียน มาใช้ในการศึกษาโดยประสบการณ์ตรงจากชุมชน สำหรับภาคทฤษฎี จะมีโครงสร้างที่เน้นที่นักเรียนชั้นปีที่ 1 และ 2 ส่วนภาคปฏิบัติจะเน้นที่นักเรียนชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งวิชาทฤษฎีจะมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย แต่รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พบมากคือ การสอนแบบเน้นข้อความรู้ (Didactic model or Fact-oriented model) ที่ครูผู้สอนจะบรรยายและใช้เนื้อหาจากตำราเป็นหลัก นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีบางรายวิชา ก็มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-solving model or Inquiry model) ซึ่งใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มย่อย เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL : Problem-based learning) ที่ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

3.2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละประจำปีการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจะมีคำสั่งวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงานหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ
2. ฝ่ายปกครอง
3. คณะกรรมการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
4. คณะกรรมการรวบรวมคะแนนและผลการสอบ
5. ผู้ดำเนินการสอน
6. ผู้รับผิดชอบการจัดตารางสอน
7. กรรมวิธีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณตามหลักสูตร

เจ้าหน้าที่ดำเนินงานหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตแต่ละฝ่าย จะประกอบด้วยบุคลากรในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย

- 1.1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 1.2. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 1.3. ผู้อำนวยการกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 1.4. รองผู้อำนวยการกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 1.5. หัวหน้าแผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติ
- 1.6. นายทหารงบประมาณ
- 1.7. นายทหารประเมินผลและสถิติ

หน้าที่ฝ่ายอำนวยการ

อำนวยการ กำกับดูแล การดำเนินการทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสมความมุ่งหมายของทางราชการ

2. ฝ่ายปกครอง ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้อำนวยการกองการปกครอง
- 2.2 รองผู้อำนวยการกองการปกครอง
- 2.3 ผู้บังคับหมวดนักเรียนพยาบาลกองทัพบก

หน้าที่ฝ่ายปกครอง

ปกครอง บังคับบัญชา ตามระเบียบวินัยทางการทหารและจรรยาบรรณของ
นักเรียนพยาบาล

3. คณะกรรมการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย

- 3.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 3.2 รองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 3.3 ผู้อำนวยการกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 3.4 รองผู้อำนวยการกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 3.5 ผู้อำนวยการกองการปกครอง
- 3.6 รองผู้อำนวยการกองการปกครอง
- 3.7 นักวิชาการทางการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- 3.8 อาจารย์หัวหน้าภาควิชาทุกภาควิชา
- 3.9 หัวหน้าแผนกเตรียมการ
- 3.10 นายทหารประเมินผลและสถิติ

หน้าที่ คณะกรรมการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีดังนี้

1. วางระเบียบและการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน
การประเมินผลการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ให้สอดคล้องกับระเบียบกรมแพทย์
ทหารบก ว่าด้วยการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พ.ศ.
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. กำหนดหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
3. พิจารณาถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไข
และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด
4. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

5. กำกับดูแลการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้เป็นไปตามที่หน่วยบังคับบัญชาลำดับชั้นกำหนด

4. ผู้ดำเนินการสอน

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกกำหนดให้อาจารย์แต่ละภาควิชารับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนที่ภาควิชารับผิดชอบ รวมทั้งการเชิญอาจารย์ภายนอกวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกสอนในวิชาต่าง ๆ ซึ่งคุณวุฒิของอาจารย์ จะพิจารณาโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ตรงตามสาขาที่สอน หลังจากนั้นภาควิชา จะส่งรายชื่ออาจารย์และรายละเอียดการสอนเพื่อให้แผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติ ดำเนินการจัดทำหนังสือเชิญอาจารย์สอนและจัดทำคำสั่ง แต่งตั้งอาจารย์สอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตต่อไป

5. การจัดตารางสอน

แผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติ จัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดตารางสอนทั้งภาคการศึกษาที่ 1, 2, 3 ประจำปีการศึกษา ซึ่งใช้มติที่ประชุมเป็นหลักในการจัดตารางสอน แต่ถ้ามีความจำเป็นไม่สามารถจัดตารางสอนได้ตามที่กำหนด อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาจะต้องแจ้งแผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขตามความเหมาะสม ดังนั้นในแต่ละภาคการศึกษา ทุกภาควิชาฯ จะต้องส่งตารางสอนและประมวลการสอนรายวิชาแก่แผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติ อย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนเปิดภาคการศึกษา เพื่อแผนกเตรียมการจะได้ดำเนินการจัดทำตารางสอน และแจ้งนักเรียนพยาบาลกองทัพบกทุกชั้นปี และฝ่ายอำนวยการของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกทราบล่วงหน้าในวันศุกร์ทุกสัปดาห์

6. กรรมวิธีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณตามหลักสูตร

นายทหารงบประมาณของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะรับผิดชอบวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการศึกษา โดยแบ่งงวดงบประมาณเป็น 4 งวด ๆ ละ 3 เดือน เงินประจำงวด ประกอบไปด้วยการใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าจ้างสอน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ ซึ่งภาควิชาจะเสนอความต้องการงบประมาณด้านงบฝึกศึกษาล่วงหน้า 2 ปีให้นายทหารงบประมาณ สำหรับการดำเนินการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณนั้น กำหนดให้แผนกเตรียมการประเมินผลและสถิติ แผนกสนับสนุนและนายทหารการเงินของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดำเนินการในแต่ละส่วนที่รับผิดชอบ

7. การประเมินผลการศึกษา

ในการประเมินผลการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ใช้ระเบียบกรมแพทยทหารบก ว่าด้วยการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พ.ศ. 2542 นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกสามารถออกกระเปียบปลั๊กย่อยซึ่งไม่ขัดกับระเบียบนี้เพิ่มเติมความเหมาะสมแล้วรายงานให้ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งเป็นหน่วยบังคับบัญชาที่สูงกว่า 1 ระดับทราบด้วย เพื่อใช้ในการประเมินผลการศึกษาของหลักสูตร

จากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในปีการศึกษา 2544 พบว่าทุกภาควิชามีการประชุมตกลงวางแผนและจัดทำตารางเรียนร่วมกันก่อนเปิดการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาร่วมกับแผนกเตรียมการสถิติวิจัยและประเมินผล สำหรับสถิติในการจัดเตรียมการสอนของแต่ละรายวิชา พบว่าในปีการศึกษา 2543 มีรายวิชาที่เปิดสอนจำนวน 101 รายวิชา ซึ่งได้มีการจัดทำรายละเอียดการจัดการเรียนการสอน (Course Syllabus) เพื่อแจกจ่ายให้ กองการศึกษา กองการปกครอง แผนกเตรียมการประเมินผล และสถิติ ครูผู้สอน ผู้เรียน และภาควิชาที่เกี่ยวข้องรับทราบ จำนวน 67 รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 66.33 สำหรับรายวิชาที่เชิญอาจารย์ภายนอกมาสอน ภาควิชาที่รับผิดชอบวิชานั้น จะเชิญอาจารย์ภายนอกมาประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมุ่งหวังที่จะสร้างความเข้าใจให้ตรงกันและได้มีการประสานงานในรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรงกับอาจารย์ผู้สอน นอกจากนี้ยังพบว่าครูผู้สอนได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาต่าง ๆ จำนวน 66 รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 65.34 ส่วนการจัดทำแผนการสอน ในรายวิชาต่าง ๆ มีจำนวน 36 รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 35.64 และบางวิชาได้จัดทำคู่มือประกอบการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ และนักเรียนพยาบาล เช่น คู่มือการสอนสำหรับอาจารย์ในการสอนแบบกลุ่มโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

รายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่ายังมีบางขั้นตอนของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่ยังต้องมีการควบคุมคุณภาพอีกหลายประการ (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2544) เพื่อให้ได้ผลผลิตจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนร่วมได้ร่วมกันวางแผน เตรียมการดำเนินงานล่วงหน้า เพื่อที่จะป้องกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้นหรือให้มีความผิดพลาดเกิดขึ้นน้อยที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้หาแนวทางในการพิสูจน์ว่า การ

ดำเนินการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก โดยใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะสามารถดำเนินการได้ดังกรอบแนวคิดที่
จะกล่าวถึงต่อไปหรือไม่

4. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

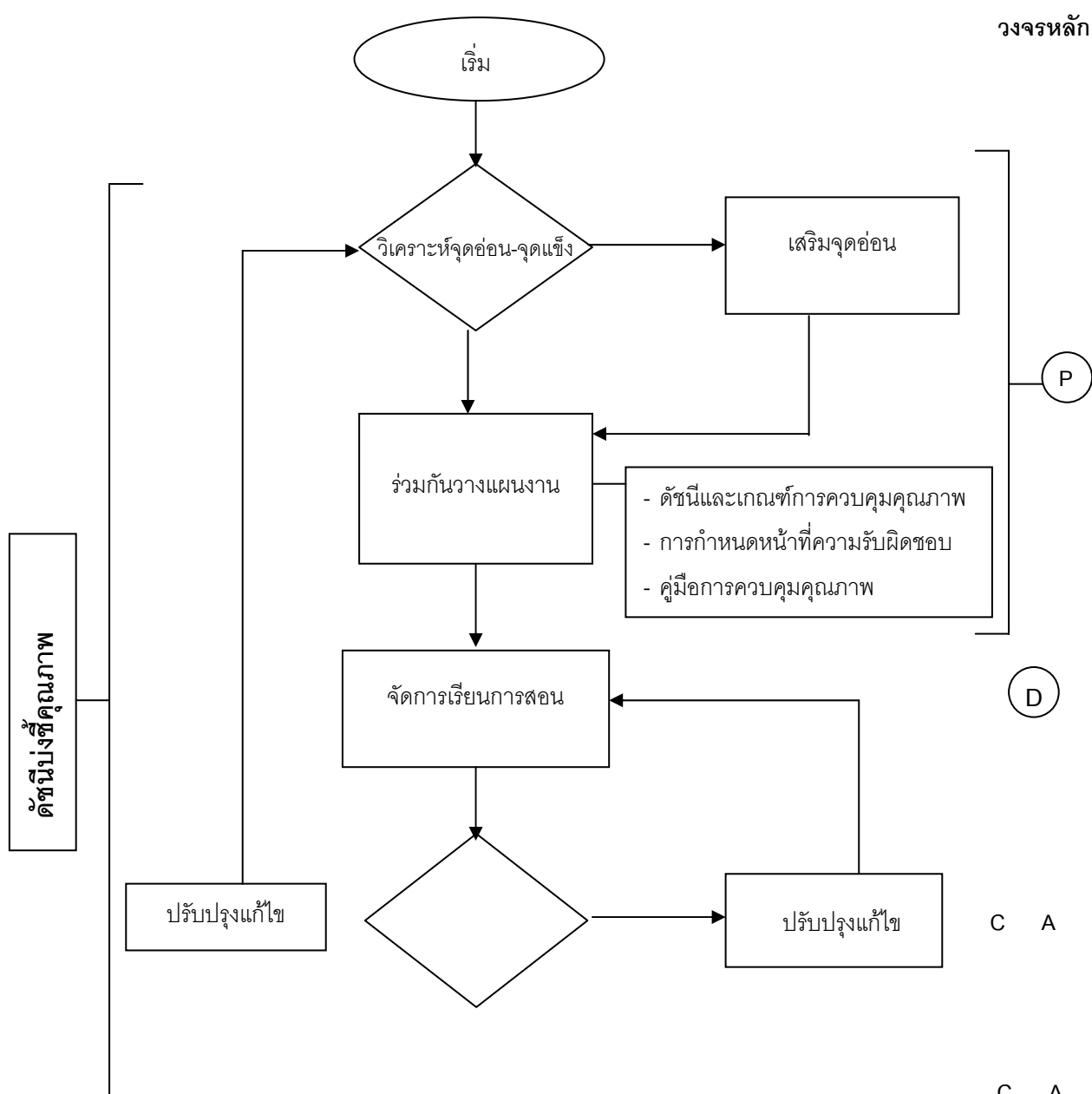
จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้วว่า ในการควบคุมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้
เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ และมีการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักการ
ของการควบคุมคุณภาพ (The University of London Teaching Methods Unit. 1980 : 132-133) จะ
เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาถึงแนวทางที่จะทำให้การแปลงหลักสูตรไปสู่
การสอนมีคุณภาพ จากการวางระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพ ไว้ในทุกขั้นตอนของการ
แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ระบบเริ่มต้นจากการวางแผนการดำเนินการ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจาก
การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง มาพิจารณาวางแผนร่วมกัน เพื่อหาแนวทางป้องกันความผิดพลาด
จากจุดอ่อน ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการ โดยกำหนดเป็นดัชนีและเกณฑ์การควบคุมคุณภาพการ
แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จากนั้นจึงดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีการนำวงจร P-D-C-A
มาใช้ควบคุมคุณภาพของการดำเนินงานในทุกระยะ และยังให้ความสำคัญกับกลไกของระบบที่
จะช่วยขับเคลื่อนระบบให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแปลงหลักสูตรไปสู่การ
สอน ซึ่งได้นำหลักการของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ที่จะกระตุ้นให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วม
รับผิดชอบในการดำเนินงาน อันน่าจะ จะทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของ
คุณภาพ และพยายามดำเนินการเพื่อนำไปสู่คุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในที่สุด

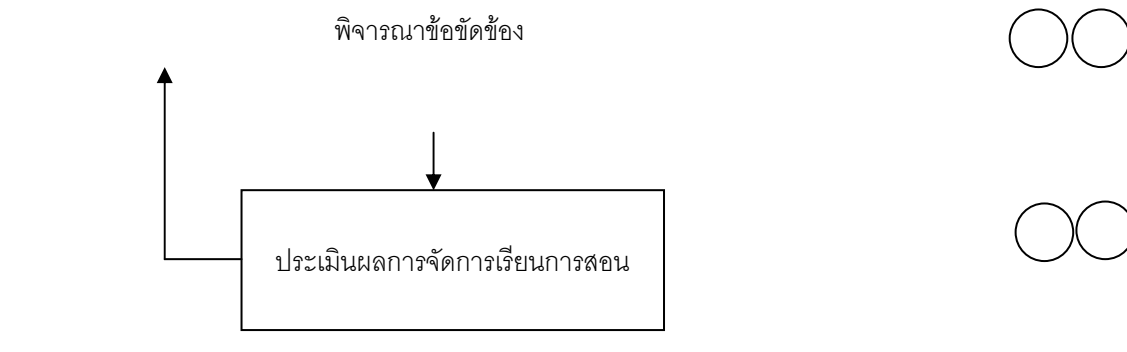
ระบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในการวิจัยครั้งนี้ เป็นระบบที่มี
ความต่อเนื่องภายในระบบ เริ่มตั้งแต่ การวางระบบคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการ
ปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งในระบบคุณภาพนั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการ
บริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วม
การจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงแหล่งการเรียนรู้ และความเป็นอยู่ของผู้เรียน ซึ่ง
ผู้ที่มีความสำคัญในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่

ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน ที่มีการร่วมมือกันใช้หลักสูตรในรายวิชา โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายรายวิชา การสอน และการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกัน โดยที่คำนึงถึงบริบทต่าง ๆ ขณะที่มีการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ไม่ว่าจะเป็น สภาพสังคม การปฏิรูประบบสาธารณสุข ทิศทางการอุดมศึกษา ตลอดจนนโยบายของกองทัพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับเอกสารหลักสูตร ที่มีการปรับให้เหมาะสมกับบริบท ดังกรอบแนวคิดของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในภาพประกอบ 8

4.1 ขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ในการดำเนินงานตามรูปแบบของการควบคุมการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
มีขั้นตอนการดำเนินงานดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในภาพประกอบ 9 จะมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาส ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เช่น นโยบายและการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหารของหน่วยงาน วัฒนธรรมถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ศักยภาพของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ข้อจำกัดของหน่วยงานในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะ และระดับความรู้ ความสามารถของกลุ่มผู้เรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผน (P) ในข้อ 2 ต่อไป

เมื่อทราบข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาสแล้ว จะดำเนินการเสริมจุดอ่อนในแต่ละด้าน และรับทราบจุดแข็งเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการรักษาจุดแข็ง และสิ่งที่เป็นโอกาสให้คงอยู่ต่อไป

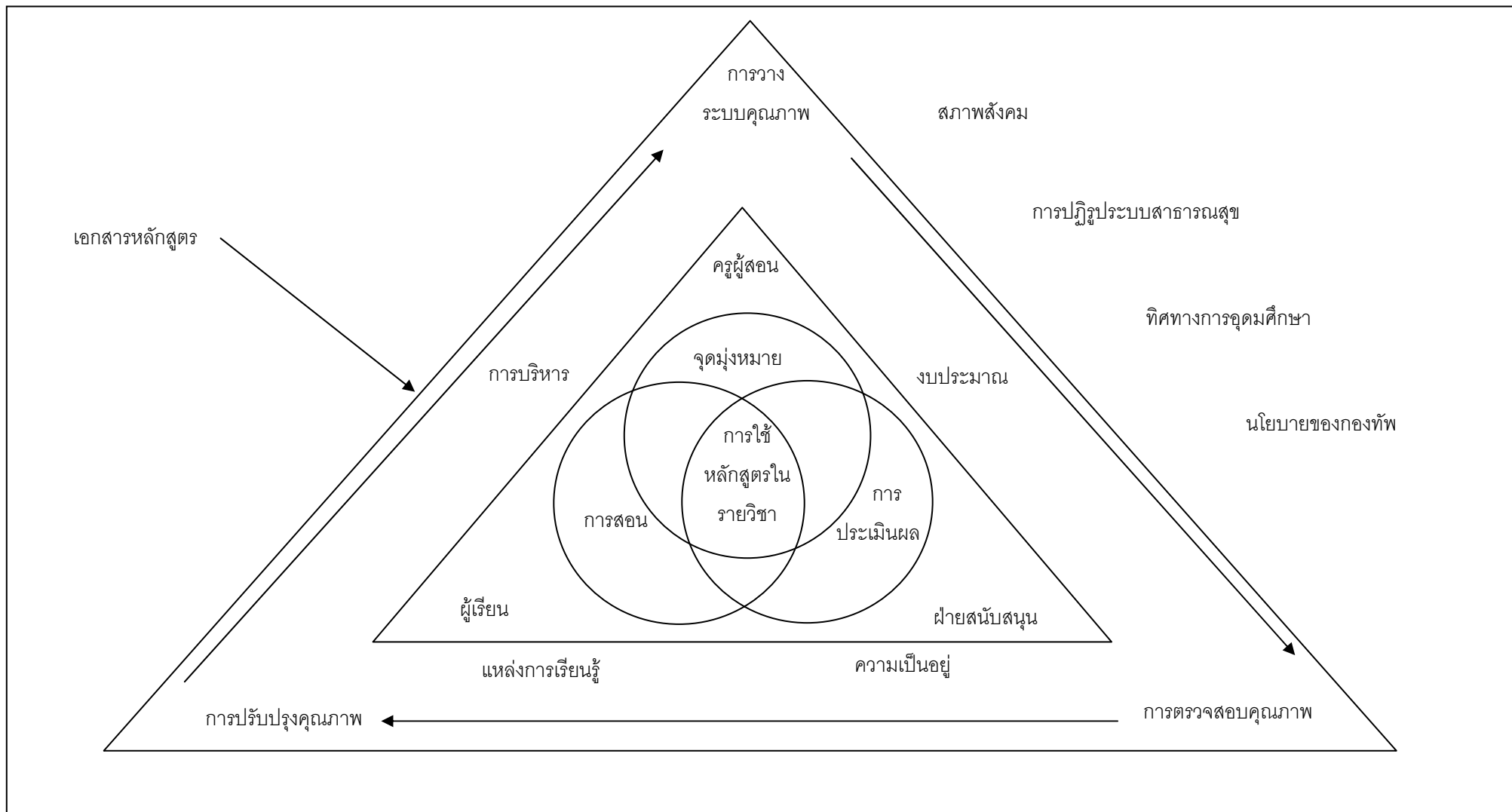
2. ผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะร่วมกันวางแผนงาน (วงจรหลักของการวางแผน : P) โดยการออกแบบดัชนีและเกณฑ์การควบคุมคุณภาพร่วมกันว่าจะใช้หรือดัดแปลงดัชนีและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่มีอยู่แล้ว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเทียบเคียง ในการประเมินการจัดการเรียนการสอน ว่าบรรลุตามคุณภาพที่พึงประสงค์หรือไม่ นอกจากนี้จะร่วมกันกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ ตลอดจนจัดทำคู่มือควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนสำหรับผู้มีส่วนร่วมได้ใช้เป็นแนวทาง

ในการดำเนินงาน ซึ่งขั้นตอนนี้ จะเน้นที่การพิจารณาจัดทำแผนและเครื่องมือตัดสินให้สอดคล้อง และตอบสนองการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่คุณภาพที่พึงประสงค์เป็นสำคัญ

3. เมื่อวางแผนร่วมกันเรียบร้อยแล้ว ระบบและกลไกที่กำหนดไว้ จะช่วยสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนร่วมสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนและให้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ตามแผนที่กำหนดไว้ (วงจรหลักของการดำเนินงาน : D) เพื่อนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ เช่น การที่ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอน โดยคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ รอบด้านมากขึ้น ผู้บริหารให้การเสริมสร้างพลังอำนาจกับฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน มีการติดตามผลการปฏิบัติของครูผู้สอนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง (วงจรหลักของการตรวจสอบการดำเนินงาน : C) โดยที่ผู้มีส่วนร่วมจะติดตามการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้ร่วมงาน และผู้เรียน เป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทำงานว่า มีปัญหาข้อขัดข้องประการใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้มีส่วนร่วมที่จะนำมาใช้วางแผนร่วมกัน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องในระหว่างที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาวิธีสอน การพัฒนาสื่อ การพัฒนาระบบการวัดการประเมินผล (วงจรหลักของการปรับปรุงการดำเนินงาน : A)

4. ภายหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน ผู้มีส่วนร่วมจะประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าส่วนที่ไม่บรรลุเป้าหมายนั้น น่าจะเกิดจากสาเหตุใด และจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป (วงจรหลักของการปรับปรุงการดำเนินงาน : A)

ในการดำเนินการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น จะมุ่งเน้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประยุกต์ใช้วงจร P-D-C-A ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน และมุ่งเน้นให้ผู้บริหารนำแนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดของรูปแบบในแต่ละขั้นตอน ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ระยะเวลา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และระยะของวงจร P-D-C-A ที่แสดงไว้ในตาราง 1

ภาพประกอบ 8 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	ผู้เรียน	P	D	C	A
1. วิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง	1.1สำรวจและวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ 1.1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรตามบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมแต่ละคน	1.1.1 สำรวจความรู้ของผู้มีส่วนร่วมที่มีต่อการใช้หลักสูตร เช่น ความรู้เกี่ยวกับนโยบายจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1.1.1.1 คะแนนจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรระดับรายวิชาของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย 1.1.1.2 บรรยากาศของความร่วมมือในการให้ข้อมูล ที่วัดจากข้อสังเกตในแบบสังเกต	/			/	/	/		/	/		

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	บริหารภาพ	พลผู้คิด	สม	พหุผู้คิด	P	D	C	A
	1.1.2 ความคิดเห็นและการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	1.1.2 สำนวจความคิดเห็นและการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เช่น ความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง	1.1.2.1 คะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นและการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 1.1.2.2 บรรยากาศของความร่วมมือในการให้ข้อมูล ที่วัดจากข้อสังเกตในแบบสังเกต	/			/	/	/	/		/		
	1.1.3 บริบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น นโยบายของหน่วยงาน ระบบการบริหาร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์	1.1.3 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	1.1.3 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	/								/		

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	ผู้เรียน	P	D	C	A
	1.2 เพื่อปรับปรุงจุดอ่อน โดยการเสริมสร้างความรู้ในส่วนที่จำเป็น และสร้างความตระหนักของผู้มีส่วนร่วมให้พร้อมก่อนดำเนินการ	1.2.1 ให้ความรู้ในส่วนที่จำเป็นสำหรับการใช้หลักสูตร โดยการจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วนร่วม ศึกษาด้วยตนเอง และการเชิญผู้มีความรู้มาสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1.2.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการเสริมจุดอ่อน ที่วัดจากแบบสอบถามความคิดเห็น 1.2.1.2 ความสนใจของผู้มีส่วนร่วม ที่วัดจากข้อสังเกตในแบบสังเกต	/			/	/	/	/				/
		1.2.2 ทดสอบความรู้ และสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมภายหลังจากการเสริมจุดอ่อน	1.2.2.1 คะแนนจากแบบทดสอบความรู้ และแบบสอบถามชุดเดียวกับเครื่องมือในข้อ 1.1.1.1 และ 1.1.2.1 1.2.2.2 บรรยากาศของความร่วมมือในการให้ข้อมูล ที่วัดจากข้อสังเกตในแบบสังเกต				/	/	/	/				/

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	นักเรียน	P	D	C	A
2.การวางแผน การดำเนินงาน	2. เพื่อระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรระดับ รายวิชาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 2.1 การสร้างความเข้าใจ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายรายวิชา กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.1 – 2.4 การประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	2.1 แผนปฏิบัติการ จากมติของกลุ่ม ผู้มีส่วนร่วม 2.2 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 2.3 ความพร้อมของเอกสาร และ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการประชุม 2.4 บรรยากาศความร่วมมือของผู้มี ส่วนร่วมในการประชุม ที่วัดจาก ข้อสังเกตในแบบสังเกต	/			/	/			/			
	2.2 การจัดเนื้อหาวิชาให้ มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายรายวิชา การ จัดแบ่งเนื้อหาวิชาและลำดับ การเรียนรู้ในเนื้อหาแต่ละส่วน			/			/	/			/			
	2.3 การวางแผนการจัด กิจกรรม สื่อการสอน แหล่ง การเรียนรู้ และการประเมินผล			/				/	/		/			

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	ผู้เรียน	P	D	C	A
3. การจัดการเรียนการสอน	3. เพื่อควบคุมการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด	3.1 ติดตามการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายอย่างใกล้ชิด	3.1.1 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ที่วัดจากแบบสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย 3.1.2 คะแนน และความคิดเห็นจากแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเอง และประเมินผู้มีส่วนร่วมฝ่ายอื่น ๆ		/		/	/	/	/		/	/	
		3.2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระยะแรก และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปรับปรุง	3.2.1 ผลสรุปความคิดเห็นในการนำไปปรับปรุง 3.2.2 บรรยาการของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขณะใช้เทคนิค Focus group		/		/	/	/	/			/	

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
				ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	ผู้เรียน	P	D	C	A
4. สรุปผลการใช้หลักสูตร	4.1 เพื่อร่วมกันสรุปปัญหาในการใช้หลักสูตรระดับรายวิชา และเสนอแนะแนวทางแก้ไข	4.1.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในระยะแรก และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปรับปรุง	4.1.1 ความคิดเห็น และคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรที่วัดจากแบบสอบถามชุดเดียวกับเครื่องมือข้อที่ 1.1.2.1			/	/	/	/	/			/	
		4.1.2 ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ เปรียบเทียบกับผลที่ได้รับจากการดำเนินงานในปีการศึกษาที่ผ่านมา	4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน			/	/	/	/	/			/	
	4.2 เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับแผนสำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	4.2.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.2.1 ผลสรุปความคิดเห็นในการนำไปปรับปรุง 4.2.2 บรรยาการของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขณะใช้เทคนิค Focus group			/								/

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ขั้นตอนที่ 2 การทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยการดำเนินงานจำนวน 6 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยใช้ข้อมูลในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในเชิงทฤษฎี และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่

1. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. แบบประเมินการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ระยะที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบที่สร้างขึ้นในระยะที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 5 ตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 6 ปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบเพื่อใช้ในการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วย การดำเนินงานจำนวน 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่สร้างขึ้นขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้กับรายวิชากระบวนการพยาบาล

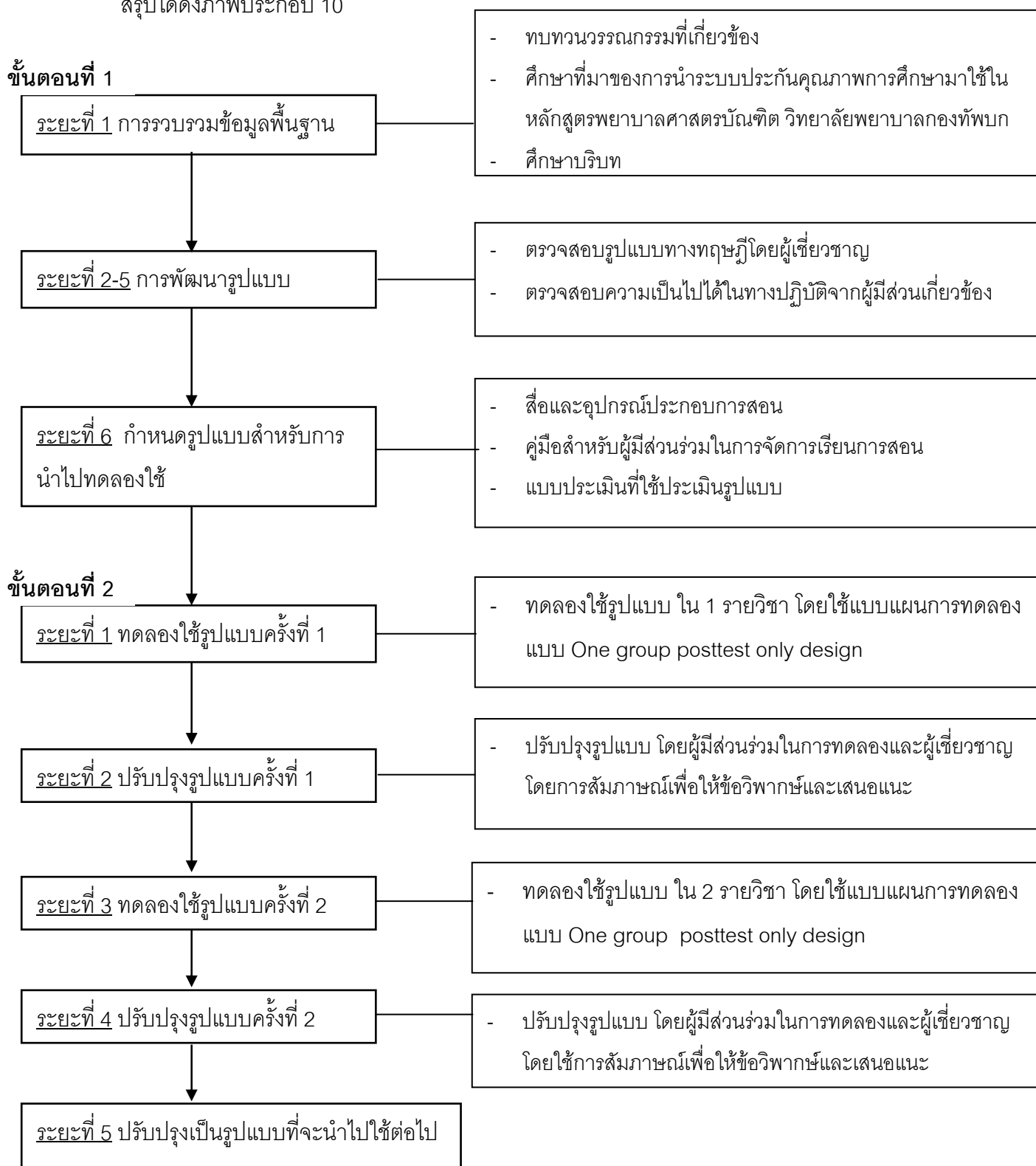
ระยะที่ 2 การปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำไปทดลองใช้ในระยะที่ 1

ระยะที่ 3 การทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ปรับปรุงในระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 และวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำไปทดลองใช้ในระยะที่ 3

ระยะที่ 5 การหาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ปรับปรุงในระยะที่ 4 ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มาควบคุมการ
แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ครั้งนี้
สรุปได้ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 แสดงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในการนำเสนอรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย จะนำเสนอในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การดำเนินการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยที่แต่ละส่วนของการนำเสนอจะจำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความคิดเห็นในขั้นตอนที่ 1 คือขั้นตอนการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นในเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 11 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1.1.1 มีคุณวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนในระดับปริญญาเอกขึ้นไป

1.1.2 ปฏิบัติงาน ระดับผู้บริหาร หรือระดับผู้ปฏิบัติในงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปี

1.1.3 มีผลงานทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการสอนในช่วงระยะเวลา 5 ปี อย่างน้อย 2 ชิ้นงาน

1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1.2.1 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของหน่วยงานตนเอง อย่างน้อย 2 ปี

1.2.2 มีประสบการณ์การเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพ หรือประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในระดับอุดมศึกษา อย่างน้อย 2 ครั้ง

1.2.3 ได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี สาขาการพยาบาล จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1.3.1 มีคุณวุฒิการศึกษาด้านการพยาบาล ในระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.3.2 ปฏิบัติงาน ระดับผู้บริหาร หรือระดับครูผู้สอนในหน่วยงานการศึกษาที่ผลิตพยาบาลระดับปริญญาตรี อย่างน้อย 5 ปี

1.3.3 มีผลงานทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านการพยาบาล ในช่วงระยะเวลา 5 ปี อย่างน้อย 2 ชิ้นงาน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 11 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคณะกรรมการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

2.1.1 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคณะกรรมการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก อย่างน้อย 2 ปี

2.1.2 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก อย่างน้อย 5 ปี

2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

2.2.1 มีคุณวุฒิการศึกษาด้านการพยาบาล ในระดับปริญญาโทขึ้นไป

2.2.2 มีชั่วโมงเฉลี่ยของการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก อย่างน้อย 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2.2.3 มีประสบการณ์การสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก อย่างน้อย 5 ปี

2.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การ
คัดเลือก คือ

2.3.1 มีคุณวุฒิการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานสนับสนุน
การจัดการเรียนการสอน ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

2.3.2 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในระดับผู้บริหาร หรือระดับ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก อย่างน้อย 5 ปี

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกอย่าง
เฉพาะเจาะจง โดยผู้วิจัยและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพการประกันคุณภาพได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือก
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 22 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยไปพบผู้เชี่ยวชาญที่ได้คัดเลือกไว้ เพื่อเรียนเชิญเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบที่สร้างขึ้น

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 คือขั้นตอนการทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการ
ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 1 - 4 ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 1 และให้
ความคิดเห็นในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 2 ได้แก่

1.1 คณะกรรมการการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก จำนวน 3 คน

1.2 อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 6 คน

1.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้
รูปแบบ จำนวน 9 คน

1.4 นักเรียนพยาบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้
รูปแบบ จำนวน 63 คน

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมา ยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 3 และให้ความคิดเห็นในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 4 ได้แก่

2.1 คณะกรรมการการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 3 คน

2.2 อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 12 คน

2.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 9 คน

2.4 นักเรียนพยาบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 126 คน

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมา ยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทั้งหมด จำนวน 4 ชุด (รายละเอียดในภาคผนวก ก) โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 2 ชุด และเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 4 ชุด

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 คือขั้นตอนการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 2 ชุด (ชุดที่ 1-2) ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับความชัดเจน ความครบถ้วน และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแนวคิด

พื้นฐานของการสร้างรูปแบบ ตลอดจนขั้นตอนของรูปแบบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด
ชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์
กึ่งโครงสร้างชนิดปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

โดยเครื่องมือชุดที่ 1 นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 (1.1 – 1.3) ให้
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี

**ชุดที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบ
การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก** ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการใช้รูปแบบการ
ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก เกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ ความชัดเจนในการทำความเข้าใจกับรูปแบบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นแบบ
สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างชนิดปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ

โดยเครื่องมือชุดที่ 2 นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 (2.1 – 2.3) ให้ความ
คิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 คือขั้นตอนการทดลอง และปรับปรุงใช้รูปแบบการควบคุม
คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก ประกอบด้วยเครื่องมือ จำนวน 3 ชุด (ชุดที่ 3-5) ดังนี้

ชุดที่ 3 แบบประเมินในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก ประกอบด้วยแบบประเมินจำนวน 4 ชุด ได้แก่

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุม
 คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
 กองทัพบก ในระยะก่อนและหลังการใช้รูปแบบ สำหรับสอบถามความคิดเห็นจากผู้มีส่วนร่วม
 2 กลุ่ม คือ

3.1.1 กลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการจัด
 การเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ และ
 ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 12 ข้อ

3.1.2 กลุ่มผู้เรียน ที่เข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา
 ที่ทดลองใช้รูปแบบ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ และข้อคำถามปลายเปิด จำนวน
 12 ข้อ

3.2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบการควบคุมคุณภาพ
 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดถูก-ผิด
 จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ จำนวน 20 ข้อ และ
 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งนำมาใช้ทดสอบกับผู้มีส่วนร่วมก่อนการวางแผน
 ปฏิบัติการ

3.3 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ในระยะก่อน
 ระหว่าง และหลังการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุม
 คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
 กองทัพบก โดยแบ่งเป็นแบบประเมินการปฏิบัติงานสำหรับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 4 กลุ่ม คือ

3.3.1 กลุ่มผู้บริหาร แบบประเมินฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม
 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเองในด้านการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนในระดับภาควิชา
 ซึ่งเป็นแบบประเมินปลายปิด ชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 30 ข้อ และมีข้อคำถามปลายเปิด
 จำนวน 1 ข้อ

3.3.2 กลุ่มครูผู้สอน แบบประเมินฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม
 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลอง ซึ่งเป็นแบบ
 ประเมินปลายปิด ชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 36 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

3.3.3 กลุ่มบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

แบบประเมินฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเองในด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลอง ซึ่งเป็นแบบประเมินปลายปิดชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

3.3.4 กลุ่มผู้เรียน แบบประเมินฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม

เกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านการเรียนรู้ของตนเองในรายวิชาที่ทดลอง ซึ่งเป็นแบบประเมินปลายปิดชนิดมาตราส่วน 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

3.4 แบบสังเกต สำหรับผู้วิจัยในการบันทึกระหว่างดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วยหัวข้อในการสังเกต เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทดลองของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ขณะดำเนินการทดลอง ซึ่งเป็นหัวข้อในการสังเกตจำนวน 6 ข้อ และเป็นแบบบันทึกปลายเปิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทดลอง จำนวน 4 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบมาใช้กับทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากสิ้นสุดการทดลองในแต่ละวงจร ประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิด จำนวน 10 ข้อ และข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ ซึ่งข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อนี้ จะเป็นประเด็นที่ใช้ในการอภิปรายกลุ่ม (Focus group) ภายหลังสิ้นสุดการทดลองในแต่ละวงจรด้วย

รายละเอียดของการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือแต่ละฉบับ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดประเด็นในการเขียนเครื่องมือแต่ละฉบับ
3. นำเครื่องมือแต่ละฉบับให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบโครงสร้าง และเนื้อหา
4. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
5. นำเครื่องมือแต่ละฉบับไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองเครื่องมือ ซึ่งเป็นบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 4 กลุ่ม ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้แก่

5.1 ผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชา	จำนวน 4 คน
5.2 อาจารย์พยาบาล	จำนวน 9 คน
5.3 บุคลากรฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 7 คน
5.4 นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4	จำนวน 30 คน

6. คำนวณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
ปรากฏค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือชุดที่ 1 ชุดที่ 2 ชุดที่ 3.2 ชุดที่ 3.3.1 ชุดที่ 3.3.2 ชุดที่ 3.3.3
ชุดที่ 3.3.4 และชุดที่ 4 เท่ากับ 0.62 0.60 0.73 0.54 0.56 0.58 0.68 และ 0.70 ตามลำดับ

7. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับ ตามผลการทดลองใช้เครื่องมือ ทั้งในด้านความเป็นประโยชน์ของเครื่องมือ และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

8. จัดทำเครื่องมือแต่ละฉบับ ให้เป็นเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษา ได้ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือขั้นตอนการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ใน
เชิงทฤษฎี จำนวน 11 คน มีการดำเนินการดังนี้

1.1 การเตรียมการสัมภาษณ์

ภายหลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญกับอาจารย์ที่ปรึกษา
เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเป็นการส่วนบุคคล เพื่อขอความกรุณาในการ
ตรวจสอบรูปแบบ เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่ขัดข้อง จึงนัดหมายวัน เวลา ที่ผู้เชี่ยวชาญสะดวกในการให้
สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ถึง ผู้บังคับบัญชาของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล และนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ด้วยตนเอง

1.2 การสัมภาษณ์

เมื่อถึงกำหนดวันนัดสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ตามวัน เวลา สถานที่ ที่นัดหมาย ตามโครงสร้างการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ (ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ใน ผผนวก ก) ระหว่างวันที่ 12 ธันวาคม 2545 -7 มกราคม 2546 พร้อมทั้งบันทึกเทปการสัมภาษณ์ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านระหว่าง 45-90 นาที

1.3 การรวบรวมผลการสัมภาษณ์

ภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ถอดเทป และสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ภายใน 3 วัน หลังการสัมภาษณ์ และมีผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน ที่ได้นัดหมายครั้งที่ 2 ภายหลังจากการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับผู้วิจัย เมื่อได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบในเบื้องต้น แล้วจึงจัดเตรียมเป็น เอกสารประกอบการสัมภาษณ์สำหรับดำเนินการในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก จำนวน 11 คน มีการดำเนินการดังนี้

2.1 การเตรียมการสัมภาษณ์

ภายหลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญกับอาจารย์ที่ปรึกษา เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเป็นการส่วนบุคคล เพื่อขอความกรุณาในการ ตรวจสอบรูปแบบ เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่ขัดข้อง และนัดหมายวัน เวลา ที่ผู้เชี่ยวชาญสะดวกในการให้ สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ถึง ผู้บังคับบัญชาของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล และนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยตนเอง

2.2 การสัมภาษณ์

เมื่อถึงกำหนดวันนัดสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ตาม วัน เวลา สถานที่ ที่นัดหมาย ตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ (ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ใน ผผนวก ก) ระหว่างวันที่ 20-31 มกราคม 2546 พร้อมทั้งบันทึกเทปการสัมภาษณ์ โดยใช้ระยะเวลาใน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านระหว่าง 60-90 นาที

1.3 การรวบรวมผลการสัมภาษณ์

ภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้อัดเทป และสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ภายใน 3 วัน หลังการสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบในเบื้องต้น แล้วจึงจัดเตรียมเป็นเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ สำหรับดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 คือ ขั้นตอนการทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีระยะในการทดลองทั้งหมด 5 ระยะ โดยก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เพื่อขออนุมัติให้ดำเนินการทดลอง จากนั้นได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปเสนอ เพื่อขออนุมัติในรายละเอียดของการดำเนินการทดลอง และชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้มีส่วนร่วมในการทดลอง โดยให้ผู้มีส่วนร่วมแสดงความยินยอมในการให้ความร่วมมือในการทดลอง โดยการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมทดลอง ซึ่งในการทดลองแต่ละระยะ ได้ดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การดำเนินการทดลองในรายวิชาการกระบวนการพยาบาล กับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 39 จำนวน 63 คน ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ที่อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น จำนวน 6 คน เป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานี้ โดยการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ใช้ระยะเวลาทั้งหมด 3 เดือน ตั้งแต่ 3 ก.พ. 46 – 7 พ.ค.46 ดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินการทดลอง ตั้งแต่ 3 ก.พ.46 – 21 ก.พ.46 ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนเปิดการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ทดสอบความรู้ สอบถามความคิดเห็นและประเมินการปฏิบัติตน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (เครื่องมือชุดที่ 3.1 3.2 และ 3.3) จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อสรุปความคิดเห็นในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายต่อไป

1.2 เตรียมความพร้อมของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ด้วยการเสริมจุดอ่อนที่พบจากขั้นตอนที่ 1.1 โดยการจัดการอภิปรายร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการสอนวิชาการกระบวนการพยาบาล เทคนิคการสอน

สำหรับกลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอน สำหรับกลุ่มบุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน ได้มีการให้คำแนะนำ และประสานผู้รับผิดชอบในข้อขัดข้องที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ (รายละเอียดในผนวก ค)

1.3 ทดสอบความรู้ และสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายอีกครั้ง ภายหลังจากเตรียมความพร้อมในข้อ 1.2

2. แจกคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้กับผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย คนละ 1 เล่ม จากนั้นผู้วิจัยจึงนัดหมายกับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมาย แนวคิดในการดำเนินการ และตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้คู่มือประกอบการใช้รูปแบบ แบบประเมินต่าง ๆ แล้วจึงร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 15 ก.พ. 46 – 22 ก.พ. 46 ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนเปิดการศึกษาในรายวิชาการระบอบการพยาบาล

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่วางแผนไว้ ในข้อ 2 ที่มีระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ จำนวน 8 สัปดาห์ โดยที่ระหว่างการดำเนินการสอน ผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตการดำเนินการของแต่ละฝ่ายอย่างใกล้ชิด และรวบรวมข้อมูลตามแบบสังเกต สำหรับผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน (เครื่องมือชุดที่ 3.4) ซึ่งระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายประเมินตนเอง จำนวน 2 ครั้ง คือ ในสัปดาห์ที่ 3 และ 6 ของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินตนเอง (เครื่องมือชุดที่ 3.3) และผู้วิจัยสรุปผลในภาพรวมเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้มีส่วนร่วม รับทราบและพิจารณาในการนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. การดำเนินการภายในสัปดาห์ที่ 1 หลังการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้มีส่วนร่วมแต่ละคน ภายหลังจากใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (เครื่องมือชุดที่ 3.1 และ 3.3)

4.2 รวบรวมผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพยาบาลที่เป็นกลุ่มทดลอง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะที่ 2 เมื่อผู้วิจัยสรุปผลข้อมูลที่ได้จากข้อ 4 เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงขอนัดประชุมกับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ในการนำไปใช้ในระยะที่ 3 และ ระยะที่ 4 ต่อไป

เมื่อผู้วิจัยนำผลการประชุมในระยะที่ 2 มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ตามที่ผู้มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคู่มือประกอบการใช้รูปแบบอีกครั้ง เพื่อนำมาใช้ทดลองในวงรอบที่ 2 กับรายวิชาใหม่ จำนวน 2 รายวิชา ในระยะเวลาเดียวกัน คือ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546 แต่จะดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองของแต่ละรายวิชา โดยไม่เกี่ยวข้องกัน สำหรับรายวิชาในการทดลองวงรอบที่ 2 คือ รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 ดังมีรายละเอียดของแต่ละรายวิชา ดังนี้

1. วิชาการส่งเสริมสุขภาพ (จำนวน 1 หน่วยกิต) เป็นรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 39 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 63 คน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน ซึ่งมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาจำนวน 5 คน

2. วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 (จำนวน 3 หน่วยกิต) เป็นรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 รุ่นที่ 38 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 64 คน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ ซึ่งมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาจำนวน 4 คน

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ได้ดำเนินการเช่นเดียวกับการทดลองในวงรอบที่ 1 ที่ทดลองกับรายวิชาการะบวนการพยาบาล (รายละเอียดแผนการดำเนินการวิจัย ในภาคผนวก ง)

เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 4 คือ การพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ในแต่ละรายวิชาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการในระยะที่ 5 ต่อไป

ระยะที่ 5 นำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้ ในการนำมาใช้กับทุกรายวิชาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกต่อไป โดยการอภิปรายกลุ่มในวันที่ 3 พ.ย.46 ณ ห้องประชุมกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการดังนี้

1. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่รวบรวมได้จากเอกสาร และการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อคำถามปลายปิด ได้นำมาคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ในการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำมาวิเคราะห์ความ สอดคล้องของความคิดเห็น ตามเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของเครื่องมือแต่ละฉบับ สำหรับ ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ก่อนและหลังการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ สอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent group)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายต่าง ๆ ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
5. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินความเหมาะสมของ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกครั้งนี้ ได้เรียงลำดับการนำเสนอ ตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1** ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วย
1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
 2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้
 3. รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 ผลการทดลอง และการปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยแบ่งเป็น 2 วงรอบ คือ วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ดังนี้

วงรอบที่ 1 ผลการทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่สร้างในส่วนที่ 1 ไปทดลองใช้กับรายวิชาการะบวนการพยาบาล และผลการปรับปรุงรูปแบบ ประกอบด้วย

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชากระบวนการพยาบาล ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการ ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากการทดลองใช้ในรายวิชากระบวนการพยาบาล

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้ รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล

5. ผลการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากการทดลองนำมาใช้ใน รายวิชากระบวนการพยาบาล

วงรอบที่ 2 ผลการทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่ปรับปรุงจากวงรอบ ที่ 1 ไปทดลองใช้กับ 2 รายวิชา คือ รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา- ทารกและผดุงครรภ์ 2 ตลอดจนผลการปรับปรุงรูปแบบ ประกอบด้วย

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบ การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการ ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากการทดลองใช้ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาล มารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

5. ผลการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากทดลองนำมาใช้ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

1. ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ผลจากการทำแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 11 คน ปรากฏผลการประเมินดังตาราง 1 พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสมทาง
ด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
โดยมีระดับความคิดเห็นดังนี้

+1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสม

0 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่แน่ใจว่าเหมาะสมหรือไม่

-1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น	
	$\bar{X}$	S
1. ความเหมาะสมของแนวคิดในรูปแบบ	0.91	0.30
2. ความครบถ้วนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ	0.82	0.40
3. ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง	0.82	0.60
4. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบ	0.73	0.46
5. ความเหมาะสมของดัชนีและเกณฑ์การตรวจสอบ	0.73	0.64
6. ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน	0.64	0.50
7. ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบ	0.64	0.67
8. ความชัดเจนของขั้นตอนการดำเนินงาน	0.45	0.68
รวม	0.71	0.55

จากตาราง 2 พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเหมาะสมโดยรวมเท่ากับ 0.71 โดยมีความเหมาะสมในด้านความเหมาะสมของแนวคิดในรูปแบบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91) รองลงมาคือด้านความครบถ้วนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82) ส่วนด้านความชัดเจนของขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.45) ซึ่งค่าเฉลี่ยของผลความคิดเห็นดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่พบจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวคิดของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากคิดว่าการนำแนวคิดของการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการนำมาใช้ เพราะการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ดังนั้นการตระหนักถึงคุณค่าของผลจากการกระทำ โดยไม่ถูกบังคับ จะทำให้เกิดความต่อเนื่องของการปฏิบัติ ดังเช่นความคิดเห็นที่กล่าวว่า “คนมีความต่างกัน การยอมรับอาจจะต่างกัน ถ้าผู้มีส่วนร่วมไม่เปลี่ยนกระบวนทัศน์ อาจจะมีเสียงว่ายุ่งยาก ต้องหาเทคนิคทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของตัวเค้าเอง ว่ามีส่วนสำคัญ คิดว่าถ้าทำจริง ๆ แล้ว เชื่อว่าจะเป็นการทำให้เกิดการควบคุมคุณภาพขึ้นมาได้”

สำหรับการนำวงจร P-D-C-A มาใช้ในการติดตามการปฏิบัติงาน ผู้เชี่ยวชาญคิดว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ ดังเช่นความคิดเห็นที่กล่าวว่า “การจะทำให้มีคุณภาพเกิดขึ้นในการศึกษา การควบคุมคุณภาพจำเป็นมากในสังคมไทย เพราะถ้ามีการ monitor ก็จะมีเริ่มมีการตื่นตัว ก็จะค่อย ๆ พัฒนาคุณภาพไป ไม่มากนักน้อย”

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความครบถ้วนขององค์ประกอบในรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากคิดว่าองค์ประกอบในรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความครบถ้วนในประเด็นหลัก ๆ ทั้งในด้านการควบคุมคุณภาพ และด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน แต่น้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบอาจจะมีความแตกต่างกัน เช่น น้ำหนักของผู้สอนกับผู้เรียน ควรจะเน้นมากกว่าผู้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติขององค์ประกอบในรูปแบบ มีความเหมาะสม แต่ในการเขียนคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ ควรอธิบายเพื่อขยายความ

ของความสัมพันธ์ในภาพรวม และในแต่ละจุดย่อย เพื่อสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น พร้อมทั้งอธิบาย เน้นจุดที่ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายจะต้องเข้ามามีบทบาทในความสัมพันธ์นั้นให้มีความชัดเจนมากขึ้นว่าจะมีบทบาทการปฏิบัติอย่างไรในการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของแต่ละขั้นตอนในรูปแบบการควบคุม

คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบ มีความชัดเจนในภาพรวม แต่สำหรับประเด็นปลีกย่อยในแต่ละขั้นตอน มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะว่า แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ปรากฏในเอกสารคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ยังไม่ชัดเจนว่าประกอบด้วยกิจกรรมใดบ้าง สำหรับผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ซึ่งควรจะปรับปรุงให้มีการกำหนดกิจกรรมที่แสดงถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเขียนอธิบายเกี่ยวกับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร เช่น ในขั้นตอนของการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามรูปแบบ ควรเพิ่มเติมความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมให้ปรากฏชัดเจนมากขึ้น ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “การจะ *empower* ใคร ต้องให้เหตุผล ให้เค้ายอมรับ ถึงจะเป็นการเริ่มต้นที่ดี ภาษาที่ใช้ในการเขียนก็ต้องเป็นแบบ *Horizontal* ไม่ควรใช้ภาษาแบบ *Top-down* อย่าบอกให้เค้าเชื่อ แต่ให้เค้าสมัครใจ เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี แล้วเค้าถึงจะยอมรับและร่วมมือกับเรา”

สำหรับคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ ควรปรับการนำเสนอให้อ่านเข้าใจง่าย ตรงประเด็นว่าต้องการให้ผู้อ่านทำอะไร อย่างไร และจะเกิดผลอย่างไรภายหลังจากการปฏิบัติ โดยให้เน้นการเขียนขยายความ ยกตัวอย่างประกอบเพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นามธรรมให้มีความชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบข้อเสนอแนะว่าควรปรับคำอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ ให้มีลำดับการนำเสนอที่สื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย โดยอาจจะอธิบายจากภาพรวมไปสู่ภาพย่อยในแต่ละหัวข้อ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

ผู้เชี่ยวชาญบางส่วนมีความคิดเห็นว่าวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสม แต่ยังมีบางขั้นตอนที่ควรปรับปรุง คือ ขั้นตอนที่ 3 (การดำเนินการจัดการเรียนการสอน) ซึ่งยังอธิบายในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบไม่ชัดเจน เนื่องจากยังมีลักษณะเป็นแนวคิด ควรปรับให้เห็นแนวทางการปฏิบัติ ที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น ควรระบุว่าในบางขั้นตอนของรูปแบบ อาจจะนำวงจร P-D-C-A มาใช้ไม่ครบทั้ง 4 ขั้นตอน เพราะข้อจำกัดของการดำเนินงานบางกิจกรรม ในแต่ละขั้นตอนควรมีการกำหนดระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน และควรเพิ่มการบันทึกการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนร่วมด้วย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลที่ได้รับจากการประเมินตนเองด้วยแบบประเมิน

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของดัชนีและเกณฑ์ที่นำมาใช้ในรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ดัชนีและเกณฑ์ที่นำมาใช้ในรูปแบบ มีความครอบคลุมกับสิ่งที่ควรประเมิน แต่มีรายละเอียดที่ควรปรับปรุงในบางดัชนี เนื่องจากบางดัชนีเป็นดัชนีในระดับของนโยบายสถาบัน ยากต่อการจัดกระทำในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เช่น ดัชนีเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของห้องเรียน เกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ และดัชนีควรปรับให้มีความเฉพาะสำหรับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในระดับรายวิชา นอกจากนี้บางดัชนียังขาดความชัดเจน ว่าใครจะเป็นผู้ปฏิบัติตามดัชนี เช่น การประเมินการสอนอาจารย์ว่าจะดำเนินการโดยฝ่ายใด ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมรายละเอียดว่าใครจะเป็นผู้ปฏิบัติในดัชนีแต่ละข้อ อีกทั้งมีข้อเสนอแนะให้พิจารณาว่าควรเพิ่มดัชนีเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน และดัชนีเกี่ยวกับงบประมาณเพิ่มเติมได้ด้วยหรือไม่

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำประเด็นสำคัญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ ในประเด็นต่อไปนี้

1. กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบให้ชัดเจน
2. ควรเพิ่มเครื่องมือการประเมินในรูปแบบ คือ แบบบันทึกของผู้มีส่วนร่วม เพื่อเป็นข้อมูลบันทึกการปฏิบัติงานที่จะนำมาใช้ประกอบกับผลที่ได้รับจากการประเมินตนเองของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย

2. เขียนขยายความ เพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นามธรรมให้ชัดเจนมากขึ้น โดยจะใช้การยกตัวอย่างประกอบ โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมที่แสดงถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ

4. ระบุปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับดัชนีแต่ละดัชนีให้ชัดเจน

5. ระบุว่าในบางขั้นตอนของรูปแบบ อาจจะนำวงจร P-D-C-A มาใช้ไม่ครบทั้ง 4 ขั้นตอน เพราะข้อจำกัดของการดำเนินงานบางกิจกรรม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น

สำหรับคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุง ดังนี้

1. ปรับลำดับการนำเสนอในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ โดยการนำส่วนสำคัญที่ผู้อ่านควรรับทราบมาไว้ในลำดับแรก ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ควรปรับให้เป็นเอกสารประกอบในภาคผนวก

2. ปรับการนำเสนอให้อ่านเข้าใจง่าย ตรงประเด็นว่าต้องการให้ผู้อ่านทำสิ่งใดอย่างไร และจะเกิดผลอะไรตามมา

3. ใช้ภาษาในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบให้มีความคงที่ของคำ

4. ควรเพิ่มคำจำกัดความของคำศัพท์เฉพาะในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ ให้ครบถ้วน

ส่วนข้อแนะนำเพิ่มเติมในการนำรูปแบบไปใช้ มีดังนี้

1. ควรทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และเกิดแรงจูงใจที่อยากจะทดลองปฏิบัติตามรูปแบบ ซึ่งผู้บริหารจะเป็นผู้นำ ที่จะช่วยให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ อันจะเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติต่อไป

2. ในขั้นตอนของการวางแผนร่วมกัน ควรมีข้อกำหนดร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการยอมรับมติของกลุ่มให้ชัดเจน เพราะเป็นข้อขัดข้องที่มักพบอยู่เสมอจากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผู้วิจัยจะต้องวางแผนระยะเวลาที่จะติดตาม และเตือนผู้เข้าร่วมทดลองเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนสังเกตความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในด้านการยอมรับการใช้รูปแบบ

4. การพิจารณาเกี่ยวกับระบบอาวุโส ที่อาจจะก่อให้เกิดการขึ้นภายในกลุ่ม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ใช้วิธีการที่เหมาะสมมาประกอบการประชุมกลุ่ม เพื่อลดการขึ้นภายในกลุ่ม เช่น การใช้เทคนิคการเขียนข้อเสนอแนะของแต่ละบุคคลในกลุ่มก่อนการนำเสนอ (card technique) นอกจากนี้ ยังควรคำนึงถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบสร้างสรรค์ ที่เปิดเผยความรู้สึกอย่างชัดเจน และตั้งอยู่พื้นฐานของการมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ความร่วมมือในการดำเนินงานจึงจะเกิดขึ้น

5. ผู้วิจัยจะต้องชี้แจงให้ผู้มีส่วนร่วมเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการใช้รูปแบบในแต่ละขั้นตอน ว่าควรดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนที่ระบุไว้ในรูปแบบ เนื่องจากแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อผลการวิจัย เพราะอาจจะเกิดกรณีที่ผู้มีส่วนร่วมบางกลุ่ม การดำเนินงานที่ไม่เรียงลำดับตามขั้นตอน หรือดัดแปลงนำไปปฏิบัติโดยนำ 2 ขั้นตอนมารวมกัน ทั้งนี้อาจด้วยเหตุผลของการประหยัดเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งถ้าเกิดขึ้น จะทำให้เห็นผลการวิจัยไม่ชัดเจน

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี เกี่ยวกับการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้ ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ ปรากฏผลดังนี้

2. ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผลจากการทำแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้ จำนวน 11 คน ปรากฏผลดังตาราง 3 และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้
โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ระดับมาก
2 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ระดับปานกลาง
1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ระดับน้อย

รายการประเมินความเป็นไปได้ ของ...	ระดับความคิดเห็น	
	X	SD
1. การที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน	2.82	0.4
2. วิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน	2.64	0.67
3. การนำแบบประเมินตนเองสำหรับฝ่ายต่าง ๆ มาใช้ควบคุมคุณภาพการดำเนินงาน	2.55	0.52
4. การนำรูปแบบไปใช้ภายใต้แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ	2.45	0.52
5. การนำดัชนีและเกณฑ์การตรวจสอบไปใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบ	2.36	0.67
6. การควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ	2.18	0.60
7. การที่บุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	2.09	0.70
รวม	2.44	0.62

จากตาราง 3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเป็นไปได้ในการที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64) ส่วนด้านการที่บุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09) ซึ่งมีรายละเอียดข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาล

ศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เพื่อให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ดังที่พบจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการที่บุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการที่บุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง เพราะการที่บุคลากรมีพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพหลายระดับ เช่น บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ซึ่งจะเกิดความหลากหลายของการที่จะพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพอีกหลายจุด แต่ถ้าปรับระดับคุณภาพไม่ต้องถึงระดับดีมากที่สุดในช่วงเริ่มต้นนี้ ก็พอมีความเป็นไปได้ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านมีความคิดเห็นว่าการที่บุคลากรของหน่วยงานมีพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมาบ้างแล้ว และเริ่มคุ้นเคยกับการประชุมร่วมกัน และการได้รับการตรวจสอบจากผู้ร่วมงานมาบ้างแล้ว ดังนั้นจึงพอจะมีความเป็นไปได้ที่จะสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนตามรูปแบบนี้ ดังที่กล่าวว่า “ ต้องให้เชื่อก่อน ว่าทำแล้วจะเกิดผลดี เพราะถ้าไม่เชื่อ พอเจออุปสรรค ก็จะเลิกล้มได้ง่าย”

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการที่ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบมีความเป็นไปได้ เพราะขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน อาจจะมีบางส่วนที่ได้มีการปฏิบัติแล้ว เช่น การประเมินภายหลังการสอน ต้องวางแผนเรื่องระยะเวลาการดำเนินการให้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการสอนในระยะสั้น 2 เดือน เพราะจะมีกิจกรรมที่ค่อนข้างมาก ในระยะเวลาจำกัด

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของดัชนีและเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมคุณภาพของรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ามีส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ดี ครอบคลุม แต่บางท่านแนะนำว่าควรเพิ่มดัชนีเกี่ยวกับฝ่ายสนับสนุนให้ครบถ้วน เช่น เพิ่มทีมงานของเจ้าหน้าที่ห้องผลิตตำรา คนงานทำความสะอาดห้องเรียน สำหรับข้อแนะนำในวิชาการะบวนการพยาบาลที่จะนำมาทดลองในรอบแรก เป็นวิชาที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม ดังนั้นดัชนีและเกณฑ์เกี่ยวกับ

ผลสัมฤทธิ์ ควรกำหนดให้ชัดเจน ควรมีดัชนีเชิงนโยบายกำหนดไว้ แต่การปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วม อาจจะกำหนดไว้เพียงแค่ “การได้รับรู้นโยบาย”

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบมาใช้ในบริบทของวิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก ในภาพรวม

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากในการนำรูปแบบนี้มาใช้ แต่ควรคำนึงถึงระบบการบริหารที่ให้อำนาจกับผู้บังคับบัญชาค่อนข้างมากในระบบทหาร ที่เป็นการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ให้ทำความเข้าใจกับผู้บริหารให้ชัดเจน เพื่อให้ร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญ ควรปูพื้นฐานด้านหลักสูตรและการสอน ให้ผู้มีส่วนร่วมมีความเข้าใจตรงกันก่อน และการเสริมสร้างพลังอำนาจ ควรจะเป็นไปตามศักยภาพ และบทบาทหน้าที่ ของแต่ละบุคคล เช่น ควรคำนึงถึงภาระงานหลักของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายด้วย ตลอดจนคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่อาจจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมบางประการของผู้เรียน เช่น “อยากให้คิดถึงว่า ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน เช่น ที่พัก อาหาร อาจารย์คอยเรียกมาติว ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนอาจจะเป็น *Passive* ในผู้เรียนบางคน” “ระบบทหารก็ต้องคิดถึงเรื่องอำนาจในการบังคับบัญชาด้วย แต่ก็คงไม่น่ามีปัญหามาก เพราะอำนาจก็อาจจะใช้แค่ตามสายงานในการสั่งการ เมื่อได้มติดกลุ่มที่มาจากฐานของความเข้าใจว่าให้ทุกคนมีอิสระในการคิด การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก็น่าจะพอได้เพราะดูแล้วก็ทำงานด้วยกันมานาน ความสัมพันธ์ส่วนมากก็คุยกันได้เหมือนพี่ ๆ น้อง ๆ ไม่เป็นทางการมากนัก จะมีเด็กใหม่ ๆ ก็ไม่กี่คน ก็ต้องลองใช้ดู”

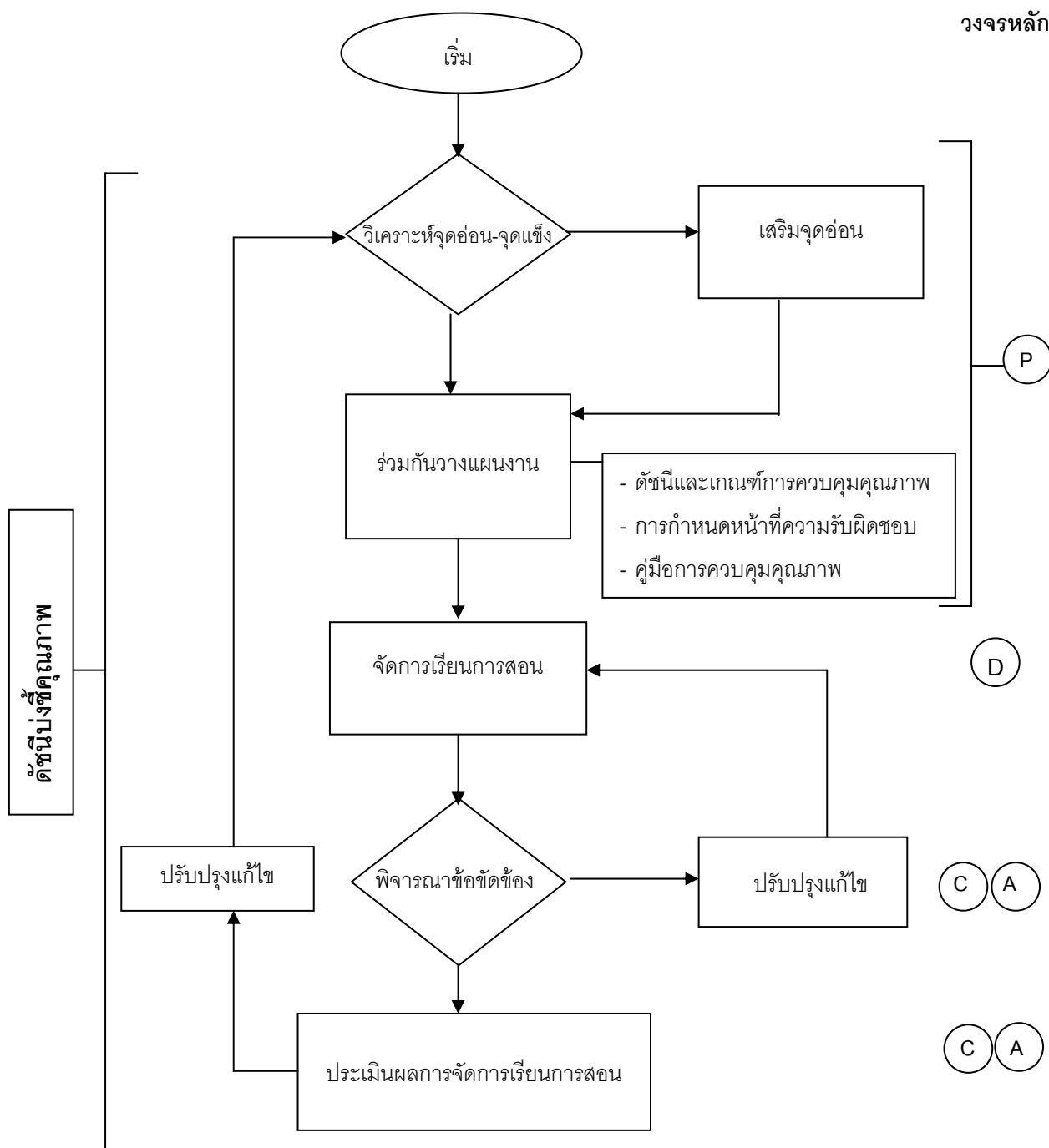
จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำประเด็นสำคัญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมก่อนการนำรูปแบบไปใช้ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้บริหาร ให้เห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย อยากเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ เพื่อประโยชน์ของสถาบันร่วมกัน

2. ดัชนีและเกณฑ์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ ควรกำหนดให้ชัดเจน ควรมีดัชนีเชิงนโยบายกำหนดไว้ แต่การปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วม อาจจะกำหนดไว้เพียงแค่ “การได้รับรู้นโยบาย”

3. การเสริมสร้างพลังอำนาจ ควรจะเป็นไปตามศักยภาพ และบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ตลอดจนคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่อาจจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมบางประการ

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ปรับปรุงภายหลังจากการได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงมีขั้นตอนของรูปแบบ ดังภาพประกอบ 9 สำหรับรายละเอียดของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจะปรากฏในผนวก ก คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ภาพประกอบ 9 แสดงขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในภาพประกอบ 9 จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาส ซึ่งเป็นการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน แล้วดำเนินการเสริมจุดอ่อนในแต่ละด้าน และรับทราบจุดแข็งเพื่อร่วมกันหาแนวทางใน การรักษาจุดแข็ง และสิ่งที่เป็นโอกาสให้คงอยู่ต่อไปเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการ วางแผนในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การร่วมกันวางแผนงาน โดยการออกแบบดัชนีและเกณฑ์การ ควบคุมคุณภาพร่วมกัน ตลอดจนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและให้สนับสนุนการจัดการ เรียนการสอน ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการติดตามผล การปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้มีส่วนร่วมที่จะ นำมาใช้วางแผนร่วมกัน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในระหว่างที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการดำเนินงานภายหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการ สอน ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าส่วนที่ไม่บรรลุ เป้าหมายนั้น น่าจะเกิดจากสาเหตุใด และจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป

ซึ่งในการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตาม ขั้นตอนทีกล่าวมาข้างต้น จะมุ่งเน้นให้ผู้ที่มีส่วนร่วมประยุกต์ใช้วงจร P-D-C-A ในทุกขั้นตอนของ การดำเนินงาน และมุ่งเน้นให้ผู้บริหารนำแนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในทุกขั้นตอน ของการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อได้รูปแบบที่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการทดลองใช้ รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ดังปรากฏผลการทดลองในส่วนที่ 2 ต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 ผลการทดลอง และการปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยแบ่งเป็น 2 วงรอบ คือ วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ดังนี้

วงรอบที่ 1 ผลการทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่สร้างในส่วนที่ 1 ไปทดลองใช้กับรายวิชาการะบวนการพยาบาล และผลการปรับปรุงรูปแบบ

ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 1 กับรายวิชาการะบวนการพยาบาล พบผลการทดลองสรุปในภาพรวมตามลำดับดังนี้

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการะบวนการพยาบาล ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากทดลองใช้ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล
3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล
4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล
5. ผลการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากทดลองนำมาใช้ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล

ในแต่ละข้อ มีผลการทดลอง ดังต่อไปนี้

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการะบวนการพยาบาล ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากการทดลองในวงรอบที่ 1 พบค่าเกรดเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังตาราง 4 และ 5

ตาราง 4 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545

ระดับ คะแนน	ค่าคะแนน	จำนวนผู้เรียน			
		ปีการศึกษา 2544		ปีการศึกษา 2545	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A	4.00	5	7.69	8	12.70
B+	3.50	17	26.15	24	38.10
B	3.00	23	35.38	20	31.75
C+	2.50	15	23.08	11	17.45
C	2.00	5	7.69	-	-
รวม		65	100.00	63	100.00
GPA		3.01		3.23	

จากตาราง 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545 เท่ากับ 3.01 และ 3.23 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545 พบว่าในปีการศึกษา 2544 ผู้เรียนมีระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ B มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 35.38 และ 26.15 ตามลำดับ ส่วนในปีการศึกษา 2545 ผู้เรียนมีระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ B+ มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ B คิดเป็นร้อยละ 38.10 และ 31.75 ตามลำดับ

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545

ปีการศึกษา	N	$\bar{X}$	SD	t	df	p-value
2544	65	3.01	.53	2.43*	126	.016
2545	63	3.23	.46			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 5 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชากระบวนการพยาบาล ระหว่างปีการศึกษา 2544 และ ปีการศึกษา 2545 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังการทดลองใช้ในรายวิชากระบวนการพยาบาล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล ปรากฏผลดังตาราง 6 และ 7

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุม
คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล จำแนกรายข้อ
โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

3 = มีความเหมาะสมมาก
2 = มีความเหมาะสมปานกลาง
1 = มีความเหมาะสมน้อย

จากการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบนี้ ท่านพบว่า.....	ความเหมาะสม	
	$\bar{X}$	S
1. ความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน	2.68	0.47
2. ความครอบคลุมในการนำไปปฏิบัติจริง	2.39	0.49
3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบ	2.45	0.50
4. ความต่อเนื่องของแต่ละขั้นตอนในการใช้รูปแบบ	2.38	0.54
5. ช่วงเวลาในการใช้รูปแบบ	1.39	0.49
6. ปริมาณงานในการดำเนินงานตามรูปแบบ	2.08	0.82
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบ	2.94	0.04
8. แบบประเมินประกอบการใช้รูปแบบ	2.69	0.47
9. การนำผลจากการประเมินมาปรับปรุง	2.67	0.52
10. การนำรูปแบบไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร	2.58	0.56
รวม	2.43	0.67

จากตาราง 6 พบว่าค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก หลังจากการทดลองในรายวิชากระบวนการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม
โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43)

เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ของความพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96) รองลงมาคือความเหมาะสมของแบบ
ประเมินประกอบการใช้รูปแบบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69) ส่วนช่วงเวลาในการใช้รูปแบบเป็นข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.39)

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วม พบว่าความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย หลังจากการทดลองในรายวิชาการะบวนการพยาบาล ทั้งในกลุ่มของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล

โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

3 = มีความเหมาะสมมาก

2 = มีความเหมาะสมปานกลาง

1 = มีความเหมาะสมน้อย

กลุ่มผู้มีส่วนร่วม	ความเหมาะสม	
	$\bar{X}$	S
1. ผู้บริหาร	2.42	0.68
2. ครูผู้สอน	2.45	0.63
3. ผู้เรียน	2.47	0.61
4. บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	2.36	0.75
รวม	2.43	0.67

จากตาราง 7 พบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ จากผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในรายวิชาการะบวนการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ พบว่ากลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47) รองลงมาคือกลุ่มครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.45) ส่วนบุคลากรฝ่ายสนับสนุนเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36)

นอกจากนี้ผู้มีส่วนร่วมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ภายหลังจากการทดลองใช้รูปแบบในรายวิชาการะบวนการพยาบาล เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ก่อนการนำไปใช้ในวงรอบที่ 2 ดังนี้

ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย มีความคิดเห็นว่าโดยรวมแล้ว รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเหมาะสมในการนำมาปฏิบัติ และประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ดังความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองในวงรอบที่ 1 และข้อควรปรับปรุงที่นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 2 ดังต่อไปนี้

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความเหมาะสมโดยรวม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

พบว่าในแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความชัดเจน ที่ผู้มีส่วนร่วมส่วนมากสามารถปฏิบัติตามคู่มือประกอบการใช้รูปแบบแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันกำหนด ตลอดจนเอกสารการประเมินต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานได้อย่างตรงตามจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน แต่ในการปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบเกี่ยวกับความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีบางประการ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์บางคำที่บุคลากรฝ่ายสนับสนุนบางส่วน ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ไม่ เข้าใจความหมาย เช่น คำว่า “หลักสูตร” แต่ถ้าได้มีการพูดคุยร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสอบถามความเข้าใจ และอธิบายเปรียบเทียบกับสิ่งใกล้ตัวของบุคคลนั้น ๆ ให้ฟัง ก็จะทำให้ความเข้าใจได้ดีขึ้นเช่นกัน ดังความคิดเห็นของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนที่กล่าวว่า “ก็ต้องเห็นใจเหมือนกัน มีบางคนเรียนมาน้อย คำก็เข้าใจได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าอธิบายง่าย ๆ ให้ฟัง คำก็จะจับมาผสมผสานกับงานของเค้าได้ ก็จะต้องทำอะไร อย่งไร เข้าใจมากขึ้น ระยะสั้น ๆ ก็

คงต้องเป็น แบบนี้ แต่ถ้าจะหวังผลดี ๆ ก็คงต้องใช้เวลา ส่งไปอบรม ไปดู ไปฟังข้างนอกบ้าง ก็ น่าจะดี”

2. ความครอบคลุมในการนำไปปฏิบัติจริง

ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปปฏิบัติจริง พบว่า ผู้มีส่วนร่วมส่วนมากมีความคิดเห็นว่าแต่ละขั้นตอนของรูปแบบมีความครอบคลุมกับลักษณะงาน ของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ทั้งด้านนี้และเกณฑ์ประกอบการใช้รูปแบบ ตลอดจนแบบประเมินต่าง ๆ ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “จะทำอะไรก็ตาม ถ้าได้วิเคราะห์สภาพปัญหา แล้วมา วางแผน เมื่อทำตามแผนแล้วก็มาประเมิน แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เป็นอะไรที่จับได้กับทุกงานของ แต่ละคนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นพลขับ อาจารย์ นักเรียน”

3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบ

พบว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ สอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความสะดวกในการใช้ เนื่องจากเป็นการปฏิบัติในสิ่งที่เพิ่มเติมจากงานประจำของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย โดยเป็นการ บันทึกลง สังเกต ประเมินตนเอง แต่จะมีปัญหาในเรื่องการประชุมร่วมกัน ซึ่งในบางครั้งผู้มีส่วนร่วม ไม่สามารถเข้าประชุมได้ทุกคน แต่ในการวางแผนปฏิบัติการ จะมีการประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะผู้ที่ เกี่ยวข้องในแต่ละงาน เช่น ในการออกแบบการสอน จะเป็นการประชุมระหว่างผู้บริหาร และครู ผู้สอน โดยนำข้อมูลจากการประชุมในกลุ่มผู้เรียน และในกลุ่มของฝ่ายสนับสนุนมาเป็น ข้อพิจารณาประกอบ แล้วจึงนำมาให้กลุ่มผู้เรียน และกลุ่มฝ่ายสนับสนุนพิจารณาให้ความคิดเห็น อีกครั้ง ก็ทำให้รูปแบบมีความสะดวก คล่องตัวในการใช้งาน

4. ความต่อเนื่องของแต่ละขั้นตอนในการใช้รูปแบบ

ผู้มีส่วนร่วมมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการควบคุมคุณภาพการ แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่อง และสามารถดำเนินการได้อย่างไม่หยุดชะงักตลอดทั้งรูปแบบ เนื่องจากมีแผนปฏิบัติการเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ที่ในแต่ละขั้นตอน ของรูปแบบจะต้องนำข้อมูลเดิมมาเป็นแนวทางในการดำเนินการในขั้นต่อไป ดังความคิดเห็นของ อาจารย์ที่กล่าวว่า “คิดว่าความต่อเนื่องมีนะ เพราะบางที่เราทำไปเลยแบบไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ ว่า อ้าว นี่เรากำลังประเมินตัวเรา จากการที่เราสอนตามแผนที่วางไว้นะ ก็ไปตาม step ของรูปแบบ ที่วางไว้” “

5. ช่วงเวลาในการใช้รูปแบบ

ในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พบว่าช่วงเวลาในการใช้รูปแบบในระยะของการเตรียมความพร้อมในการทดลองค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีเวลาเตรียมความพร้อมเพียง 2 สัปดาห์ ทำให้การวางแผนต้องมีเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานเท่าที่จะดำเนินการในภายใต้ระยะเวลาอันจำกัด ดังความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “เสียดาย ถ้าพี่มีเวลาเตรียมมากกว่านี้ ก็คงได้ revised แผนการสอนครบทุกหัวข้อ ที่เดียวเลย ตอนนั้นก็เลยได้แค่ปรับหัวข้อแรก ๆ ที่จะสอนไปก่อน แล้วระหว่างนั้นคงค่อย ๆ ปรับหัวข้อต่อไป”

6. ปริมาณงานในการดำเนินงานตามรูปแบบ

ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีความคิดเห็นว่าปริมาณงานของบุคลากรแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เนื่องจากจะต้องมีการวางแผนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินตนเอง และประเมินรายวิชาอยู่ตลอดเวลา แต่เพราะว่าเป็นงานที่มีประโยชน์ต่อทั้งตนเอง และหน่วยงาน จึงมีความยินดีที่จะร่วมมือดำเนินงานตามขั้นตอนของการทดลอง ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “ล้าพั้งประชุมอย่างเดียว พี่ก็แทบจะไม่มีเวลาแล้ว แต่พี่ก็เห็นว่าจำเป็น ที่พี่จะได้ดูว่าน้อง ๆ เค้านสอนกันยังไง เด็กเป็นไงบ้าง ก็พยายามหาเวลามาดู มาบอกน้อง ๆ เค้านบ้าง” หรือความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “พอใช้รูปแบบนี้ พี่ก็ว่ามีงานเพิ่มขึ้นนะ ต้องคอย check ตัวเองว่า ตอนนี้อยู่ตรงไหนของรูปแบบแล้ว ทำตามแผนได้มั๊ย late ไปหรือเปล่า ใครต้องรองานจากเรามั๊ย ก็ดีนะ กระตุ้นให้เร่งงานให้เสร็จ” “พี่ว่าใช้เวลาตรงการประชุมเยอะเหมือนกัน ถ้าปรับได้ให้เหลือน้อยที่สุด จะดีมาก แต่แค่นี้ก็พอไหว ได้มติดีชัด ๆ ไปเลย ไม่ต้องมาคอยยกหูโทรศัพท์ คนโน้นที่ คนนี้ที่ คอย ๆ กันไปเลยให้เสร็จทีเดียว”

7. ความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบ

ในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีการดำเนินการทั้งหมด 4 ระยะนั้น พบว่าในแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง

ขั้นตอนนี้ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิเคราะห์สถานการณ์

เป็นโอกาสที่ได้ประเมินถึงความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชานี้ ทำให้ช่วยกันมองถึงแนวโน้มของปัญหาที่อาจจะพบได้ล่วงหน้า พร้อมทั้งหาแนวทางป้องกันไว้ ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “design ปีนี้ ถ้าเทียบกับปีก่อน ครูเรามีเป้าหมายชัดเจนกว่า ว่าต้องการให้เด็กได้อะไรบ้าง เพราะปีที่แล้ว ก่อนแบ่งกลุ่มไม่ได้ตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดปลีกย่อย ทำให้เด็กแต่ละกลุ่มได้ความรู้มากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นกับประสบการณ์ของครู แต่ปีนี้มีการรอบชัดเจนมากขึ้น” สำหรับผู้เรียนได้พบว่า มีการวางแผนในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของตนเองรู้สึกดี ที่ได้ค้นหาข้อดี ข้อบกพร่องของตนเอง โดยไม่ต้องให้ใครตัดสินหรือชี้แนะ และได้คิดวิธีการแก้ไขด้วยตนเอง แต่ถ้าอยากปรึกษาเพื่อนหรืออาจารย์ ก็มีผู้ยินดีให้คำปรึกษา ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “เมื่อก่อนไม่มีการวางแผนการเรียน แล้วแต่สถานการณ์จะบีบบังคับ แต่พอได้ลองวางแผนดู ก็ช่วยให้อะไร ๆ ลงตัวขึ้นเยอะ” “หนูพยายามจะไม่หลับในห้องเรียน แต่คิดว่าฝันยากเหมือนกัน ก็เลยอัดเทปไว้ทุกชั่วโมง แล้วค่อยไปเปิดฟังที่หอพักอีกทีหนึ่ง ก็พอจะช่วยได้บ้าง ดีกว่าไม่ทำอะไรเลย” “บรรยากาศของห้องเรียนพอฉายแผ่นใส มันจะมีดี ๆ แอร์ก็เย็น ทำให้ง่วงนอน หนูนั่งหลังห้อง ยิ่งมองไม่ค่อยเห็นอีก ก็เลยเบื้อ ๆ ตอนหลังเลยต้องขอแลกที่กับเพื่อนที่สายตาดี พอได้มานั่งเรียนแถวหน้า ก็เลยไม่กล้าหลับ ไม่กล้าคุยมาก ก็รู้สึกดีขึ้น”

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน

ในขั้นตอนนี้ ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย มีความคิดเห็นว่า ช่วยทำให้ทราบว่หน้าที่รับผิดชอบของตนเองนั้น เป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมายใด และจะต้องดำเนินการเมื่อใด ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “ก็ราบรื่นดี เพราะมีกำหนดว่างานแต่ละชิ้นจะต้องเสร็จเมื่อไหร่ ถ้าขัดข้องอะไรก็มาคุยกัน” หรือความคิดเห็นของครูผู้สอนที่กล่าวว่า “ในแต่ละขั้นตอนมีแผนการปฏิบัติงานบ่งบอกไว้อย่างชัดเจนว่า ในระยะเวลาแต่ละช่วง ควรจะดำเนินการอย่างไร ทำให้ประสานงานกันได้สะดวกมากขึ้น เพราะทุกคนจะรู้ว่า ใครจะทำอะไรช่วงไหน แล้วยังคงคอยช่วยเหลือกันได้อีก” “ประชุมก่อนสอนจะดี ทำให้รู้ว่าตอนนี้มีปัญหาอะไร จะได้กันไว้ก่อน” และเมื่อพิจารณาในด้านผลที่เกิดจากการวางแผนปฏิบัติการร่วมกันในมุมมองของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยที่มีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “มีทั้งการสอนแบบบรรยาย แบ่งกลุ่ม ชอบที่ให้แบ่งกลุ่มเอง ได้คิดได้ทำอะไรเอง ค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เอง ทำให้ไม่น่าเบื่อ” “การสอนก็ให้นักเรียนมีส่วนร่วม” สำหรับผู้สอนก็มีความชัดเจนในการเตรียมสอน ทำ

ให้ผลการสอนเป็นไปตามเป้าหมาย ดังที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า “ชอบค่ะ เป็นวิชาที่มีหนังสือ และมีเอกสารประกอบการสอนวิชานี้ ทำให้สะดวกเวลาเรียน ไม่ต้องคอยจด มีเวลาฟัง ทำให้เข้าใจมากขึ้น”

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการประเมิน การปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ

ในขั้นตอนของการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตาม แผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 และมีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ นั้น ผู้มีส่วนร่วมมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติการที่มีแนวทางที่ชัดเจนนั้น ช่วย ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น ทุกฝ่ายทราบ และเข้าใจตรงกัน ถึงกิจกรรมที่จะ เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “มีการมอบหมายงานชัดเจน ไม่หนักไม่เบา จนเกินไป กำหนดส่ง และคืบงานให้แก้ไข ระยะเวลาที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้สามารถทบทวนบทเรียนและประยุกต์ใช้ในการขึ้น ward ค่ะ” และในส่วนของ การประเมิน ระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ให้ความสำคัญกับการ ติดตามการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การที่อาจารย์มีการสังเกตผู้เรียนในกลุ่ม และให้ คำแนะนำตามความเหมาะสม ดังที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า “มีการให้ประเมินตนเองเป็น ระยะ และอาจารย์ก็คอยสอบถาม ติดตามงานนักเรียนตลอดเวลา” “อาจารย์คอยดูพวกหนู เหมือนกัน ใครที่ไม่ค่อยพูดเวลาอยู่ในกลุ่ม อาจารย์ก็คอยถาม เวลาเจอนอกห้อง อาจารย์ก็จะถาม เป็นไง อ่านหนังสือทันมั๊ย” ซึ่งผลจากการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้นั้น เมื่อได้มีการติดตาม การปฏิบัติงานพบว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่พบ ในระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอนได้ หลายประการ ดังตัวอย่างข้อเสนอแนะที่พบในระหว่างการประเมินการจัดการเรียนการสอนในครั้งที่ 1 ของวิชาการะบวนการพยาบาล ต่อไปนี้

1. อาจารย์ควรตอบคำถามผู้เรียนไปในทิศทางเดียวกัน

เนื่องจากการเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลไม่กำหนดไว้อย่างแน่นอน ดังนั้นในบาง สถานการณ์ของคนไข้ที่นำมาวิเคราะห์ อาจจะมีแนวทางการเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลได้ หลายแนวทาง ดังนั้นภาควิชาจึงได้แก้ไขโดยการตกลงร่วมกันกับอาจารย์ผู้สอนแต่ละกลุ่ม ให้ มีแนวทางการเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลไปในแนวทางเดียวกัน

2. การแจกเอกสารประกอบการสอน จำนวน 1 ครั้งที่แจกให้ ผู้เรียนหลังการเรียนการสอนในชั่วโมง เนื่องจากเครื่องผลิตเอกสารของหน่วย ชัดข้อง ได้แก้ไขโดย

ที่หัวหน้าฝ่ายสนับสนุน จัดหาบริษัทและตัวแทนการซ่อมอื่น ๆ เพิ่มเติมจากบริษัทเดิมที่ดูแล และจะตรวจสอบให้มีการซ่อมบำรุงเอกสารตามวงรอบ ส่วนอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาจะประสานกับอาจารย์ผู้สอนให้ส่งเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้าตามแผนที่ระบุไว้

และเมื่อแก้ไขปัญหาที่พบจากการประเมินระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการในระยะแรกแล้ว เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระยะต่อมา ก็พบว่ามีปัญหาจากการประเมินในระยะที่ 2 ดังตัวอย่างของปัญหาที่พบดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ควรตรวจแก้ไขและคืนงานให้กับนักเรียน
ทุกครั้ง ได้มีการแก้ไขโดย อาจารย์หัวหน้าภาควิชา เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลให้อาจารย์ตรวจแก้ไข และคืนงานกับนักเรียน และปรึกษาในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนถึงปริมาณงานที่กระทบต่อการตรวจแก้ไข และคืนงานให้กับนักเรียน และบันทึกเพื่อแก้ไขในการสอนภาคการศึกษาต่อไป
2. บางกลุ่มมีแบบฝึกหัด ในขณะที่บางกลุ่มไม่มี ทำให้
ผู้เรียนรู้สึกว่า แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน แก้ไขโดยอาจารย์ผู้สอนตกลงกัน ว่าถ้ากลุ่มใดอาจารย์อยากให้แบบฝึกหัด ให้ประสานกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชา ในการจัดเตรียมแบบฝึกหัด
3. โสตทัศนูปกรณ์ ไม่สามารถสนับสนุนสื่อการสอน
บางอย่างได้ เช่น เมื่ออาจารย์ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาจากแผ่นซีดี แต่โปรแกรมของเครื่องอ่านซีดีในห้องเรียน มีรุ่นแตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถอ่านข้อมูลได้ ซึ่งแก้ไขโดยการทดสอบการใช้สื่อ
ก่อนการใช้จริงทุกครั้ง และถ้ามีข้อขัดข้อง ให้ส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ในการช่วยแก้ไขต่อไป

ซึ่งการที่มีการประเมินในระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถ
แก้ปัญหาในบางปัญหาได้ในขณะนั้น โดยไม่ต้องรอให้สิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนก่อนแล้ว
จึงแก้ไข ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าว
ในการประเมินภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนว่า “ขอบคุณอาจารย์มากค่ะ ที่ฟัง
ความคิดเห็นของพวกหนู sheet พอชั่วโหม่งหลัง ๆ หนูก็ได้ก่อนเรียน แต่ก็อ่านบ้างไม่อ่านบ้าง
ก็ยังดี เพราะเวลาอาจารย์สอนหนูก็จะตั้งใจฟัง ไม่ต้องมาคอยจดให้เสียเวลา”

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินการปฏิบัติงานภายหลังการดำเนินงาน

ในขั้นตอนของการประเมินการปฏิบัติงานภายหลังการดำเนินงาน โดยที่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายได้ประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาถึงข้อดี ข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอนทั้งรายวิชาในภาพรวม ก็ช่วยทำให้ได้พบถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง ในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาต่อไป ดังตัวอย่างของข้อควรปรับปรุงจากการจัดการเรียนการสอนวิชาการะบวนการพยาบาล ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำใบงาน หรือแบบฝึกหัด ควรได้วิเคราะห์ร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนทุกคน ถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน พร้อมทั้งเกณฑ์การประเมินให้เป็นที่เข้าใจร่วมกัน

2. การสอบ ควรมีการจัดชั่วโมงสำหรับการเฉลยข้อสอบให้ผู้เรียนรับทราบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากข้อสอบ

ซึ่งข้อคิดเห็นดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกล่าวว่า จะนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2546 ต่อไป

8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบ

จากการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการะบวนการพยาบาล ผู้มีส่วนร่วมพบว่า มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีความคิดริเริ่ม ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากขึ้น ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “ดีเหมือนกัน บางครั้งคาดไม่ถึงว่า คำจะมีความคิดที่น่าสนใจ ที่เราเองก็ลืมตรงนี้ไป” “ได้น้อง ๆ ช่วยเยอะ ถึงจะเป็นงานใหม่ แต่ก็ทำได้” “พื้เห็นถึงบรรยากาศที่ดีของการทำงาน เป็นการทำงานเป็นทีม ไม่ใช่เป็นงานของคนใดคนหนึ่งเท่านั้น” “เจ้าหน้าที่ที่มีน้ำใจ ถึงแม้ว่าบางงานไม่ใช่หน้าที่เค้า แต่ถ้าคนที่รับผิดชอบติดภารกิจอื่น ก็ไปช่วยกันได้ ไม่ใช่ว่างงานใครก็ต้องคนนั้นเสมอไป” หรือความคิดเห็นของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนที่กล่าวว่า “ผมรู้ว่าอะไรคือสิ่งจำเป็นเร่งด่วน ถ้าเป็นข้อสอบ ผมจะรีบโรเนียวให้ทันที ไม่จู้จี้งานเสีย”

2. ผู้บริหาร และครูผู้สอนได้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายอื่น ๆ ทั้งในด้านการให้คำแนะนำ การกำกับดูแล ดังความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “พื้หัวหน้าหาซื้อหนังสือเกี่ยวกับเทคนิคการสอนมาให้อ่าน” “ถึงเวลางานควรเสร็จก็ต้องเสร็จ

แต่ถ้าเรายังไม่เสร็จเพราะงานอื่น ก็จะถูกถาม ๆ บ้างแล้ว ว่าเสร็จยัง ไปถึงไหนแล้ว ให้พี่ช่วยอะไรมัย เราก็เกรงใจพี่ ก็ต้องรีบเอากลับไปทำ”

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่นำมาทดลองใช้ในวงรอบที่ 1 ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย คิดว่าเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ ดังความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมภายหลังการใช้รูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมในภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การทำงานเป็นทีม จากการร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย
 ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “พี่พอใจกับชุดทำงานชุดนี้ นิดเป็นนิด มากันตรงเวลา แล้วก็แสดงความคิดเห็นกันเต็มที่ เพื่อให้งานออกมาดี” “ทุกคนรับบทบาทหน้าที่ของตัวเอง รับผิดชอบดี ไม่ต้องตามให้เหนื่อยมากเท่าไร” “ฝ่ายใด ๆ ดีมาก พอเครื่องใช้ไม่ได้ ก็รีบมาแก้ไขเลย บอกว่ากลัวนักเรียนจะเรียนไม่ทัน” “บางคนดูเหมือนไม่ค่อยพูด แต่พอถาม คำก็มีความคิดดี ๆ เสนอให้กลุ่มเหมือนกัน”
2. การพยายามปรับปรุงตนเองของผู้บริหาร ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ปกติพี่ทำงาน serious นะ ถึงเวลาต้องเสร็จ แล้วต้องรีบร้อยด้วย แต่พอประเมินตนเอง ก็รู้ว่าบางอย่างคงต้องยืดหยุ่นด้วย นื่อง ๆ คงจะเครียดไป” “ทำให้พี่ต้องตื่นตัว ไปเห็นหนังสือก็หยิบมาอ่าน ย้อนกลับไปนึกดูว่า ที่ผ่านมามีเราเคยทำอะไรไว้บ้าง ดีหรือไม่ดี” “รู้ว่าคำพยายามมาก ตามศักยภาพที่เรามี ก็คอยเป็นกำลังใจ ดูอยู่ห่าง ๆ”
3. การพบปัญหาในการทำงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบ เพราะทำให้มีข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนางานทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ
 ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “บางปัญหาไม่คิดว่าจะเป็นปัญหา ก็เป็นปัญหาได้ วันนั้นมีประชุม เห็นว่าขาดแค่คนเดียว พี่ก็เลยคุยกันไป พอได้ข้อสรุปแล้ว คนที่ไม่มาประชุมกลับไม่เห็นด้วยกับที่ประชุม บางทีพี่ก็ปวดหัวเหมือนกัน ต่อไปคงต้องระวังเรื่องนี้ไว้”

ครูผู้สอน

มีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความกระตือรือร้นของผู้เรียน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ผลที่เกิดกับนักเรียนรุ่นนี้ ก็พอใจ เด็กกล้าถามมากขึ้น แล้วคำถามก็สะท้อนถึงการคิด ตามที่มุ่งหวังไว้ แล้วเด็กอ่อน ๆ ก็มี แต่ก็ดูว่าพยายามที่จะเอางานมาให้ช่วยดู” “พอเราได้ตกลงกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ไว้ก่อน อย่างเช่น เรื่องการตรงต่อเวลาในการส่งงาน ที่ช่วยกันสร้างข้อตกลงไว้ รู้สึกว่าทำให้นักเรียนรับผิดชอบมากขึ้น เห็นจากการที่นักเรียนบางคนส่งงานไม่ทัน ก็จะมาบอกก่อนว่า อาจารย์คะหนูมาส่งไม่ได้วันนี้ แต่พรุ่งนี้หนูจะรีบมาส่ง ซึ่งรุ่นก่อน ๆ เราต้องคอยตาม”
2. การให้โอกาส ให้คำแนะนำจากผู้บริหาร ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ดิฉัน พอมีนโยบายว่าให้อาจารย์ขออนุญาตไปดำเนินงานข้างนอกได้ เวลาที่ไม่มีงานสอน ก็รู้สึกที่เปิดกว้างขึ้น เราก็มีกำลังใจที่จะพัฒนางาน”
3. การร่วมมือกันทำงานกับเพื่อนร่วมงาน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “การได้รับข้อมูลที่ช่วยปรับปรุงจุดอ่อน ก็จะทำให้เราเข้าใจการสอนมากขึ้น มีทางเลือกในการวางแผนการสอนมากขึ้น แล้วพอมาคุยกันในกลุ่ม ก็ได้ idea จากกลุ่มเพิ่มขึ้น หรือตอนหลังก็มาคุยกันเองว่า กลุ่มพี่ทำแบบไหน เด็กสงสัยอะไร เหมือนกันรึเปล่า” หรือการที่มีข้อเสนอแนะจากกลุ่มให้มีการชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมบางอย่างในการเรียนการสอน ชั่วโงมแรกกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ได้รู้ล่วงหน้าว่าจะเจออะไรในวิชานี้ ก็ทำให้มองเห็นภาพ ก็เตรียมใจทัน”

ผู้เรียน

มีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “หนูเห็นอาจารย์ตั้งใจเตรียมแบบฝึกหัดมาให้หนูทำ หนูก็เลยรู้สึกว่าจะไม่ควรลอกเพื่อนส่งอาจารย์” “หนูเห็นเจ้าหน้าที่ฯ เข้ามาดูแลเครื่องตอนเช้า ก็เลยคิดว่า พวกอา ๆ เค้าต้องมาเหนื่อย ทำเครื่องให้พวกหนูได้เรียน”
2. การได้สำรวจตนเอง พบข้อดีและข้อควรปรับปรุงของตนเอง ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “หนูก็ได้เขียนเป็นข้อ ๆ ติดไว้ที่โต๊ะอ่านหนังสือที่หอพักไว้เลยอะ ว่ายังมีอะไรที่ไม่ดี ที่ต้องแก้ไขในตัวเอง จะได้เตือนตัวเองไว้” “ตอนนี้นู๋ได้ลองอ่านหนังสือเต็มทีดู อยากจะรู้ตัวเองเหมือนกันว่าถ้าพยายามแล้ว ผลจะเป็นอย่างไร แต่หนูคิดว่าหนูสามารถทำได้ดี ถ้าจะทำ”

3. ความพึงพอใจทั้งในด้านการมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความคิดของตนเอง จากการเรียนรู้ในรายวิชากระบวนการพยาบาล ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “สนุกค่ะ เพราะเรียนรู้เรื่องและได้คะแนนดีกว่าวิชาอื่น ๆ ค่ะ” “ชอบวิชานี้ เพราะได้คิด ได้ทบทวน ได้ลองทำลองแก้ปัญหาพร้อมกับเพื่อน กับอาจารย์ เหมือนว่ามุมมองเรากว้างขึ้นกว่าที่จะคอยรับอย่างเดียว” “ชอบวิธีการสอนแบบนี้ค่ะ เพราะการเข้ากลุ่มย่อย ทำให้เราสามารถซักถามข้อสงสัยได้ทันทีที่อาจารย์ก็ดูแลเราได้เต็มที่”

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน ที่ดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนเป็นอย่างดี ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “คงเพราะอาจารย์ใจดี พวกหนูเลยกล้าที่จะถาม” “รู้สึกประทับใจอาจารย์บางท่านที่ช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ไม่เครียด” “รู้สึกดี อาจารย์ทุกคนพร้อมที่จะรับฟังปัญหา จะพร้อมที่จะช่วยแก้ไข และอาจารย์ก็ใจดีทำให้นักเรียนกล้าเข้าหาอาจารย์” “อาจารย์สอนดี ให้คำปรึกษาได้ทุกเมื่อและติดตามงานดีค่ะ มีความประทับใจและชอบในรายวิชานี้”

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุนมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ดีใจ ที่ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เรียนให้ความสำคัญ และแสดงให้เห็นว่างานที่บุคลากรฝ่ายสนับสนุนทำอยู่นั้น เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้” “เห็นนักเรียนมีตำราอ่านจากฝีมือผม ก็ดีใจแล้ว”

2. การที่หัวหน้างานได้สนใจ ให้ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ช่วยให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ผมก็รู้สึกดีเหมือนกัน ที่ได้เสนอแนะให้ช่วยจัดหาเครื่องเรียงกระดาษ จะได้ทำเอกสารให้ผู้เรียนทัน” “แปลกดี เคยเห็นแต่อาจารย์เค้าประชุมกัน พอเรามาประชุมบ้างก็เขิน ๆ เหมือนกัน ไม่ค่อยกล้าพูด แต่ก็ดี ได้เห็นได้ฟัง”

**4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้
รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาล
ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชากระบวนการพยาบาล**

จากการสังเกตการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการ
แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
ในรายวิชากระบวนการพยาบาล ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสังเกตความร่วมมือของ
ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ ในรายวิชากระบวนการพยาบาล

โดยกำหนดให้

- 1 หมายถึง เป็นหัวข้อที่พบว่าไม่มีการปฏิบัติในระหว่างการทดลอง
- 0 หมายถึง เป็นหัวข้อที่ไม่แน่ใจว่ามีปฏิบัติในระหว่างการทดลองหรือไม่
- +1 หมายถึง เป็นหัวข้อที่พบว่ามีการปฏิบัติในระหว่างการทดลอง

จากการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบนี้ ท่านพบว่า.....	ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S
1. การเตรียมพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม	0.72	0.57
2. ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรม	0.84	0.32
3. ความสนใจในการทำกิจกรรม	0.81	0.44
4. บรรยากาศที่ดีระหว่างการทำกิจกรรม	0.79	0.54
5. การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ระหว่างการทำกิจกรรม	0.77	0.54
6. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างการทำกิจกรรม	0.83	0.38
7. ความตั้งใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย	0.88	0.23
8. การเคารพมติกลุ่ม	0.61	0.50
รวม	0.78	0.44

จากตาราง 8 พบว่าในการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ใน
รายวิชากระบวนการพยาบาล ตลอดระยะเวลา 2 เดือนที่ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ ผู้มีส่วนร่วม

ส่วนมากให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 0.78) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความตั้งใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88) รองลงมาคือด้านความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.84) ส่วนด้านการเคารพมติกลุ่ม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61)

จากผลการทดลองข้างต้น ข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบในรายวิชาการกระบวนการพยาบาล ได้นำมาปรับปรุงเพื่อนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในการทดลองวงรอบที่ 2 กับรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ 2 ซึ่งผลจากการทดลองในวงรอบที่ 2 ปรากฏดังต่อไปนี้

วงรอบที่ 2 ผลการทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่ปรับปรุงจากวงรอบที่ 1 ไปทดลองใช้กับ 2 รายวิชา คือ รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ตลอดจนผลการปรับปรุงรูปแบบ

ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 2 กับรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 พบผลการทดลองสรุปในภาพรวมตามลำดับดังนี้

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากการทดลองใช้ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบ

การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

5. ผลการปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ภายหลังจากการทดลองนำมาใช้ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

ในแต่ละข้อ มีผลการทดลอง ดังต่อไปนี้

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ภายหลังจากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากการทดลองในวงรอบที่ 2 พบค่าเกรดเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังตาราง 9 -12

ตาราง 9 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546

ระดับ คะแนน	ค่าคะแนน	จำนวนผู้เรียน			
		ปีการศึกษา 2545		ปีการศึกษา 2546	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A	4.00	4	6.15	7	11.11
B+	3.50	14	21.54	24	38.10
B	3.00	27	41.54	25	39.68
C+	2.50	20	30.77	7	11.11
C	2.00	-	-	-	-
รวม		65	100.00	63	100.00
GPA		3.01		3.24	

จากตาราง 9 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546 เท่ากับ 3.01 และ 3.24 ตามลำดับ และเมื่อ จำแนกระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546 พบว่าในปีการศึกษา 2545 ผู้เรียนมีระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับ B มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 41.54 และ 30.77 ตามลำดับ ส่วนในปีการศึกษา 2546 ผู้เรียนมีระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ B มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ B+ คิดเป็นร้อยละ 39.68 และ 38.10 ตามลำดับ

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546

ปีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	t	df	p-value
2545	65	3.01	.44	3.02*	126	.003
2546	63	3.24	.42			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชาการ
ส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546 มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงจำนวนผู้เรียน จำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของผู้เรียน รายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545
และปีการศึกษา 2546

ระดับ คะแนน	ค่าคะแนน	จำนวนผู้เรียน			
		ปีการศึกษา 2545		ปีการศึกษา 2546	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A	4.00	-	-	5	7.81
B+	3.50	5	7.69	16	25.00
B	3.00	16	24.62	22	34.38
C+	2.50	23	35.38	16	25.00
C	2.00	21	32.31	5	7.81
รวม		65	100.00	64	100.00
GPA		2.54		3.00	

จากตาราง 11 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการพยาบาล
มารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546 เท่ากับ 2.54
และ 3.00 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามระดับคะแนนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
ผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546 พบว่าในปีการศึกษา 2545 ผู้เรียนมี
ระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ C+ มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ C คิดเป็น
ร้อยละ 35.38 และ 32.31 ตามลำดับ ส่วนในปีการศึกษา 2546 ผู้เรียนมีระดับคะแนนของ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ B มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับ B+ และ C+ คิดเป็นร้อยละ
34.38 และ 25.00 ตามลำดับ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชา
การพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา
2546

ปีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	t	df	p-value
2545	65	2.54	.47	5.21*	127	.000
2546	64	3.00	.53			

* แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 12 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รายวิชา
การพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2 ระหว่างปีการศึกษา 2545 และ ปีการศึกษา 2546
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ
การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก ภายหลังการทดลองใช้ในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และรายวิชาการพยาบาล
มารดา-ทารกและผดุงครรภ์ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
โดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 2
ปรากฏผลดังตาราง 13 และ 14

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุม
คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก ในการทดลองวงจรที่ 2 จำแนกรายข้อ
โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้
3 = มีความเหมาะสมมาก
2 = มีความเหมาะสมปานกลาง
1 = มีความเหมาะสมน้อย

จากการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบนี้ ท่านพบว่า.....	รายวิชา				รวมทั้ง 2 รายวิชา	
	การพยาบาล มารดา-ทารกและ ผดุงครรภ์ 2	การส่งเสริม สุขภาพ				
			X̄	S	X̄	S
1. ความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน	2.72	0.45	2.73	0.45	2.72	0.45
2. ความครอบคลุมในการนำไปปฏิบัติจริง	2.41	0.50	2.49	0.50	2.45	0.50
3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบ	2.48	0.53	2.46	0.55	2.47	0.54
4. ความต่อเนื่องของแต่ละขั้นตอนในการใช้รูปแบบ	2.30	0.46	2.40	0.49	2.36	0.48
5. ช่วงเวลาในการใช้รูปแบบ	1.99	0.51	2.08	0.50	2.04	0.50
6. ปริมาณงานในการดำเนินงานตามรูปแบบ	2.11	0.77	2.13	0.76	2.12	0.76
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบ	2.96	0.19	2.95	0.26	2.96	0.23
8. แบบประเมินประกอบการใช้รูปแบบ	2.74	0.44	2.68	0.47	2.71	0.45
9. การนำผลจากการประเมินมาปรับปรุง	2.71	0.46	2.70	0.49	2.70	0.47
10. การนำรูปแบบไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร	2.71	0.51	2.64	0.57	2.67	0.54
รวม	2.51	0.58	2.53	0.57	2.52	0.58

จากตาราง 13 พบว่าค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสม ปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52)

เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ย ของความพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96) รองลงมาคือความชัดเจนของการดำเนินงาน ในแต่ละขั้นตอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72) ส่วนช่วงเวลาในการใช้รูปแบบเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอใจน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04)

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วม พบว่าความเหมาะสมของรูปแบบการ ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการทดลองวงรอบที่ 2 ทั้งใน กลุ่มของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของรูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 2

โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

3 = มีความเหมาะสมมาก

2 = มีความเหมาะสมปานกลาง

1 = มีความเหมาะสมน้อย

รายวิชา	ผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ								รวม	
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้เรียน		ฝ่ายสนับสนุน			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การพยาบาลมารดา-ทารก และผดุงครรภ์	2.54	0.49	2.58	0.62	2.5	0.58	2.43	0.64	2.51	0.58
การส่งเสริมสุขภาพ	2.58	0.46	2.56	0.56	2.58	0.56	2.41	0.69	2.53	0.57
รวม 2 วิชา	2.56	0.48	2.57	0.59	2.54	0.57	2.42	0.67	2.52	0.58

จากตาราง 14 พบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ จากผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ พบว่ากลุ่มครูผู้สอนเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57) รองลงมาคือกลุ่มผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56) ส่วนบุคลากรฝ่ายสนับสนุนเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42)

นอกจากนี้ผู้มีส่วนร่วมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ภายหลังจากการทดลองใช้รูปแบบในวงรอบที่ 2 เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังนี้

ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย มีความคิดเห็นว่าโดยรวมแล้ว รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเหมาะสมในการนำมาปฏิบัติ และประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ ดังความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองในวงรอบที่ 2 และข้อควรปรับปรุงที่นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังต่อไปนี้

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความเหมาะสมโดยรวม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

พบว่าในแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความชัดเจน ที่ผู้มีส่วนร่วมสามารถปฏิบัติตามคู่มือประกอบการใช้รูปแบบแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันกำหนด ตลอดจนเอกสารการประเมินต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานได้อย่างตรงตามจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

2. ความครอบคลุมในการนำไปปฏิบัติจริง

ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปปฏิบัติจริง พบว่าผู้มีส่วนร่วมส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นขั้นตอนของรูปแบบ ดัชนีและเกณฑ์ประกอบการใช้รูปแบบ ตลอดจนแบบประเมินต่าง ๆ มีความครอบคลุมกับสภาพการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย

3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบ

พบว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความสะดวกในการใช้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับวงรอบของการปฏิบัติงานจริง

4. ความต่อเนื่องของแต่ละขั้นตอนในการใช้รูปแบบ

ผู้มีส่วนร่วมมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่อง และสามารถดำเนินการได้อย่างไม่หยุดชะงักตลอดทั้งรูปแบบ

เนื่องจากมีแผนปฏิบัติการเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย และมีการควบคุมการดำเนินงานโดยกระบวนการกลุ่ม

5. ช่วงเวลาในการใช้รูปแบบ

ในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกครั้งนี้ พบว่าช่วงเวลาในการใช้รูปแบบในระยะของการเตรียมความพร้อมในการทดลอง 1 เดือน ทำให้การวางแผน และการปฏิบัติในช่วงของการเตรียมความพร้อม กระทำได้โดยไม่รีบเร่งมากนัก ดังความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “1 เดือน นี่ก็ยังมีเวลาหายใจ ได้นัดกันเตรียมเอกสารเตรียมสอน ยังโชคดีที่พี่ไม่ต้องไปช่วยงานรับนักเรียนใหม่ ไม่งั้นก็คงจะยุ่งเหมือนกัน” แต่สำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน เวลาการเตรียมพร้อมไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานมากเท่าใด เพราะลักษณะงานต้องมีการเตรียมพร้อมตามวงจรรอบ เช่น การซ่อมบำรุงวัสดุทัศนูปกรณ์ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามวงจรรอบการเสนอความต้องการ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ของบางอย่างก็มีอยู่แล้วจะใช้ ก็มาเบิกเอาไป แต่ถ้าเป็นของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ก็ต้องมาคุยกันล่วงหน้าเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยมีอะไร ก็เห็นเบิกกันตามปกติ พวกกระดาษ หมึกพิมพ์ ปากกา”

6. ปริมาณงานในการดำเนินงานตามรูปแบบ

ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีความคิดเห็นว่าปริมาณงานของบุคลากรแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เนื่องจากจะต้องมีการวางแผนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินตนเอง และประเมินรายวิชาอยู่ตลอดเวลา แต่งานดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประกอบการประเมินคุณภาพของภาควิชาได้อีก ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “งานจุจกมากขึ้น คือมันเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว แต่คงเพราะแต่เดิมเราก็ประมาททำบ้าง ไม่ทำบ้าง แต่พอมีดัชนีมากำกับ เอาละซิไม่ทำไม่ได้แล้ว ทีนี้ก็เลยดูเหมือนว่ามีงานมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ เป็นงานที่เราควรจะต้องทำมาตั้งนานแล้ว อย่างเช่น การประชุมตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบในการสอบแต่ละครั้ง” “แต่งงานพวกนี้ก็ไม่เสียเปล่านะ เก็บไว้เป็นตัวอย่างสำหรับปีหน้า แล้วก็ยังไว้เป็นเอกสารรับการประเมินได้อีก”

7. ความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบ

ในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีการดำเนินการทั้งหมด 4 ระยะนั้น พบว่าในแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง

ขั้นตอนนี้ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิเคราะห์สถานการณ์ เป็นโอกาสที่ได้ประเมินถึงความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชานี้ ทำให้คิดถึงแนวโน้มของปัญหาที่อาจจะพบได้ล่วงหน้า พร้อมทั้งหาแนวทางป้องกันไว้ สำหรับผู้เรียนได้พบว่า มีการวางแผนในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของตนเองรู้สึกดี ที่ได้ค้นหาข้อดี ข้อบกพร่องของตนเอง โดยไม่ต้องให้ใครตักเตือนหรือชี้แนะ และได้คิดวิธีการแก้ไขด้วยตนเอง แต่ถ้าอยากปรึกษาเพื่อนหรืออาจารย์ ก็มีผู้ยินดีให้คำปรึกษา ดังความคิดเห็นที่กล่าว “หนูเคยบอกอาจารย์ว่าเมื่อก่อนวิชาไหนที่หนูเรียนไม่รู้เรื่อง หนูก็เลือกที่จะหลับ ทั้ง ๆ ที่ไม่ง่วง เพราะกลางคืนหนูจะได้ไม่ง่วง จะได้อ่านหนังสือตอนกลางคืนแทน อาจารย์ก็เลยบอกเทคนิคให้หนูลองปรับวิธีการจับประเด็น แล้วก็เตรียมอ่านหนังสือมาล่วงหน้าก่อนจะเรียน พอลองทำ ก็รู้เรื่องขึ้นมานิดหนึ่ง ก็เลยลองใช้วิธีนี้ต่อคะแนนก็ออกมาดี ไม่ใช่เฉพาะวิชานี้ละคะ เกือบทุกวิชาในเทอมนี้เลย”

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน

ในขั้นตอนนี้ ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย มีความคิดเห็นว่า ช่วยทำให้ทราบรายละเอียดของการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม ว่ากระทำเพื่อจุดมุ่งหมายใด และแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้าง ทำให้ผลที่เกิดขึ้นจากการมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนมีประโยชน์ทั้งการประสานงาน การวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยที่มีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ก็ดีค่ะ มีการจัดการเรียนที่หลากหลาย ได้มีการ *Present Journal* และมีสถานการณ์ให้วิเคราะห์” “มีทั้งการสอนแบบบรรยาย แบ่งกลุ่ม ชอบที่ให้แบ่งกลุ่มเอง ได้คิดได้ทำอะไรเอง ค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เอง ทำให้ไม่น่าเบื่อ” “การสอนก็ให้นักเรียนมีส่วนร่วม” “ชอบเพราะ อจ.สอนค่อนข้างเรียงตามลำดับดี เรียนที่ปกติก่อน แล้วเรียนที่ผิดปกติ แยกหัวข้อชัดเจนดี สอนต่อเนื่องดี” สำหรับผู้สอนก็มีความชัดเจนในการเตรียมสอน ทำให้ผลการสอนเป็นไปตามเป้าหมาย ดังที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า “ชอบเพราะอาจารย์หมอบอกอธิบาย และก็มีอุปกรณ์การสอนที่สามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน” “ชอบค่ะ เป็นวิชาที่มีหนังสือ และมีเอกสารประกอบการสอนวิชานี้ ทำให้สะดวกเวลาเรียน ไม่ต้องคอยจด มีเวลาฟัง ทำให้เข้าใจมากขึ้น”

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการประเมิน
การปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ

ในขั้นตอนของการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตาม
แผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 และมีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ นั้น ผู้มี
ส่วนร่วมมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติการที่มีแนวทางที่ชัดเจนนั้น
ช่วย ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างเข้าใจตรงกันถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา แต่
ควรจะมีการประสานงานที่ชัดเจน ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในแผนปฏิบัติการ ดัง
ความคิดเห็นที่กล่าวว่า "ถ้ามีเปลี่ยนแปลงรถ หรือเวลาไปทำงาน ก็น่าจะประสานที่ผู้รับผิดชอบ
โดยตรงล่วงหน้า เพราะผมก็ดูตามแผนที่ส่งมาให้" และในส่วนของ การประเมินระหว่าง
ดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายมีการนำผลการสังเกตมาเป็นข้อมูล
ในการประชุมร่วมกันเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ดังที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า
"อาจารย์คอยดูแล มีการ attend เมื่อมีอาจารย์ภายนอกมาสอน" "มีการให้ประเมินตนเองเป็น
ระยะ และอาจารย์ก็คอยสอบถาม ติดตามงานนักเรียนตลอดเวลา แล้วยังมีการจัดชั่วโมง
conference พูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการแนะนำแนวทางปฏิบัติให้แก่ นักเรียน และนำ
การประเมินมาปรับเนื้อหาวิชาให้กับนักเรียน" ซึ่งผลจากการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้นั้น
เมื่อได้มีการติดตามการปฏิบัติงานพบว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่พบ ในระหว่างที่มีการจัดการ
เรียนการสอนได้หลายประการ ดังตัวอย่างข้อเสนอแนะที่พบในระหว่างการประเมินการจัดการ
เรียนการสอนในครั้งที่ 1 ของวิชาการพยาบาลมารดา-ทารก และผดุงครรภ์ ในวาระที่ 2 ต่อไปนี้

1. การจัดตารางสอน ไม่ควรให้เรียนติดต่อกันในวิชานี้ นานถึง 4
ชั่วโมง โดยเฉพาะการเรียนเนื้อหาเรื่องเดียวกัน เพราะทำให้ความสนใจลดลง ดังความคิดเห็นของ
ผู้เรียน ที่กล่าวว่า "ช่วงเวลาเรียนนานมาก และเป็นตอนบ่าย ง่วงมากค่ะ อยากให้มีการพัก
บ่อย ๆ" "ถ้าวันไหนที่เรียนหลายชั่วโมงต่อกันมาก ก็เหนื่อยและเบื่อที่จะเรียนค่ะ" "ในบาง
ชั่วโมงก็สนุกค่ะ เรียนไม่หลับ ส่วนมากจะเป็นวันที่ไม่ได้เรียนต่อกันหลาย ๆ ชั่วโมง" ซึ่งในปัญหา
ดังกล่าว ผู้มีส่วนร่วมได้ดำเนินการแก้ไขโดย จัดหากริ่งสัญญาณ และกดตามระยะเวลาที่กำหนด
โดยแจ้งให้อาจารย์ผู้สอนรับทราบก่อนการเข้าสอนว่าจะให้มีการพักระหว่างคาบเรียน ทุก 50 นาที
พัก 10 นาที และในขณะที่มีการจัดการเรียนการสอนอาจารย์จะหมั่นสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน คอย
กระตุ้นความสนใจอยู่เสมอ พร้อมทั้งประสานผู้จัดตารางสอนเพื่อสลับเปลี่ยนชั่วโมงเรียน ให้เรียน
ติดต่อกัน 2 ชั่วโมง และสลับกับวิชาอื่น อีก 2 ชั่วโมง

2. อาจารย์แพทย์ที่มาสอน มักใช้ศัพท์ทางการแพทย์ที่เป็นภาษาอังกฤษค่อนข้างมาก โดยไม่อธิบายภาษาไทยกำกับ ทำให้ไม่เข้าใจคำศัพท์บางคำ จึงไม่เข้าใจ เนื้อหาที่สอน ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าวว่า“เป็นเนื้อหาค่อนข้างยากและใหม่สำหรับตัวเอง อยากให้อาจารย์ใช้เวลาในการที่จะทำความเข้าใจ ไปช้า ๆ มีการอธิบายคำศัพท์ทางสถิติ ตัวใหม่ ๆ ที่เพิ่งจะเคยเจอด้วยค่ะ” ซึ่งได้แก้ไขโดยการที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาได้ประสานทางวาทากับอาจารย์แพทย์ที่มาสอน ให้อธิบายภาษาไทยกำกับในการสอนครั้งต่อไป

3. การแจกเอกสารประกอบการสอน จำนวน 2 ครั้งที่แจกให้ผู้เรียนหลังการเรียนการสอนในชั่วโมง เนื่องจากเครื่องผลิตเอกสารของหน่วย ชัดข้อง ได้แก้ไขโดยที่หัวหน้าฝ่ายสนับสนุน จัดหาบริษัทและตัวแทนการซ่อมอื่น ๆ เพิ่มเติมจากบริษัทเดิมที่ดูแล และจะตรวจสอบให้มีการซ่อมบำรุงเอกสารตามวงจร ส่วนอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาจะประสานกับอาจารย์ผู้สอนให้ส่งเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้าตามแผนที่ระบุไว้

และเมื่อแก้ไขปัญหาที่พบจากการประเมินระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการในระยะแรกแล้ว เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระยะต่อมา ก็พบว่ามีปัญหาจากการประเมินในระยะที่ 2 ดังตัวอย่างของปัญหาที่พบดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ควรตรวจแก้ไขและคืนงานให้กับนักเรียนทุกครั้ง ได้มีการแก้ไขโดย อาจารย์หัวหน้าภาควิชา เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลให้อาจารย์ตรวจแก้ไข และคืนงานกับผู้เรียน และปรึกษาในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนถึงปริมาณงานที่กระทบต่อการตรวจแก้ไข และคืนงานให้กับผู้เรียน และบันทึกเพื่อแก้ไขในการสอนภาคการศึกษาต่อไป

2. ลายมือของอาจารย์บางท่านในการเขียนกระดานดำ หรือแผ่นใส ขณะสอน อ่านไม่ออก ได้แก้ไขโดย อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชา ประสานโดยตรงกับอาจารย์ผู้สอน ให้เขียนกระดานดำ หรือแผ่นใส ด้วยตัวบรรจง

3. การปฏิบัติงานบกพร่องในบางเรื่อง เช่น พลขับไปรับอาจารย์ ผิดเวลา เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงเวลาไปรับอาจารย์ โดยที่เป็นการประสานงานด้วยวาจา ไม่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก้ไขโดย ให้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง และประสานกับหัวหน้าขนส่งหรือผู้ทำการแทนด้วย

ซึ่งการที่มีการประเมินในระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถแก้ปัญหาในบางปัญหาได้ในขณะนั้น โดยไม่ต้องรอให้สิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนก่อนแล้วจึงแก้ไข ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าว

ในการประเมินภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนว่า “ขอบคุณอาจารย์มากค่ะ ที่ฟังความคิดเห็นของพวกหนู sheet พอชั่วโมงหลัง ๆ หนูก็ได้ก่อนเรียน แต่ก็อ่านบ้างไม่อ่านบ้าง ก็ยังดี เพราะเวลาอาจารย์สอนหนูก็จะตั้งใจฟัง ไม่ต้องมาคอยจดให้เสียเวลา” “ถึงอาจารย์จะเปลี่ยนชั่วโมงมาให้พวกหนูเรียนตอนเช้าไม่ได้ ก็ไม่เป็นไรค่ะ หนูเข้าใจ แต่พอปีหน้า ก็ส่งสารน้อง ๆ บ้างนะคะ เล่นเทนนิสเสร็จ ทานข้าวอ่อม ๆ แล้วมานั่งห้องแอร์เย็น ๆ แล้วหนูจะไม่ง่วงไหวหรอกค่ะ”

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินการปฏิบัติงานภายหลังการดำเนินงาน

ในขั้นตอนของการประเมินการปฏิบัติงานภายหลังการดำเนินงาน โดยที่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายได้ประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาถึงข้อดี ข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอนทั้งรายวิชาในภาพรวม ก็ช่วยทำให้ได้พบถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง ในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาต่อไป ดังตัวอย่างของข้อควรปรับปรุงจากการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนผู้เรียนแต่ละกลุ่มมากเกินไป ในการแปลวารสารภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่ทั่วถึง ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าวว่า “อยากให้อาจารย์กำหนดให้เหลือกลุ่มละแค่ 3-5 คนก็พอค่ะ เยอะไป บางคนก็ไม่ได้ช่วยทำ”
 2. การนำเสนอผลงานการแปลวารสารภาษาอังกฤษ อาจารย์ควรแนะนำแต่ประเด็นสำคัญ ไม่ควรสอนใหม่ทั้งหมด
 3. ควรจัดตารางสอนใหม่ โดยไม่ควรเรียนในวันที่มีการเรียนวิชาพลศึกษาในช่วงเช้า แล้วจึงเรียนวิชานี้ในช่วงบ่าย เพราะเหนื่อยจากการเล่นกีฬา
 4. ข้อสอบรวบยอดมีความไม่เป็นปรนัยในบางข้อ ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าวว่า “ยากไปนะคะ กำกวมบ้างในบางข้อ สำหรับสอบรวบยอด”
- ซึ่งข้อคิดเห็นดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกล่าวว่าจะนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2547 ต่อไป

8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบ

จากการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมพบว่า มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีความคิดริเริ่ม ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากขึ้น ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “น้อง ทำ เราก็ทำเหมือนกัน หนักก็หนักด้วยกัน เป็นงานของพวกเราละ ก็จะต้องบอกน้อง ๆ” หรือ ความคิดเห็นของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนที่กล่าวว่า

2. ผู้บริหารได้มีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายอื่น ๆ ทั้งในด้านการให้คำแนะนำ การกำกับดูแล ดังความคิดเห็นของอาจารย์ที่กล่าวว่า “พอมีปัญหาที่ต้องประสานข้ามภาค พี่เค้าก็จะช่วยไปคุยกับหัวหน้าภาคอื่นให้เรา”

3. ทำให้ผู้บริหารรับทราบ ว่าในระดับผู้ปฏิบัติมีหน้าที่รับผิดชอบ บางอย่างที่มีความซ้ำซ้อนกัน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงในโอกาสต่อไป ดังความคิดเห็นของผู้บริหารที่กล่าวว่า “หน้าที่หลักของเสมียนคือพิมพ์เอกสาร ทำงานด้านธุรการของภาคนะ แต่งานเดินหนังสือครูเราน่าจะต้องใช้เวลาดีกว่านี้ใครใช้ได้ก็ใช้ .. เค้ามีน้ำใจ ก็ดี แต่เราก็น่าที่จะต้องมาคุยกันใหม่แล้ว ว่าใครควรทำอะไร แค่นั้น”

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่นำมาทดลองใช้ในวงรอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย คิดว่าเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ ดังความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมภายหลังการใช้รูปแบบ จำแนกตามกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมในภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำให้มีการพัฒนาตนเอง โดยการประเมินตนเองในด้านการบริหาร ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ทำแบบประเมินทีไร พี่ต้องมานั่งนึกว่าเราเป็นแบบข้อคำถามนั้นมั๊ย ก็เจอจุดที่เราคิดว่า ไม่น่าทำแบบนั้นกับน้อง ๆ ก็มี ทำให้เราได้ทบทวนอะไรหลาย ๆ อย่าง” “ผมว่าทำให้ได้เตือนตัวเองเป็นระยะ ดีกว่าที่ใครจะมาเตือน แต่ก็ต้องระวังไม่ให้เข้าข้างตัวเองมากนัก”

2. การมีสัมพันธภาพที่ดีขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “เมื่อก่อนหลาย ๆ เรื่องที่เข้ามา พี่ก็ทำงานไปเลย ตามที่พี่คิดว่าเหมาะสม แต่พอพยายามปรับมาใช้วิธีถามเจ้าตัวเคื่อก่อน กับทุก ๆ เรื่องที่เข้ามา ก็รู้สึกว่ายึดอัดเหมือนกันในช่วงแรก มันซ้ำ แต่ก็ทำให้รู้ปัญหาว่าใครชอบ ไม่ชอบอะไร เวลามอบงานให้ ก็เลยไม่บ่นกัน เพราะเค้าเลือกกันเอง” “คราวนี้น้องบางคนบอกว่า พี่สั่งงานไม่ค่อยรู้เรื่อง เพราะสั่งสั้นไป เลยไม่รู้ว่าจะให้ทำอะไรกันแน่ พี่ก็เพิ่งรู้ตัวพี่เองว่าเราสื่อสารไม่ชัดเจน ก็เห็นเมื่อก่อนเคื่อกันหน้าก้มตาทำกันได้ เราก็นึกว่าไม่มีอะไร เลยต้องบอกน้อง ๆ ว่า ให้ช่วยเตือนด้วยถ้าพี่ยังบอกอะไรไม่ clear”

3. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับที่พึงพอใจ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “รุ่นนี้ถามคำถามที่ดี ฟังแล้วรู้ว่าเค้าถามมาจากการมีความรู้ ไม่ใช่ถามสิ่งที่ไม่น่าจะถาม” “ก็ชมน้อง ๆ เค้าเหมือนกัน ว่าเหนื่อยหน่อย แต่ผลที่เกิดกับเด็กของเราที่เห็นตอนนี้ก็คุ้มนะ พอขึ้น ward พี่คิดว่า ครูเราจะเบาขึ้นหน่อย ถ้าพื้นของเด็กแน่น แต่ก็คงต้องทบทวนก่อนขึ้น ward ให้เค้าอีกรอบ เพื่อให้มั่นใจ”

ครูผู้สอน

มีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาตนเองในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการควบคุมคุณภาพ ด้านการปฏิบัติตนในกลุ่ม ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “จริง ๆ ถ้ารู้เทคนิคการสอนที่ดีเป็นอย่างไร ก็จะทำให้เรามีแนวทางในการพัฒนาการสอนของเรา” “พอได้ฟังวิทยากรบรรยายในภาพรวม ก็ ทำให้เราได้พื้นความรู้ที่เป็นหลักการ เกี่ยวกับการสอนขึ้นมาอีกครั้ง หลังจากทีสอนตามที่เคยเห็นคนอื่นเค้าสอน แล้วคิดว่าดี ก็ปรับสอนตามเค้าไป ก็พอจะไปค้นต่อได้ในจุดที่เราสนใจ” “ถ้าพี่รู้สึกแค่เนื้อหาทางการพยาบาลไม่พอ เพราะการถ่ายทอดให้เด็กเรียนรู้ได้ก็สำคัญ” “พอคนอื่นมองเรา แล้วเตือนเราอย่างหวังดี ก็ทำให้เราเห็นข้อบกพร่องของเราที่ต้องแก้ไข อย่างพี่ เวลาสอนพูดเร็วไป นักเรียนก็เขียนบอกมา ครั้งต่อไปเราก็พยายามลด speed ลงหน่อย”

2. การมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรายวิชา ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “เมื่อก่อนก็ check กับ PI ตลอดว่า เรายังมี ไม่มีตรงไหน ใช้วิธีนี้เป็นแนวทาง แต่ก็คิดว่ามันน่าจะมึระบบอะไรที่ชัดเจนกว่า ที่จะทำให้การสอนของเรามีคุณภาพได้จริง ๆ คิดว่ารูปแบบนี้ก็ช่วยได้ ทำให้มีขั้นตอนการทำงานว่าถึงเวลานี้ ควรทำแบบนี้ ภายใต้เงื่อนไขอะไร ถึงจะเกิดคุณภาพ” “มีจุดหมายชัดเจนขึ้น เหมือนรู้จุดหมายร่วมกันว่าเรากำลังจะไปให้ถึงตรงนั้น เพราะฉะนั้น เวลาคิดอะไร ก็จะไม่สับสน”

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ความเป็นน้อง บางทีก็ไม่ค่อยกล้าพูด แต่พอพี่เค้าคอยถาม ให้เรา
 แสดงความคิดเห็น แล้วพี่เค้ารับฟัง บางอย่างถ้าดี พี่เค้าก็ยอมรับมาใช้ เราก็จะรู้สึกดี เหมือนเรา
 เองก็มีความสำคัญเท่า ๆ กับพี่เค้า ตอนนี้ถ้าต้องมีประชุมในทีม ก็จะทำให้การบ้านมากขึ้น เพราะรู้
 ว่าต้องถูกถามความเห็นแน่ ๆ” “ก็ทำให้ลด ego ลงไปบ้าง ฟังคนอื่นมากขึ้น แต่ก็ยังมีบางครั้งที่
 เผลอ fixed กับ idea ของตัวเอง ก็คงต้องพยายามปรับต่อไป”

4. การพยายามปรับปรุงตนเองของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ดังความ
 คิดเห็นที่กล่าวว่า “เมื่อก่อนก็มีเหมือนกันที่เราคิดว่า เค้าต้อง serve เราให้ได้ เพราะเค้ามีหน้าที่
 ตรงนี้ แต่พอได้คุย ก็รู้ว่าปัญหาบางอย่าง เค้าเองก็สนใจ อย่างเรื่องของการจะใช้รถบัสแอร์ไปดู
 งาน ก็รู้ว่าต้องเสียค่าซ่อมบำรุงอะไรเยอะ อะไรที่พอจะช่วย ๆ กันได้ ก็ยอม ๆ กันไป”

5. ความพอใจกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และทัศนคติที่ดีของผู้เรียนที่มี
 ต่อวิชาชีพที่เกิดขึ้น ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “เหนื่อยกับการเตรียมงานช่วงแรก ๆ แต่พอเห็นว่า
 เค้าเปลี่ยนไปจากเดิม ที่ไม่เคยรู้ ก็พอจะคุยได้ตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเราได้อย่างมีเหตุมี
 ผล พี่ก็ดีใจ” “ไม่ได้คาดหวังให้เต็ม 100 เปอร์เซนต์ เพราะเค้าต้องเต็มประสบการณ์อะไรอีก
 หลายอย่าง แต่ก็คิดว่าเค้ามาได้ถึงระดับที่เราพอใจ แล้วคิดว่าเค้าพอจะไปต่อไปได้” “รู้สึกกลัวใน
 ตอนแรก ๆ แต่พอเรียนไปเรื่อย ๆ ก็เริ่มชอบขึ้นมาบ้าง แต่รู้สึกว่ายากกว่าวิชาอื่น ๆ เนื้อหามาก
 และก็ต้องทำความเข้าใจ ต้องจำ แต่ก็รู้ว่าสำคัญเพราะต้องนำไปดูแลผู้ป่วยบน ward ด้วย”
 “คงจะรู้สึกที่ดีเวลาที่ได้ยินเสียงเด็กคลอดออกมาและแม่ก็มีความสุข ส่วนภาวะผิดปกติที่เกิดขึ้น
 ก็รู้ว่าเป็นสิ่งที่ป้องกันได้” “การทำงานในภาวะฉุกเฉินต้องทำงานอย่างรอบคอบ และนึกถึงความ
 ปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญค่ะ” “ค่อนข้างดี น่าสนใจ ตอนแรกไม่รู้ว่าต้องเรียนอย่างไร พอรู้แล้ว
 ก็อยากเรียนมากขึ้น อยากแก้ปัญหาได้ อยากไปเรียนรู้บน ward อีก” “ได้เปิดหูเปิดตาเกี่ยวกับการ
 การส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น ไม่ใช่เข้าใจถึงการรักษาโรคเพียงอย่างเดียว”

ผู้เรียน

มีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การได้สำรวจตนเอง พบข้อดีและข้อควรปรับปรุงของตนเอง ดังความ
 คิดเห็นที่กล่าวว่า “เหมือนได้มีอะไรมาสะกิด ให้รู้ว่าแบบนี้คือดีต่อการเรียน แบบนี้คือไม่ดี อย่าง
 การเอางานอื่นขึ้นมาทำตอนเรียน ที่แรกก็ไม่น่าจะเป็นไร เพราะก็ฟังไปด้วย ทำไปด้วย แต่พอได้
 อ่านข้อบ่งชี้ถึงการเรียนที่มีประสิทธิภาพที่อาจารย์ที่ปรึกษาฝากมาให้ ก็เลยไม่ทำแบบเดิมอีก”
 “คงไม่มีใครจะเตือนตัวเราได้ดีกว่าตัวเราเตือนตัวเอง แต่ก็ทำยากนะค่ะ เพราะใจมันคอยจะหา

ข้ออ้างไม่อ่านหนังสืออยู่เรื่อย เลยต้องให้เพื่อนช่วยเตือนบ้าง ให้ชวนอ่านหนังสือบ้าง เพราะเวลาเห็นคนอื่นอ่าน เราก็จะอยากอ่านบ้าง”

2. การมีส่วนร่วมในการเลือกจัดการเรียนการสอนในบางเรื่อง เช่น การเลือกวิธีการประเมินผลการเรียน การเลือกหัวข้อการทำรายงาน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “พวกหนูไม่อยากจะสอบรวบยอดแค่ครั้งเดียว อยากจะแบ่งสอบ พอคุยกัน อาจารย์ก็ปรับให้ ก็เลยรู้สึกว่่าที่แสดงความคิดเห็นไป ไม่เสียเปล่า ไม่ใช่ว่าบางครั้งก็ถามไปอย่างนั้น แต่พอถึงเวลาจริง ก็ยังเหมือนเดิม ไม่ได้ปรับอะไรให้” “อยากให้ทุกวิชาเป็นแบบนี้ ถึงพวกหนูจะไม่รู้อะไรมาก เกี่ยวกับการสอน แต่พวกหนูก็รู้ว่าต้องการอะไร อยากได้อะไร อะไรเหมาะกับหนู”

3. ผู้เรียนเองก็พึงพอใจในการเรียนรู้ในวิชาที่ได้ทดลองใช้รูปแบบ ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าวว่า “ได้รับความรู้ รู้สึกดีที่ได้เรียนวิชาเกี่ยวกับการคลอดเพราะอยากเรียนรู้อยู่แล้ว” “ได้ความรู้เกี่ยวกับตัวเรา ใกล้ตัวเราจริง ๆ และเป็นสิ่งที่นำไปใช้ได้กับทุกคน” “ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่ใหม่ เพราะไม่เคยเรียนมาก่อน เป็นความรู้ที่จะนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยได้”

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน ที่ดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนเป็นอย่างดี ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “อาจารย์ดีมาก ๆ หนูรู้ว่าอาจารย์คงต้องเตรียมอะไรเยอะมาก ๆ กว่าที่จะจัดอะไรให้หนูเรียนกันได้แบบนี้” “เหมือนรุ่นพี่มากกว่าอาจารย์ อย่างเวลาหนูบอกว่าหนูคิดอย่างนี้ นึกว่าอาจารย์จะไม่ยอม แต่อาจารย์กลับให้ลองคิดถึงตรงนี้สิ พอคิด ๆ ไป ก็เลยรู้ว่าที่หนูคิดว่าถูกจริง ๆ แล้วก็ยังมีอะไรที่อาจจะมากกว่าที่หนูคิด... อาจารย์ก็ค่อย ๆ อธิบายให้หนูได้เข้าใจมากขึ้น” “ไม่กลัวที่จะเข้าไปถาม หรือปรึกษากับอาจารย์ในภาควิชา แต่ต้องเตรียมความรู้ไปดี ๆ ไม่งั้น เดี่ยวถูกถามกลับ”

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุนมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การลดช่องว่างระหว่างบุคลากรฝ่ายสนับสนุนกับผู้บริหารและครูผู้สอน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “รู้สึกดี อาจารย์หลายคนทำให้ผมรู้สึกเหมือนตัวเรามีค่าเหมือนเป็นเพื่อนร่วมงานคนหนึ่ง ที่ถ้าไม่มีเรา งานส่วนนี้ก็จะไม่สมบูรณ์ เราก็เลยทำเต็มที่เลย” “ไม่ค่อยกล้าเท่าไรตอนแรก ๆ เพราะพวกหนูเป็นแค่ลูกจ้าง แต่ผู้บริหารเป็นชั้นสัญญาบัตร แต่พอใกล้มากขึ้น ก็ไม่เห็นวางตัวอย่างที่คิด ก็บอกได้ว่าเราต้องการอะไร ยังขาดอะไร ที่จะช่วยทำให้งานเสร็จ” “พอได้คุยกันมากขึ้น ก็รู้ข้อขัดข้องของพวกผม อาจารย์ก็ไม่เร่งว่าต้องทำให้ได้ มีการช่วยกัน เข้าใจกันมากขึ้น”

2. การได้ทราบความต้องการของตนเอง ทั้งในด้านดี และด้านที่ควรปรับปรุง ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “งานก็มีอะไรใหม่ ๆ เข้ามาเรื่อย ๆ แต่ถ้าเรายังทำตัวเหมือนเดิม ไม่ทำให้ดีขึ้น ก็คงจะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ผมก็ต้องหาทางทำให้ตัวเองดีขึ้น” “บางทีเรามัวแต่ชักช้า ทำงานเกือบจะไม่ทัน พอจด ๆ ไว้ นานเข้า ก็เห็นว่าข้อนี้ ติดลบหลายครั้งแล้ว ก็รู้สึกอายตัวเองเหมือนกัน ก็เลยต้องพยายามทำงานให้เสร็จทัน ก็รู้ว่าถ้าไม่ทันจะเดือดร้อนคนอื่น นักเรียนก็จะไม่มีตำราอ่านทันสอบ”

3. การประสานงานที่ชัดเจน ตามแผนปฏิบัติการ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “อย่างทุกวันนี้ก็คิดว่าดีแล้ว ได้รู้ว่าต้องทำอะไร เมื่อไหร่ ต้องติดต่อกับใคร ถึงจะได้คำตอบแน่นอน เหมือนตอนที่นักเรียนไปดูงาน เค้านอกมาล่วงหน้าแล้ว พอเรารู้ว่าใครรับผิดชอบ ก็โทรถามคนนั้นเลย ไม่ต้องโทรถามคนในที่ คนนี้ที่ แล้วได้ยอดคนมาตัดยอดประกอบเลี้ยง เราก็ไม่ต้องเตรียมอาหารเผื่อ ของก็ไม่เหลือ”

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากการสังเกตการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 2 ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสังเกตความร่วมมือของ
ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ

โดยกำหนดให้

- 1 หมายถึง เป็นหัวข้อที่พบว่าไม่มีการปฏิบัติในระหว่างการทดลอง
- 0 หมายถึง เป็นหัวข้อที่ไม่แน่ใจว่ามีปฏิบัติในระหว่างการทดลองหรือไม่
- +1 หมายถึง เป็นหัวข้อที่พบว่ามีการปฏิบัติในระหว่างการทดลอง

จากการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบนี้ ท่านพบว่า.....	รายวิชา					
	การพยาบาล มารดา-ทารกและ ผดุงครรภ์		การส่งเสริม สุขภาพ		รวมทั้ง 2 รายวิชา	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. การเตรียมพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม	0.76	0.46	0.89	0.52	0.83	0.49
2. ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรม	0.85	0.24	0.90	0.32	0.88	0.28
3. ความสนใจในการทำกิจกรรม	0.87	0.38	0.86	0.47	0.87	0.43
4. บรรยากาศที่ดีระหว่างการทำกิจกรรม	0.82	0.41	0.75	0.36	0.79	0.39
5. การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ระหว่างการทำ กิจกรรม	0.79	0.36	0.70	0.55	0.75	0.46
6. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างการทำกิจกรรม	0.75	0.54	0.80	0.39	0.78	0.47
7. ความตั้งใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย	0.90	0.21	0.86	0.31	0.88	0.26
8. การเคารพมติกลุ่ม	0.74	0.42	0.77	0.54	0.76	0.48
รวม	0.81	0.38	0.82	0.43	0.81	0.41

จากตาราง 15 พบว่าในการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ใน
วงรอบที่ 2 พบว่าทั้ง 2 รายวิชาที่ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ ผู้มีส่วนร่วมส่วนมากให้ความ
ร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 0.81) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน
ความตั้งใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย และด้านความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรม ที่มี
ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88) รองลงมาคือมีค่าเฉลี่ยของความสนใจใน

การทำกิจกรรมปฏิบัติจริงลงมา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87) ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ระหว่างการทำกิจกรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75)

จากผลการทดลองข้างต้น ข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบทั้งสองรายวิชา ในวงรอบที่ 2 จะนำมาสู่ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในส่วนที่ 3 ต่อไป

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ของความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 โดยสรุปแล้ว พบว่าสิ่งที่ควรนำมาปรับปรุงเกี่ยวกับรูปแบบภายหลังจากทดลอง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริง มีดังนี้

1. ควรปรับระยะเวลาของการเตรียมความพร้อมของการวางแผนการสอนให้มากขึ้น เพื่อให้มีเวลาในการเตรียมเอกสารต่าง ๆ ต้องวางแผนการเตรียมเป็นระยะ ๆ เพราะถ้ามีเวลาอย่างน้อย 1 เดือน จะสามารถเตรียมให้เสร็จเรียบร้อยก่อนจะเริ่มการจัดการเรียนการสอนได้ ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า “ไม่ได้รู้สึกว่าการใช้รูปแบบนี้เป็นภาระ ถ้าได้ทำทั้งวิทยาลัยก็น่าจะดี แต่ช่วงแรกอาจจะยังไม่ลงตัวในเรื่องเวลาที่มีเวลาเตรียมน้อยไป แต่ถ้าปรับต่อไปคงใช้ได้ดี คงได้พัฒนาขึ้น” “พื้คิดว่าดี พอวิชาทอมหน้า พื้ว่าจะลองใช้แบบนี้ดูเหมือนกัน แต่คงจะค่อย ๆ ปรับไปตามเวลาที่พอจะมี”

2. ในการวางแผนการปฏิบัติงาน บุคลากรแต่ละคนมีภาระหน้าที่หลายประการ ไม่เฉพาะแต่การจัดการเรียนการสอนในรายวิชากระบวนการพยาบาลเท่านั้น จึงทำให้บุคลากรบางคนไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้ได้ทุกประการ เช่น การที่มีผู้มีส่วนร่วมบางคนขาดประชุม เนื่องจากติดภารกิจอื่น ดังนั้นในการวางแผนการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ควรจะคำนึงถึงการมีภาระงานอื่นแทรกระหว่างการจัดการเรียนการสอน

3. ควรมีการทำข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจนก่อนการเริ่มใช้รูปแบบ ว่าการยอมรับมติของกลุ่ม เป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายควรจะให้ความร่วมมือในการเคารพมติของกลุ่ม

4. บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ในระดับปฏิบัติ ยังมีความเคยชินกับวัฒนธรรมองค์กร ที่ให้การเคารพ และยึดถือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก ทำให้บางคนไม่กล้าเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม แต่ใช้วิธีการเสนอผ่านผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเอง และให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงเป็นผู้เสนอในที่ประชุมแทน ซึ่งในการทดลองวงรอบที่ 2 ควรจะหาแนวทางเพิ่มเติมสำหรับการส่งเสริมให้บุคลากรฝ่ายสนับสนุนแสดงบทบาทของผู้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจนมากขึ้น

5. รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ทำให้การออกแบบการสอนในรายวิชานี้ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนบางคน ซึ่งเป็นกลุ่มน้อย ดังความคิดเห็นของผู้เรียนที่กล่าวว่า “หนูไม่ค่อยชอบเรียนในห้อง ชอบปฏิบัติ เช่น ทำ lab กายวิภาค ศาสตร์ มากกว่า ชอบไปอ่านหนังสือเอง”

ซึ่งผลจากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพิจารณาร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มาใช้กับทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ดังข้อสรุปต่อไปนี้

1. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เนื่องจาก

1.1 ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพการศึกษา ยินดีสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมถึงนโยบายของกองทัพบก โดยกรมยุทธศึกษาทหารบก ที่มีนโยบายและแผนทางด้านคุณภาพของการศึกษาชัดเจนมากขึ้นในปัจจุบัน

1.2 บุคลากรส่วนมากในสถาบันมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับที่ดี และคุ้นเคยกับการประเมินคุณภาพการศึกษามาก่อน เป็นส่วนที่ทำให้มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบมาใช้

1.3 อาจารย์ส่วนมาก มีความตั้งใจที่จะพัฒนางานด้านการสอน และการวิจัย ซึ่งเมื่อมีรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมนี้แล้ว ก็จะเป็นแนวทางที่ดีในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนต่อไป

1.4 รูปแบบนี้ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ

1.5 ดัชนีและเกณฑ์เป็นแนวทางกำกับการทำงาน ซึ่งเป็นดัชนีที่มีที่มาจากกรอบทฤษฎี และเกณฑ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพการณ์ ดังนั้นในอนาคต จึงสามารถนำกรอบดัชนีและเกณฑ์นี้มาใช้ได้ต่อไป

1.6 แนวคิดพื้นฐานของการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะทำให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปอย่างเอื้ออาทร ร่วมมือกันพัฒนางาน จึงมีความเป็นไปได้ที่รูปแบบนี้ จะได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วมในภาคีวิชาอื่น ๆ ถ้าได้นำมาใช้อย่างถูกต้องหลักการ

2. ข้อขัดข้องที่คาดว่าจะพบจากการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมาใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ข้อขัดข้องที่อาจจะพบในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้แก่

2.1 ภาระงานหลักที่ค่อนข้างมาก และถ้าต้องให้เวลากับการเข้าประชุม ก็อาจจะทำให้มีเวลาสำหรับการทำงานอื่น ๆ ลดลง ถึงแม้ว่าจะได้ประโยชน์คุ้มกับเวลาที่เสียไป ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดวาระการประชุมที่กระชับ และมีเอกสารประกอบการประชุมแจกให้ผู้เข้าร่วมประชุมศึกษาล่วงหน้า เช่น ถ้าประชุมชี้แจงหัวข้อรวม ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกภาค ก็จัดประชุมรวมกันทุกภาควิชา

2.2 ในขั้นตอนของการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ก็อาจจะจัดทีมประเมินกลางไว้ 1 ทีม ซึ่งเป็นตัวแทนจากทุกภาควิชา ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินการจัดการ

เรียนการสอนให้กับทุกภาค ก็คงจะช่วยแบ่งเบาภาระงานของภาควิชาได้บ้าง คิดว่าเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้จริง เพียงแต่ต้องวางแผนให้เหมาะสม

2.3 วิชาปฏิบัติทางการพยาบาล อาจจะต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด ก่อนที่จะนำรูปแบบนี้มาใช้กับทุกรายวิชาปฏิบัติ เพราะสภาพแวดล้อมแตกต่างกับวิชาทฤษฎีค่อนข้างมาก ซึ่งถ้าจะเริ่มใช้ ขอแนะนำให้เริ่มใช้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ก่อน เนื่องจากเป็นวิชาที่มีจำนวนผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงานไม่มาก สามารถกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดได้

2.4 ควรคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียนให้มากขึ้น เพราะจากผลการทดลองที่ผ่านมา พบว่าการออกแบบการสอนยังไม่หลากหลายพอที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทุกคน

2.5 ก่อนการนำรูปแบบมาใช้กับทุกรายวิชา ควรมีการจัดประชุมกับทุกหน่วยในสถาบัน เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ อีกครั้งก่อน ถึงแม้ว่าบุคลากรส่วนมาก จะได้มีประสบการณ์ในการทดลองใช้รูปแบบนี้แล้วก็ตาม

2.6 การนำรูปแบบมาใช้กับทุกรายวิชา คงจะต้องค่อยเป็นค่อยไป เช่นในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2547 อาจจะเริ่มเพียง 7 รายวิชา โดยดำเนินการตามรูปแบบภาควิชาละ 1 รายวิชาก่อน ในกรณีที่ภาควิชาสนใจ แล้วจึงขยายในภาคการศึกษาต่อไป เพื่อให้ภาควิชาทั้ง 7 ได้คุ้นเคยกับการใช้รูปแบบนี้ก่อน

2.7 การจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ และการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความก้าวหน้ากับการเปลี่ยนแปลง โดยอาจจะเสนอเป็นนโยบายให้คณะกรรมการพัฒนาข้าราชการ และคณะกรรมการประกันคุณภาพ จัดทำเป็นโครงการระยะยาวของสถาบัน ในการดำเนินการฝึกอบรมบุคลากร

2.8 สำหรับปัญหาระดับนโยบายที่พบจากการทดลอง ควรจะนำเสนอในที่ประชุมระดับสถาบัน เช่น ระเบียบการเข้าห้องฝึกฝนตนเองของ ผู้เรียนชั้นปีที่ 1 ในเวลา 1900-2000 ตั้งแต่วัน จันทร์-วันศุกร์ ทุกสัปดาห์ ทำให้ผู้เรียนบางคนไม่พร้อมที่จะอ่านหนังสือในช่วงเวลานี้ จึงควรได้มีการทบทวนถึงข้อดี ข้อเสียของระเบียบชุดนี้ หรือปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์สำรองไว้เผื่อกรณีฉุกเฉิน ควรมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อประมาณการด้านการจัดซื้อจัดหา อันจะนำไปสู่การวางแผนด้านงบประมาณที่เหมาะสมต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สังเกตความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. สังเกตความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีความมุ่งหมายเฉพาะ คือ

1. เพื่อสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำมาใช้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
4. เพื่อประเมินรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ขั้นตอนที่ 2 การทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยการทำงาน จำนวน 6 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการ แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา วิเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยใช้ข้อมูลในระยะที่ 1 มา สังเคราะห์เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในเชิงทฤษฎี และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่

1. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. แบบประเมินการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ระยะที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้ รูปแบบ ที่สร้างขึ้นในระยะที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้
รูปแบบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 5 ตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 6 ปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเครื่องมือประกอบการใช้
รูปแบบ เพื่อใช้ในการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
ประกอบด้วยงานดำเนินงานจำนวน 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่
การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่สร้างในขั้นตอนที่ 1
ไปทดลองใช้กับรายวิชาการะบวนการพยาบาล

ระยะที่ 2 การปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การ
สอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำไปทดลองใช้ในระยะ
ที่ 1

ระยะที่ 3 การทดลองนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่
การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่ปรับปรุงในระยะที่ 2
ไปทดลองใช้กับรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ และวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่
การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่นำไปทดลองใช้ใน
ระยะที่ 3

ระยะที่ 5 การหาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่
ปรับปรุง ในระยะที่ 4 ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความคิดเห็นในขั้นตอนที่ 1 คือขั้นตอนการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นในเชิงทฤษฎี จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ จำนวน 11 คน รวมทั้งหมด 22 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 คือขั้นตอนการทดลอง และปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะที่ 1 - 4 ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 3 คน
2. อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 17 คน
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 11 คน
4. นักเรียนพยาบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 125 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือทั้งหมด จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี

ชุดที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ชุดที่ 3 แบบประเมินในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยแบบประเมินจำนวน 4 ชุด ได้แก่

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในระยะก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

3.2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.3 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในระยะก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

3.4 แบบสังเกต สำหรับผู้วิจัยในการบันทึกระหว่างดำเนินการวิจัย
ชุดที่ 4 แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วย

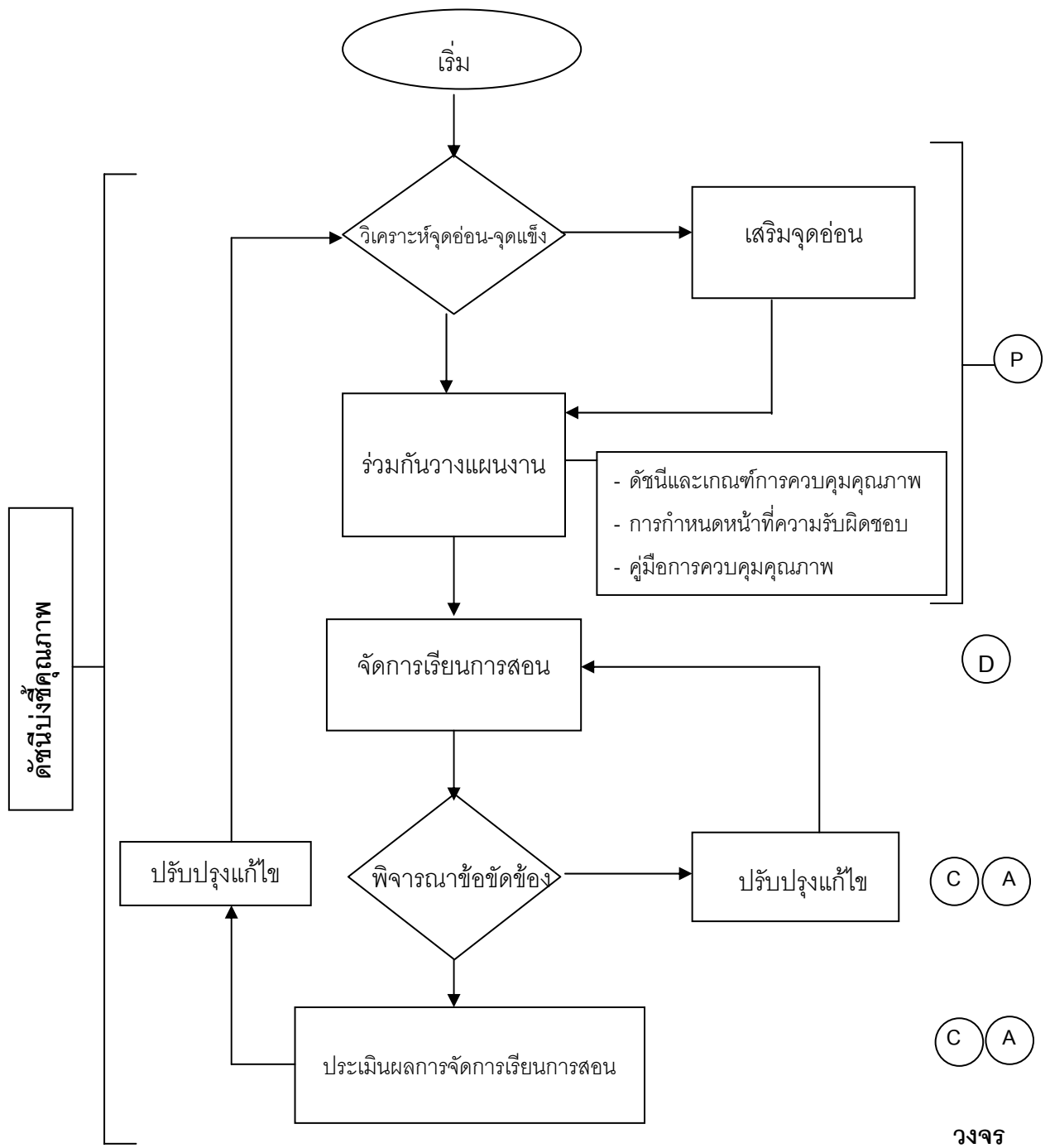
1. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเหมาะสมโดยรวมเท่ากับ 0.71 (จากคะแนนเต็ม 1 คะแนน) โดยมีความเหมาะสมในด้านความเหมาะสมของแนวคิดในรูปแบบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91) รองลงมาคือด้านความครบถ้วนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82) ส่วนด้านความชัดเจนของขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยเหมาะสมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.45)

2. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้

ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเป็นไปได้ในการที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64) ส่วนด้านการที่บุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09)

3. รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในภาพประกอบ 9 จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาส ซึ่งเป็นการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน แล้วดำเนินการเสริมจุดอ่อนในแต่ละด้าน และรับทราบจุดแข็งเพื่อร่วมกันหาแนวทางใน การรักษาจุดแข็ง และสิ่งที่เป็นโอกาสให้คงอยู่ต่อไปเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการ วางแผนในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การร่วมกันวางแผนงาน โดยการออกแบบดัชนีและเกณฑ์การ ควบคุมคุณภาพร่วมกัน ตลอดจนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและให้สนับสนุนการจัดการ เรียนการสอน ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการติดตามผล การปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้มีส่วนร่วมที่จะ นำมาใช้วางแผนร่วมกัน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในระหว่างที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการดำเนินงานภายหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการ สอน ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าส่วนที่ไม่บรรลุ เป้าหมายนั้น น่าจะเกิดจากสาเหตุใด และจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป

ซึ่งในการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตาม ขั้นตอนทีกล่าวมาข้างต้น จะมุ่งเน้นให้ผู้ที่มีร่วมประยุกต์ใช้วงจร P-D-C-A ในทุกขั้นตอนของการ ดำเนินงาน และมุ่งเน้นให้ผู้บริหารนำแนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจมาใช้ในทุกขั้นตอนของ การดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 2 ผลการทดลอง และการปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทั้ง 2 วงรอบ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชา จากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชาของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกรายวิชา ที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้ง 3 รายวิชา ทั้งการทดลองในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ระหว่างปีการศึกษา ก่อนการทดลองและปีการศึกษาที่ดำเนินการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมากกว่าค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43)

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ต่างมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทั้งในเรื่องการดำเนินงานเป็นทีม การร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย การได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของผู้ที่เกี่ยวข้อง การได้พบข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง ตลอดจนความพึงพอใจในความกระตือรือร้นของผู้เรียน และความพอใจกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบ

การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากการสังเกตความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกนั้น พบว่าในวงรอบที่ 2 ทั้ง 2 รายวิชาที่ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ ผู้มีส่วนร่วมส่วนมากให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 0.81 (จากคะแนนเต็ม 1 คะแนน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความตั้งใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย และด้านความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรม ที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 รองลงมาคือมีค่าเฉลี่ยของความสนใจในการทำกิจกรรม ปฏิบัติรองลงมา คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ระหว่างการทำกิจกรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเท่ากับ 0.75

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในการพิจารณาร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เนื่องจาก

1. นโยบายของกองทัพบกมีนโยบายและแผนทางด้านคุณภาพของการศึกษาชัดเจนมากขึ้น และผู้บริหารระดับสูงของสถาบันให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพการศึกษา
2. บุคลากรส่วนมากในสถาบันมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับที่ดี
3. อาจารย์ส่วนมาก มีความตั้งใจที่จะพัฒนางานด้านการสอน
4. รูปแบบนี้ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ
5. ดัชนีและเกณฑ์เป็นแนวทางกำกับการทำงาน ซึ่งเป็นดัชนีที่มีที่มาจากกรอบทฤษฎี และเกณฑ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพการณ์
6. แนวคิดพื้นฐานของการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะทำให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปอย่างเอื้ออาทร ร่วมมือกันพัฒนางาน

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อพิจารณาถึงข้อขัดข้องที่คาดว่าจะพบจากการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมาใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นข้อพึงระวังในการขยายผลการใช้รูปแบบ ดังนี้

1. ควรจัดวาระการประชุมที่กระชับ เพื่อไม่ให้เพิ่มภาระงานกับผู้มีส่วนร่วม
2. อาจจะต้องจัดทีมประเมินกลาง เพื่อดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานของภาควิชา
3. การนำรูปแบบนี้มาใช้กับรายวิชาปฏิบัติทางการพยาบาล ให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมแตกต่างกับวิชาทฤษฎี
4. ควรคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียนให้มากขึ้น เพื่อออกแบบการสอนให้มีความหลากหลายพอที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทุกคน
5. ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ อีกครั้งก่อนการนำรูปแบบมาใช้กับทุกรายวิชา
6. การนำรูปแบบมาใช้กับทุกรายวิชา คงจะต้องค่อยเป็นค่อยไป

7. ควรวางแผนการจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ และการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

8. ควรนำปัญหาระดับนโยบายที่พบจากการทดลอง เสนอในที่ประชุมระดับสถาบัน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการเข้าห้องฝึกฝนตนเองของ ผู้เรียนชั้นปีที่ 1 หรือ ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

3. อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ส่วนที่ 2 ผลการทดลอง และการปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทั้ง 2 วงรอบ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชา จากการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

4. การสังเกตการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างและปรับปรุงรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากการทบทวนวรรณกรรม และการให้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งที่เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านทฤษฎี ของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกไปใช้นั้น พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีโดยรวมเท่ากับ 0.71 (จากคะแนนเต็ม 1 คะแนน) โดยมีความเหมาะสมในด้านความเหมาะสมของแนวคิดในรูปแบบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91) รองลงมาคือด้านความครบถ้วนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82) ส่วนด้านความชัดเจนของขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.45) ทั้งนี้เพราะกรอบแนวคิดของการสร้างรูปแบบได้ใช้แนวคิดของการควบคุมคุณภาพ ตามกลไกการควบคุมคุณภาพ (Quality control mechanism) ที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณภาพการศึกษา โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นองค์ประกอบหลักที่เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของคุณภาพ 3 ประการ (Quality Trilogy) ได้แก่ การวางแผนคุณภาพ (Quality planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality improvement) (Juran. 1989 : 255-256) เมื่อนำมาใช้ควบคุมคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ภายใต้แนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจ อันจะก่อให้เกิดแรงจูงใจภายในสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2542.) โดยมีดัชนีและเกณฑ์เป็นกรอบในการควบคุมคุณภาพนั้น ทำให้มีความเป็นพลวัตในการนำรูปแบบมาใช้ สำหรับด้านความชัดเจนของขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ นั้น เนื่องจากการใช้ภาษาในรูปแบบที่สร้างขึ้น ยังมีความเป็นนามธรรมในหลาย ๆ หัวข้อ ดังนั้นเมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขภาษาให้มีความชัดเจน และง่ายต่อการทำความเข้าใจแล้ว จึงสามารถนำรูปแบบนี้มาทดลองใช้ต่อไป

สำหรับข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเป็นไปได้ในการที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในขั้นตอนการ ดำเนินงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ ของวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64) ส่วนด้านการที่บุคลากรในหน่วยงานจะ ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความเป็นไปได้ น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบกได้เริ่มมีการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาควบคุมการ ดำเนินงานทางด้านการศึกษาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 และมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็น ระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ บุคลากรมีความรู้ ประสพการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก. 2544) ประกอบกับภารกิจหลักของสถาบันคือ การจัดการศึกษา ดังนั้นจึงมีการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ จึงทำให้ด้านความคิดเห็นที่กล่าวว่ามีความ เป็นไปได้ในการที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก ที่สุด ส่วนการที่ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานจะตระหนักถึง ความสำคัญของการควบคุม คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความเป็นไปได้น้อย ที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ นั้น อาจเพราะว่า รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสิ่งใหม่ที่จะนำเข้ามา ทดลองใช้ ซึ่งจะนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่บุคลากรในหน่วยงาน ดังนั้นในการที่บุคคลจะยอมรับ ในนวัตกรรมใหม่ ๆ นั้น จะต้องใช้เวลา และจะต้องเห็นถึงผลดีของสิ่งนั้นก่อน จึงจะเกิดการยอมรับ

ส่วนที่ 2 ผลการทดลอง และการปรับปรุงการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทั้ง 2 วงรอบ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชา จากการดำเนินงานตาม รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชาของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกรายวิชา ที่ทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยรายวิชาสูงกว่าค่าเกรดเฉลี่ยรายวิชา ในปีการศึกษาที่ผ่านมา และพบว่าในการทดลองวงรอบที่ 2 ทั้งรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ และรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ มีค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยรายวิชาเท่ากับ 0.46 และ 0.34 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยรายวิชาที่สูงกว่ารายวิชาการะบวนการพยาบาลที่ดำเนินการทดลองในวงรอบที่ 1 ที่มีค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยรายวิชาเท่ากับ 0.22 นั้น อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่ได้มีการควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบตั้งแต่การเริ่มมีการวางแผนการใช้รูปแบบ จนถึงที่สุดที่การประเมินการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งทำให้มีการปรับปรุงรายละเอียดบางประการในการทดลองใช้รูปแบบในวงรอบที่ 2 ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยรายวิชาที่ดำเนินการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าสูงกว่าค่าผลต่างของเกรดเฉลี่ยในรายวิชาที่ดำเนินการทดลองในวงรอบที่ 1

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จากค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมากกว่าค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หลังจากการทดลองในวงรอบที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43) นั้น อาจเนื่องมาจากการที่ได้มีการทดลองใช้รูปแบบในวงรอบที่ 1 และพบข้อขัดข้องที่สามารถนำมาปรับปรุงการทดลองใช้รูปแบบในครั้งที่ 2 ประกอบกับผู้มีส่วนร่วมบางกลุ่ม มีความคุ้นเคยกับการใช้รูปแบบในวงรอบ 1 มาก่อน เช่น บุคลากรฝ่ายสนับสนุนบางคน ซึ่งเคยได้ผ่านการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง และปรับปรุงจุดอ่อนของตนเองแล้ว จึงทำให้สามารถป้องกันข้อผิดพลาดได้มากขึ้น จึงทำให้มีความคิดเห็นว่ารूपแบบมีความเหมาะสมมากกว่าในการทดลองใช้รูปแบบในวงรอบที่

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการดำเนินการทดลองใช้

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ต่างมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ทั้งในเรื่องการทำงานเป็นทีม การร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย การได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของผู้ที่เกี่ยวข้อง การได้พบข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง ตลอดจนความพึงพอใจในความกระตือรือร้นของผู้เรียน และความพอใจกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตลอดทั้งกระบวนการตั้งแต่การวางแผนการทำงาน ได้มีการเสนอแนะความคิดเห็นให้กับผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รู้ความสามารถแห่งตน รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในองค์กร และมีแรงจูงใจในการทำงานให้กับองค์กรและมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร (บุญใจ ศรีสถิตยน์นรากร. 2544. 226 อ้างอิงจาก Scott & Jaffe, 1991., Wellins., Byham & Wilson. 1991) ภายใต้กรอบของหลักการควบคุมคุณภาพ ที่มีแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือให้ช่วยมองปัญหาอย่างเป็นกลาง มองในหลาย ๆ มิติต่ออย่างเป็นกัลยาณมิตร ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นงานของตนเอง จึงพยายามทำให้ดีที่สุด (วันทนีญ์ จันทรเยี่ยม. 2544 , ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. 2539, พิทยา ะวราดี. 2539) ถึงแม้จะมีผู้มีส่วนร่วมบางส่วนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่มออกไปนั้น ก็มีความเป็นไปได้ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น การที่ผู้เรียนบางคนมีความคิดเห็นว่า “ในการวิเคราะห์ตนเอง และพบจุดอ่อนแต่ก็แก้ไม่ได้ เพราะอะไรหลาย ๆ อย่างบีบบังคับอยู่ เช่น เวล่าน้อย / วิชาที่เรียนหนัก เลยเลือกสนใจเรียนวิชาที่หน่วยกิตมากกว่า เพราะน่าจะสำคัญกว่า ตัวอย่างเช่น ถ้ามีสอบ 2 วิชา คือ เกสัชวิทยา 3 หน่วยกิต กับ การส่งเสริมสุขภาพ 1 หน่วยกิต ก็คงต้องเลือกอ่านเกสัชวิทยามากกว่า”

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในการพิจารณาร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่จะสามารถสนับสนุนการดำเนินงานได้ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของกองทัพบกที่เห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ความพร้อมในระดับหนึ่งของบุคลากรส่วนมากในสถาบัน และจากผลการทดลองใช้รูปแบบทั้ง 2 วงรอบที่พบว่าสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย และไม่ซับซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ ต่างเป็นสาเหตุที่ทำให้มีความเป็นไปได้ในการนำผลการวิจัยไปขยายผลกับทุกรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อพิจารณาถึงข้อขัดข้องที่คาดว่าจะพบจากการนำรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมาใช้ในทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นข้อพึงระวังในการขยายผลการใช้รูปแบบ ในด้านของภาระงาน และเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบ และสภาพความพร้อมของผู้มีส่วนร่วมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะต้องมีการรักษาสภาพความพร้อมให้มีความต่อเนื่องอยู่เสมอทั้งในด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การเพิ่มความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานมีความพร้อมที่พัฒนาการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนต่อไป

4. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาระยะยาว เพื่อติดตามการพัฒนารูปแบบในรายวิชาเดิมที่เคยทดลองใช้รูปแบบในครั้งที่ 1 ว่าเมื่อนำรูปแบบที่ปรับปรุงไปใช้ซ้ำอีกครั้งในวิชาเดิม จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาการนำรูปแบบไปใช้กับรายวิชาที่มีลักษณะแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ

3. ควรมีการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนในสาขาอื่น ๆ นอกจากสาขาการพยาบาล ว่าในกลุ่มผู้เรียน และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน รูปแบบนี้มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้หรือไม่

4. อาจจะพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพแบบใหม่ ๆ มาผสมผสานกับแนวคิดของรูปแบบที่ใช้การควบคุมคุณภาพโดยใช้ดัชนีและเกณฑ์เป็นกรอบในการควบคุม เพื่อเปรียบเทียบหารูปแบบที่มีความเหมาะสมมากกว่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาบริบทของหน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านบุคลากร ว่าจะมีความพร้อมและตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมากน้อยเพียงใด เพราะจะเป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการนำรูปแบบนี้ไปปฏิบัติ

2. ควรเริ่มใช้รูปแบบนี้ กับรายวิชาที่มีเนื้อหาวิชาที่มีความเป็นรูปธรรมก่อน เพราะจะทำให้ทราบถึงจุดที่เป็นปัญหาของกระบวนการใช้รูปแบบชัดเจนมากขึ้น จากนั้นจึงค่อยปรับปรุงและขยายผลการใช้รูปแบบไปยังวิชาอื่น ๆ ที่เป็นนามธรรมต่อไป

3. ควรเผยแพร่ผลการวิจัยให้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อพิจารณาเป็นแนวทางหนึ่งในการควบคุมคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลวรรณ ญาณประสาท. (2543). **การพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน :**

กรณีศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ. วิทยานิพนธ์ พย.ม.

(การพยาบาลศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

กรมแพทย์ทหารบก. (2544). **เอกสารรายงานประจำปี 2543.** กรุงเทพฯ ฯ : อรุณการพิมพ์.

เกษม วัฒนชัย. (2544). **สรุปคำบรรยายในการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3**

เรื่อง “ปฏิรูปอุดมศึกษาไทย : 2 ปี หลังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” เมื่อ 23
กรกฎาคม 2544 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ ฯ.

คณะกรรมการสถานภาพการศึกษาพยาบาลและศูนย์ประสานงานการศึกษาพยาบาล. (2537).

รายงานการวิจัย เรื่อง สถานภาพการศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ ฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

จันทวีพร แป้นแก้ว. (2545, มกราคม – เมษายน). “บทบาทของครู หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อ

เทคโนโลยี และการประเมินผลที่ช่วยเสริมพลังกระตุ้นให้ผู้เรียนมีลักษณะของ Active Learning”

วารสารการศึกษาพยาบาล. 13 (1) : 72-80.

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2528). **หลักสูตรและการบริหารการศึกษา.** ถ่ายเอกสาร.

ทัศนา บุญทอง. (2542). “วิสัยทัศน์การพยาบาลไทยปี 2020” **วารสารการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย**

ด้านสุขภาพ. 1(2).

ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2539). **“การสังเคราะห์ วิเคราะห์ และจัดทำเทคนิคในการสร้าง**

กระบวนการมีส่วนร่วม”. ถ่ายเอกสาร.

บุญใจ ศรีสถิตยัณนากร. (2543). **การพัฒนาดัชนีรวมของคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับ**

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประนอม โอทกานนท์. (2543). **การประกันคุณภาพการศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์.** กรุงเทพฯ ฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543). (Online). Available : <http://www.moe.go.th/web-panom/>.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). (Online). Available : <http://www.moe.go.th/>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและ**

วิทยวิธีทางการสอน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล. (2543). **การพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย ศิริชนะ. (2536). **การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนี จันทรเอี่ยม. (2544). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง **เทคนิค AIC กับการแก้ปัญหา**. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (มปป.). **กระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร**. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. (2542). **ครบรอบ 36 ปี วพบ**. กรุงเทพฯ ฯ : อรุณการพิมพ์.
- “-----”. (2542). **หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542**. ถ่ายเอกสาร.
- “-----”. (2543). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา วพบ**. ถ่ายเอกสาร.
- “-----”. (2544). **สรุปผลการประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีรอบ 2/44 วพบ**. ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทวานันท์. (2530). **ทฤษฎีหลักสูตร**. กรุงเทพฯ ฯ : มิตรสยาม.
- “-----”. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : มทพ.
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี. (2538). **ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 10**. ถ่ายเอกสาร.
- ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2542). **การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางการศึกษา ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก : แนวโน้มและประเด็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ ฯ : ฟันนี่ พลับ บลิซซิ่ง.
- สุวรรณ ศรีจันทร์แสง. (2542). **ศึกษาความพร้อมของสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร ในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้**. บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). **ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์.(2542).**การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- Alstete, Jeffrey W. (1995). "Benchmarking in Higher Education: Adapting Best Practices to Improve Quality." *Education Policy Analysis Archives* (Online) Available : <http://epaa.asu.edu/epaa/.html>
- Ashworth,A. (1994).*Quality in Further and Higher Education*. Great Britain : Biddles Ltd.
- Astin. (1980). *Teacher as curriculum evaluators*. Australia : George Allen & Unwin.
- Banta, Trudy W. and others. (1992). Applying Deming's Quality Improvement Strategies to Assessment in Higher Education. *Education Policy Analysis Archives* November. (Online) Available : <http://epaa.asu.edu/epaa/.html>
- Beauchamp, George A. (1981). *Curriculum Theory*. 4thed. U.S.A. : F.E. Peacock Publisher.
- Biggs, J.B. (1999). *Teaching for quality learning at university*. Great Britain : St Edmundsbury Press.
- Bittle,M. et.al. (2002). "Implementation of the Essential Elements of Service Learning in Three Nursing Courses" *Nursing Education*. 41(3) : 129-132.
- Bogue, E.G. and Saunders, R.L. (1992). *The evidence for quality : strengthening the tests of academic and administrative effectiveness*. HB printing. : U.S.A.
- Carol A.(2000). "The future of Nursing education" *Journal of Nursing education*. Vol 39 (1).
- Charl Hoy. et.al. (2000). *Improving Quality in Education*. New York : Falmer Press.
- Christine E. (1996). *The Reconstruction of Education*. Great Britain : Redwood Books Limited.
- Cleverly, D. (1995). "Quality Assurance Systems for Nurse Educators." *Nurse Education Today*. (Online). 15(4). Available : <http://epaa.asu.edu/epaa/.html>
- Davis, B.G. (1993). *Tools for teaching*. U.S.A. : Jossey-Bass Inc.
- Elisabeth A. Z. (2000). "Reform for Quality Higher Education in the 21th Century Policy and Future Plans from the United State Perspective" *RIHE International Seminar Reports*, No.11 : p. 33-49

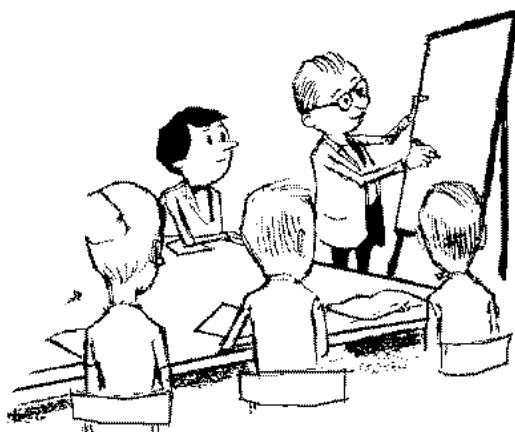
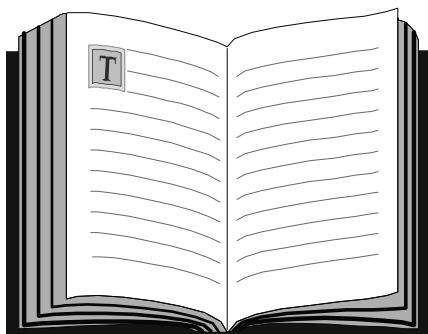
- Gibson, C.H. (1991). "A concept analysis of empowerment" *Journal of Advance Nursing*. 16 : p. 354-361.
- Glasser, A. (1982). *Research and development Management*. U.S.A. : Prentice-Hall, Inc.
- Goddard, D. and Leask, M. (1992). *The search for quality : Planning for Improvement and managing change*. Great Britain : Athenaeum Press.
- Harriett, F. K. and Ruff, C. (2001). " External Examiners : Quality Assurance in Nursing Education" *Journal of Nursing Education*. 40(1) : 5 - 9.
- Hertzke E.R. and Olson W.E. (1993). *TQE, Technology, and teaching*. U.S.A. : Corwin Press.
- Hinton, T. and Schaeffer, W. (1994). *Customer-focused quality : what to do on Monday morning*. U.S.A. : Prentice Hall.
- Hoeben, J.G. (1991). (Online). Available : <http://ericae.net/ericdb/ED362619.htm>
- Hokanson H.J. (1992). "Empowerment in nursing education : concept analysis and application to philosophy, learning and instruction" *Journal of Advance Nursing*. 17 : 609-618.
- Howell, K.W. (2000). *Curriculum-based evaluation : Teaching and decision making*. 3rd ed. Canada : Wedsworth.
- Hughes, K. (2000). "Quality and marketing issues in nursing education" *British Journal of Nursing*. 9(12) : 763-768.
- Huy'nh Cao Tri. (1986). *Participate in development*. United Kingdom : Richard Clay Ltd.
- ICN Vision statement. (Online). Available : <http://www.ICN.ch/vision.2000>.
- Jann E. F. et.al. (2001). "Implementing the Quality Principles in Higher Education" (Online). Available : <http://www.eriche.org/publications/CallsForProposals/faculty.html>
- Judith, D.C. et.al. (1996). *The reconstruction of education*. Great Britain : Redwood books Ltd.
- Kanter, R.M. (1993). *Men and women of the cooperation*. 2nd ed. New York : Basic books.
- Keith T. and Sylvia T. (1994). *Health Education : Effectivess, Efficiency and Equity*. 2nd ed. England : Clays Ltd, St Ives plc.
- Langemo, D.K. et.al. (2002). "Nursing Quality Outcome Indicators" *The Journal of Nursing Administration*. 32(2) : 98-105.

- Latta, R.F. (1994). *Tools for achieving TQE*. U.S.A. : Corwin Press.
- Lomax, P. et.al. (1996). *Quality management in education : sustaining the vision through action research*. New York : Routledge.
- Longstreet, W.S. and Shane, H.G. (1993). *Curriculum for a New Millennium*. U.S.A. : Allyn & Bacon.
- Marsh, C. (1984). *Curriculum : Australian practices and issues*. Australia : McGrew-Hill Book Company.
- Marvin C. (1992). *Encyclopedia of Educational Research*. 6th ed. New York : Macmillan Publishing Company.
- Mary B. et.al. (2000). " Nursing and Health Care Reform : Implications for Curriculum Development" *Journal of Nursing Education*. 39(1) : 27-33.
- Meredith, D.G. et.al. (1996). *Educational Research : An Introduction*. 6th ed. U.S.A. : Longman.
- Michael Gibbons. (1998). *Higher Education Relevance in the 21st Century*. UNESCO World conference on Higher Education. : Paris.
- Mojkowski, C. (2002) "The Essential Role of Principals in Monitoring Curriculum Implementation" *NASSP Bulletin*. 84(613) : 76-83.
- Murray, M.K. (2002). "The Nursing Shortage : Past, Present, and Future" *The Journal of Nursing Administration*. 32(2) : 79-84.
- Pamela, B.W. (2002). " A Curriculum Framework for Nursing" *Journal of Nursing Education*. 41(1) : 15-33.
- Parker, S. (1997). *Reflective teaching in postmodern world : a manifesto for education in postmodernity*. Great Britain : Biddles Ltd.
- Philip W.J. (1996). *Handbook of research on curriculum*. New York : Simon & Schuster Macmillan.
- Prichard, K.W. and Sawyer, R.M.(1994). *Handbook of college teaching : Theory and applications*. London : Greenwood Press.
- Ralph W.T. (1969). *Basic principles of curriculum and instruction*. U.S.A. : The university of Chicago press.

- Robert, J.T. (1993). *New Product Development : Managing and Forecasting for Strategic Success*. U.S.A. : John Wiley & Sons, Inc.
- Rosemary, P. et.al. (2000). "Quality assurance for nursing and midwifery education : an analysis of the approach in England" *Nurse Education Today*. 20 : 341-349.
- Scott C. B. (2000). "Should Achievement Tests be Used to Judge School Quality?" *Education Policy Analysis Archives*. (Online). 8(46). Available : <http://epaa.asu.edu/epaa/v8n46.html>
- Scott, D. (1994). *Accountability and Control in Educational settings*. Great Britain : Redwood Books.
- Simeon, U. (2000). "Assessing the Quality of Quality Assessment : the inspection of teaching and learning in British universities" *Journal of Education for Teaching*. 26(1) : 73-90.
- Snyder J. et.al. (1996). *Handbook of research on curriculum*. New York : Simon & Schuster Macmillan.
- Stenhouse.L. (1975). *An Introduction to curriculum research and development*. Great Britain : Heinemann.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. U.S.A. : Harcourt,Brance & World, Inc.
- The University of London Teaching Methods Unit. (1980). *Improving teaching in Higher Education*. London : Acies Print Limited.
- Walter R.B. (n.d.). *Applying Educational Research : A Practical Guide for Teachers*. USA. : Longman.
- Wiles, J. and Bondi, J. (1989). *Curriculum Development : A guide to practice*, 3rd ed. New York : Macmillan.
- Winch, C. (1996). *Quality and Education*. Great Britain : Redwood Books.

ภาคผนวก

คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก

คำนำ

คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ หลักการ ขั้นตอนของรูปแบบ และบทบาทของผู้ที่มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ตลอดจนแบบประเมินที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงหวังว่าคู่มือฉบับนี้ คงจะใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายในการดำเนินงานตามรูปแบบการแปลง หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้เป็น อย่างดี

สารบัญ

หน้า

บทนำ

- จุดมุ่งหมายของการใช้คู่มือ	1
- ความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	1

แนวคิดของรูปแบบและขั้นตอนการใช้รูปแบบ

- แนวคิดของรูปแบบ	5
- ขั้นตอนการดำเนินงาน	10
- บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการใช้รูปแบบ	16

ภาคผนวก

ผนวก ก ดัชนีและเกณฑ์ในการดำเนินงาน	18
ผนวก ข เครื่องมือคุณภาพ	23
1. วงจร P-D-C-A	23
2. แผนปฏิบัติการ (Action plan)	26
ผนวก ค แบบประเมินประกอบการใช้รูปแบบ	29
1. แบบประเมินตนเอง	29
1.1 ฉบับสำหรับผู้บริหาร	30
1.2 ฉบับสำหรับอาจารย์ผู้สอน	33
1.3 ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน	36
1.4 ฉบับสำหรับผู้เรียน	38
2. แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบ	41

บทนำ

จุดมุ่งหมายของการใช้คู่มือ

คู่มือฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารแสดงแนวคิด และแนะนำแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้มี
ส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สำหรับการจัดการเรียนการสอน
ในรายวิชาการระบอบการพยาบาล ให้กับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 39 ประจำปีการศึกษาที่ 3
ปีการศึกษา 2545

ความสำคัญของการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีภารกิจหลัก ในด้านการจัดการศึกษา เพื่อผลิตพยาบาลให้กับ
กองทัพบก และสังคม ซึ่งในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะมีหลักสูตรพยาบาลศา
สตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542) เป็นเอกสารที่รวบรวมแนวคิด หลักการ และรายละเอียดการ
ดำเนินการ ตลอดจนมวลประสบการณ์ ให้ครูผู้สอนยึดถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยที่
หลักสูตรดังกล่าว ได้ผ่านการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
สภาพแวดล้อม โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ มาแล้ว แต่การที่จะผลิตพยาบาลกองทัพบกให้มีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น สิ่งสำคัญคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เพราะเป็น
จุดที่เป็นการนำสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรมาปฏิบัติ อันเป็นจุดที่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
เกิดขึ้น

ในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ถ้าไม่มีการควบคุมการดำเนินการให้มีทิศทางสอดคล้อง
กับเอกสารหลักสูตรที่กำหนดไว้ ก็จะทำให้เอกสารหลักสูตรเป็นแค่เพียงเอกสารเท่านั้น ดังนั้นจึงมี
ความจำเป็นที่ต้องมีการควบคุมการจัดกิจกรรมหลายประการ ในการนำสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

มาแปลงสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งก็คือการควบคุมคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยการกำหนดพฤติกรรมการทำงานที่ต้องการ ในแต่ละองค์ประกอบของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หรือการนำเครื่องมือคุณภาพอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้

เพื่อที่จะเป็นหลักประกันได้ว่าการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะบรรลุถึงคุณภาพที่พึงประสงค์ และยังจะได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาพัฒนากระบวนการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

การกำหนดนโยบายและแผน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อวางแผนทางดำเนินการและแผนปฏิบัติในการดำเนินงานการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การสนับสนุนการใช้หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการให้ความสะดวกในด้านที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เช่น การจัดตารางสอน การจัดแหล่งการเรียนรู้ การจัดสวัสดิการให้กับผู้เรียน

การประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับปรับปรุงการดำเนินงานของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง กรอบแนวคิดทางด้านหลักการ วิธีดำเนินการ และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนที่สามารถยึดถือเป็นขอบเขตขั้นต่ำในการดำเนินการได้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นชัดเจนจากแผนปฏิบัติการ กลไกต่าง ๆ ที่นำมาควบคุมการปฏิบัติตามแผน และแบบประเมินผล ที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่สร้างมาจากแนวคิดทางทฤษฎีและปรับให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดย ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ระบบการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การจัดระบบ กลไก เพื่อรักษาคุณภาพในกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือคุณภาพ และมีการติดตามผล และนำผลการตรวจสอบมาพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรมาใช้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

การวางแผนในการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการดำเนินการควบคุมคุณภาพ เช่น การกำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือในการควบคุมคุณภาพ

การปฏิบัติตามแผนการควบคุมคุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพมาควบคุมการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้

การติดตามผลการดำเนินงาน หมายถึง การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ในแต่ละช่วงของการดำเนินงานที่ผ่านมามีบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และมีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

การนำผลจากการติดตามมาปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การนำผลการติดตามผลการดำเนินงานมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีโอกาสตัดสินใจร่วมกันในการเลือกแนวทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 39 ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร หมายถึง บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งจากวิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก ให้ดำเนินการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2545 -2546 ได้แก่
ผู้บริหารระดับกอง อาจารย์หัวหน้าภาควิชา และนายทหารประเมินผล

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก ที่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนพยาบาล ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และได้รับมอบหมายให้
สอนนักเรียนพยาบาลในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2545 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546

ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง บุคลากรฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด
ห้องผลิตตำรา แผนกธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โรงประกอบอาหาร แผนกจัดหา
สิ่งอุปกรณ์ และแผนกขนส่ง ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ
จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

แนวคิดของรูปแบบและขั้นตอนการใช้รูปแบบ

แนวคิดของรูปแบบ

รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกครั้งนี้ ได้สังเคราะห์ขึ้นมาจากแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีฐานความคิดของการควบคุมคุณภาพ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพทั้งเชิงกระบวนการ และเชิงผลผลิตของแต่ละองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ภายใต้กระบวนการของการดำเนินงานตามรูปแบบที่มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของผู้มีส่วนร่วม เนื่องจากการเป็นารดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา ดังนั้นความร่วมมือที่เกิดจากความรู้สึกของการมีส่วนร่วมจากภายในจิตใจของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทรัพยากร และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ

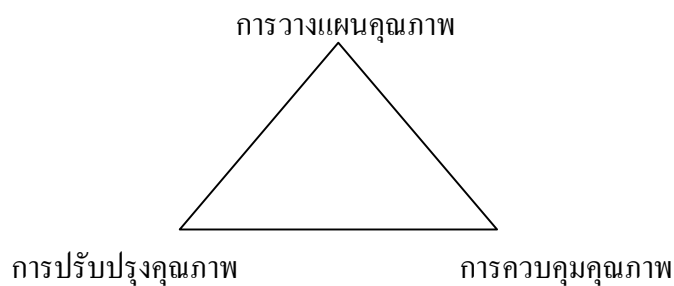

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

คุณภาพ เป็นคำที่ให้ความรู้สึกไปในทางด้านบวก ด้านที่มีคุณค่าดีงามเสมอ โดยที่คุณภาพนั้น อาจจะเป็นคุณภาพในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต หรือผลกระทบต่าง ๆ หรืออาจจะจำแนกคุณภาพเป็นคุณภาพที่ขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้มีแนวโน้มของการแข่งขันภายในกลุ่มสูงขึ้น กลายเป็นคุณภาพเพื่อการคัดเลือก หรือจะเป็นคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีข้อดีในการลดการแข่งขันระหว่างบุคคล แต่จะเป็นการแข่งขันกับระดับคุณภาพของตนเองแทน

การกำหนดเป้าหมายของระดับคุณภาพ (Benchmark) เป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะเป็นแนวทางให้มีการดำเนินงานในทางการศึกษาให้ไปถึงเป้าหมายคุณภาพนั้น ๆ แต่องค์ประกอบที่จะนำไปสู่ระดับคุณภาพที่คาดหวังนั้น การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เพราะจากภาพประกอบ 1 แสดงว่าองค์ประกอบของคุณภาพทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากการวางแผนคุณภาพ จากนั้นจะเป็นการนำแผนคุณภาพที่กำหนดไว้มาปฏิบัติ และมีการปรับปรุง

คุณภาพอย่างต่อเนื่อง แต่การที่จะมีข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ เพื่อเป็นการจัดระบบ กลไก ในการกำกับดูแล และรักษา คุณภาพในกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือคุณภาพ (ภาควนวก ข) ในการติดตามผล ตลอดจนการนำผลที่ตรวจสอบมาพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการให้การปฏิบัติเป็นไปตามแผนคุณภาพที่กำหนดไว้

ภาพประกอบ 1 แสดงองค์ประกอบของคุณภาพ
(ที่มา : Juran. 1989 : 255-256)

แนวคิดเกี่ยวกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งบางครั้ง อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ผู้เรียน ครูผู้สอน เนื้อหาวิชา บริบทของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีองค์ประกอบที่กล่าวมา ส่วนมากจะเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นจาก กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ครอบคลุมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนการสอนที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของผู้เรียนรายบุคคลได้ นอกจากนี้ในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในกระบวนการ เพราะ

บรรยากาศของการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น ความไว้วางใจและการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างครูผู้สอน การให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกกับผู้เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนความรู้ การติดต่อสื่อสาร ก็มีความจำเป็นเช่นกัน ซึ่งรายละเอียดของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในแต่ละหลักสูตรย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากองค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาวิชา ความมุ่งหมายของหลักสูตร ถ้าได้มีการควบคุมองค์ประกอบของ**ดัชนีคุณภาพ (รายละเอียดในผนวก ก)** ให้มีการดำเนินไปตามแผนที่เหมาะสมแล้ว ก็คาดว่าจะทำให้ผลผลิตจากกระบวนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพได้

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างพลังอำนาจ

กระบวนการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เป็นพื้นฐานของการกระทำกิจกรรมร่วมกัน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อแต่ละฝ่ายต่างให้ความสำคัญกับสภาพปัญหา ยอมรับการตัดสินใจของกลุ่ม ตลอดจนยินดีที่จะร่วมแบ่งปันความรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการกระทำของกลุ่ม (Huy'nh Cao Tri. 1986 : 9-12)

การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติในองค์กร ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ โดยการสอนงาน ให้คำแนะนำ หรือคำชี้แนะแนวทาง และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้การทำงาน ให้การสนับสนุนเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับรู้ความสามารถของตน รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในองค์กร และมีแรงจูงใจในการทำงานให้กับองค์กรและมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

จากทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจของคานเตอร์ (Kanter, 1993) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจ 4 ประการ คือ การจัดสรรทรัพยากร การจัดระบบข้อมูลและถ่ายทอดข่าวสาร การสนับสนุน และการให้โอกาส ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

การจัดสรรทรัพยากร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ที่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน มี

แผนการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีเสมอ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน จัดสรรเวลาที่เหมาะสม ให้นักศึกษามีโอกาสขอคำแนะนำและปรึกษาปัญหาต่าง ๆ มอบอำนาจให้เหมาะสมกับ หน้าที่รับผิดชอบ

การจัดระบบข้อมูลและถ่ายทอดข่าวสาร หมายถึง การจัดระบบฐานข้อมูลที่เป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น ฐานข้อมูลนักเรียน ฐานข้อมูลคะแนน และการให้ข่าวสารที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น การแจ้งนโยบาย ผลการดำเนินงาน ความเคลื่อนไหวในองค์กร นวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้บุคลากรรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุ จุดมุ่งหมาย

การสนับสนุน หมายถึง การนิเทศการปฏิบัติงาน ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมในเชิงของการให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เสริมแรงในรูปแบบต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จะทำให้บุคลากรมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

การให้โอกาส หมายถึง การที่ผู้บริหารพยายามหาแนวทางให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การให้โอกาสได้แสดงความคิดเห็น ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นในงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ก็จะทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับ ซึ่งเป็นผลดีต่อการสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานต่อไป

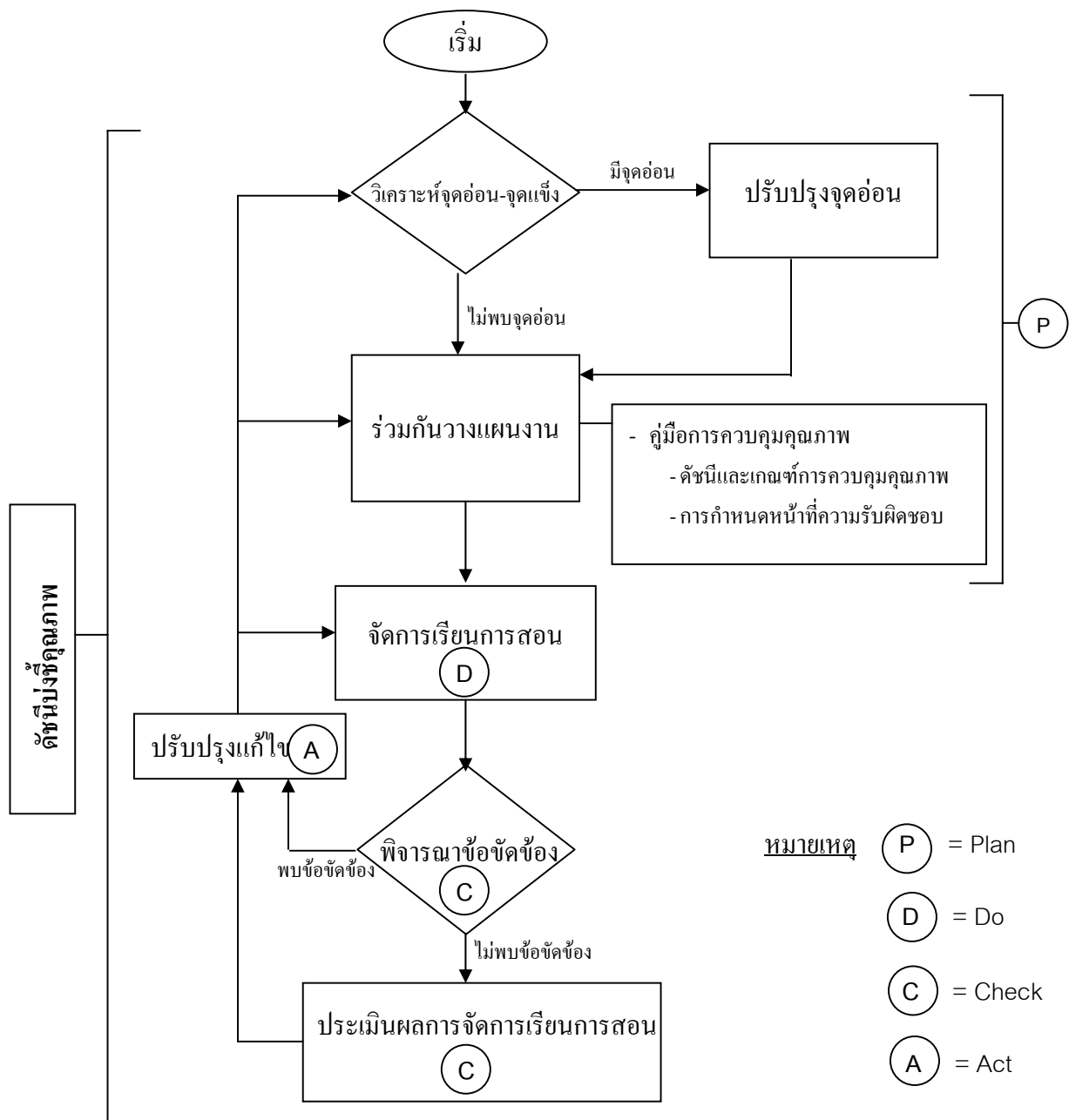
ในการเสริมสร้างพลังอำนาจดังกล่าวมาข้างต้น เป็นกลไกสำหรับผู้บริหารประการหนึ่ง ในการที่จะสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากร เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในสำหรับการทุ่มเทความสามารถของบุคลากรแต่ละคนในการปฏิบัติงาน ซึ่งในรูปแบบนี้ได้มีการนำเครื่องมือคุณภาพ (รายละเอียดในผนวก ข) มาใช้ในการติดตามการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างใกล้ชิดว่า การจัดการศึกษาในสภาพจริงมีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด เพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษามองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจน และมีความเป็นระบบมากขึ้น

ระบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นระบบที่มีความต่อเนื่องภายในระบบ เริ่มตั้งแต่ การวางระบบคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งในระบบคุณภาพนั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วม การจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงแหล่งการเรียนรู้ และความเป็นอยู่ของผู้เรียน ซึ่งผู้ที่มีความสำคัญในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน ที่มีการร่วมมือกันใช้หลักสูตรในรายวิชา โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายรายวิชา การสอน

และการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกัน โดยที่คำนึงถึงบริบทต่าง ๆ ขณะที่มีการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ไม่ว่าจะเป็น สภาพสังคม การปฏิรูประบบสาธารณสุข ทิศทางการอุดมศึกษา ตลอดจนนโยบายของกองทัพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับเอกสารหลักสูตร ที่มีการปรับให้เหมาะสมกับบริบท ซึ่งมีขั้นตอนของการใช้รูปแบบการควบคุม คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนครั้งนี้ จะเริ่มต้นจากการวางแผนการดำเนินการ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง มาพิจารณาวางแผนร่วมกัน เพื่อหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดจากจุดอ่อน ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการ โดยกำหนดเป็นดัชนีและเกณฑ์การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จากนั้นจึงดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งจะมีการนำวงจร P-D-C-A มาใช้ควบคุมคุณภาพของการดำเนินงานในทุกๆ ระยะ ซึ่งนอกจากกระบวนการแล้ว รูปแบบของการควบคุมคุณภาพครั้งนี้ ยังให้ความสำคัญกับกลไกของระบบที่จะช่วยขับเคลื่อนระบบให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งได้นำหลักการของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ที่จะกระตุ้นให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน ดังขั้นตอนการดำเนินงานในภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2

แสดงขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในภาพประกอบที่ 2 จะมีรายละเอียดในการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาทั้งหมดประมาณ 4-6 เดือน ดังนี้

1. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาส เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เช่น นโยบาย และการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหารของหน่วยงาน ความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ศักยภาพของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ข้อจำกัดของหน่วยงานในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะ และระดับความรู้ ความสามารถของกลุ่มผู้เรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผน (P) ในข้อ 2 ต่อไป

เมื่อทราบข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาสแล้ว จะดำเนินการเสริมจุดอ่อนในแต่ละด้าน และรับทราบจุดแข็งเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการรักษาจุดแข็ง และสิ่งที่เป็โอกาสให้คงอยู่ต่อไป

2. ผู้มีส่วนร่วมในการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน จะร่วมกันวางแผนงาน (วงจรหลักของการวางแผน : P) โดยการออกแบบดัชนีและเกณฑ์การควบคุมคุณภาพร่วมกันว่าจะใช้หรือดัดแปลงดัชนีและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่มีอยู่แล้ว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเทียบเคียง ในการประเมินการจัดการเรียนการสอน ว่าบรรลุตามคุณภาพที่พึงประสงค์หรือไม่ นอกจากนี้จะร่วมกันกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่เกี่ยวข้องในด้าน ต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ ตลอดจนจัดทำคู่มือควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนสำหรับผู้มีส่วนร่วมได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งขั้นตอนนี้จะเน้นที่การพิจารณาจัดทำแผนและเครื่องมือตัดสินให้สอดคล้องและตอบสนองการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งสู่คุณภาพที่พึงประสงค์เป็นสำคัญ

3. เมื่อวางแผนร่วมกันเรียบร้อยแล้ว ระบบและกลไกที่กำหนดไว้ จะช่วยสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนร่วมสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนและให้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ตามแผนที่กำหนดไว้ (วงจรหลักของการดำเนินงาน : D) เพื่อนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ เช่น การที่ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอน โดยคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ รอบด้านมากขึ้น

ผู้บริหารให้การเสริมสร้างพลังอำนาจกับฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน มีการติดตามผลการปฏิบัติของครูผู้สอนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง (วงจรหลักของการตรวจสอบการดำเนินงาน : C)

โดยที่ผู้มีส่วนร่วมจะติดตามการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้ร่วมงาน และผู้เรียน เป็นระยะ ๆ ในระหว่างการดำเนินงาน ว่ามีปัญหา ข้อขัดข้องประการใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้มีส่วนร่วมที่จะนำมาใช้วางแผนร่วมกัน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เป็นระยะอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาวิธีสอน การพัฒนาสื่อ การพัฒนาระบบการวัดการประเมินผล (วงจรหลักของการปรับปรุงการดำเนินงาน : A)

4. ภายหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน ผู้มีส่วนร่วมจะประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าส่วนที่ไม่บรรลุเป้าหมายนั้น น่าจะเกิดจากสาเหตุใด และจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป (วงจรหลักของการปรับปรุงการดำเนินงาน : A)

ในการดำเนินการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น มีรายละเอียดของรูปแบบในแต่ละขั้นตอน ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ ดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ระยะเวลา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และระยะของวงจร P-D-C-A ที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
			ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ฝ่ายสนับสนุน	ผู้เรียน	P	D	C	A
1. วิเคราะห์ จุดอ่อน-จุด แข็ง	1.1สำรวจและวิเคราะห์จุดอ่อน- จุดแข็งขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลง หลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่		/			/	/	/	/	/			
	1.1.1 ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรตาม บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วม แต่ละคน	1.1.1 สํารวจความรู้ของผู้มีส่วนร่วม ที่มีต่อการใช้หลักสูตร เช่น ความรู้ เกี่ยวกับนโยบาย จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	/			/	/	/		/			
	1.1.2 ความคิดเห็นและการ ปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับ การใช้หลักสูตร	1.1.2 สํารวจความคิดเห็นและการ ปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการ ใช้หลักสูตร เช่น ความตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ของตนเอง	/			/	/	/	/	/			
	1.2 เพื่อปรับปรุงจุดอ่อน โดย การเสริมสร้างความรู้ในส่วนที่ จำเป็น และสร้างความตระหนัก ของผู้มีส่วนร่วมให้พร้อมก่อน ดำเนินการ	1.2.1 ให้ความรู้ในส่วนที่จำเป็น สำหรับการใช้หลักสูตร โดยการ จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วน ร่วม ศึกษาด้วยตนเอง และการเชิญ ผู้มีความรู้มาสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	/			/	/	/		/			
		1.2.2 ทดสอบความรู้ และสอบถาม ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม ภายหลังจากได้รับการเสริมจุดอ่อน	/			/	/	/				/	

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
			ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ผู้เรียน		P	D	C	A
2.การวางแผนการดำเนินงาน	2. เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรระดับรายวิชาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 2.1 การสร้างความเข้าใจให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายรายวิชากับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.1 – 2.3 เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	/			/	/	/	/	/			
	2.2 การพิจารณาจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายรายวิชา การจัดแบ่งเนื้อหาวิชาและลำดับการเรียนรู้												
	2.3 การวางแผนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผล												
3. การจัดการเรียนการสอน	3. เพื่อควบคุมการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด	3.1 ติดตามการจัดการเรียนการสอนของตนเองและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติ	/			/	/	/	/	/			
		3.2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระยะ3 และ 6 สัปดาห์ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปรับปรุง	/			/	/	/	/		/		

ขั้นตอนที่	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา			ผู้มีส่วนร่วม				วงจร			
			ก่อน	ระหว่าง	หลัง	ฝ่ายบริหาร	ครูผู้สอน	ผู้เรียน	ผู้เรียน	P	D	C	A
4. สรุปผล การใช้ หลักสูตร	4.1 เพื่อร่วมกันสรุปปัญหาในการใช้หลักสูตรระดับรายวิชา และเสนอแนะแนวทางแก้ไข	4.1.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในระยะแรก และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปรับปรุง			/	/	/	/	/			/	
	4.2 เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับแผนสำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	4.2.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น			/	/	/	/	/				/

บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการใช้รูปแบบ

ผู้มีส่วนร่วมในการใช้รูปแบบครั้งนี้ จะประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และผู้เรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทในการใช้รูปแบบดังต่อไปนี้

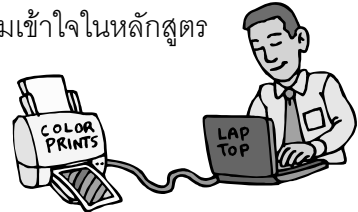
คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จะเป็นกลุ่มบุคลากรที่ช่วยบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนให้ดำเนินไปด้วยดี โดยจะมีบทบาทในการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจัดเตรียมหลักสูตรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนการใช้หลักสูตร การพิจารณาจัดครูเข้าสอน การนิเทศการสอน

การจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอน การสร้างขวัญ กำลังใจ ส่งเสริมพลังอำนาจในบุคลากรที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะมีบทบาทในการนำระบบ

คุณภาพเข้าไปจับกับทุกส่วนขององค์กรอย่างเป็นธรรมชาติ ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสมัครใจ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ไม่ใช่การสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality culture) ในการใช้รูปแบบนี้ขึ้นมา

ครูผู้สอน เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญที่จะทำให้การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบทบาทที่จะต้องรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และควบคุมกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ได้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรที่ใช้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รู้จักวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ และเอาใจใส่กับนักเรียน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน เป็นกลุ่มบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ห้องโสตทัศนูปกรณ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ทางด้านธุรการ ฯลฯ ถ้าบุคลากรฝ่ายสนับสนุนรับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ เช่น การจัดเตรียมโสตทัศนูปกรณ์ให้พร้อมใช้ก่อนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์ บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา หรือการจัดหาตำรา หนังสือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เรียน ผู้เรียนจะมีบทบาทสำคัญในการตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ใน การเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติม โดยการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ใน รายวิชา เช่น ทักษะคติของตนเองต่อการเรียน ความคาดหวังในการเรียน รูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง ความพยายามที่จะใฝ่รู้ ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในรายวิชานี้ และพยายามทบทวนการ เรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุถึงจุดหมายของรายวิชานั้น ๆ

ดัชนีและเกณฑ์ในการดำเนินงาน

การควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนให้มีประสิทธิภาพ จะมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ หลักฐานเชิงประจักษ์ การเรียนการสอน ความคาดหวังของสังคม จากการควบคุมองค์ประกอบที่มีความสำคัญหลายประการ เช่น คุณภาพอาจารย์ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งถ้ามีการกำหนดเป็น**ดัชนีคุณภาพ*** และเกณฑ์ ที่จะนำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติรับทราบว่า สิ่งใดคือสิ่งที่พึงประสงค์ในการดำเนินการ ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติงาน ดังดัชนีและเกณฑ์ ซึ่งเป็นดัชนีและเกณฑ์ที่ดัดแปลงมาจากดัชนีและเกณฑ์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้ร่วมมือกันกำหนดขึ้นมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

* **ดัชนีคุณภาพ (Performance Indicators)** หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบหรือประเมิน อันจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการ หรือผลผลิตในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ดัชนีและเกณฑ์ในการดำเนินงาน

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
1. วัตถุประสงค์ และแผนงาน	1. วัตถุประสงค์	1.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรายวิชาร่วมกัน ก่อนเริ่มใช้หลักสูตร
		1.2 มีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของรายวิชา ให้สอดคล้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสภาพที่เป็นจริงของสังคม
	2. แผนงาน	2.1 มีแผนงานในการดำเนินการใช้หลักสูตร
		2.2 ผู้มีส่วนร่วมรับทราบแผนงาน
	3. การประเมิน แผนงาน	3.1 มีการประเมิน ปรับปรุงแผนงานระหว่างการจัดการเรียนการสอน และเมื่อเสร็จสิ้นแผนงานทุกครั้ง
		3.2 รายงานผลการประเมินแผนงานให้ผู้มีส่วนร่วมรับทราบในส่วนที่เกี่ยวข้อง
2. การจัดการ เรียนการสอน	1. อาจารย์	1.1 มีการกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ที่เหมาะสมในการสอนในแต่ละหัวข้อการสอน
		1.2 อาจารย์ได้วิเคราะห์ตนเอง และค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นที่เป็นจุดอ่อน
		1.3 มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของอาจารย์แต่ละคนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอย่างชัดเจน
		1.4 มีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ และแจ้งผลการประเมินให้อาจารย์แต่ละคนรับทราบภายใน 1 สัปดาห์หลังการประเมิน
	2. การเตรียม การสอน	2.1 มีการจัดทำประมวลรายวิชา แจกให้ผู้มีส่วนร่วมรับทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
		2.2 มีการชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ในประมวลรายวิชาให้กับผู้เรียนรับทราบ และร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน
		2.3 อาจารย์ร่วมกันจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนรู้อยู่รายวิชาล่วงหน้า
		2.4 มีแผนการสอนทุกหัวข้อที่จัดการเรียนการสอน
		2.5 มีคำรา/เอกสารประกอบการสอนรายวิชา และแจกให้ผู้เรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
		2.6 มีบรรยากาศความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน
	3. การดำเนินการสอน	3.1 มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน
		3.2 เนื้อหามีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพ
		3.2 มีการเชื่อมโยงเนื้อหาในรายวิชา กับรายวิชาอื่น ๆ
		3.2 มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
		3.4 ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีโอกาสได้คิด ค้นคว้าอย่างอิสระ
	4. การประเมินการสอน	4.1 มีการประเมินตนเองในการจัดการเรียนการสอนของผู้มีส่วนร่วม
		4.2 นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
		4.2 มีการนำผลการประเมินมาพัฒนา และปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป
	5. ผู้เรียน	5.1 มีการศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและข้อมูลส่วนบุคคล
		5.2 นักเรียนมีการเตรียมพร้อมที่ดีสำหรับการเรียนในรายวิชา
	6. ระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	6.1. มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามระเบียบที่กำหนดไว้ และชี้แจงให้นักเรียนรับทราบล่วงหน้า
องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
		6.2 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง

3. ปัจจัยเกื้อหนุน		6.3 มีการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผล
		6.4 มีการแจ้งผลการประเมินและข้อควรปรับปรุงให้ผู้เรียนทุกคนรับทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล
	1. ห้องเรียน	1.1 การจัดห้องเรียนและห้องกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ สะดวกต่อการ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรม
		1.2 ห้องเรียนมีความสะอาด บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้
		1.3 ห้องเรียนมีอุปกรณ์โสต ฯ ประจำและอยู่ในสภาพดีใช้ได้ตลอดเวลา
	2. ห้องทำงาน	2.1 มีห้องทำงาน ของผู้มีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
		2.2 มีครุภัณฑ์ และวัสดุสำนักงาน ที่พร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงาน
	3. หอพักผู้เรียน	3.1 มีห้องพักสำหรับผู้เรียนทุกคน ที่มีมุมสำหรับการศึกษาค้นคว้า
		3.2 มีอาจารย์ดูแลในเวลาราชการ และนายทหารเวรดูแลนอกเวลาราชการ
		3.3 มีระเบียบปฏิบัติการอยู่หอพัก ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
	4. สถานที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการ	4.1 มีสนามกีฬาในร่ม สนามกีฬากลางแจ้ง ห้องดนตรี ที่เปิดให้ใช้อย่างน้อยวันละ 4 ชม.
	5. ห้องสมุด	5.1 มีการจัดหาสิ่งตีพิมพ์ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้
		5.2 อัตราส่วนจำนวนสิ่งตีพิมพ์ ต่อนักเรียนและอาจารย์ เป็นไปตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
		5.3 สิ่งตีพิมพ์มีความทันสมัย
		5.4 มีชั่วโมงเปิดบริการอย่างน้อย 8 ชั่วโมงต่อวันราชการ

องค์ประกอบ	ดัชนี	เกณฑ์การตรวจสอบ
		5.5 มีการดูแลสิ่งตีพิมพ์ให้สามารถใช้ศึกษาได้ตลอดเวลา
		5.6 มีการเชื่อมต่อเครือข่ายการยืมสิ่งตีพิมพ์ระหว่างห้องสมุด
	6. สื่อการศึกษาที่ส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเอง	6.1 มีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และโปรแกรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น CAI พร้อมให้บริการ
		6.2 มีการสนับสนุนการผลิตสื่อให้กับอาจารย์
		6.3 มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมให้บริการทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ได้ตลอดเวลา ที่มีการจัดการเรียนการสอน
		6.4 มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับผู้เรียนในการทำงาน 2-3 คนต่อ 1 เครื่อง
		6.5 มีระบบเครือข่ายภายใน (LAN) และระบบเครือข่ายสืบค้นข้อมูลทาง Internet ที่สามารถใช้บริการได้ตลอดเวลา
		6.6 มีการนำผลการประเมินการใช้สื่อศึกษามารับปรุงการดำเนินงาน
	7. โรงประกอบอาหาร	7.1 เจ้าหน้าที่ประกอบอาหารอย่างสะอาด ถูกสุขลักษณะ
		7.2 มีแผนรายการอาหารที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ
		7.3 อาหารเสร็จทันเวลา พร้อมสำหรับผู้เรียนไปรับประทานได้ทันทีที่เสร็จจากการเรียนการสอน
	8. ด้านธุรการ	8.1 มีเจ้าหน้าที่ดำเนินงานจัดพิมพ์เอกสาร จัดเตรียมเอกสารได้ทันเวลา และเอกสารมีความถูกต้อง
		8.2 เจ้าหน้าที่ดำเนินงานด้านธุรการ ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ทันเวลา และมีการประสานงานที่ดี

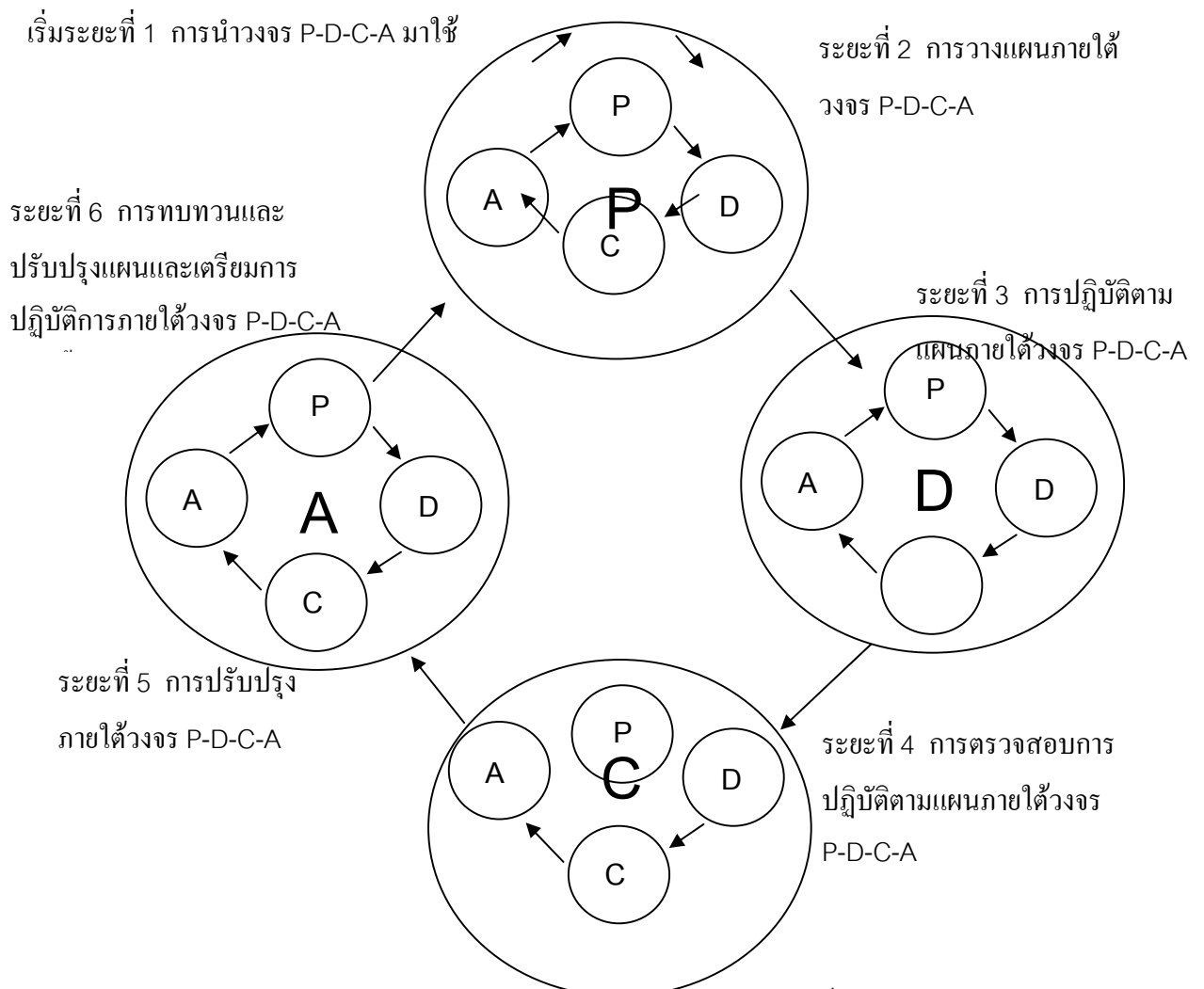
เครื่องมือคุณภาพ

เครื่องมือคุณภาพ (Quality tools) ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนครั้งนี้ จะเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของในเชิงยุทธศาสตร์ โดยเครื่องมือคุณภาพ 2 ชุด ได้แก่ วงจร P-D-C-A (Plan-Do-Check-Act Cycle) และแผนปฏิบัติการ (Action plan) โดยที่วงจร P-D-C-A จะเป็นเครื่องมือสำหรับการกำหนดแผน สำหรับการดำเนินงานตามรูปแบบครั้งนี้ และจะมีการนำการแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการมาสนับสนุนการดำเนินการตามแผน เพื่อที่จะช่วยให้แผนที่วางไว้มีกลไกที่ช่วยให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังรายละเอียดของเครื่องมือคุณภาพต่อไปนี้

1. วงจร P-D-C-A

วงจร P-D-C-A คือเครื่องมือคุณภาพชนิดหนึ่งที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ในการร่วมมือกันวางแผนงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ดังภาพประกอบ 3

เครื่องมือคุณภาพ (Quality tools) หมายถึง กระบวนการที่ช่วยวัด และติดตามการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างใกล้ชิด โดยมีเพื่อป้องกันข้อบกพร่องของภาวะปกติ และผิดปกติในการจัดการศึกษา

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการของการวางแผนโดยใช้วงจร P-D-C-A

(ที่มา : Latta, R. F. 1994. 119)

หลักการของวงจร P-D-C-A คือ เมื่อสมาชิกในกลุ่ม 6-8 คนได้ร่วมกันระบุปัญหา และวิเคราะห์ความสอดคล้องของปัญหากับแผนแล้ว ก็จะมีการวางแผนในวงจร P-D-C-A ดังนี้

Plan เป็นระยะของการวางแผน โดยการวิเคราะห์และตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัญหาที่พบคืออะไร สิ่งที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงคืออะไร จุดมุ่งหมายของการปรับปรุงการดำเนินงานคืออะไร จะมีแหล่งสนับสนุนใดบ้าง จากนั้นจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินการโดยใช้แผนปฏิบัติการ (Action plan) ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป

Do เป็นระยะของการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด โดยรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะปรับปรุงแผนการดำเนินงาน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

Check เป็นระยะของการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินการจากจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการดังกล่าว

Act เป็นระยะของการตัดสินใจร่วมกันในการเลือกแนวทางที่ใช้ปรับปรุงแผนการดำเนินงาน จากข้อมูลในวงจรที่ผ่านมา ว่ามีข้อดี ข้อเสียประการใดในการดำเนินการ และจะป้องกันปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร

จากนั้นผลจากการเลือกแนวทางในการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน ก็จะถูกนำมาวางแผน (Plan) ในวงจรที่สอง เพื่อที่จะปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในวงจรต่อไปอย่างต่อเนื่อง และในแต่ละระยะของการดำเนินงานตามวงจร P-D-C-A นี้ จะมีขั้นตอนย่อยของ P-D-C-A ในแต่ละขั้นตอนหลักของวงจร ดังภาพประกอบที่ 3 เพื่อให้ทุกส่วนประกอบในการดำเนินการ ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แต่ในการใช้แนวคิดของวงจร P-D-C-A ในการดำเนินการครั้งนี้ อาจจะไม่ครบทั้งวงจรสำหรับบางขั้นตอนของการดำเนินงาน เนื่องจาก ข้อจำกัดของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2. แผนปฏิบัติการ (Action plan)

แผนปฏิบัติการ คือ เครื่องมือคุณภาพชนิดหนึ่งที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการร่วมกันระบุสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินงานไว้ในเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ซึ่งมีวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) ดังนี้

1. จัดกลุ่มสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 6-8 คน
2. วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการ โดยใช้เครื่องมือคุณภาพต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์จากแผนภาพแสดงแนวโน้ม (Trend Chart) แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ (Affinity Diagram) แผนภูมิต้นไม้ (Tree) การกำหนดระดับ (Benchmarking) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการ แต่ถ้ากรณีที่มีปัญหาได้มีการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดมุ่งหมายในการวางแผนปฏิบัติการเรียบร้อยแล้ว ก็ให้ทบทวน และตรวจสอบความเที่ยงตรงของจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยกลุ่มอีกครั้ง
3. จัดหาแหล่งข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ จากแผนภาพแสดงบริบทของปัญหา
4. ระบุส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหา ไว้ในหัวข้อของร่างแผนปฏิบัติการ
5. เลือกวิธีที่เหมาะสมในการปรับปรุงจุดมุ่งหมาย
6. สรุปมติของกลุ่มว่าเห็นด้วยกับร่างแผนการปฏิบัติการที่กำหนดไว้หรือไม่
7. ระบุกิจกรรมในการปฏิบัติการ อาจจะใช้แผนภาพแสดงลำดับขั้น
8. ระบุรายละเอียดในกิจกรรมแต่ละส่วน เช่น ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน งบประมาณ แหล่งข้อมูล วันเริ่มต้น วันสิ้นสุดการดำเนินงาน และวิธีการประเมินการดำเนินงาน
9. สอบถามมติของกลุ่ม และปรับปรุงจนกว่าสมาชิกในกลุ่มจะยอมรับรายละเอียดของกิจกรรมที่กำหนด จากนั้นจึงแจกจ่ายแผนการปฏิบัติงานให้สมาชิกทุกคนรับทราบ
10. นัดหมายวันที่จะสมาชิกในกลุ่มจะพบกัน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการ เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1-10 ข้างต้นแล้ว จะได้แผนปฏิบัติการดังตัวอย่างของแผนปฏิบัติการที่แสดงในภาพประกอบ 4

แผนปฏิบัติการ (Action plan)

จุดมุ่งหมาย.....

สภาพเหตุการณ์.....

.....

แนวทางปฏิบัติ	จุดมุ่งหมาย	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา		งบประมาณ
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
1.	1.	-	1.	-			-
		-		-			
	2.	-	1.	-			-
		-	2.	-			

ภาพประกอบ 4 แสดงโครงร่างของแผนปฏิบัติการ

การใช้แผนปฏิบัติการ จะเป็นเครื่องมือคุณภาพจะช่วยควบคุมคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง เพราะจะช่วยลดปัญหาในกรณีที่มีการวางแผนงาน หรือแผนงาน โครงการไว้ แต่ในการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากในบางครั้งการวางแผนงาน และกำหนดแผนงานดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทุกคน จึงทำให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วนของแผนการปฏิบัติ และทำให้เกิดการปฏิบัติเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือการที่แผนที่วางไว้ค่อย ๆ หายไป ดังนั้นการใช้แผนปฏิบัติการมาควบคุมคุณภาพ จะเป็นประโยชน์ที่จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยอมรับ และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือร่วมใจกัน

แบบประเมินประกอบการใช้รูปแบบ

ในการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วม และการ
เสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วม ดังนั้นในการประเมินการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการ
แปลง หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึง
เน้นที่ การประเมินตนเองของผู้มีส่วนร่วม และการประเมินผู้ร่วมงาน อันจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ
ในการนำมา ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป ดังรายละเอียดของแบบประเมินที่ใช้ในรูปแบบ
การควบคุม คุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก ดังต่อไปนี้

แบบประเมินที่ใช้ในรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. ระยะก่อนการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
3. ระยะระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอน
4. ระยะหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ในแต่ละระยะ จะมีแบบประเมินที่จะนำมาใช้ ดังตารางต่อไปนี้

ระยะ	แบบประเมิน	ผู้ตอบแบบประเมิน	หมายเหตุ
1. การสร้างรูปแบบ	1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในเชิงทฤษฎี	ผู้เชี่ยวชาญ	
	2. แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	ผู้เชี่ยวชาญ	
2. ก่อนการจัดการเรียนการสอน	3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน - บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	- การวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง
	4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
	5. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ส่วนที่ 1)	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน - บุคลากรฝ่ายสนับสนุน - ผู้เรียน	
	5. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ส่วนที่ 2)	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน	

ระยะ	แบบประเมิน	ผู้ตอบแบบประเมิน	หมายเหตุ
	6. แบบประเมินการปฏิบัติตน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้บริหาร)	- ผู้บริหาร	
	7. แบบประเมินการปฏิบัติตน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับครูผู้สอน)	- ครูผู้สอน	
	8. แบบประเมินการปฏิบัติตน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	
	9. แบบประเมินการปฏิบัติตน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
3. ระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอน	10. แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้บริหาร)	- ผู้บริหาร	สัปดาห์ที่ 3 และ 6 ของรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน 8 สัปดาห์
	11. แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับครูผู้สอน)	- ครูผู้สอน	
	12. แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	

ระยะ	แบบประเมิน	ผู้ตอบแบบประเมิน	หมายเหตุ
	13. แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
	14. แบบสังเกตความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ	- ผู้วิจัย	
4. หลังการจัด การเรียนการสอน	3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน - บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	
	4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
	6. แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้บริหาร)	- ผู้บริหาร	
	7. แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับครูผู้สอน)	- ครูผู้สอน	
	8. แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	

ระยะ	แบบประเมิน	ผู้ตอบแบบประเมิน	หมายเหตุ
	9. แบบประเมินการปฏิบัติตน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
	14. แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน - บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	
	15. แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)	- ผู้เรียน	
	16. ประเด็นคำถามในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการขยายผลการใช้รูปแบบไปยังรายวิชาอื่น ๆ ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	- ผู้บริหาร - ครูผู้สอน - บุคลากรฝ่ายสนับสนุน - ผู้เรียน	

วิธีการใช้แบบประเมิน

ผู้มีส่วนร่วมจะประเมินตนเองลงในแบบประเมิน และส่งแบบประเมินให้ผู้วิจัย เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ผู้มีส่วนร่วมรับทราบในภาพรวม เป็นระยะ ๆ ก่อนที่จะมีการประชุมเพื่อนำผลจากการประเมินไปร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายต่อไป

แบบประเมินดังกล่าว จำนวน 16 ฉบับ มีรายละเอียดของข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

แบบประเมินที่ใช้ในกระบวนการสร้างรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ใน
เชิงทฤษฎี

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบการ
ควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

แบบประเมินที่ใช้ในระลอกก่อนการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ประกอบด้วยแบบประเมิน 7 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้เรียน)

ฉบับที่ 5 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ฉบับที่ 6 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้บริหาร)

ฉบับที่ 7 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับครูผู้สอน)

ฉบับที่ 8 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 9 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)

แบบประเมินที่ใช้ในระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ประกอบด้วยแบบประเมิน 5 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 10 แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้บริหาร)

ฉบับที่ 11 แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับครูผู้สอน)

ฉบับที่ 12 แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 13 แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้เรียน)

ฉบับที่ 14 แบบสังเกตความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ

**แบบประเมินที่ใช้ในระยะหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก**

ประกอบด้วยแบบประเมิน 10 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้เรียน)

ฉบับที่ 5 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการนำระบบควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ฉบับที่ 6 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้บริหาร)

ฉบับที่ 7 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับครูผู้สอน)

ฉบับที่ 8 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 9 แบบประเมินการปฏิบัติงาน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (ฉบับสำหรับผู้เรียน)

ฉบับที่ 14 แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

ฉบับที่ 15 แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลง
หลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
(ฉบับสำหรับผู้เรียน)

ฉบับที่ 16 ประเด็นคำถามในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม
ในการขยายผลการใช้รูปแบบไปยังรายวิชาอื่น ๆ ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก

แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้บริหาร)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ท่านประเมินการบริหารงานของท่าน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของรายวิชากระบวนการพยาบาล ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูกรักษา ไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบกับท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความกรุณาทำเครื่องหมาย () ลงในช่องว่างตามความสภาพที่เป็นจริง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

3 = มาก

2 = ปานกลาง

1 = น้อย

[illegible]

ท่าน.....	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	วันที่.....			วันที่.....			วันที่.....		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
16. ตระหนักถึงสภาพที่เป็นจริงในบริบทของการปฏิบัติงาน									
17. ให้ข้อมูล คำแนะนำที่ทันสมัยกับผู้มีส่วนร่วม									
18. ติดตามการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนร่วมอย่างมีเป็นธรรมชาติ									
19. สนับสนุนกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วม									
20. เคารพมติของกลุ่ม									
21. มีเวลาให้ผู้มีส่วนร่วมเข้าพบ									
22. มีจิตใจเมตตา ยินดีช่วยเหลือผู้อื่น									
23. มีความหนักแน่น มีเหตุผล ยึดมั่นในหลักการ									
24. มีความอดทน ใจเย็น กับสภาวะการณ์ต่าง ๆ									
25. มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และสามารถควบคุมอารมณ์ได้									
26. สื่อสารกับผู้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจน									
27. ยินดีรับฟังคำแนะนำของผู้อื่นและพร้อมที่จะแก้ไข									
28. มีความยุติธรรมกับผู้มีส่วนร่วมทุกคน									
29. ประสานงานกับผู้อื่น ได้อย่างราบรื่น									
30. แต่งกายถูกระเบียบ									

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงตนเอง สำหรับการบริหารในรายวิชานี้

ครั้งที่ 1

.....

.....

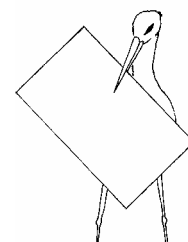
.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการประเมินตนเอง

แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับครูผู้สอน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ท่านประเมินการดำเนินงานของท่าน ในการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรายวิชาการบวนการพยาบาล ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูกรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบกับท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความกรุณาทำเครื่องหมาย () ลงในช่องว่างตามความสภาพที่เป็นจริง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

1 = น้อย

ท่าน.....	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	วันที่.....			วันที่.....			วันที่.....		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1. เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้									
2. ชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสอนแต่ละครั้งให้กับนักเรียนอย่างชัดเจน									
3. วางแผนการสอนก่อนดำเนินการสอนแต่ละครั้ง									
4. นำผลการประเมินที่ผ่านมาปรับปรุงในการสอนครั้งต่อไป									
5. ปฏิบัติตามแผนการสอนที่ท่านได้เตรียมการสอนไว้									
6. ค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอยู่เสมอ									
7. เนื้อหาที่ท่านสอนมีความทันสมัย									
8. ประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม									
9. ดำเนินการสอนอย่างมีขั้นตอน									
10. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างน่าสนใจ									
11. สามารถทำบทเรียนที่ยากให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย									
12. ปรับปรุงความเร็วในการสอนให้เหมาะกับพื้นฐานของนักเรียน									
13. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิด									
14. ใช้หลักการเสริมแรงในการสอน									
15. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้									
16. แจกเอกสารประกอบการสอนในหัวข้อที่ท่านสอนให้กับผู้เรียน									
17. แนะนำคำรา หรือแหล่งค้นคว้าให้กับนักเรียน									
18. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม									

ท่าน.....	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	วันที่.....			วันที่.....			วันที่.....		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
19. จัดเตรียมและตรวจสอบการใช้สื่อให้เรียบร้อยก่อนการสอน									
20. มอบหมายงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน									
21. มอบหมายงานในปริมาณที่เหมาะสม									
22. ตรวจสอบแก้ไขและคืนงานเพื่อให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องทันเวลา									
23. ตกลงเกณฑ์การประเมินผลกับนักเรียนล่วงหน้า									
24. ยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน									
25. เฉลยและอธิบายคำตอบหลังการทดสอบทุกครั้ง									
26. มาถึงห้องเรียนก่อนเวลา เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย									
27. เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา									
28. มีเวลาให้นักเรียนเข้าพบ									
29. ให้โอกาสนักเรียนในการแก้ไขข้อบกพร่อง									
30. มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และสามารถควบคุมอารมณ์ได้									
31. ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เหมาะสม ในการสอน									
32. แต่งกายถูกระเบียบ									
33. รับฟังคำแนะนำของผู้อื่นและพร้อมที่จะแก้ไข									
34. ประสานงานกับผู้อื่นอย่างราบรื่น									
35. มีจิตใจเมตตา ยินดีช่วยเหลือผู้อื่น									
36. มีความสุขเมื่อได้สอนนักเรียนในวิชานี้									

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงตนเอง สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชานี้
ครั้งที่ 1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการประเมินตนเอง

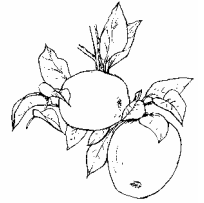
แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับฝ่ายสนับสนุน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ท่านประเมินการดำเนินงานในการควบคุมคุณภาพ การ
 แปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรายวิชากระบวนการพยาบาล ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูกรักษาไว้เป็น
 ความลับ และจะไม่มีผลกระทบกับท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความกรุณาทำเครื่องหมาย () ลง
 ในช่องว่างตามความสภาพที่เป็นจริง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

1 = น้อย

[illegible]

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงตนเอง สำหรับการสนับสนุนการจัดการเรียน
การสอนวิชานี้

ครั้งที่ 1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการประเมินตนเอง

แบบประเมินตนเอง (ฉบับสำหรับผู้เรียน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ท่านประเมินการปฏิบัติงานของท่านในการเรียนรู้ ของ
รายวิชากระบวนการทางการแพทย์พยาบาล ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูกรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มี
ผลกระทบกับท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความกรุณาทำเครื่องหมาย () ลงในช่องว่างตามความ
สภาพที่เป็นจริง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

1 = น้อย

[illegible]

ครั้งที่ 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการประเมินตนเอง

แบบประเมินภายหลังการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบก

(ฉบับสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ท่านประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ภายหลังจากการ
 ใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในรายวิชาการบวนการทางการ
 พยาบาล ซึ่งข้อมูลของท่านจะถูกรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบกับท่านแต่ประการใด
 ดังนั้นจึงขอความกรุณาทำเครื่องหมาย () ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับ
 ความคิดเห็นดังนี้

3 = มาก

2 = ปานกลาง

1 = น้อย

จากการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบนี้ ท่านพบว่า.....	ความเหมาะสม		
	3	2	1
1. ความชัดเจนของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน			
2. ความครอบคลุมในการนำไปปฏิบัติจริง			
3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบ			
4. ความต่อเนื่องของแต่ละขั้นตอนในการใช้รูปแบบ			
5. ช่วงเวลาในการใช้รูปแบบ			
6. ปริมาณงานในการดำเนินงานตามรูปแบบ			
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามรูปแบบ			
8. แบบประเมินประกอบการใช้รูปแบบ			
9. การนำผลจากการประเมินมาปรับปรุง			
10. การนำรูปแบบไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก			

กรุณาแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่ารูปแบบดังกล่าว สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ารูปแบบนี้ มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือไม่ ถ้ามี ขั้นตอนใดของรูปแบบที่มีประโยชน์มากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. รูปแบบนี้ ช่วยปรับปรุงและพัฒนาให้ท่านมีความรู้ในงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

4. รูปแบบนี้ ช่วยให้คุณได้รับข้อมูลที่เพียงพอ ต่อการนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่ท่านรับผิดชอบได้มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงในรูปแบบนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริง คืออะไร
เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

6. เมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับกับระยะเวลา และภาระงานของท่านเมื่อดำเนินงานตามรูปแบบ
ท่านคิดว่ามีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

7. ถ้าท่านสามารถเลือกที่จะใช้ หรือไม่ใช้รูปแบบนี้ในการปฏิบัติงานของท่านได้ ท่านจะเลือกใช้
รูปแบบนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่จะช่วยให้รูปแบบนี้ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงกับทุกรายวิชาในหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

ผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตร
ไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสมทางด้านทฤษฎีของรูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
จำนวน 11 ท่าน มีรายนามดังต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย จารุจิตติพันธ์
หัวหน้าฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ
หัวหน้าภาควิชาการปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ พรศรี ศรีอัมภาพร
อาจารย์ประจำ ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ ศิริราช
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ถาชา
รองหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ฝ่ายการศึกษา คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์
อาจารย์ประจำ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช
รองคณบดีฝ่ายวางแผนและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลิศรา ชูชาติ
อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. อาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบ
อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยและพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10. ดร.ไพลิน นุญลิกิจ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
11. นาวาอากาศโทหญิง ดร.ศิริกัญญา ฤทธิ์แปลก
อาจารย์ประจำ กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

ผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของการใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพ
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก จำนวน 11 ท่าน มีรายนามดังต่อไปนี้

1. พันเอกหญิงมลิวัดย์ เชื้อรื่น
ประจํากรมแพทย์ทหารบก ช่วยราชการกองวิทยาการ กรมแพทย์ทหารบก
2. พันเอกหญิง ดร.อรนันทน์ หาญยุทธ
ผู้อำนวยการ กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
3. พันเอกหญิงอัญชลี ฤกษ์งาม
รองผู้อำนวยการ กองการปกครอง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
4. พันโทหญิง ดร.นงพิมล นิมิตรอนันท์
อาจารย์พยาบาล ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
5. พันโทหญิงกัลยา ไม้เกาะ
อาจารย์พยาบาล ภาควิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
6. พันโทหญิงจิรารัตน์ จินวัฒน์
อาจารย์พยาบาล ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
7. พันโทหญิงศศิธร มณีแสง
เจ้าหน้าที่ดำเนินงานหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
8. พันตรีหญิงสำราญ วิจิตร
บรรณารักษ์ห้องสมุด วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
9. ร้อยเอกชาญชัย บั้ววรรณ
หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พันเอกอรรถวุฒิ ฤกษ์งาม
หัวหน้าภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11. นาวาอากาศโทหญิง ดร.สุพิศ ประสพศิลป์
หัวหน้าแผนกวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

ผนวก ค

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน – จุดแข็ง และแนวทางการปรับปรุงจุดอ่อนของ
ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย และแผนปฏิบัติการที่ได้จากการวางแผนร่วมกันระหว่าง
ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย

ตารางที่ แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชากระบวนการพยาบาล

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
1. ผู้บริหาร	3	/	-	/	- มีความตั้งใจในการทำงาน มุ่งหวังให้ผลงานออกมามี - วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และคอยตรวจสอบอยู่เสมอ - ได้รับความรู้สึกของลูกน้องได้เร็ว ทำให้สามารถประเมินและปรับสถานการณ์เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีให้กับลูกน้องได้เร็ว - ให้ความไว้วางใจกับลูกน้อง ให้อิสระในการดำเนินงานด้วยตนเอง โดยไม่จุจิกกับสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ - มีโอกาสเข้ารับการอบรมบ่อย ทำให้เห็นถึงแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับงาน	- การประชุมมีค่อนข้างมาก จึงมีเวลาในการพัฒนางานด้านอื่น ไม่เต็มที่ เช่น การไป Attend class ของลูกน้อง (อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ) - อยากให้ผู้บังคับบัญชา ดูลูกน้องที่ผลงานมากกว่าคำพูด - ผู้บังคับบัญชา ควรทำงานร่วมกับลูกน้อง เพื่อจะได้ทราบปัญหา และช่วยกันแก้ไขร่วมกัน	- ผู้บริหาร วิเคราะห์ภารกิจของตนเอง และจัดตารางเวลาปรับน้ำหนักความสำคัญของแต่ละภารกิจ - ให้เอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์ และแนวทางการประเมินการปฏิบัติงาน ของกองทัพบก ที่มีดัชนีและเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน ให้ผู้บริหารอ่าน - ให้เอกสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ และกระบวนการมีส่วนร่วมให้ผู้บริหารอ่าน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
2.อาจารย์	6	/	/	/	- ส่วนมากคิดว่าตนเองทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี - มีความตั้งใจในการทำงาน ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ - ถ้าสงสัยในสิ่งใด จะค้นคว้าหาคำตอบอยู่เสมอ - มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เพราะบางครั้งผู้เรียนอาจไปพบสิ่งใหม่ ๆ มาคุยแลกเปลี่ยนกับอาจารย์ได้ - มีประสบการณ์จากการทำงานบนหอผู้ป่วย ทำให้สามารถนำสถานการณ์จริงมายกตัวอย่างประกอบคำอธิบายทางทฤษฎีได้	- มีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนค่อนข้างน้อย เพราะส่วนมากจะสอนตามที่เคยเห็นรุ่นพี่สอนมา โดยไม่ทราบเหตุผลเบื้องหลังว่าเพราะเหตุใด จึงควรปฏิบัติเช่นนี้ - ภาระงานมาก จากกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน - ยังสอนเน้นที่เนื้อหา บางครั้งทำให้สอนไม่ทัน ต้องหาชั่วโมงเพิ่ม	- จัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสอน ภาควิชาฯ ให้อาจารย์ได้อ่านล่วงหน้า และจัดอภิปรายร่วมกับวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการสอนทางการพยาบาล - วิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์แต่ละคน ให้ผู้บริหาร เพื่อพิจารณาแก้ไขร่วมกัน - ให้เอกสารเกี่ยวกับการสอนที่เน้น Concept ทางการพยาบาล และให้อาจารย์วิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาร่วมกัน เพื่อจัดกลุ่ม Concept ที่จำเป็น

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
						- ระหว่างการสอน ไม่ค่อยได้ซักถามเพื่อประเมินผู้เรียน - บุคลิกภาพบางอย่างไม่เหมาะสมกับการสอน เช่น น้ำเสียงที่ราบเรียบ การพูดเร็ว - อาจารย์บางคน ไม่ได้เปิดเอกสารหลักสูตร เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กับ การสอนรายวิชา	- ให้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์แต่ละคน และให้ปรับจุดอ่อนของตนเอง - แนะนำความสำคัญของการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับ วัตถุประสงค์การสอนรายวิชา และร่วมกันวิเคราะห์

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
						(นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ) - อาจารย์ควรมีเอกสารประกอบการสอน แจกล่วงหน้าก่อนการเรียนรู้แต่ละหัวข้อ - อาจารย์บางท่านควรสอนให้ช้าลง - อาจารย์ควรถ่ายทอดความรู้ให้เต็มที่ ไม่จำกัดคำว่า “หนูรู้แค่นี้พอแล้ว”	- ปรึกษากับอาจารย์ในทีม ถึงความคิดเห็น และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงเรื่องเอกสารประกอบการสอน และวิธีการสอน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
3.ฝ่ายสนับสนุน	9	/	/		- เจ้าหน้าที่ทุกคนรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน - เจ้าหน้าที่ ส่วนมากทำงานในส่วนที่รับผิดชอบมานาน ทำให้มีความชำนาญในงานของตน - ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อเฉพาะทางที่สนใจ	- อยากให้ผู้บังคับบัญชาให้กำลังใจ และเข้าใจว่าในการปฏิบัติงาน บางครั้งระเบียบในการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความยุ่งยาก - งบประมาณมีจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาตำราที่ทันสมัย - แม่ครัวทำอาหารควรดูแลเครื่องใช้ให้พร้อม ก่อน-หลังการใช้ เพื่อให้อาหารเสร็จทันผู้เรียนมารับประทาน	- ปรึกษากับผู้บริหารของฝ่ายสนับสนุน เพื่อรับทราบนโยบายในการหาแนวทางปรับจุดอ่อน - ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่งบประมาณของหน่วย มาให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ ให้กับห้องสมุด - ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธาของหน่วย มาให้ความรู้เรื่องการดูแลอุปกรณ์ประกอบอาหารในเบื้องต้น

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
						- ควรมีการประสานงานระหว่างผู้ใช้อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์กับผู้จัดเตรียมให้มีความเข้าใจตรงกัน และให้เวลาในการเตรียมตัวล่วงหน้า - ไม่ทราบความต้องการของอาจารย์ ว่าต้องการตำราเล่มใดบ้าง	- ให้เสนอข้อขัดข้องในที่ประชุมร่วมกันกับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ไขต่อไป
4.ผู้เรียน	63	/	/		- มีการอ่านทบทวนหลังการเรียน - ทำข้อสอบด้วยตนเอง ไม่ทุจริต - เกิดความภูมิใจ - ถ้าสงสัยประเด็นไหน จะจดบันทึกเพื่อไปค้นคว้าเพิ่มเติมภายหลัง - มีรุ่นพี่ที่หอพักช่วยติวให้ - นำสิ่งที่เรียนมาคิดต่อว่าจะนำไปใช้อะไรได้บ้าง	- ใช้เวลาในการเรียนยังไม่คุ้มค่า - ซ้อมก็พามากเกินไป - นอนดึก จึงหลับในห้องเรียน - จะอ่านหนังสือ ก็ต่อเมื่อใกล้สอบ จึงทำให้อ่านไม่ทัน มักมีคำว่า “เดียว” แต่ไม่ลงมือทำทันที ทำให้ไม่ได้ทำตามแผนการเรียนที่วางไว้ - ไม่กล้าถามอาจารย์	- เข้าพบนักเรียนทั้งชั้น เพื่อแนะนำวิธีการอ่านหนังสือที่มีประสิทธิภาพ และการวางแผนการเรียนในรายวิชาการพยาบาล - พบกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในรายที่มีปัญหาเฉพาะ เพื่อพูดคุย และช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ตารางที่ แสดงแผนปฏิบัติการสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชากระบวนการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ทราบแนวทางการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ ตลอดจนสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพเหตุการณ์

ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในวิชากระบวนการพยาบาล ในปีการศึกษา 2544 คือ

1. การสอนที่อาจารย์บรรยายก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดทบทวน ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสค้นพบ เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การสอนกลุ่มย่อย ที่ไม่ได้มีการตกลงแนวทางที่ชัดเจน อย่างละเอียดร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มย่อย
3. แหล่งการเรียนรู้ มีหนังสือที่ไม่ค่อยทันสมัย
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ไม่ได้มีการตรวจสอบก่อนการใช้ทุกครั้ง ทำให้ขณะสอนมีปัญหา ต้องหยุดสอนเพื่อปรับเครื่อง หรือสอนโดยไม่ได้ใช้สื่อ ที่เตรียมไว้

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
1. ผู้สอนกำหนด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้สอน ทราบ แนวทางการจัดการเรียน การสอนไปในทาง เดียวกัน	- ร่วมกันวิเคราะห์ปรัชญา วัตถุประสงค์ของ หลักสูตร - ตรวจสอบวัตถุประสงค์รายวิชากับ หลักสูตร และกำหนด learning outcome ของผู้เรียน	- อาจารย์ 1	18 ก.พ. 46	1300	1630	
2. ผู้สอนกำหนด แนวทางปฏิบัติในการ รับผิดชอบแต่ละ กิจกรรมร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้สอนในแต่ละ หัวข้อทราบแนวทาง ปฏิบัติในการเป็น ผู้รับผิดชอบกิจกรรมใน แต่ละหัวข้อ	- เตรียมการสอน ตามแนวทางที่วิเคราะห์ ได้ในข้อ 1 - เขียนสถานการณ์ 1 เรื่อง โดย - กำหนด learning outcome ของ ผู้เรียนในหัวข้อที่รับผิดชอบ - สถานการณ์ต้องไม่ซับซ้อน เหมาะกับ ระดับพื้นความรู้ของ นรพ.ปี 1 - สถานการณ์ต้องต่อเนื่องกับ สถานการณ์ที่ผ่านมา - แจกสถานการณ์ และแบบฝึกหัด ประกอบ และแนวคำตอบให้อาจารย์ในที่มทุก คนล่วงหน้าก่อนการเข้ากลุ่ม 1 สัปดาห์	- สถานการณ์ที่ 1 (อาจารย์ 2) - สถานการณ์ที่ 2 (อาจารย์ 1) - สถานการณ์ที่ 3 (อาจารย์ 3) - สถานการณ์ที่ 4 (อาจารย์ 4) - สถานการณ์ที่ 5 (อาจารย์ 5) - สถานการณ์ที่ 6 (อาจารย์ 4)	24 ก.พ. 46 6 มี.ค. 46 13 มี.ค. 46 31 มี.ค. 46 31 มี.ค. 46 3 เม.ย. 46	-	-	วันที่แจกจ่าย

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- ก่อนการเข้ากลุ่มทุกครั้ง อาจารย์ในทีมจะพบกันก่อน 10 นาที เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน - รวบรวมงานการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วยรายบุคคลจากผู้เรียนส่ง อาจารย์ 3	- อาจารย์ทุกคนในทีม	ตาม course syllabus			
				- 21 เม.ย. 46	0830	1600	
3. ผู้สอนสอนตามบทบาทของตนเองในการสอน	- เพื่อให้ผู้สอนแต่ละคนทราบแนวทางปฏิบัติในการสอนแต่ละครั้ง	- ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเอง เน้นการตั้งปัญหา และสาเหตุของปัญหา - สรุปประเด็นภายหลังการสอนแต่ละครั้ง - มอบหมายแบบฝึกหัดให้ผู้เรียน - เก็บรวบรวมแบบฝึกหัดของผู้เรียน - ให้คะแนนการเข้ากลุ่มของผู้เรียน ตามแบบประเมินการเข้ากลุ่มที่แจก - บันทึกการสอนของตนเองหลังการสอนแต่ละครั้ง	- อาจารย์ทุกคนในทีม	ตาม course syllabus			

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
4. จัดเตรียมหนังสือให้กับผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้ค้นคว้าอย่างเท่าเทียมกัน	- ตรวจสอบรายการหนังสือที่เกี่ยวข้องในห้องสมุด - จัดเตรียมหนังสือ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ยืม – คืน อย่างทั่วถึง	- เจ้าหน้าที่ 1 - อาจารย์ 3 - นรพ.ฝ่ายวิชาการของห้อง	19- 21 ก.พ. 46	-	-	
5. เข้าพบนักเรียน เพื่อชี้แจงการเรียนการสอนในวิชา	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบลักษณะวิชา และแนวทางปฏิบัติตนในการเรียน	- ชี้แจงลักษณะวิชา - ชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมวิธีการประเมินผล - ให้รายชื่อเอกสารสำหรับการค้นคว้า	- อาจารย์ 6 - อาจารย์ 1 - อาจารย์ 5 - อาจารย์ 3	24 ก.พ. 46	1300	1500	
6. เตรียมและรายงานผลการประเมินให้ผู้เรียนรับทราบ	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบข้อบกพร่องของตนเอง	- จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบร่วมกัน - ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อขอข้อสอบ - นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาข้อสอบ	- อาจารย์ 5 - อาจารย์ 3	- 10 มี.ค. 46 - 13 มี.ค.46 - 17 มี.ค. 46	-	-	สอบครั้งที่ 1

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- ประสานงานเสมียนพิมพ์ข้อสอบ - ประสานงานห้องผลิตตำรา เพื่อพิมพ์ข้อสอบ - ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ - คຸມสอบ - ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน	- เจ้าหน้าที่ 2 - เจ้าหน้าที่ 3 - อาจารย์ 3 , 5	-18 มี.ค. 46 -20 มี.ค. 46 -21 มี.ค. 46 -24 มี.ค. 46 -28 มี.ค. 46	0830 0830 0830 1300 0830	1630 1630 1630 1500 1200	
		- จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบร่วมกัน - ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อขอข้อสอบ - นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ	- อาจารย์ 5 - อาจารย์ 3	- 14 เม.ย. 46 - 17 เม.ย. 46 - 21 เม.ย. 46	-	-	สอบครั้งที่ 2

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- ประสานงานเสมียนพิมพ์ข้อสอบ - ประสานงานห้องผลิตตำรา เพื่อพิมพ์ข้อสอบ - ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ - คຸมสอบ - ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน	- เจ้าหน้าที่ 2 - เจ้าหน้าที่ 3	-22 เม.ย. 46 -24 เม.ย. 46 -28 เม.ย. 46 -30 เม.ย. 46 - 9 พ.ค. 46	0830 0830 0830 1300 0830	1630 1630 1630 1500 1200	
7. ตรวจสอบ จัดเตรียมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้สนับสนุนกับการสอน	- เพื่อให้ผู้สอนใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ตรวจสอบอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ก่อนมีการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง ได้แก่ visualizer, LCD, Computer - เตรียม เครื่องฉายสไลด์ , โทรทัศน์ อื่น ๆ (อาจารย์ผู้สอนจะประสานล่วงหน้า 1 สัปดาห์)	- เจ้าหน้าที่ 4	- 24 ก.พ. 46 - 3 มี.ค. 46 - 10 มี.ค. 46 - 13 มี.ค. 46 - 17 มี.ค. 46 - 20 มี.ค. 46 - 27 มี.ค. 46 - 23 เม.ย. 46 - 24 เม.ย. 46	0800 1300 1300 0800 1300 0800 0800 0800 0800	1200 1500 1500 1000 1500 1000 1200 1000 1200	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
8. ประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง	- เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้ทบทวนการปฏิบัติงานของตนเอง และนำมาปรับปรุงแก้ไข	- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเองครั้งที่ 1	- ผู้มีส่วนร่วมทุกคน	13 มี.ค. 46	-	-	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเองครั้งที่ 1		3 เม.ย. 46	-	-	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน		1 พ.ค. 46	1300	1630	

ตารางที่ แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
1. ผู้บริหาร	3	/	-	/	- มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และเห็นถึงความสำคัญของการสอน และการวิจัยว่าเป็นภารกิจหลัก - ให้อิสระกับผู้ร่วมงาน แต่ต้องอยู่ภายในระเบียบ - ให้การส่งเสริมผู้ร่วมงานในการพัฒนาตนเอง ให้โอกาสในการเรียนรู้ - ผู้ร่วมงานสามารถพูดคุย ปรึกษา กับหัวหน้าได้ในหลาย ๆ เรื่อง	- การสื่อสารยังไม่ชัดเจน บางครั้งมอบหมายงานให้กับลูกน้อง แต่ลูกน้องหลายคนไม่เข้าใจ เพราะมักจะใช้คำพูดสั้นเกินไป - เพิ่งทำการแทนหัวหน้าภาควิชา ไม่ถึง 6 เดือน ดังนั้นจึงยังมีประสบการณ์การบริหารในระดับหัวหน้าภาควิชาไม่ครบทั้งวงรอบของการจัดการศึกษา และบางครั้งอาจจะมีการทำงานคนเดียวบ้าง เนื่องจากกลัวว่าถ้าทำงานพร้อมน้อง ๆ จะทำช้ากว่าน้อง ๆ แล้วเป็นภาระให้น้อง ๆ รอ ก็เลยต้องรีบทำคนเดียว	- ผู้บริหารยินดีจะให้ลูกน้องซักถามเพิ่มเติม เมื่อไม่เข้าใจคำสั่ง - มีโครงการส่งผู้บริหาร เข้ารับการอบรมในหลักสูตรผู้บริหารสายแพทย์ - ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการบริหารจากเอกสารตำราด้วยตนเอง - มีการคุยกันอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ร่วมงานในภาควิชา ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละ

							ละคน
กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
2.อาจารย์	5	/	/	/	- มีความปรารถนาที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่จะนำไปใช้ในวิชาชีพต่อไป - อดทนต่อการอธิบายให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ช้า และภาคภูมิใจเมื่อผู้เรียนมีการพัฒนา - การประสานงานระหว่างผู้ร่วมงานในภาควิชาเป็นไปอย่างราบรื่น มีความเข้าใจให้กันและกัน สามารถพูดคุยกันได้ - บางคนคิดว่าตนเองทำงานเร็ว ชอบทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จ เพราะไม่ชอบให้มีงานค้างคั่งไว้นาน ๆ จะไม่สบายใจ	- มีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนน้อย - ภาระงานมาก จากกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน - บางคนรีบทำงานให้เสร็จ แต่ทำให้ขาดความรอบคอบในการตรวจสอบคุณภาพของงาน ทำให้พบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	- จัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสอน ภาควิชาฯ ให้อาจารย์ได้อ่านล่วงหน้า และจัดอภิปรายร่วมกับวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการสอนทางการพยาบาล - วิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์แต่ละคน ให้ผู้บริหาร เพื่อพิจารณาแก้ไขร่วมกัน - ค้นหาวิธีการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองในด้านที่เป็นจุดอ่อน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
						- อาจารย์บางคน มีบางครั้งที่เลือกทำงานที่ตนเองชอบก่อน โดยไม่ได้จัดระเบียบตามลำดับความสำคัญของงาน ทำให้บางครั้งงานที่สำคัญ เสร็จไม่ทันเวลา (นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ) - อยากให้อาจารย์บางท่านสอนอย่างเข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคน เรียนรู้ได้แตกต่างกัน เพราะบางครั้งอาจารย์สอนเหมือนเราเป็นคอมพิวเตอร์ที่สามารถบันทึกข้อมูลได้ทั้งหมด	- ปรึกษากับอาจารย์ในที่ม ถึงความคิดเห็น และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงวิธีการสอน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
3.ฝ่ายสนับสนุน	11	/	/		- เจ้าหน้าที่ทุกคนรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน - เจ้าหน้าที่ ส่วนมากทำงานในส่วนที่รับผิดชอบมานาน ทำให้มีความชำนาญในงานของตน - ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อเฉพาะทางที่สนใจ - เจ้าหน้าที่ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้จัดหาวัดุดสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ - บางคนรู้สึกว่า ตนเองไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนะในบางเรื่องให้กับเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างาน - ควรจัดทำมาตรฐานของเครื่องคอมพิวเตอร์ในการอ่านแผ่นซีดี เพราะแต่ละห้องเรียน คอมพิวเตอร์สำหรับการสอนมีขีดความสามารถแตกต่างกัน - พลัซบางคนขี้อวดเร็ว และไม่ค่อย	- ปรึกษากับผู้บริหารของฝ่ายสนับสนุน เพื่อรับทราบนโยบายในการหาแนวทางปรับจุดอ่อน - เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เรื่องที่ไม่สำคัญ และพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ - สักรวจขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ และจัดหางบประมาณในการปรับปรุงขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนหลัก ทั้ง 4 ห้องเรียน

						ปลอดภัย	- สร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของหน้าที่พลขับ
กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
4.ผู้เรียน	64	/	/		- ยอมรับความสามารถของเพื่อนที่เก่งกว่าที่จะช่วยอธิบายในจุดที่ไม่เข้าใจให้ฟัง และเพื่อนค่อนข้างจะช่วยเหลือกันดี มีการจัดกลุ่มเพื่อติวให้กัน - ผู้เรียนบางคนมีความสนใจ อยากรู้ อยากศึกษาในเรื่องความผิดปกติของการตั้งครรภ์ เพราะจะต้องนำไปใช้ดูแลผู้ป่วยบนหอผู้ป่วยได้ - ผู้เรียนบางคนมีความคิดเห็นว่า ถ้าวิชาไหนที่รุ่นพี่บอกว่ายาก ก็ยังอยากลองเรียน ว่าจะยากมากแค่ไหน แล้วตนเองจะต้องเรียนให้ผ่านให้ได้	- ผู้เรียนบางส่วน มีความรู้สึกว้า ถ้าเนื้อหาวิชาใดยาก เมื่อนึกภาพไม่ออกหรือเรียนไม่ทันเพื่อน ๆ ก็ารู้สึกท้อ เบื่อ และไม่อยากเรียน - ผู้เรียนบางส่วน ไม่สามารถจัดเวลาสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ กับเวลาการอ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสม ทำให้อ่านหนังสือไม่ทันการสอบ - การทำงานกลุ่มไม่ค่อยมีบทบาทในการช่วยเพื่อนแสดงความคิดเห็น เนื่องจากคิดว่าตนเองเรียนไม่เก่ง เพื่อนจะไม่ค่อยเชื่อถือ	- เข้าพบนักเรียนทั้งชั้น เพื่อแนะนำวิธีการอ่านหนังสือที่มีประสิทธิภาพ - พบกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในรายที่มีปัญหาเฉพาะ เพื่อพูดคุย และช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ตารางที่ แสดงแผนปฏิบัติการสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์

วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ทราบแนวทางการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ ตลอดจนสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพเหตุการณ์

ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและผดุงครรภ์ ในปีการศึกษา 2545 คือ

1. เอกสารประกอบการสอนบางหัวข้อ ไม่ได้แจกผู้เรียนก่อนชั่วโมงสอน ทำให้ผู้เรียนต้องพะวงกับการจดเนื้อหา จึงไม่ได้ตั้งใจฟังคำอธิบายเท่าที่ควร
2. อาจารย์แพทย์ที่มาช่วยสอน จะได้รับการประสานจากภาควิชาถึงขอบเขตเนื้อหาการสอน แต่ไม่ได้มีการจัดทำแผนการสอนให้กับภาควิชาล่วงหน้า และอาจารย์บางท่านส่งข้อสอบเก่าสมัยเมื่อ 2-3 ปีก่อนมาให้ใช้สอบ ซึ่งข้อสอบไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน
3. ในเนื้อหาการสอน ไม่ได้เรียงตามลำดับตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากปัญหาอาจารย์ไปศึกษาดูงาน ทำให้ต้องสลับชั่วโมงการสอน และเนื้อหาการสอนไม่ค่อยได้กล่าวถึงด้านจริยธรรมมากเท่าที่ควร
5. การช่วยกันตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ อยากให้อาจารย์ให้ความสำคัญกับเนื้อหา มากกว่ารูปแบบ หรือการสะกดคำ
6. หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาที่มีความผิดปกติในการตั้งครรภ์ในห้องสมุดยังมีไม่เพียงพอ
7. สื่อการสอนที่มีในห้องปฏิบัติการ ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างคุ้มค่าเท่าที่ควร
8. เสมียนที่ช่วยพิมพ์เอกสารของภาควิชา ควรได้รับการพัฒนาให้สามารถพิมพ์งานให้ถูกต้องและรวดเร็วกว่าปัจจุบัน
9. การเปลี่ยนแปลงห้องเรียน ผู้รับผิดชอบการจัดห้องเรียน ควรประสานกับผู้รับผิดชอบวิชาให้มีเวลาในการเตรียมเปลี่ยนสื่อการสอนด้วย

สภาพเหตุการณ์อื่น ๆ คือ ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกกำลังคัดเลือกผู้เรียนเข้ารับการศึกษาระดับปีที่ 1 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมทุกคนมีภารกิจในการดำเนินการคัดเลือก

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
1. ผู้มีส่วนร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางปฏิบัติในการรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติในการเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	- ประชุมวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดย - ร่วมกันวิเคราะห์ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และกำหนดหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการจัดการเรียนการสอน - ตรวจสอบ ปรับปรุงดัชนีและเกณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติ พร้อมกับกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละดัชนี	- ผู้วิจัย	28 เม.ย. 46	1300	1630	
2. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้สอนทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนไปในทางเดียวกัน	- ตรวจสอบวัตถุประสงค์รายวิชากับหลักสูตร และกำหนด learning outcome ของผู้เรียน - กำหนดหัวข้อการสอนในรายวิชา - พิจารณารายชื่ออาจารย์แพทย์ที่จะเชิญมาสอน ในแต่ละหัวข้อ	- อาจารย์ 1 (ประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ในภาควิชา)	29 เม.ย. 46	0900	1200	

		- พิจารณาสถานที่ กิจกรรมที่จะพาผู้เรียนไปศึกษาดูงาน					
แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
3. จัดเตรียมเอกสาร ประมวลรายวิชา และ เอกสารประกอบการ สอน	- เพื่อให้มีเอกสาร ประมวลรายวิชา และ เอกสารประกอบการสอน พร้อมแจกผู้เรียนก่อน การจัดการเรียนการสอน	- จัดทำเอกสารประมวลรายวิชา - ประสานงาน รวบรวม และปรับปรุง เอกสารประกอบการสอน โดยให้จัดทำ เป็นรูปเล่ม เรียงลำดับตามหัวข้อที่จะสอน โดยแยกเป็นแต่ละกลุ่มอาการ และตาม ด้วยการให้การพยาบาลแต่ละกลุ่มอาการ - จัดทำเอกสารเป็นรูปเล่ม	- อาจารย์ 1 - อาจารย์ทุกคนใน ทีมส่งต้นฉบับที่ ปรับปรุงตาม กำหนดเวลา - อาจารย์ 1 เป็น ผู้ประสานงานการ จัดทำเอกสารเป็น รูปเล่ม - เจ้าหน้าที่ 3	- 19 พ.ค.46 - 19 พ.ค.46 - 28 พ.ค.46	-	1200	- กำหนดส่ง เอกสารให้ อาจารย์ 1 - กำหนด การทำ เอกสารเสร็จ เรียบร้อย

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
4. ประสานงานกับ อาจารย์แพทย์ที่มาสอน	- เพื่อให้อาจารย์แพทย์ ได้รับการประสานงานที่ ถูกต้อง รวดเร็ว สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การสอน	- จัดทำหนังสือเชิญอาจารย์แพทย์มาสอน - นัดหมายกำหนด วัน เวลา สถานที่ สื่อที่ จะใช้ประกอบการสอน กับอาจารย์แพทย์ ก่อนวันสอนตามความเหมาะสม - สังเกต จัดบันทึกเนื้อหาการสอนของ อาจารย์แพทย์ในชั้นเรียน - ขอรับข้อสอบ และตรวจสอบความ เที่ยงตรงข้อสอบ	- ผู้รับผิดชอบการ ดำเนินงานหลักสูตร - อาจารย์ที่สอน หัวข้อการพยาบาล เดียวกับอาจารย์ แพทย์	ตาม course syllabus			
5. จัดเตรียมหนังสือ ให้กับผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมี โอกาสได้ค้นคว้าอย่าง เท่าเทียมกัน	- ตรวจสอบรายการหนังสือที่เกี่ยวข้อง ใน ห้องสมุด - จัดเตรียมหนังสือ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาส ได้ยืม – คืน อย่างทั่วถึง	- เจ้าหน้าที่ 1 - อาจารย์ 2 - ผู้เรียนฝ่าย วิชาการของห้อง	19- 30 พ.ค. 46	-	-	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
6. เข้าพบนักเรียน เพื่อ ชี้แจงการเรียนการสอน ในวิชา	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบ ลักษณะวิชา และ แนวทางปฏิบัติตนในการ เรียน	- ชี้แจงลักษณะวิชา - ชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กิจกรรม วิธีการประเมินผล - ใ้รายชื่อเอกสารสำหรับการค้นคว้า	- อาจารย์ 5 - อาจารย์ 1	3 มิ.ย. 46	1300	1400	
7. ผู้สอนจัดการเรียน การสอนตาม บทบาทของตนเองใน การสอน	- เพื่อให้ผู้สอนแต่ละคน ทราบแนวทางปฏิบัติใน การสอนแต่ละครั้ง	- ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยในการเรียนรู้ของ ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเอง เน้นการตั้ง ปัญหา และสาเหตุของปัญหา - สรุปประเด็นภายหลังการสอนแต่ละครั้ง - มอบหมายแบบฝึกหัดให้ผู้เรียน - เก็บรวบรวมแบบฝึกหัดของผู้เรียน - ให้คะแนนการแปลวารสาร และการ นำเสนอผลงาน - บันทึกการสอนของตนเองหลังการสอน แต่ละครั้ง	- อาจารย์ทุกคน ในทีม	ตาม course syllabus			

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
8. เตรียมและรายงาน ผลการประเมินให้ ผู้เรียนรับทราบ	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบ ข้อบกพร่องของตนเอง	- จัดประชุมเพื่อทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ร่วมกัน (ทั้งรายวิชา)	- อาจารย์ 4	- 6 พ.ค. 46	0830	1630	สอบครั้งที่ 1
		- ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อ ขอข้อสอบ		- 10 มิ.ย. 46	-	1200	
		- นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความ เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ		- 11 มิ.ย. 46	1300	1630	
		- จัดพิมพ์ข้อสอบ	- เจ้าหน้าที่ 2	-16 มิ.ย. 46	0830	1200	
		- จัดทำข้อสอบ จำนวน 70 ชุด	- เจ้าหน้าที่ 3	-19 มิ.ย. 46	0830	1200	
		- ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ		-20 มี.ค. 46	0830	0930	
		- คุมสอบ	- อาจารย์ 1 , 4	-24 มิ.ย. 46	1300	1400	
		- ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน		-30 มิ.ย. 46	0830	1200	
		- ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อ ขอข้อสอบ	- อาจารย์ 4	- 10 ก.ค. 46	0830	1630	สอบครั้งที่ 2
		- นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความ เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ		- 16 ก.ค. 46	1300	1630	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- พิมพ์ข้อสอบ - จัดทำข้อสอบ จำนวน 70 ชุด - ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ - คุ่มสอบ - ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน	- เจ้าหน้าที่ 2 - เจ้าหน้าที่ 3	-21 ก.ค. 46 -23 ก.ค. 46 -25 ก.ค. 46 -29 ก.ค. 46 - 4 ส.ค. 46	0830 0830 0830 1500 0830	1200 1200 0930 1600 1200	
		- ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อขอข้อสอบ - นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ - พิมพ์ข้อสอบ - จัดทำข้อสอบ จำนวน 70 ชุด - ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ - คุ่มสอบ (สอบครั้งที่ 3) - ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน - คุ่มสอบ (สอบรวมยอด) - ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน	- อาจารย์ 4 - อาจารย์ 2 - เจ้าหน้าที่ 3 - อาจารย์ 1 , 4 - อาจารย์ 2 , 3	- 6 ส.ค. 46 - 11 ส.ค. 46 -15 ส.ค. 46 -18 ส.ค. 46 - 21 ส.ค. 46 - 9 ก.ย. 46 -15 ก.ย. 46 - 23 ก.ย.46 - 30 ก.ย.46	- 1300 0830 0830 0830 1300 0830 1300 0830	1200 1630 1200 1200 0930 1700 1200 1500 1200	สอบครั้งที่ 3 และสอบ รวมยอด

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- รวบรวมคะแนนการตรวจงานการแปลวารสารของผู้เรียน - รวบรวมผลคะแนนเพื่อตัดเกรด และรายงานเกรดให้ฝ่ายประเมินผลกองการศึกษา	- อาจารย์ 4 - อาจารย์ทุกคนในภาควิชา	- 3 พ.บ.46 - 4 พ.ย.46	- 1300	1200 1630	
9. ตรวจสอบ จัดเตรียมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้พร้อมสนับสนุนการสอน	- เพื่อให้ผู้สอนใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ตรวจสอบอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ก่อนมีการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง ได้แก่ visualizer, LCD, Computer, - เตรียม เครื่องฉายสไลด์ , โพรเจกเตอร์ และอุปกรณ์อื่น ๆ ตามที่ร้องขอ (อาจารย์ผู้สอนจะประสานล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์)	- เจ้าหน้าที่ 4	- 3 มิ.ย.46 - 10 มิ.ย.46 - 17 มิ.ย.46 - 24 มิ.ย.46 - 1 ก.ค.46 - 22 ก.ค.46 - 29 ก.ค.46 - 5 ส.ค.46 - 26 ส.ค.46 - 2 ก.ย.46 - 9 ก.ย.46	1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300	1700 1700 1700 1700 1600 1500 1700 1700 1700 1700 1500	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
10. ตรวจสอบ เตรียมการพาผู้เรียนไป ศึกษาดูงาน	- เพื่อให้พร้อมในการพา ผู้เรียนไปศึกษาดูงาน	- ประสานงานขอรถรับส่งกับฝ่ายขนส่ง - ประสานงานกับ ร.พ.สมิติเวช ถึง รายละเอียดการศึกษาดูงาน - จัดทำหนังสือถึง ผอ.รพ.สมิติเวช - เตรียมแผนการศึกษาดูงานแจกจ่ายให้ ผู้เกี่ยวข้อง - ตรวจสอบรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ สำหรับผู้เรียน 63 คน และอาจารย์ 4 คน เพื่อรับ-ส่งที่ รพ.สมิติเวช	- อาจารย์ 2 - เจ้าหน้าที่ 5	- 6 พ.ค.46 - 6 พ.ค.46 - 13 พ.ค.46 - 1 ก.ย.46 - 16 ก.ย.46	- - - - 1300	1200 1200 1200 1200 1630	
11. ประเมินการ ปฏิบัติงานของตนเอง	- เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้ ทบทวนการปฏิบัติงาน ของตนเอง และนำมา ปรับปรุงแก้ไข	- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเอง ครั้งที่ 1	- ผู้มีส่วนร่วมทุกคน	30 มิ.ย.46	-	1200	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเอง ครั้งที่ 2		18 มิ.ย.46	-	1200	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนภายหลัง สิ้นสุดการเรียนการสอน		8 ต.ค.46	0900	1200	

ตารางที่ แสดงผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
1. ผู้บริหาร	3	/	-	/	- มีความตั้งใจในการทำงานสูง - มีความยุติธรรมต่อลูกน้องทุกคน - ยอมรับในข้อคิดเห็นของผู้อื่น - ถ้ามีเรื่องที่น่าสนใจ จะบอกให้น้อง ๆ รับทราบร่วมกัน - เปิดโอกาสให้น้อง ๆ ได้มีการพัฒนาตนเอง ชอบให้น้อง ๆ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ - ยอมรับความรู้ความสามารถของลูกน้อง โดยเฉพาะความสามารถในเชิงวิชาการ - มีความเข้าใจในงานประกันคุณภาพ และการจัดการเรียนการสอนพอสมควร - สนับสนุน ให้การช่วยเหลือลูกน้องในการทำงาน	- จะต้องใจเย็นมากขึ้น ในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับผู้ร่วมงานอื่น ๆ เพราะมักจะเจียบเวลาที่มีความรู้สึกไม่พอใจ ซึ่งทำให้บรรยากาศการทำงานไม่ดี - บางครั้งปัญหาในระดับนโยบาย ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทให้การสอนได้เพียงพอ	- ผู้บริหารค้นหาวิธีการปรับให้ตนเองมีความใจเย็นมากขึ้น - ผู้บริหาร วิเคราะห์ภารกิจของตนเอง และจัดตารางเวลาปรับน้ำหนักความสำคัญของแต่ละภารกิจ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
2.อาจารย์	6	/	/	/	- อาจารย์ในภาควิชาบางท่านรู้จักผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพหลายท่าน ทำให้สามารถเลือกสรร ติดต่อเชิญอาจารย์ที่มีความสามารถมาสอนได้ - อาจารย์ส่วนมากจะเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน เพราะเป็นภาควิชาที่ได้พบกับนักเรียนตั้งแต่ปี 2 - ปี 4 - บรรยาภาศในภาควิชาทำงานด้วยความเข้าใจกัน ร่วมมือ ช่วยเหลือกันดี	- อาจารย์บางท่านต้องการทราบเกี่ยวกับการออกแบบการสอน และวิธีการสอนแบบกลุ่ม - อาจารย์บางท่านมีความคาดหวังในตัวผู้เรียนสูง ทำให้บางครั้งการสอนมีความจริงจังมากเกินไป - ขาดความรู้เรื่องการจัดทำสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น การผลิต CAI เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ปริมาณงานที่มีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน คำนคว้าเพื่อปรับปรุงเนื้อหาการสอนมากเท่าที่ควร	- จัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสอน ภาควิชาฯ ให้อาจารย์ได้อ่านล่วงหน้า และจัดอภิปรายร่วมกับวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการสอนทางการพยาบาล - วิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์แต่ละคน ให้ผู้บริหาร เพื่อพิจารณาแก้ไขร่วมกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
3.ฝ่ายสนับสนุน	11	/	/		- เจ้าหน้าที่ทุกคนรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน - เจ้าหน้าที่ ส่วนมากทำงานในส่วนที่รับผิดชอบมานาน ทำให้มีความชำนาญในงานของตน - ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อเฉพาะทางที่สนใจ - เจ้าหน้าที่ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้จัดหาวัสดุสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ - บางคนรู้สึกว่า ตนเองไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนะในบางเรื่องให้กับเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างาน - ควรจัดทำมาตรฐานของเครื่องคอมพิวเตอร์ในการอ่านแผ่นซีดี เพราะแต่ละห้องเรียน คอมพิวเตอร์สำหรับการสอนมีขีดความสามารถแตกต่างกัน - พลัซบางคนขี้อวดเร็ว และไม่ค่อยปลอดภัย	- ปรึกษากับผู้บริหารของฝ่ายสนับสนุน เพื่อรับทราบนโยบายในการหาแนวทางปรับจุดอ่อน - เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เรื่องที่ไม่สำคัญ และพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ - สำรวจขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ และจัดหางบประมาณในการปรับปรุงขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนหลัก ทั้ง 4 ห้องเรียน - สร้างความตระหนักถึง

							ความสำคัญของหน้าที่พลขับ
กลุ่ม	จำนวน (คน)	วิธีการ			จุดแข็ง	จุดอ่อน	วิธีการปรับ
		แบบทดสอบ	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์			
4.ผู้เรียน	62	/	/		- สามารถอ่านหนังสือได้นานมากขึ้น มีสมาธิมากขึ้น - มีความภูมิใจ และมั่นใจในตนเองว่าสามารถเรียนได้ดี ถ้ามีความตั้งใจ - มีความสุขกับการเรียนในกลุ่มเพื่อน ที่ช่วยเหลือกัน - กล้าปรึกษา พูดคุยกับอาจารย์มากขึ้น แต่ถ้าเป็นอาจารย์วิชาใหม่ บางคนก็ยังไม่แน่ใจว่าจะสามารถพูดคุยได้เหมือนในวิชากระบวนการพยาบาลหรือไม่ - จัดตารางการเรียน การอ่านหนังสือได้ลงตัวมากขึ้นกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา	- ส่วนมากคิดว่าตนเองยังปรับจุดอ่อนจากที่เคยประเมินตนเองเมื่อภาคการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่ได้ครบถ้วน ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องของการหลับในห้องเรียน การให้เวลากับกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนมากเกินไป เช่น เล่นกีฬา ช็อมดนตรี และการไม่อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ	- เข้าพบนักเรียนทั้งชั้น เพื่อแนะนำวิธีการอ่านหนังสือที่มีประสิทธิภาพ และการวางแผนการเรียนในรายวิชาทางการพยาบาล - พบกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในรายที่มีปัญหาเฉพาะ เพื่อพูดคุย และช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ตารางที่ แสดงแผนปฏิบัติการสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน วิชาการส่งเสริมสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ทราบแนวทางการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ ตลอดจนสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพเหตุการณ์

ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ในปีการศึกษา 2545 คือ

1. จากการเตรียมสถานการณ์และแนวการวิเคราะห์ไว้ให้ผู้เรียนเมื่อปีการศึกษาที่แล้ว พบว่าผู้เรียนไม่มีโอกาสได้คิดวิเคราะห์เท่าที่ควร
2. อาจารย์บางท่านไม่ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนโดยตรง แต่ใช้การจดบันทึก ซึ่งพอผู้เรียนมาพบโดยบังเอิญ จึงเกิดปัญหาว่าผู้เรียนรู้สึกไม่
อยากเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป
3. เนื้อหาการสอนยังไม่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในช่วงปีที่ผ่านมา มีสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพที่ผู้เรียนควรทราบอีกมาก
4. ในปีการศึกษา 2545 มีอาจารย์ที่มีความชำนาญเฉพาะทางมาช่วยเป็นอาจารย์ประจำกลุ่ม แต่ในปีการศึกษา 2546 นี้ อาจารย์ลาศึกษา 1 ท่าน
และไม่สบายอีก 1 ท่าน ทำให้ต้องมีการพิจารณาอาจารย์มาทดแทนในการสอนสัมมนากลุ่มย่อย

นโยบายและภารกิจอื่น ๆ ที่อาจกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ในปีการศึกษา 2546 คือ ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่วิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบกกำลังคัดเลือกผู้เรียนเข้ารับการศึกษาระดับปีที่ 1 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมทุกคนมีภารกิจในการดำเนินการคัดเลือก

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
1. ผู้มีส่วนร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางปฏิบัติในการรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติในการเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	- ประชุมวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดย - ร่วมกันวิเคราะห์ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และกำหนดหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย ในการจัดการเรียนการสอน - ตรวจสอบ ปรับปรุงดัชนีและเกณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติ พร้อมกับกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละดัชนี	- ผู้วิจัย	29 เม.ย. 46	1300	1630	
2. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน	- เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้สอนทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนไปในทางเดียวกัน	- ตรวจสอบวัตถุประสงค์รายวิชากับหลักสูตร และกำหนด learning outcome ของผู้เรียน - กำหนดหัวข้อการสอนในรายวิชา - กำหนดอาจารย์ประจำกลุ่มสัมมนา - กำหนดกิจกรรมของผู้เรียน - กำหนดแนวทางการประเมินผล	- อาจารย์ 1 (ประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ในภาควิชา)	30 เม.ย. 46	1300	1600	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
		- พิจารณารายชื่ออาจารย์ภายนอกที่จะเชิญมาสอน ในบางหัวข้อ - พิจารณาสถานที่ กิจกรรมที่จะพาผู้เรียนไปศึกษาดูงาน	-				
3. จัดเตรียมเอกสาร ประมวลรายวิชา และ เอกสารประกอบการ สอน	- เพื่อให้มีเอกสาร ประมวลรายวิชา และ เอกสารประกอบการสอน พร้อมแจกผู้เรียนก่อน การจัดการเรียนการสอน	- จัดทำเอกสารประมวลรายวิชา - ประสานงาน รวบรวม และปรับปรุง เอกสารประกอบการสอน โดยให้จัดทำ เป็นรูปเล่ม - จัดทำเอกสารเป็นรูปเล่ม	- อาจารย์ 1 - อาจารย์ทุกคนใน ทีมส่งต้นฉบับที่ ปรับปรุงตาม กำหนดเวลา - อาจารย์ 1 เป็น ผู้ประสานงานการ จัดทำเอกสารเป็น รูปเล่ม - เจ้าหน้าที่ 3	- 12 พ.ค.46 - 12 พ.ค.46 - 23 พ.ค.46	-	1200	- กำหนดส่ง เอกสารให้ อาจารย์ 1 - กำหนด การทำ เอกสารเสร็จ เรียบร้อย

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
4. ประสานงานกับ อาจารย์ภายนอกที่เชิญ มาสอน	- เพื่อให้อาจารย์ ภายนอก ได้รับการ ประสานงานที่ต้อง รวดเร็ว สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การสอน	- จัดทำหนังสือเชิญอาจารย์ภายนอกมาสอน - นัดหมายกำหนด วัน เวลา สถานที่ สื่อที่ จะใช้ประกอบการสอน กับอาจารย์ ภายนอก ก่อนวันสอนตามความเหมาะสม - สังเกต จดบันทึกเนื้อหาการสอนของ อาจารย์ภายนอกในชั้นเรียน - ขอรับข้อสอบ และตรวจสอบความ เที่ยงตรงข้อสอบ	- ผู้รับผิดชอบการ ดำเนินงานหลักสูตร - อาจารย์ 2 และ 3	ตาม course syllabus			
5. จัดเตรียมหนังสือ ให้กับผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมี โอกาสได้ค้นคว้าอย่าง เท่าเทียมกัน	- ตรวจสอบรายการหนังสือที่เกี่ยวข้อง ใน ห้องสมุด - จัดเตรียมหนังสือ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกา สได้ยืม – คืน อย่างทั่วถึง	- เจ้าหน้าที่ 1 - อาจารย์ 3 - ผู้เรียนฝ่าย วิชาการของห้อง	19- 30 พ.ค. 46	-	-	

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
6. เข้าพบนักเรียน เพื่อ ชี้แจงการเรียนการสอน ในวิชา	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบ ลักษณะวิชา และ แนวทางปฏิบัติตนในการ เรียน	- ชี้แจงลักษณะวิชา - ชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กิจกรรม วิธีการประเมินผล - ให้อยู่ชื่อเอกสารสำหรับการค้นคว้า	- อาจารย์ 6 - อาจารย์ 1	9 มิ.ย. 46	0800	1000	
7. ผู้สอนจัดการเรียน การสอนตาม บทบาทของตนเองใน การสอน	- เพื่อให้ผู้สอนแต่ละคน ทราบแนวทางปฏิบัติใน การสอนแต่ละครั้ง	- ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเอง เน้นการตั้ง ปัญหา และสาเหตุของปัญหา - สรุปประเด็นภายหลังการสอนแต่ละครั้ง - มอบหมายแบบฝึกหัดให้ผู้เรียน - เก็บรวบรวมแบบฝึกหัดของผู้เรียน - ให้คะแนนการเข้ากลุ่ม และการนำเสนอ ผลงาน - บันทึกการสอนของตนเองหลังการสอน แต่ละครั้ง	- อาจารย์ทุกคน ในทีม (สำหรับกิจกรรม กลุ่มให้ประธานเรื่อง สถานการณ์การ สอน กับอาจารย์ 1)	ตาม course syllabus			

แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา เริ่ม	เวลา สิ้นสุด	หมายเหตุ
8. เตรียมและรายงาน ผลการประเมินให้ ผู้เรียนรับทราบ	- เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบ ข้อบกพร่องของตนเอง	- จัดประชุมเพื่อทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ร่วมกัน	- อาจารย์ 3	- 7 พ.ค. 46	0830	1630	สอบครั้งที่ 1
		- ประสานอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อเพื่อ ขอข้อสอบ		- 4 ส.ค. 46	-	1200	
		- นัดหมายอาจารย์ร่วมกันตรวจสอบความ เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ		- 7 ส.ค. 46	1300	1630	
		- จัดพิมพ์ข้อสอบ	- เจ้าหน้าที่ 2	-12 ส.ค. 46	0830	1200	
		- จัดทำข้อสอบ จำนวน 70 ชุด	- เจ้าหน้าที่ 3	-14 ส.ค. 46	0830	1200	
		- ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อสอบ		-15 ส.ค. 46	1000	1200	
		- คุมสอบ	- อาจารย์ 3 , 6	-25 ส.ค. 46	0800	1000	
		- ตรวจข้อสอบ และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียน		-10 ก.ย. 46	0830	1200	
		- รวบรวมคะแนนการตรวจงานการทำ สถานการณ์กลุ่ม และคะแนนการเข้ากลุ่ม ของผู้เรียน	- อาจารย์ 3	- 26 ก.ย.46	-	1200	
		- รวบรวมผลคะแนนเพื่อตัดเกรด และ รายงานเกรดให้ฝ่ายประเมินผล กองการศึกษา	- อาจารย์ทุกคนใน ภาควิชา	- 6 ต.ค.46	0900	1200	
แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา	เวลา	หมายเหตุ

					เริ่ม	สิ้นสุด	
9. ตรวจสอบ จัดเตรียม อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ให้พร้อมสนับสนุนการ สอน	- เพื่อให้ผู้สอนใช้สื่อได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	- ตรวจสอบอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้อยู่ใน สภาพพร้อมใช้ ก่อนมีการจัดการเรียนการ สอนทุกครั้ง ได้แก่ visualizer, LCD, Computer, - เตรียม เครื่องฉายสไลด์ , โทรทัศน์ และ อุปกรณ์อื่น ๆ ตามที่ร้องขอ (อาจารย์ ผู้สอนจะประสานล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์)	- เจ้าหน้าที่ 4	- 9 มิ.ย.46 - 16 มิ.ย.46 - 23 มิ.ย.46 - 30 มิ.ย.46 - 2 ก.ค.46 - 7 ก.ค.46 - 5 ส.ค.46	0800 0800 0800 0800 1000 0800 0800	1000 1000 1000 1000 1200 1000 1000	
10. ตรวจสอบ เตรียมการพาผู้เรียนไป ศึกษาดูงาน	- เพื่อให้พร้อมในการพา ผู้เรียนไปศึกษาดูงาน	- ประสานงานขอรถรับส่งกับฝ่ายขนส่ง - ประสานงานกับศูนย์ส่งเสริมสุขภาพมิชชั่น จ.สระบุรี ถึงรายละเอียดการศึกษาดูงาน - จัดทำหนังสือถึงหน่วยงานที่จะไปศึกษา ดูงาน - เตรียมแผนการศึกษาดูงานแจกจ่ายให้ ผู้เกี่ยวข้อง - ตรวจสอบรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ใน การรับ-ส่ง สำหรับผู้เรียน 64 คน และ อาจารย์ 4 คน	- อาจารย์ 1 - เจ้าหน้าที่ 5	- 12 พ.ค.46 - 9 พ.ค.46 - 13 พ.ค.46 - 30 พ.ค.46 - 28 ก.ค.46	- - - - 0800	1200 1200 1200 1200 1700	
แนวทางปฏิบัติ	วัตถุประสงค์	หน้าที่รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบ	วัน เดือน ปี	เวลา	เวลา	หมายเหตุ

					เริ่ม	สิ้นสุด	
11. ประเมินการ ปฏิบัติงานของตนเอง	- เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้ ทบทวนการปฏิบัติงาน ของตนเอง และนำมา ปรับปรุงแก้ไข	- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเอง ครั้งที่ 1	- ผู้มีส่วนร่วมทุกคน	16 มิ.ย.46	-	1200	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของตนเอง ครั้งที่ 2		7 ก.ค.46	-	1200	
		- ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนภายหลัง สิ้นสุดการเรียนการสอน		4 ก.ย.46	0900	1200	

ภาคผนวก ง

แผนการดำเนินการทดลอง

ระยะ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	2545		2546												2547				
		พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ต.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
เตรียมการ	สร้างคู่มือการใช้รูปแบบ และแบบประเมินต่าง ๆ	—																		
ระยะที่ 1	ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ + ปรับปรุงแก้ไข		—																	
ระยะที่ 2	ตรวจสอบความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ + ปรับปรุงแก้ไข			—																
ระยะที่ 3	เตรียมความพร้อมในการนำรูปแบบไปทดลองใช้				—															
ระยะที่ 4	ทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 1					—	—													
ระยะที่ 5	ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ + เตรียมการทดลองครั้งที่ 2							—												
ระยะที่ 6	ทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 2								—	—	—	—	—							
ระยะที่ 7	ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ												—							
ระยะที่ 8	ตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบครั้งสุดท้าย													—						

แผนการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
เตรียมการ	สร้างคู่มือการใช้รูปแบบและ แบบประเมินต่าง ๆ และ เตรียมการสำหรับระยะที่ 1	13 พ.ย. 45 – 13 ธ.ค. 45	- สร้างคู่มือฉบับร่าง และแบบประเมินต่าง ๆ - ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขคู่มือ - ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ - ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำส่งเอกสารให้ ผู้เชี่ยวชาญอ่านล่วงหน้า - ประสานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบเป็นการภายใน - ติดต่อขอหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ จาก บณ.	
ระยะที่ 1	ตรวจสอบรูปแบบโดย ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุง แก้ไข	14 ธ.ค. 45 – 12 ม.ค. 46	- นัดหมายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอสัมภาษณ์ - สรุปผลจากการสัมภาษณ์ และปรับปรุงแก้ไข - ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ในการปรับปรุงแก้ไข	
ระยะที่ 2	ตรวจสอบรูปแบบโดย ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุง แก้ไข และเตรียมการทดลอง ครั้งที่ 1	13 ม.ค. 46 – 31 ม.ค. 46	- ส่งเอกสารให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านล่วงหน้า - นัดหมายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอสัมภาษณ์ - สรุปผลจากการสัมภาษณ์ และปรับปรุงแก้ไข - ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ในการปรับปรุงแก้ไข - ติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือถึงหน่วยงาน จาก บณ. - ประสานงาน นัดหมาย วันเวลาที่ดำเนินการชี้แจงเกี่ยวกับการ ทดลอง กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
ระยะที่ 3	เตรียมความพร้อมในการนำ รูปแบบไปทดลองใช้	3 ก.พ. 46 – 21 ก.พ. 46	- <u>ชี้แจงและขอความร่วมมือ</u>ในการทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 1 กับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย และแจกคู่มือประกอบการใช้รูปแบบให้กับผู้มีส่วนร่วมทุกคน และขอความร่วมมือให้ลงนามในใบยินยอมให้ทำวิจัย - ขอความร่วมมือให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคนสำรวจและวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โดยการใช้แบบสอบถาม และแบบทดสอบความรู้ตาม บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย - ดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อน โดย - แจกเอกสารในเรื่องที่เป็นจุดอ่อนให้ศึกษาด้วยตนเอง - เชิญวิทยากรมาร่วมอภิปราย - ทดสอบความรู้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ เฉพาะส่วนที่เป็นจุดอ่อน - เชิญผู้มีส่วนร่วม<u>ประชุม</u>เพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยให้มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับ - ดัชนีที่จะใช้ในการควบคุมคุณภาพ - จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน หน้าที่รับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วม และรายละเอียดของแผนปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และแจกจ่ายให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคน	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
ระยะที่ 4	ทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 1	24 ก.พ. 46 – 7 มี.ค. 46	- ผู้วิจัยสังเกตการดำเนินการตามแผนของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย - แจกแบบประเมินตนเอง และแบบประเมินผู้มีส่วนร่วมฝ่ายอื่น ๆ ให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคน (ในสัปดาห์ที่ 3 และ 6) และเก็บกลับคืน เพื่อผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ผลการประเมิน - ผู้วิจัยจะแจ้งผลการประเมินให้กับผู้มีส่วนร่วมแต่ละบุคคล รับทราบโดยตรง แต่ถ้ามีข้อขัดข้องเป็นกรณีที่ต้องมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ผู้วิจัยจะประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป - รวบรวมคะแนนของนักเรียนในรายวิชา เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในปีการศึกษา 2544 และ 2545 - แจกแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ ให้กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ประเมินการใช้รูปแบบ (28 ก.พ. 46 – 5 มี.ค. 46) - ผู้วิจัยสรุปผลเพื่อนำประเด็นที่เป็นข้อขัดข้องเข้าพิจารณาในการประชุม	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
ระยะที่ 5	ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ และ เตรียมการทดลองครั้งที่ 2		- นัดประชุมผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพิจารณา (Focus group) และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสม - แก้ไขคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ แนวทางการดำเนินงาน ฯลฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนร่วม - ประสานงาน นัดหมาย วันเวลาที่จะดำเนินการชี้แจงเกี่ยวกับการทดลอง กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ในการทดลองครั้งที่ 2 - ชี้แจงและขอความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 2 กับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย และแจกคู่มือประกอบการใช้รูปแบบให้กับผู้มีส่วนร่วมทุกคน และขอความร่วมมือให้ลงนามในใบยินยอมให้ทำวิจัย	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
			- ขอความร่วมมือให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคนสำรวจและวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โดยการใช้แบบสอบถาม และแบบทดสอบความรู้ตามบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย - ดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อน โดย - แจกเอกสารในเรื่องที่เป็นจุดอ่อนให้ศึกษาด้วยตนเอง - เชิญวิทยากรมาร่วมอภิปราย - ทดสอบความรู้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ เฉพาะส่วนที่เป็นจุดอ่อน - เชิญผู้มีส่วนร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยให้มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับ - ดัชนีที่จะใช้ในการควบคุมคุณภาพ - จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน หน้าที่รับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วม และรายละเอียดของแผนปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และแจกจ่ายให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคนรับทราบ	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
ระยะที่ 6	ทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 2	2 มิ.ย. 46 – 3 ต.ค. 46	- ผู้วิจัยสังเกตการดำเนินการตามแผนของผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่าย - แจกแบบประเมินตนเอง และแบบประเมินผู้มีส่วนร่วมฝ่ายอื่น ๆ ให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคน (ในสัปดาห์ที่ 4 , 8 และ 12) และเก็บกลับคืน เพื่อผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ผลการประเมิน - ผู้วิจัยจะแจ้งผลการประเมินให้กับผู้มีส่วนร่วมแต่ละบุคคล รับทราบโดยตรง แต่ถ้ามีข้อขัดข้องเป็นกรณีที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ผู้วิจัยจะประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป - รวบรวมคะแนนของนักเรียนในรายวิชา เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในปีการศึกษา 2544 และ 2545 - แจกแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ ให้กับผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ ประเมินการใช้รูปแบบ (29 ก.ย. 46 – 31 ต.ค. 46) - ผู้วิจัยสรุปผลเพื่อนำประเด็นที่เป็นข้อขัดข้องเข้าพิจารณาในการประชุม	

ระยะตาม ขั้นตอนการวิจัย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	หมายเหตุ
ระยะที่ 7	ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ และ เตรียมการตรวจสอบความ เป็นไปได้ในการนำรูปแบบ ไปใช้	6 ต.ค. 46 – 31 ต.ค. 46	- นัดประชุมผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพิจารณา (Focus group) และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสม - แก้ไขคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ แนวทางการดำเนินงาน ฯลฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนร่วม - นัดหมายผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ - ส่งเอกสารให้ผู้เชี่ยวชาญลงหน้า	
ระยะที่ 8	ตรวจสอบความเป็นไปได้ ของรูปแบบครั้งสุดท้าย	3 พ.ย. 46 – 28 พ.ย. 46	- สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ - สรุปผลจากการสัมภาษณ์ และนำมาปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบฉบับสมบูรณ์	

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ร้อยเอกหญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล
วันเดือนปีเกิด	28 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	424/579 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์พยาบาล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2538	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จาก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก